беларуская газэта. Заснаваная ў 1906 г. у Вільні. Адноўленая тамсама ў 1991 г. як штомесячнік. З 1 сакавіка 1996 г. выходзіць у Менску штотыднёва

НАША НІВА

№ 9 (47)
13 траўня 1996 г.
панядзелак

выходзіць у панядзелкі

КУЛЬТУРА, ПАЛІТЫКА
ТЭЛЕПРАГРАМА
БІРЖА ПРАЦЫ

Салідарнасьць

ВЯЗЬНІ РЭЖЫМУ

Калі рыхтуецца гэты нумар, прафэсар Юры Хадыка пятнаццатыя суткі за кратамі працягвае галадаваньне. Тамсама, у сьледчым ізалятары на вул. Валадарскага ў Менску, галадуе сакратар Управы БНФ Вячаслаў Сіўчык.

Падрабязна пра гэта, а таксама пра навукоўца Юрыя Хадыку — на старонцы 3.

З друку

ЛУКАШЭНКАЎ ПРАЕКТ

Апошнім часам шмат жарсьцяў у прэсе ўзбудзіў праект пабудовы аўтастрады, якая б, абмінаючы Літву, праз тэрыторыю Беларусі й Польшчы злучала Калінінград з Расеяй. Дагэтуль невядомага аўтара праекту выкрыў галоўны рэдактар часопіса "Kultura" (Парыж) Ежы Гедройць:

"Польскія афіцыйныя крыніцы, гэтаксама, як і расейскія ўлады, катэгарычна адмаўляюць гэтую інфармацыю, сьцьвярджаючы, што гэта былі ўсяго толькі асобныя праекты, якія прапаноўваў прэзыдэнт Беларусі Лукашэнка. Аднак ня ўсё ў гэтай справе ясна. Мяркуючы з тэлевізійных інтэрвію некалькіх ваяводаў, яны выказалі зацікаўленасьць такой прапановай і ўключыліся ў рэалізацыю праекту аўтастрады. Гэта альбо свавольства ваяводаў, зацікаўленых лякальнымі справамі, альбо нехта тут хлусіць".

14.05.1995 ПАБЯДЗІЛІ...

Яны хацелі лепшага жыцьця, а выбіраць трэба было паміж глыбейшай і проста інтэграцыяй з Расеяй, паміж "старым" і "новым" гербам і сьцягам, паміж "большымі" і канстытуцыйнымі паўнамоцтвамі прэзыдэнта, паміж адной мовай на паперы, што азначала дзьве ў рэальнасьці, і дзьвюма на паперы, што азначала адну ў жыцьці... Яны паслухаліся яго і "пабядзілі", а аказалася — гэта ён адзін "пабядзіў" кагосьці зусім іншага, а яны — са сваім жаданьнем лепшага жыцьця — тут увогуле ні пры чым.

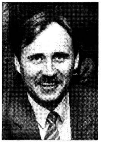
Рэфэрэндум 1995.05.14 увайшоў у гісторыю як зьява не зусім зразумелая і не зусім чыстая. Ад народу патрабавалася адно — выказаць падтрымку прэзыдэнту, які сьцьвярджаў сябе праз адмаўленьне — праз фактычнае разбурэньне сувэрэнітэту краіны, праз забыцьцё гісторыі, праз дэнацыяналізацыю.

Сёньня ўжо ніхто не асьпрэчыць, што за год пасьля рэфэрэндуму жыцьцё ніяк не палепшылася. Наадварот, яно самое стала "не зусім зразумелае" і "не зусім чыстае". Што будзе заўтра? — усё больш абстрактнае пытаньне, на якое ўсё менш хочацца шукаць адказу. І тым ня менш. Практыка пяцігадовага "ўсё большага збліжэньня з Расеяй" паказвае, што яно ніяк не ўплывае на паляпшэньне жыцьця людзей тут. Мы жывем пад дзяржаўнай сымболікай, створанай адно каб завесіць ёй гістарычныя герб і сьцяг. Немагчыма ўявіць сабе калёны маладых дэманстрантаў пад Лукашэнкавымі сьцягамі. Гэтаксама, як немагчыма ўявіць сабе Лукашэнкаў сьцяг ў шэрагу сьцягоў краінаў аб'яднанае Эўропы дзе-небудзь у Страсбургу. Немагчыма вытлумачыць гэтую сымболіку з гледзішча эстэтыкі, бо за гэтай сымболікай няма пазытыўнага ідэалу. Бо яна створаная СУПРАЦЬ пазытыўнага ідэалу.

14 траўня 1995 году 1 млн. грамадзянаў Беларусі выказаўся супраць прапановаў А.Лукашэнкі, гэта значыць: за незалежнасьць краіны, за беларускую мову, за бел-чырвона-белы сьцяг і герб Пагоня, за непераўвышаныя паўнамоцтвы прэзыдэнта. Яшчэ 1 млн. беларусаў сказалі "не" самому рэфэрэндуму. Сёлетнія красавіцкія падзеі ў Менску паказалі, што асноўная маса патрыётаў краіны — гэта маладыя людзі, якія не настальгуюць па БССР і тагачаснай сымболіцы, не прымаюць адмысловай Лукашэнкавай этыкі і эстэтыкі. Калі ж улічыць, што і сярод моладзі гэтыя — найбольш актыўныя й сьвядомыя людзі, то можна дапусьціць, што ў нас ёсьць пэрспэктыва. Нягледзячы на тое, што 1995.05.14 мы самі сябе "пабядзілі"...

Мікола Статкевіч:

"ХТО ПАЛОХАЕЦЦА, ТОЙ ГІНЕ"

Старшыня Беларускай Сацыял-Дэмакратычнай Грамады Мікола Статкевіч адказаў на пытаньні карэспандэнта "Нашай Нівы" Алега Дашкевіча.

"НН": Пасьля 1 траўня, калі Вы ўзначалілі калёну дэманстрантаў пад бел-чырвона-белымі сьцягамі, ці мысьліце Вы сябе ў ролі палітычнага лідара нацыянальнага адраджэньня?

М.С.: На маю думку, можна быць палітычным лідарам ці лідарам пэўных палітычных плыняў, але не нацыянальнага адраджэньня, бо адраджэньне духоўнасьці, культуры, мовы — гэта задача, якую нельга вырашаць у працэсе звычайнай палітычнай барацьбы. Яе будуць вырашаць тыя патрыятычныя палітыкі, якія прыйдуць да ўлады. Але ў працэсе змаганьня за ўладу падымаць лёзунгі нацыянальнага адраджэньня як асноўныя — гэта заведама пройгрышны варыянт. Людзі на выбарах ва ўсім сьвеце галасуюць за матэрыяльнае, за дабрабыт. І таму трэба, каб у нас усе асноўныя палітычныя ідэалёгіі ўзначальвалі людзі патрыятычныя, нацыянальна сьведамыя.

Працяг на стар. 4

навіны 1-м сказам......

ТУРМА. Юрыю Хадыку і Вячаславу Сіўчыку, якія зьняволеныя ў сьледчым ізалятары на вул. Валадарскага ў Менску, прад'яўленыя абвінавачаньні паводле артыкулу 186-3, які прадугледжвае зьняволеньне да 3-х гадоў. Вязьні працягваюць галадоўку.

ДУДАЕЎ. З ініцыятывы Вітаўтаса Лансбергіса дэпутаты Парлямэнцкай асамблеі Рады Эўропы ўшанавалі памяць Джахара Дудаева ўставаньнем і хвілінай маўчаньня. З расейскай дэлегацыі ўстаў толькі Сяргей Кавалёў.

ШПІЯНАЖ. Эстонія выслала расейскага дыплямата ў адказ на высылку з Расеі эстонскага дыплямата, абвінавачанага ў шпіянажы.

СТУКАЧЫ. У Эстоніі ў супрацоўніцтве з савецкім КГБ ды нямецкім Абвэрам прызналіся 1153 чалавекі.

НЕ АБ'ЯДНАЛІСЯ. Дзьве траціны жыхароў Брандэнбургу выказаліся на мясцовым рэфэрэндуме супраць зьліцьця іх гораду з Бэрлінам.

ПАНІКА. Распачаліся панічныя ўцёкі жыхароў сталіцы Лібэрыі Манрові, дзе дагэтуль працягваюцца крывавыя разборкі паміж варожымі групоўкамі, што суправаджаюцца рабункамі ды марадзёрствам.

ПРЫМІРЫЛІСЯ. Швэцыя ды Сан-Марына падпісалі мірнае пагадненьне пра спыненьне вайны паміж дзвюма краінамі, што распачалася ажно 350 гадоў таму.

СУ-25. Чачэнскія змагары за незалежнасьць здолелі зьбіць расейскі рэактыўны штурмавік СУ-25.

ШАХМАТЫ. Гата Камскі пагадзіўся прыехаць у Элісту, дзе вырашана правесьці мач за званьне чэмпіёна сьвету паводле вэрсіі ФІДЭ паміж ім ды Анатолем Карпавым.

СКАРАЧЭНЬНЕ. У Менскім аблвыканкаме праведзена скарачэньне штату на 51 чалавека.

ЗАДУШЫЛІ. З прычыны завысокіх падаткаў амэрыканская фірма IBM вырашыла спыніць вытворчасьць сваіх пэрсанальных кампутараў у Расеі.

ШПІЯНАЖ-2. Расейскія ўлады абвесьцілі пра высылку 9 брытанскіх дыпляматаў, абвінавачаных у шпіёнскай дзейнасьці.

СЬВЯТА. У Чачэніі на сьвяткаваньне дня Перамогі было выдаткавана 7 млрд. расейскіх рублёў.

"ТАВАР". У ЗША адбыўся аўкцыён, на якім за 76 тыс. даляраў прадалі права згуляць у гольф з прэзыдэнтам Клінтанам.

РЭЙТЫНГ. Інстытут Белінфармпрагноз пры Адміністрацыі прэзыдэнта апублікаваў вынікі свайго апытаньня ва ўсіх рэгіёнах краіны за красавік. На пытаньне "Калі б у бліжэйшы час адбываліся выбары прэзыдэнта Беларусі, за каго б вы прагаласавалі?" атрыманыя наступныя адказы:

Рэгіёны	Менск	Менская вобл.	Віцебская вобл.	Берасьцейская вобл.	Гарадзенская вобл.	Гомельская вобл.	Магілёўская вобл.
1. Багданкевіч С.	10.56	6.67	2.03	10.64	4.31	3.27	2.96
2. Ганчарык В.	3.73	3.33	1.35	3.55	2.59	0.67	11.85
3. Калякін С.	1.86	4.00	2.70	2.84	2.59	0.65	5.93
4. Лукашэнка А.	15.53	33.33	41.89	29.08	21.55	30.07	24.44
5. Пазьняк З.	8.70	2.67	5.41	6.38	6.03	4.58	1.48
6. Ціхіня В.	4.97	1.33	1.35	7.80	1.72	1.96	0.74
7. Чыгір М.	0.62	2.00	0.00	0.71	1.72	0.00	0.00
8. Шарэцкі С.	0.00	1.33	2.03	2.13	2.59	0.00	0.74
9. Іншыя	4.97	3.33	2.70	2.13	3.45	1.31	2.96
10. Супраць усіх	18.1	20.67	16.89	11.35	14.66	15.03	16.30
11. Цяжка сказаць	27.33	19.33	27.70	21.28	38.79	45.1	31.85

Усходнеславянскі расізм

Для ўсталяваньня таталітарнага рэжыму прэтэндэнты на гэтую ролю маюць патрэбу ў завершанай і абгрунтаванай ідэалёгіі. Падобная ідэалёгія мусіць быць шырэйшай за дзяржаўную й нацыянальную. Апошнія спрабуюць выпрацаваць інтэгральныя мадэлі грамадзкага разьвіцьця, сьцьвердзіць ідэалы сваёй дзяржавы і культуры ў шматнацыянальным сьвеце. Таталітарная ж ідэалёгія мусіць забясьпечваць каставыя інтарэсы ў бясконцай барацьбе за дамінаваньне. Для таталітарнай ідэалёгіі воля індывідуума мусіць выяўляць волю й інстынкт групы. Нацыяналізм жа, наадварот, прадукуе салідарнасьць індывідуумаў.

Тут, у Беларусі, мы зьяўлясмся сьведкамі актыўных пошукаў рэжымам свайго ідэалягічнага апраўданьня. Адзін з варыянтаў такой ідэалягічнай санкцыі — культ асобы, і пра яго варта будзе гаварыць крыху пазьней, пасьля накапленьня такой крытычнай масы фактаў, калі ўжо можна казаць не пра адзінкавыя выпадкі, але пра зьяву. Яшчэ адзін варыянт для рэжыму — гэта камунізм, які ў сацыялёгіі XX ст. разглядаецца як найбольш моцны антыпод нацыяналізму. Але абставіны склаліся так, што трансьлятары камуністычнай ідэалёгіі (ня носьбіты, кола якіх значна шырэйшае і не абавязкова супадае з трансьлятарамі) зьяўляюцца праціўнікамі сёньняшняга рэжыму з тактычных меркаваньняў. Застаецца яшчэ адзін варыянт выхаду з ідэалягічнага крызысу — ідэалёгія расы, няхай нават уяўнай. 1995 — першая палова 1996 году дае багата назіраньняў над спробамі разьвіцьця гэтага сюжэту.

Самыя сур'ёзныя палітычныя акцыі ў Беларусі: рэфэрэндум траўня 1995 г., падпісаньне дамовы пра "Сообщество", сілавое падаўленьне апазыцыі, — абгрунтоўваліся расавымі лёзунгамі ўсходнеславізму. Максымальна выразна гэтая дактрына была адлюстраваная ў сьнежаньскім 1995 г. звароце А.Лукашэнкі да выбарчых блёкаў Расеі напярэдадні выбараў у Дзяржаўную думу. Працытуем: "Альтэрнатывы збліжэньню дзьвюх брацкіх дзяржаваў, Беларусі і Расеі, не існуе, таму што ў беларускага і расейскага народаў адзіная шматвяковая гісторыя, адзіны нацыянальны, культурна-духоўны і маральны код — гэта славянства". І яшчэ: "Дэфармаваць якім-небудзь чынам патрэбнасьць двух народаў у аб'яднаньні, з-за генэтычнай сутнасьці гэтага фэномэну, беспэрспэктыўна й немагчыма". Гэты генэтычны код і зьяўляецца стрыжнем ідэалёгіі расізму.

Фактар паходжаньня вельмі важны і для нацыяналізму. Але адрозьненьні ў разуменьні прынцыпу супольных вытокаў у нацыяналізме й расізме вельмі значныя. Для нацыяналізму паняцьці супольнай Радзімы ды гістарычнай саматоеснасьці важныя як базавыя прынцыпы фармаваньня нацыі. Але нацыя зьяўляецца найперш культурным фэномэнам. Для сацыяльных групаў, што становяцца нацыямі, вызначальныя: агульная і ўнікальная гісторыя й культура, стабільная тэрыторыя, супольныя пачуцьці салідарнасьці, адзіная эканоміка, і, што надзвычай важна, — роўныя грамадзянскія правы для ўсіх. Як адзначаў Энтані Сьміт, ідэалы грамадзянства й незалежнасьці, супольнай Радзімы, гістарычнай саматоеснасьці, што такія важныя для нацыяналістаў, адыгрываюць нязначную ролю ў расісцкім мысленьні. Расізм патрабуе групавой адпаведнасьці, у той час як нацыяналізм — культурнай самаідэнтыфікацыі. Расізм уважае за галоўныя чыньнікі гісторыі й культуры грамадзтва фізычныя адрозьненьні; унікальныя спадчынныя фізычныя рысы вызначаюць усе мэнтальныя атрыбуты насельніцтва. Вось як расшыфроўваецца тэза пра славянскі генэтычны код, які, паводле плянаў рэжыму, "павінен" вызначаць ходу гісторыі для Беларусі.

Напрыканцы XX ст. расісцкія ідэалёгіі мадэрнізаваліся. Пачуцьцё расавае переавагі, культурнае й абарончае, стала гучаць прыглушана. Затое расавая агрэсіўнасьць набыла мілітарысцкі ды эканамічны аспэкты. Для Беларусі рэалізацыя прынцыпаў усходнеславянскага расізму азначае падпарадкаваньне расейскім манаполіям і ўцягваньне ў халодную вайну з заходнімі дэмакратыямі.

Вельмі важным зьяўляецца разуменьне таго, што ідэалёгія славянскага расізму канфліктуе зь неізаляцыяністцкай ідэяй славянскай ідэнтычнасьці, якая ў пэрыяд нацыянальнай эмансыпацыі славянскіх народаў у XIX — пачатку XX ст. знаходзіла адлюстраваньне ў ідэях панславізму. Тады гэта была абарончая рэакцыя народаў, залежных ад Турцыі й Аўстра-Вугоршчыны. Славянская ідэнтычнасьць разьвівалася ў рэчышчы асэнсаваньня фэномэну Сярэдняй Эўропы. Прыклад славянскага адраджэньня стымуляваў дзейнасьць беларускіх культурнікаў тае эпохі. Цяпер жа, пад лёзунгамі славянскай еднасьці спрабуюць разбурыць беларускую ідэнтычнасьць.

Канстатуючы прыкметы фармаваньня расісцкай ідэалёгіі ў Беларусі, варта адзначыць іх бясплённасьць. У кола "правільных" (гэта значыць, тых, якія павінны знаходзіцца пад дамінацыяй Расеі) славянаў адыёзныя ідэолягі ўжо ня могуць уключыць ня тое што Чэхію ды Славенію, але і Ўкраіну, якая адстойвае свой сувэрэнітэт. Уся "славянская еднасьць", паводле прынцыпаў іхняй палітыкі, — гэта поўная залежнасьць Беларусі ад Расеі ды дэструкцыя беларускага грамадзтва. Але гэта менавіта дэструктныя ідэі. Таму расісцкія лёзунгі маюць абмежаваныя магчымасьці ўзьдзеяньня на грамадзкую сьвядомасьць.

Рэжыму давядзецца паэкспэрымэнтаваць, праявіць большую вынаходлівасьць.

Мы ж застанемся пры сваім.

Алег Дзярновіч

"Наша Ніва"
незалежны тыднёвік
НАША НІВА
заснаваны ў 1906,
адноўлены ў 1991
заснавальнік і выдавец Павал Жук
рэдактар Сяргей Дубавец
адказны сакратар Алег Дзярновіч
мастацкі рэдактар Сяргей Харэўскі
навіны Уладзімер Бараніч
рэдактар дадатку "Інфарматар" Андрэй Лапцёнак
макет Віктар Корзун
мантаж Лявон Раманчык
набор Тацяна Чуйвід
стыліст Антон Кузьміч
карэктура Сяргей Сматрычэнка
пры ўдзеле Сяргея Шупы
прадстаўнік рэдакцыі ў Гомелі Зьміцер Бартосік
(тэл. 56-94-36)
АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ
220123 Менск, а/с 71
Тэл./факс 36-76-75
Падпісны індэкс 63125

КРАІНА

ГАЛАДОЎКА. Управа Сойму БНФ зьвярнулася да Юрыя Хадыкі ды Вячаслава Сіўчыка з просьбаю спыніць галадоўку пратэсту, на што тыя далі пісьмовую адмову. Такім чынам галадоўка пайшла на трэці тыдзень. Зянон Пазьняк праз радыё "Свабода" таксама заклікаў калегаў спыніць галадоўку.

"КАЧКА" АНДРЭЯ ПЕРШАЗВАНАГА. БЕЛТА распаўсюдзіла інфармацыю пра прысуджэньне А.Лукашэнку ордэна Андрэя Першазаванага. Рэч абсалютна неверагодная, бо гэта царкоўны ордэн, найвышэйшая узнагарода РПЦ і зьвязаная яна з духоўнымі заслугамі, а атэістам не выдаецца, хай сабе й праваслаўным. Карэспандэнт Радыё "Свабода" правёў журналісцкае расьсьледаваньне. Ён затэлефанаваў шэрагу функцыянэраў Маскоўскага Патрыярхату. Тыя растлумачылі, што ніякага ордэна Лукашэнку не давалі й даваць не маглі, бо гэта было б не да чыну. Бо прысуджаецца гэты ордэн выключна архірэям пасьля рашэньня патрыярха ды Сыноду РПЦ, і ўручае яго толькі сам патрыярх.

ОПІЮМ. Супрацоўнікі Першамайскага РАУС Менску затрымалі 20-гадовага наркамана. Прыператрусе ў яго на кватэры было знойдзена 1.5 кг макавай саломкі. Толькі сёлета ўсяго ў Менску міліцыя сканфіскавала блізу 44 кг наркатычных рэчываў. Паводле міліцэйскай статыстыкі, за апошнія дзесяць гадоў колькасьць сканфіскаваных наркотыкаў павялічылася амаль у 22 разы. А колькасьць саміх наркаманаў у параўнаньні з 1985 г. – у 120 разоў.

ЭМБАРГА. Забаронены ўвоз на тэрыторыю Беларусі жывёлы й прадуктаў жывёлагадоўлі зь дзяржаваў Эўрапейскага Саюзу, а таксама іх рээкспарт з рэспублікаў СНГ ды краінаў Балтыі. Як паведамляе БЕЛТА, такое рашэньне прыняў Кабінэт Міністраў у сувязі з шырокім распаўсюджаньнем хваробы "шалёнай каровы" сярод буйной рагатай жывёлы ў Вялікабрытаніі, Швэйцарыі, Партугаліі ды Ірляндыі. Пад эмбарга патрапілі эмбрыёны, корм жывёльнага паходжаньня, гэта значыць, мясная ды мяса-касьцяная мука, харчаваньне для катоў ды сабак.

ПЯРЭВАРАТНІ. На сёньняшні дзень у Беларусі налічваецца блізу 200 транссэксуалаў. Суадносіны паміж мужчынамі ды жанчынамі вызначаюцца як 20:1. Сорак зь іх зьвярнуліся да лекараў з просьбаю зьмяніць ім пол на процілеглы. Сярэдні ўзрост ахвотных – 23-27 гадоў. З 1992 г. з мужчынаў у жанчынаў ды наадварот перакінуліся 12 чалавек. Астатнія праходзяць праз даўгую працэдуру сэксапаталягічнай, псыхалягічнай, генэтычнай ды іншых экспэртызаў. Пры станоўчым рашэньні пярэваратням трэба заплаціць шпіталю, дзе будзе рабіцца апэрацыя, па 600-700 даляраў. Пасьля чаго лекары з Машы зробяць Мішу, і наадварот. На Захадзе падобныя апэрацыі каштуюць у некалькі дзясяткаў разоў болей.

НУМАРЫ. Прынятае рашэньне пра замену нумарных знакаў на аўтамабілях. Сёлета ў першую чаргу будуць мяняць нумары самага старога СССРаўскага ўзору, дзе на чорным фоне стаяць белыя сімвалы. У наступным годзе будуць заменены нумарныя знакі з чорнымі сымбалямі на белым фоне, што стаяць на транспартных сродках індывідуальных уладальнікаў, прадпрыемстваў, арганізацый ды ўстаноў. Замена будзе адбывацца за кошт саміх уладальнікаў транспарту. Кошт замены складае тры мінімальныя месячныя заробкі. За тэхпашпарт давядзецца выкласьці яшчэ 1,3 мінімальныя зарплаты. Пры выдачы новага нумару замены тэхпашпарту не патрабуецца.

НА "ЗОНЕ" ЦЕСНА. Паводле апошніх звестак, у Беларусі ў больш як дваццаці папраўча-працоўных калёніях ды турмах, сямі сьледчых ізалятарах утрымваецца 53.314 чалавек. Пры гэтым іх ліміт складае 40 тыс. Гэта выклікае перапоўненасьць "магутнасьцяў". Так, у сьледчых ізалятарах на 1 спальнае месца прыпадаюць 2 чалавекі, нягледзячы на трох'ярусныя нары. Харчаваньне ў турэмных сталовых адбываецца ў 4-5 зьменаў, з 4.30 да 23.00. У калёніях сытуацыя ўскладняецца яшчэ адсутнасьцю працы для зьняволеных. Штодня на працу не выходзяць 70-75% асуджаных. У 1995 г. на ўтрыманьне г.зв. спэцкантынгенту было выдаткавана зь дзярбюджэту болей за 300 мільярдаў рублёў. Цяжкая застаецца і крымінагенная абстаноўка ў месцах зьняволеньня. Па розных каналах у калёніі паступаюць грошы, наркотыкі, гарэлка. Летась у асуджаных ды абвінавачаных было сканфіскавана болей за 4 тыс. прадметаў "халоднае" зброі, 1394 літры сьпіртнога, каля 40 млн. рублёў грошай, 15 кіляграмаў наркатычных рэчываў.

Пошта

ІМАВЕРНЫ ПРАЦІЎНІК

На занятках па ГПП (дзяржаўна-праўная падрыхтоўка) у Печах таварыш маёр закладаў у шэрае рэчыва абстрыжаных курсантаў ваенную дактрыну РБ. Беларусь — нэўтральная дзяржава, але войска нам трэба, бо вось і Літва друкуе карты, дзе прэтэндуе на нашыя землі, у Польшчы пра "крэсы" згадваюць ды большую частку польскага войска трымаюць на ўсходніх межах з СНГ, дый NATO не распалася. Таму толькі разам з Расеяй мы зможам выстаяць. Выразнай тэндэнцыяй сталі антыпольскія ды антызаходнія матывы ў прымітыўным выкладаньні салдацкім масам ваеннай дактрыны і, наадварот, пастаяннае даўбленьне пра Расею: безь яе прападзем, толькі зь ёй, больш нікому не аддамося. Зразумела, што салдатам збольшага "па барабану" гэтыя патужныя зампалітаўскія "загрузкі", але ж паціху дурманяць хлопцам галовы. У афіцыёзе МА ярка адсочваецца тая ж антыпольская і антызаходняя тэндэнцыя з прэтэнзіямі на канцэптуальныя абгрунтаваньні і — паралельна — ідалапаклонства перад Расеяй.

Але гэта афіцыйная прапаганда. Сярод саміх вайскоўцаў тэрміновае службы тэма магчымай вайны і якогась праціўніка непапулярная, такія праблемы іх мала турбуюць. У асяродзьдзі афіцэраў, асабліва маладых, стаўленьне да той жа Польшчы і NATO неадназначнае і можа вагацца да крайнасьцяў. Усеагульная агітацыя і арыентацыя дзяржаўнага кіраўніцтва на ўсход уплываюць на пазыцыі, але пры ўсім тым ёсьць нямала афіцэраў, прыхільных да дзяржаўнага сувэрэнітэту і нэўтралітэту Беларусі.

Падчас нефармальных размоваў маладыя афіцэры згадваюць прэзыдэнта Лукашэнку з сарказмам, жартамі, часам нават варожа.

Тлумачальныя заняткі пра "гістарычную дамову паміж РБ і РФ аб "Содружестве" ўжо праз тыдзень пачаліся з усімі вайскоўцамі. Тлумачыцца, што "брацкія славянскія народы" лепш справяцца з усімі праблемамі пры "глыбокай інтэграцыі", робіцца націск на тое, што аніводзін беларускі вайсковец ня будзе ўдзельнічаць у войнах па-за тэрыторыяй Беларусі, і адкрыта кажацца (як 9.04.96 г. заявіў у клюбе таварыш падпалкоўнік), што ў РФ няма рэсурсаў ствараць вайсковую акругу ў раёне Смаленску-Вязьмы, а выгадней мець добра падрыхтаваную, паслухмяную Беларускую акругу, як стратэгічнае перадпольле для абароны Масквы і Цэнтральнай Расеі. Даслоўнае цытаваньне таварыша падпалкоўніка: "Таким образом, мы вернулись к ситуации 41-го года".

Аўген Касьцюшка

У Менску галадуюць інтэрнаваныя дзеячы апазыцыі

ВЯЗЕНЬ РЭЖЫМУ

Калі рыхтуецца гэты нумар "Нашай Нівы", прафэсар Юры Хадыка 15-я суткі за кратамі працягвае галадаваньне. Тамсама, у сьледчым ізалятары на вуліцы Валадарскага ў Менску, галадуе сакратар Управы БНФ Вячаслаў Сіўчык.

Сп. Хадыка быў арыштаваны раніцай 27 сакавіка каля свайго дому. Яго запіхнулі ў машыну, якая, як высьветлілася пазьней, мае незарэгістраваны ў ДАІ нумар. Паводле беларускіх законаў, да затрыманага праз суткі павінен быць дапушчаны адвакат. Але турэмныя ўлады напачатку адваката не дапусьцілі. Дзеля абароны сваіх правоў сп. Хадыка вымушаны быў абвесьціць галадоўку.

Пасьля таго, як адвакат Н.Дударава была дапушчаная і сп. Хадыку было прад'яўленае афіцыйнае абвінавачаньне, ён працягнуў галадоўку з прычыны яго далейшага зьняволеньня. Няма ніякай патрэбы трымаць немаладога ўжо чалавека, які не зьяўляецца носьбітам крымінальнае сьвядомасьці, у турме. Судовы працэс можа адбыцца найхутчэй у пачатку жніўня — два месяцы сьледзтва плюс чарга даўжынёю ў месяц у Менскі гарадзкі суд. Затрыманьне на ўвесь гэты час прафэсара Хадыкі за кратамі можна растлумачыць толькі помстай уладаў іх палітычнаму апанэнту.

Сваякі Юрыя Хадыкі і Вячаслава Сіўчыка, якія выйшлі да сьледчага ізалятару з патрабаваньнем свабоды для сваіх родных, былі затрыманыя, ім зроблена папярэджаньне. Людзі, якія іх затрымвалі і выносілі ім прысуды, мала таго, што перанесьлі сябе ў іншую маральную рэальнасьць, дык яны яшчэ й парушылі законы Беларусі, паводле якіх на правядзеньне пікету не патрабуецца дазволу. Дагодлівая беларуская Фэміда і тут уступіла ў канфлікт з законам. Старшыня Менскага гарадзкога суда М.Ардзяка распаўсюдзіў па раённых судах дакумэнт бяз назвы, дзе сьцьвердзіў, што "ў адпаведнасьці з практыкай, якая склалася ў Рэспубліцы Беларусі" пікеты прыроўніваюцца да мітынгаў і дэманстрацый, а значыць, на іх таксама патрэбны дазвол уладаў.

Прафэсару Хадыку інкрымінуецца арганізацыя масавых хваляваньняў. Мы памятаем, што ўлады прыклалі максымум намаганьняў, каб справакаваць сутыкненьні дэманстрантаў зь міліцыяй. Застаецца пытаньне: чаму рэжым вырашыў зрабіць галоўнымі ахвярамі менавіта Ю.Хадыку й В.Сіўчыка? Ю.Хадыка быў адным з трох (разам з Г.Карпенкам і Г.Грушавым) сустаршыняў Нацыянальнага Арганізацыйнага Камітэту ўшанаваньня 10-х угодкаў з дня чарнобыльскай катастрофы, ягоны подпіс быў адным з трох пад заяўкаю на правядзеньне Чарнобыльскага Шляху 26 красавіка. Генадзь Карпенка — віцэ-сьпікер, а Генадзь Грушавы не рэпрэзэнтуе БНФ. Вось чаму галоўнаю ахвяраю, пасьля зьнікненьня З.Пазьняка, рэжым абраў Юрыя Хадыку. Мэта — разгром БНФ.

Але ўлады памыліліся з пэрсаналіямі. У іхнія разьлікі не ўваходзіла воля Ю.Хадыкі і В.Сіўчыка да супраціву беззаконьню. Акрамя таго, у разьлік ня бралася грамадзкая думка на Захадзе. Інфармацыя пра падзеі ў Беларусі пашыраецца ўжо ня толькі сярод міжнародных праваабарончых арганізацыяў. 8 траўня пад націскам фракцыі рэспубліканцаў Дзяржаўны Дэпартамэнт ЗША зрабіў заяву, дзе, у тым ліку, выказана занепакоенасьць фактам і ўмовамі затрыманьня Юрыя Хадыкі.

Ёсьць яшчэ адзін аспэкт у гісторыі з рэпрэсіямі супраць Ю.Хадыкі, на які асобную ўвагу зьвяртае наша газэта. Прафэсар Юры Хадыка — найперш, навуковец, а толькі потым палітык. Ягоны ўнёсак у гісторыю беларускай культуры патрабуе асобнага асэнсаваньня. Зь ягоных навуковых працаў у фізыцы расскрэчаная толькі адна. Рэч у тым, што, паводле зробленай для суда характарыстыкі ад імя Інстытуту фізыкі Акадэміі Навук Беларусі, "пачынаючы з 1966 г. і да 1991 г. галоўныя намаганьні Ю.В.Хадыкі былі скіраваныя на распрацоўку фізыка-матэматычных мадэляў струменяў прадуктаў спаленьня энэргетычных установак рознага тыпу — ракетаў, самалётаў, караблёў". З 1975 г. група, якой кіраваў Ю.Хадыка, стала вядучай арганізацыяй былога СССР у праблемах аптычных характарыстык агнявых струмянёў ракетаў. Да 1990 г. прафэсар Хадыка ўзначальваў сэкцыю ў саюзнай камісіі па распрацоўцы прагнозу разьвіцьця оптыка-электронных сыстэмаў узбраеньня. Такім чынам, мы маем справу са зьявай, што вызначалася ў былым СССР як "фэномэн Сахарава". Чалавек, які большую частку свайго навуковага жыцьця адпрацаваў на ваенна-прамысловы комплекс "Імпэрыі зла", робіцца апазыцыйным да рэжыму й ягоных ідэалягічных пастулятаў. На такі крок здольны навуковец толькі пэўнага ўзроўню кваліфікацыі і ўнутраных перакананьняў. Тут, дарэчы, знаходзяцца і вытокі цікавасьці Ю.Хадыкі да гісторыі культуры Беларусі. Гэта была ягоная гуманітарная самарэалізацыя.

У красавіку 1996 г. у Беларусі зьявіліся першыя палітычныя вязьні. Рыхтуючы гэтую інфармацыйную падборку пра Юрыя Хадыку, рэдакцыя "НН" заяўляе пра сваю салідарнасьць з усімі палітычнымі вязьнямі рэжыму.

Алег Дзярновіч

З гісторыі беларускага мастацтвазнаўства

Гадоў дзесяць таму, у будынку Палаца культуры чыгуначнікаў Юры Хадыка чытаў лекцыю пра беларускі іканапіс. Тады такая падзея ўспрымалася моладзьдзю як акцыя рэзыстэнцыі. Аповед пра сакральнае мастацтва нашых продкаў, пахаванае па музэйных запасьніках альбо па аддаленых бажніцах, расплюшчваў вочы на велізарны абсяг нацыянальнае спадчыны, дагэтуль амаль невядомай. Насуперак неасьвечанасьці й хамству рэжыму.

Перад пачаткам лекцыі Юры Хадыка заўважыў тады жартам, што ён у гісторыі мастацтва толькі аматар (як, дарэчы, называюць яго некаторыя "спэцыялісты"). Але, працягваў ён, аматар — гэта на лаціне — той, хто любіць. А безь любові плённа ня можна займацца нічым.

Ужо сёньня Юры Хадыка — адна з найбуйнейшых асобаў у нацыянальным мастацтвазнаўстве. Яму належыць першая сыстэматызацыя беларускіх фрэскавых комплексаў XVIII ст. Яшчэ ў 1984 годзе зьявіўся першы ягоны досьледны артыкул, прысьвечаны фрэскам у касьцёле Сьв. Станіслава ў Магілёве (Хадыка Ю., Церашчатава В. Росьпісы касьцёла Станіслава ў Магілёве // Помнікі старажытнабеларускай культуры. Новыя адкрыцьці. — Менск, 1984. С. 23-30). У гэтым артыкуле была зьвернутая ўвага на тое, што ў Беларусі сьценапісы XVIII ст. ствараюць найбольшую, але найменш дасьледаваную групу помнікаў. Падрабязны аналіз магілёўскіх росьпісаў у Станіслаўскім касьцёле, іх атрыбуцыя й гісторыя стварэньня, сталіся для многіх сапраўдным адкрыцьцём, бо доступ да іх быў абмежаваны.

Далейшыя публікацыі з гісторыі манумэнтальнага жывапісу (Хадыка Ю. Сыстэма росьпісаў Нясьвіскага касьцёла // Помнікі культуры. Новыя адкрыцьці. — Менск, 1985. С. 31-39; Терещатова О., Ходыко Ю. Ранние фресковые росписи на территории Белоруссии (XI-XII вв.) // Славянские культуры и мировой культурный процесс. Материалы международной научной конференции UNESCO. — Менск, 1985. С. 130-134) паспрыялі ня толькі больш дакладнай сыстэматызацыі гісторыі гэтае галіны нашай культуры, але й істотнай перацэнцы сьценапісаў канца XVII-XVIII ст. як зьявы ня менш каштоўнай за ранейшыя помнікі і шмат у чым абсалютна арыгінальнай.

Юры Хадыка ўжо даўно вядомы і як дасьледнік станкавага жывапісу. Ён браў чынны ўдзел у фармаваньні фондаў Музэя Старажытнабеларускай Культуры, іх сыстэматызацыі й атрыбуцыі. У першым музэйным каталёзе Юры Хадыка склаў разьдзел, прысьвечаны іканапісу (Церашчатава В., Хадыка Ю., Ёркіна А. Музэй старажытнабеларускай культуры. Каталёг экспазыцыі. — Менск, 1983).

Прафэсар Хадыка першы ў Беларусі прымяніў матэматычныя мэтады для дасьледаваньня помнікаў мастацтва. Пры дапамозе статыстычнага аналізу ён сур'ёзна карэктаваў датаваньне многіх помнікаў, у прыватнасьці, дасьледуючы абразы канца XVI — пачатку XVII ст., давёў, што некаторыя зь іх значна старэйшыя, напрыклад, "Усьпеньне Маці Боскай" з-пад Берасьця, "Дабравесьце" з-пад Баранавічаў ды інш.

Сутнасьць мэтодыкі, што была ўжытая Хадыкам — гэта вызначэньне кантрольных атрыбутаў абраза і асобных дэталяў у максымальна большым коле аб'ектаў і групаваньне іх паводле частотнасьці супадзеньняў. Пры наяўнасьці дакладнага датаваньня некалькіх помнікаў астатнія далучаюцца да іх на падставе статыстычнага супадзеньня жорстка вызначаных прыкметаў. Тут пад увагу бярэцца тое, што іканапіс не мае вельмі трывалую іканаграфічную й кананічную традыцыі, а таму зьяўленьне тых ці іншых дэталяў не магло быць выпадковым і яно моцна прывязанае да пэўнага часу і рэгіёну.

Вынікі гэтых досьледаў (Хадыка Ю. Аб датаваньні групы помнікаў канца XVI — пачатку XVII ст. // Помнікі старажытнабеларускай культуры. Новыя адкрыцьці. — Менск, 1984. С. 30-37; Хадыка Ю. Разьба на фонах абразоў як датуючая прыкмета // Помнікі культуры. Новыя адкрыцьці. — Менск, С.44-50; Быцева І., Хадыка Ю. Група абразоў другой другой паловы XVII ст. з Брэста // Помнікі мастацкай культуры Беларусі. — Менск, 1989. С. 62-71) паклалі пачатак новаму ўзроўню навуковых дыскусіяў у беларускім мастацтвазнаўстве. У прыватнасьці, апанэнты Хадыкі карысталіся раней пераважна суб'ектыўным мэтадам паралельнага аналізу на падставе стылістычных прыкметаў. Наагул, раней дыскусіі паміж жывымі ў друку не вяліся. Гэта лічылася неадпаведным тонам на фоне савецкае навукі. Прынята было, каб адзін пісаў, другі "абапіраўся".

Апроч больш дакладнага спосабу датаваньня Юры Хадыка прапанаваў і шэраг тэрміналягічных удакладненьняў, напрыклад, замест тэрміну "рэнэсанс на Беларусі" ён упершыню ўвёў у навуковы ўжытак тэрмін "беларускі рэнэсанс", падкрэсьліўшы такім чынам суб'ектнасьць беларускае культуры, здатнай выпраменьваць самастойна арыгінальныя мастацкія вобразы (Хадыка Ю. Аб датаваньні групы помнікаў..., гл. вышэй; Хадыка А., Хадыка Ю. Рэнэсанс у новым беларускім іконапісе // Помнікі мастацкай культуры Беларусі эпохі Адраджэньня. — Менск, 1994. С. 62-71). Вялікую ўвагу ў сваіх дасьледаваньнях прафэсар Хадыка зьвяртаў і на сьвецкае мастацтва, асабліва на партрэт як найбольш арыгінальны жанр беларускага старога мастацтва. Кніга "Непаўторныя рысы. З гісторыі беларускага партрэта" (разам з А.Хадыкам) сталася адзіным навукова-папулярным выданьнем на гэтую тэму ў Беларусі. Прызнаньнем вялікага аўтарытэту Юрыя Хадыкі як гісторыка мастацтва стала ўлучэньне яго ў аўтарскі калектыў шасьцітомнае "Гісторыі беларускага мастацтва" (Хадыка Ю. Мастацтва другой паловы XVII — пачатку XVIII ст. (станкавы жывапіс) // Гісторыя беларускага мастацтва: У 6 т. Менск, 1988. Т.2 С.135-162).

Сяргей Харэўскі

Мікола Статкевіч:
“Хто палохаецца, той гіне”

Працяг са стар. 1

Я, напрыклад, хацеў бы быць палітычным лідарам сацыял-дэмакратыі.

“НН”: Грамада ўваходзіць у Сацыял-Дэмакратычны Саюз, дзе ёсьць таксама і людзі з адміністрацыі прэзыдэнта. У зьвязку з гэтым Вас часам абвінавачваюць у тым, што Вы з падтрымкай рэжыму расколваеце дэмакратычны рух...

М.С.: СДС — гэта неаднародны блёк розных партыяў. Вы, напэўна, перадусім маеце на ўвазе Партыю Народнай Згоды і яе кіраўніцтва. Гэтая партыя мае сацыял-дэмакратычную праграму, мае ў сваім складзе шмат людзей, якіх мы лічым патрыётамі Беларусі. Перамовы з гэтай партыяй пра ўтварэньне СДС пачаліся яшчэ да таго, як на чале яе зьвяўся спадар Сечка. Яшчэ калі ПНЗ толькі зьвілася, яе называлі “партыяй народнай здрады”. А мы вырашылі разабрацца, сустрэліся з кіраўніцтвам ПНЗ і разам прынялі заяву ў абарону дзяржаўнасьці беларускай мовы. Памятаю, як нябожчык Міхась Ткачоў увесь час казаў пра аб'яднаньне з гэтай партыяй. Я думаю, што гэта занадта вялікая раскоша для Беларусі — ледзьве ня пяць партыяў, якія называюцца сацыялдэмакратычнымі. Тым больш, пасьля таго, як мы па сутнасьці прайгралі на выбарах. У нас толькі два дэпутаты. Мы мусілі сабраць фракцыю, і мы сабралі яе. Так, там ёсьць людзі, залежныя ад адміністрацыі. Паводзіны гэтых прэзыдэнцкіх кантралёраў, як іх тут называюць, будуць мяняцца і ўжо мяняюцца.

Сёньня мы ставім пытаньне пра аб'яднаньне з ПНЗ. У канцы сакавіка ў нас была нарада кіраўнікоў рэгіянальных арганізацыяў, там толькі два чалавекі былі супраць такога аб'яднаньня. ПНЗ цяпер моцна вагаецца. То яны былі ўсе за аб'яднаньне, то чамусьці нешта памянялася і тыя людзі, якія працавалі ў службе кантролю, цяпер пачалі сумнявацца. Але я спадзяюся, што яны перадумаюць. ПНЗ — дастаткова сталая партыя, там вельмі моцная патрыятычная служба. І мы не зьбіраемся губляць для сацыял-дэмакратыі гэтых людзей.

“НН”: Што Вы, як кіраўнік, можаце сказаць пра імклівы посьпех і гэткае ж імклівае зьнікненьне Беларускага Згуртаваньня Вайскоўцаў. Часам складваецца ўражаньне, што кожная Ваша ініцыятыва даецца і дарэцца Вам занадта лёгка...

М.С.: У БЗВ была вялікая хіба, якую я ня змог пераадолець. Гэта была арганізацыя аднаго лідара. Да таго ж, калі мы зразумелі, што нашы патрыятычныя сілы ня ў стане выйграваць выбары, мы зразумелі, што БЗВ у тым выглядзе, у якім існуе, беспэрспэктыўнае. Вялікая моцная арганізацыя, арыентаваная на гісторыка-патрыятычнае выхаваньне, можа выконваць сваю функцыю толькі пры падтрымцы ўладаў або хаця б пры нэўтральным стаўленьні. Калі ўлады пачынаюць жорсткае супрацьдзеяньне, працаваць амаль немагчыма.

Мы падзялілі БЗВ на дзьве часткі, вылучылі зь яе моладзь, якую назвалі “Драбамі”, потым паступова яна перарасла ў “Белы легіён”. Гэта абсалютна аўтаномная арганізацыя. Але я спадзяюся, што гэтыя людзі паважаюць мяне й прыслухоўваюцца да мяне. Моладзь нельга кантраляваць. Моладзь вельмі самастойная. Гэта вельмі добра. І аказалася, што ў маладзёжнай частцы, якая называлася “Драбамі”, ёсьць лідар, і яна аўтаномна і нармальна спраўляецца ў грамадзкапатрыятычнай частцы. Мае здольнасьці як палітыка не былі задзейнічаныя і, тым больш, зьявілася прапанова ад групы сяброў БСДГ, у якой я знаходзіўся раней, чым у БЗВ, і пад дахам якой я пачаў ствараць БЗВ. Гэта была спроба ўзначаліць партыю ў крызысным стане, і мае сябры мяне блаславілі на гэта. Сёньня існуюць дзьве часткі грамадзкапатрыятычнага БЗВ. Алесь Станкевіч узначальвае адну і спраўляецца са сваімі функцыямі. Пра маладзёжную частку вы таксама чулі. БЗВ нікуды ня зьнікла, яно проста пераформавалася.

Што да маёй “беспакаранасьці”...

Другога красавіка сытуацыя была вельмі напружаная. Людзі выйшлі на вуліцу, і атрымалася стыхійная дэманстрацыя. І гэтую стыхійную дэманстрацыю мэтанакіравана павялі на ўскраіну гораду, на Камсамольскае возера, міліцыя разам зь некаторымі палітыкамі. Завялі й кінулі. Людзі стаяць у разгубленнасьці каля рэстарана “Канстанцін”, ня ведаюць, што ім рабіць. І тут, дарэчы, хлопцы з “Белага легіёну” дапамаглі мне. Адбылася сустрэча з дэпутатам Знаўцом, маім намесьнікам у партыі. І мы разам здолелі нармальна прывесьці калёну туды, куды плянавалі — да Палацу спорту.

Але вы ня думайце, што гэта сышло мне так. Мяне папярэдзілі, што ўлады маюць на мяне вялікі зуб і спэцслужба пачала працу. Хутчэй за ўсё, на другога красавіка быў плян пусьціць усю энэргію ў пясок. Але калі б мы пусьцілі настрой гэтых маладых хлопцаў у пясок, мы б іх ужо не сабралі. Мабыць, калі іх завялі ў тупік, нехта ўжо сьвідраваў дзірку ў наплечніку пад новую зорку. А тут уміяшаліся мы, і атрымалася зусім наадварот.

Я адчуваю, што сапраўды нейкая помста йдзе. Зноў жа, плёткі, дыскрэдытацыя ў прэсе і г.д. Ні для каго не сакрэт, што ў дэмакратычных сілах укаранілася шмат сакрэтных супрацоўнікаў, асабліва ў тых, якія зьнікілі першыя. І самы эфэктыўны сродак дзеяньня... Як, напрыклад, пасварыць дзьве палітычныя сілы? Вельмі проста. Прыйсьці да аднаго лідара і сказаць пра другога: ён называў цябе так і так. Гэта самае эфэктыўнае. Ня трэба палітычнага разыходжаньня. Вось гэта й робяць.

“НН”: У зьвязку з БЗВ мне згадваецца фігура Віктара Шэймана. Памятаю, як ён маршаваў на прысязе, якую праводзілі Вы. Цяпер ён у іншай камандзе, і якія ў Вас зь ім адносіны?

М.С.: Ніякіх. Я заўсёды добра стаўлюся да яго. Віктар зрабіў свой выбар яшчэ ўзімку 94-га. Мае кантакты зь ім, дзякуй сябрам БЗВ, перапыніліся, калі ён паверыў у зорку Лукашэнкі і пачаў працаваць зь ім. Я ніколі не асуджаю людзей, якія самі прымаюць рашэньне, з кім ім быць. Ніколі не асуджаў, напрыклад, тых, хто пачаў працаваць разам з Лукашэнкам, потым сыйшоў ад яго і працуе цяпер супраць яго. Гэта справа кожнага. Адно прыкра — я ўсё ж не чакаў, што адміністрацыя прэзыдэнта правядзе гэты рэфэрэндум. Гэты рэфэрэндум — ганьба для нас.

“НН”: Часам складваецца ўражаньне, што Вы маглі б рабіць значна больш, чым робіце. Але пасьля пасьпяховага правядзеньня акцыі Вы зьнікаеце...

М.С.: Сьцяг нацыянальнага адраджэньня сёньня нясе іншая сіла. Гэта ня чыста палітычная, а адраджэнская, культурніцкая сіла. Гэта БНФ. Калі я ўзначальваў БЗВ, памятаю сваю размову са спадаром Хадыкам напярэдадні 92-га году, калі мы сьвяткавалі перамогу пад Воршай. Я сказаў, маўляў, давайце мы гэтым будзем займацца. Вы ж палітыкі, Вам на выбары йсьці. А замест гэтага пачалася нават нейкая канкурэнцыя за 8 верасня. І ў 94-м мы асобна ладзілі гэтую акцыю. Потым мы зразумелі, што гэта — дурная канкурэнцыя.

Фронт вызначыўся. Гэта яго права. Ён так хоча. І ён гэта робіць добра. І сёньня новую хвалю таксама ўзначаліў БНФ. Што блытацца пад

нагамі? Фронт здольны арганізаваць масавую акцыю лепш, чым хто-небудзь. А я прыходжу на гэтыя акцыі шараговым грамадзянінам. Іншая рэч (калегі з БНФ не пакрыўдзяцца), калі праводзіца масавая акцыя, вельмі важна захаваць жорсткае кіраваньне, каб калёна не ператварылася ў натоўп. Акцыя 2 красавіка, як я зразумеў, загадзя не планавалася і атрымалася спантанна, людзі былі заведзеныя не туды. Тады я ўмяшаўся.

26 красавіка як таксама ўмешваўся, як шараговы грамадзянін. Думаю, такога жорсткага пляну спыніць і біць на плошчы Я.Коласа ва ўладаў не было. Проста — не пушчаць недазволеным маршрутам. Псыхалёгія міліцыянтаў і вайскоўцаў асаблівая. Я служыў у супрацьпаветранай абароне. Дык там ніколі яшчэ не пакаралі ніводнага камандзіра, што зьбіў самалёт, які ня трэба было зьбіваць. Вось зьбіў, напрыклад, выпадкова пасажырскі самалёт. Гэтага чалавека пераводзяць у іншае месца, прыхоўваюць, а потым ён расьце ўверх далей. Але, крый Божа, калі ты ня зьбіў таго, каго трэба было зьбіць. Гэта нерашучасьць і цябе яшчэ пасадзяць. Тое самае, мабыць, і ў нас цяпер зь міліцыяй. Вось што спрацавала.

“НН”: Ці БСДГ сёньня асьцерагаецца больш радыкальных крокаў з-за таго, што пакуль ня мае дастатковае моцы?

М.С.: Не. Не таму. Дэманстрацыі патрэбныя цяпер, калі парлямэнт перастаў быць сабою. Бо парлямэнт, які займаецца “адабрымцам”, ужо не парлямэнт. І палітыка там зьнікла, яна цяпер на вуліцы. Але дэманстрацыя скончыцца і пачнуцца выбары. Мы будзем хадзіць са сьцягамі, і будзе высокі настрой нас апаноўваць, а потым прыйдзем на выбары і атрымаем па мордзе... Мы, як парлямэнцкая партыя, ставім сабе задачу — перамагаць на выбарах. Бываюць і экстрэмальныя сытуацыі. Але ўсё адно, паверце, усё будзе вырашацца на выбарах.

Калі я быў малы, у нас у вёсцы была маленькая суполка франтавікоў, сапраўдных, якія ваявалі ў разьведцы, па-страшнаму ваявалі. Адзін, памятаю, меў два ордэны Славы. Яны ўсе сьпяваліся — гэта, мабыць, страшная памяць пра вайну — шмат крыві на руках, чалавечая псыхіка не вытрымвае. Мы, пацаны, там бегалі побач. Пляшкі пустыя збіралі. У іх было ўлюбёнае выслоўе: хто палохаецца, той гіне. Гэта досьвед, дабыты крывёю. Нельга палохацца. Улады пабілі й паарыштоўвалі 26-га. Дэманстрацыя 1-га, у адрозьненьне ад дэманстрацыі 26-га, — дазволеная ад пачатку да канца. Калі напалохацца й не пайсьці, то гэта будзе выразны сыгнал. Значыць, можна біць, калі нават дазволенага баяцца.

“НН”: У чым Вы бачыце галоўныя памылкі БНФ?

М.С.: Я думаю, што гэта не памылкі, а самааххвяраваньне. БНФ аднячасова займаўся дзьвюма задачамі, якія мала пасуюць адна да адной. Заваёва палітычнай улады (голая палітыка) і нацыянальнае адраджэньне. Людзі могуць паважаць тых, хто за нацыянальнае адраджэньне, за мову і г.д., але ў шкале іх прыярытэтаў на першым месцы сацыяльнае — заробак, есьці трэба, дзяцей карміць, гадаваць, апранаць. У БНФ першая функцыя — адраджэнская, яна навідавоку, кідаецца ў вочы. Сымбалямі Фронту зрабіліся мова, гісторыя і яшчэ антырасейскі настрой. І невыпадкова, калі Лукашэнка захацеў нанесьці ўдар па БНФ, ён ударыў па трох прыкметах Фронту. Тры першыя пытаньні на выбарах: мова, сымболіка, адносіны з Расеяй. Мо' Лукашэнку было ўсё адно — і гэтая сымболіка, і гэтая мова, але ён наносіў удар па БНФ, па нашых сымбалях і мове. Усё ж варта было, калі сымболіку ўжо прынялі, не падстаўляць яе. Але, зноў жа, з боку лёгка выказвацца. Я думаю, што роля БНФ у нашай гісторыі ўжо застанецца зь ім назаўжды. Гэта ў нечым духоўны подзьвіг. Аднак, на жаль, практычная, прагматычная палітыка патрабуе людзей іншага кшталту. Мы цяпер спрабуем выхоўваць, выгадаваць такіх людзей.

“НН”: Як, на Вашу думку, зьмянілася сытуацыя ў краіне пасьля красавіка?

М.С.: Сытуацыя зьмянілася абсалютна. Усе зразумелі, што працэс станаўленьня беларускай нацыі незваротны. Вырасла новае пакаленьне. Гэта не прыхільнікі БНФ, не прыхільнікі Грамады, проста людзі, якія хочуць жыць у нармальнай эўрапейскай незалежнай краіне, у якой не было б сорамна за тое, што і як гаворыць твой прэзыдэнт. Пакаленьне выгадавалася, быў глыток свабоды.

Маладыя заўсёды лепшыя, больш радыкальныя, не такія сапсаваныя жыцьцём, як старэйшыя людзі, яны не жылі ў перыяд двудумства, ім, як нам, не даводзілася думаць адно, гаварыць другое, а рабіць трэцяе. Яны абсалютна шчырыя ў сваіх станоўчых якасьцях і ў сваіх недахопах. Гэта ўжо першае пакаленьне новай нацыі. Яно — як авангард, перадавы легіён новай нацыі. І ад таго, ці здолее ён стрымаць наступ шэрасьці, ня дасць загнаць сябе ў “саўковасць”, залежыць, ці здолее нацыя пайсьці, разьвівацца далей. Ад моладзі залежыць, ці зробімся мы эўрапейцамі, белай нацыяй. Я менавіта так расшыфроўваю для сябе назву “Белы легіён”. Гэта перадавы атрад, які прымае ўдар на сябе, каб даць разгарнуцца і выйграць час новай нацыі.

“НН”: Як Вы ставіцеся да Лукашэнкі?

М.С.: Я не падзяляю тых ацэнак, быццам ён нейкі там засланы, нейкая місія ў яго гістарычная, д'ябальская і г.д. Гэты чалавек, на мой погляд, дамагаецца толькі ўлады. Пры іншых абставінах ён быў бы нацыяналістам. На сваіх першых выбарах Лукашэнка йшоў пры падтрымцы БНФ. Ён першы ўнёс бел-чырвонабелы сьцяг у будынак Вярхоўнага Савету. Ён змагаўся за тое, каб Шушкевіч стаў сьпікерам парлямэнту. Гэты чалавек працуе на сябе.

Цяпер проста палітычная кан'юнктура такая, што найбольш актыўныя выбаршчыкі маюць пэўныя ілюзіі. Ён эксплюатуе гэтыя ілюзіі, каб выйграваць рэфэрэндумы, выйграць яшчэ выбары. Праўда, у такой пазыцыі ёсьць вялікая хіба. Яна не дазваляе рухацца наперад. Ён яшчэ больш распальвае ілюзіі, і робіцца закладнікам гэтых ілюзіяў, гэтай ідэалёгіі. У выніку краіна ходзіць па колу. Руху наперад няма. Гэта найперш б'е па эканоміцы. А потым ізноў прыйдуць выбары. Ідэалы ідэаламі, ілюзіі ілюзіямі... шкада СССР... і ты такі добры дзядзька з вусамі... але ж няма чаго есьці...

Я асабіста добра яго ня ведаю як чалавека. Гэта безумоўна псыхалягічна вельмі моцная асоба. Але, мне здаецца, гэты чалавек, па-першае, вельмі закамплексаваны, вельмі баіцца, вельмі зламоны і, па-другое, у яго няма ніякіх духоўных ідэалаў, маральных арыентыраў. Для яго дапушчальна ўсё тое, што ён лічыць мэтазгодным. Ён можа сёньня казаць нешта адно, а заўтра другое, і кожны раз абсалютна шчыра настройвае сябе і верыць у тое, што кажа, а гэта ўплывае на людзей. Але ўсё ж раней ці пазьней запас гэтых казак скончыцца і давядзецца адказваць, што ты зрабіў. Ён яшчэ малады і засьпее такі час, калі будзе чалавекам зь вельмі адмоўнай вядомасьцю ў нас у краіне. Ён сапраўды многа зрабіў ад адваротнага — ён спрыяў узгадаваньню нацыі. Моладзь не ўспрымае Лукашэнку: як ён гаворыць, што ён гаворыць, што ён робіць. Пратэстуючы супраць яго, моладзь ходзіць на дэманстрацыі, апынаецца пад белчырвона-белымі сьцягамі, слухае прамовы лідараў, якія гавораць па-беларуску. З другога боку яна бачыць людзей са шчытамі, дубінкамі і ў касках. Так ў сьвядомасьць маладых закладаецца: што сваё і хто свае, а што чужое і хто чужыя.

“НН”: А Вы за сябе не баіцёся?

М.С.: Мне вельмі падабаецца БЗВ. Тое БЗВ, ранейшае. Для мяне асабіста галоўным этапам было выйсьці з падпольля, заявіць адкрыта аб выхадзе з КПСС. Гэта было зьвязана зь віленскімі падзеямі 91-га году. Тады адразу пайшла раскрутка, было страшнавата, але гэта было страшнавата ў апошні раз, бо, калі ёсьць нейкая адказнасьць за іншых людзей, гэтая адказнасьць засланяе ўсё астатняе, месца асабістаму страху не застаецца. Акрамя таго, як казалі тыя старыя франтавікі...

Севярын Квяткоўскі

САПРАЎДНЫЯ КЕПСКІЯ

Нядаўна, выходзячы з сваёй пяціпавярхоўкі, я схамянуўся ад воклічу "Слава нацыі!", на які адразу ж пачуўся водгук: "Сьмерць ворагам!". У маім двары васьмі-дзесяцігадовыя дзеці гулялі ў сутыкненьні паміж дэманстрантамі й амонам.

Хлапчукі парабілі сабе з фанэры шчыты, пабралі дубцы, а адзін нават узьдзеў сабе на галаву хакейны шалом. Супрацьлеглы бок кідаўся грудкамі зямлі й дзіцячымі абразамі. Гульня скончылася досыць хутка, бо прыблізна аднолькавыя ў колькасьці "бакі" не стрымалі сваіх шэрагаў і рассыпаліся па ўсім двары.

Малыя гуляюцца ў разгон дэманстрацыі. Гэта значыць, што іхнія бацькі глядзяць навіны беларускае тэлевізіі. Гэта значыць, што беларусы пачалі думаць пра сваю краіну, пра сябе. Яны параўноўваюць інфармацыю пра падзеі ў Беларусі зь ейнай інтэрпрэтацыяй у замежных СМІ, і робяць высновы. Тымчасам іхныя дзеці імітуюць грукат дубінак па плястыкавых шчытах і баявыя воклічы дэманстрантаў...

Нашыя дзеці маюць вялікую пэрспэктыву для ўдасканаленьня правілаў сваёй новай гульні. Зрэшты, можна прадбачыць рысу, да якой будзе разьвівацца гэтая гульня – яна вернецца да трывіяльнай "вайнушкі", у якую гуляюцца хлапчукі ці не ад узьнікненьня homo sapiens. Іншая рэч, як будуць сябе называць "варожыя" бакі. "Белыя" й "чырвоныя", "рускія" й "немцы" паступова адыходзяць у нябыт. Безумоўна, застануцца "паліцыянты" й "злодзеі", і...

У кожнай гульні ў "вайнушку" заўжды знаходзяцца адзін-два "байцы", якія ні пры якой умове не жадаюць быць "кепскімі", і наадварот, заўсёды ёсьць аматары "варожага" боку. Пакуль наўрад ці перад сёньняшнімі малагадовымі "дэманстрантамі" й "амонаўцамі" паўстае такая праблема. Перад большасьцю, але не перад усімі.

Калі дваццаць шостага красавіка шыхт шчытастых-шлямастых міліцыянтаў зьбягаў з горкі перад Катэдральным саборам на вуліцу Нямігу, побач са мною спыніўся нейкі спадар зь пяцігадовым хлопчыкам на плячах. Яны глядзелі як амон распачынае бойку з дэманстрантамі, і раптам малы спытаўся: "Тата, тата, а гэта рускія?" – "?" – "Ну, тата, гэта рускія, ці не?" – "Гэта калхозьнікі, сынок." – "А яны рускія?" –"Яны кепскія, сынок." – "Што, САПРАЎДНЫЯ?!!"

Сёньняшні рэжым у Беларусі мае адну вартасьць, якая дае падставы спадзявацца на ягонае хуткае самазьнішчэньне. У адрозьненьне ад былога савецкага, ён не імкнецца камуфляваць свае захады. Беларускія дзеці ўбачылі "сапраўдных кепскіх". З кіно і тэлевізіі яны ведаюць, што трэба рабіць з "кепскімі".

Ганна Матусэвіч

КОЙДАНАЎСКІ ДЫЯРЫЮШ

28.04. У вёсцы й плачуць, і злуюцца, падазраючы мяне ў чытаньні "шайтанскіх кніжак". А яшчэ кажуць, што пад Негарэлым ужо дзесьці зь зімы сьвеціць нейкая новая зорка. Яркая! У вёсцы бліжэй да зорак, чым у горадзе.

... Недагледзела, падпаліла каўрыжку, узяўшыся за сто работаў адразу. Віталік аднак асмакаваўся і, каб падбадзёрыць мяне, ненаўмысна выставіў дулю, замест вялікага пальца рукі. Мы рагаталі да ўпаду. А зануда ў гэтым становішчы, пэўна, справакаваў бы бойку.

... Віталік напісаў невялікі апо-вед пад назваю "Зорка Беларусі". Панясе яго ў рэдакцыю "раёнкі". А сёньня ўвечары я таксама ўбачыла гэтую зорку. На небе было хмарна й пуста. І толькі адна зорка, бы маяк, зьзяла над нашым домам.

29.04. Я спакойная, мне хочацца заняцца сабой. І я са страхам пытаюся ў сябе: ці не злачынства гэта? А хіба быць прыгожай – гэта злачынства?

30.04. "... Мировые события часто происходят не самими действиями, а под знаками приближения действий. Люди творят многое под знаком радости, когда радости ещё нет, либо под знаком ужаса или войны, когда ничего ещё не произошло... Зачем сама война со всеми бедствиями, если один мираж может напрячь энергию! Многое строится совершенно реально, лишь гонимое миражом... Если удаётся произвести движение лишь под знаком, это большая удача. Самые большие перестройки происходят незаметно – лишь следствие показывает, сколько произошло..."

Мозаика Агни Йоги.

1.05. Цэлы дзень абрабляла трускаўкі. Калі а палове дванаццатай дабралася да пасьцелі й заплюшчыла вочы, убачыла на блакітным фоне белыя кветкі невымоўнай красы. Красачкі зьзялі. Прысьніўся Ян Пятроўскі. Ён пытаўся ў мяне, ці паеду я ў Амэрыку. Я адказвала, што ня ведаю...

5.05. Зьявіліся ўжо салаўі, зацьвілі сьлівы, у гнёздах сядзяць буслы – нішто не ўзварухне маёй душы. Пэўна й такі стан трэба перажыць і за ўсё быць удзячнай Богу.

6.06. Мне зусім не падабаецца цяперашняя "НН". Трэба аднак адзначыць, што людзям цяперашняя падабаецца болей. Людзі яшчэ не дарасьлі. Але прачынаюцца. Друкаванае слова страх як узьдзейнічае на людзей! І муж за Біблію ўзяўся, і Баргашэвіч мне пахваліўся сёньня, што размножыў на ксэраксе "Магутны Божа". І пракурор, глядзіце, вось-вось разматае "інтэрнацкую справу"...

Зьміцер Бартосік

ВЫХАД У ГОРАД

У офісе "Незалежнага" тэатру завялі стары грамафон. На дагледжаны, груваскі агрэгат ставілі цьвёрдыя кружэлкі, якія даставаліся са спэцыяльнага, у выглядзе гармоніка, футаралу. З бліскучай трубы несьліся мілыя мэлёдыі шчасьліва абмінулага нас, але ўсё адно страшнага нам часу. "Утомлённое солнце", "Счастье моё", "Скажите, почему" – пад "оркестр НКВД", як пазначана на кружэлках. Хто б ні ўваходзіў або забягаў у офіс – усе замяралі й расплываліся ва ўсьмешцы. Быццам ім было што ўзгадаць пад тыя гукі. Нібы ў іх столькі пера-жыта з тымі песьнямі. Я таксама ўсьміхаўся, напускаў на вочы павалоку задуменнасьці, і нават запаліў папяросу, паклаўшы партабак побач з грамафонам. У чым справа? Што прымусіла нас адключыцца? Адкуль "нахлынули воспоминания"? Сумна ўсьведамляць, але гукі нашага часу зь мініятурных CD, упэўнены, праз паўсотні гадоў затрымаюць мала каго. Таму што жывыя гукі часу пішуцца ня нотнымі знакамі. Вось калі б падыграў НКВД!..

Славамір Адамовіч, паэт і журналіст, – за кратамі рэжыму. Прыгожа, чорт пабірай! Нават спачуваць няёмка. Хутчэй – пазайздросьціш. Не гэбісцкаму ізалятару, вядома (хоць гэта й ня брагінскі КПЗ). Сваім новым, дай Бог, нядоўгім, месцазнаходжаньнем Адамовіч узьняў кошт слова. Але галоўнае ня ў гэтым. А ў тым, што я, адвечны тормаз, будучы ў Менску, не знайшоў часу, каб зрабіць перадачу. Пачак цыгарэтаў – рэч нашмат больш неабходная цяпер, чым усе словы спачуваньня.

Ніяк не пазбаўлюся дурной звычкі – хадзіць на гомельскі футбол. Натуральна, адказаць, навошта я ўжо 15 гадоў ахвярую дзьвюма гадзінамі жыцьця, ня здолею. Як гулялі яны тады ў другой лізе, так і працягваюць гуляць у ёй цяпер (чэмпіянаты толькі іншыя). Бляклыя перамогі (што радзей) зьмяняюцца бліскучымі паразамі (што значна часьцей). Нават піва "Жыгулёўскае" ў стадыённым буфэце ўсё той жа сьвежасьці, што й тады (а, можа, гэта яно й ёсьць).

Адно, што заўважаецца, – тэхнічны рэгрэс. Зьнесена электрычнае табло й пабудавана драўляная шпакоўня зь дзірачкамі для лічбачак і з надпісам: "ГОМЕЛЬ – ГОСТИ". Самае яркае ўражаньне пакінула гульня, калі ўлюбёная каманда ўпершыню за сэзон закаціла тры мячы ў браму гасьцей. Пэўна, ад вялікага хваляваньня падшыванец у "шпакоўні" ніяк ня мог усталяваць лічбу "3", якая выпадала вонкі, і небараку даводзілася некалькі разоў выбягаць па яе з будкі пад рогат прабуджаных аматараў гомельскага футболу. Уся ўвага стадыёну з гэтай хвілі мачу была прыкаваная да імправізаванага табло, на якім зьяўляліся й ападалі долу то "Е", то "W". Выратаваў становішча на табло чацьверты мяч гомельцаў, забіты нібы спэцыяльна дзеля драўлянай лічбы "4".

Іншым разам я сустракаю тут былых аднаклясьнікаў, ужо татаў ды мужоў. Я прашу іх падзяліцца семкамі, яны (які кайф!) просяць мяне ці то дапамагчы настроіць гітару, ці перапісаць акорды нейкай даўно забытай песьні. У іншым месцы гэтыя просьбы гучалі б неяк ня так чароўна. Тут – іншая рэч. Тут час над намі ня ўладны. Ды ўсё ж, шкодная гэта наша звычка. Застаючыся разам з камандай, мы таксама, разам зь ёю, ня хочам быць чэмпіёнамі. Але на наступнай гульні мы сустрэнемся зноў і пойдзем пад піва й семкі глядзець такі доўгі, доўгі мач...

На "Славянскіх тэатральных сустрэчах" (фэстывалі тэатраў трох брацкіх абласьцей) я нічога новага сустрэць не чакаў. Заўсёды замінае нейкая перадузятасьць да ўсяго абласнога й, тым больш, брацкага ў мастацтве. Аднак "Трышчан ды Іжота" прыблізілі надзею на жывы беларускі тэатар. Ці то мноствам маладых твараў на сцэне, ці то адсутнасьцю ў акцёраў усялякай школы, што кампэнсуецца свабодаю гуляць ад сябе, ці то недасканаласьцю п'есы Кавалёва, але ж "па матывах старабеларускага рыцарскага раману".

На спэктаклі "Рычард", прывезеным "Вольнай сцэнай", узьнікала ілюзія белтэатру-профі. Дзёрзкі пераклад А.Дударава, прафэсійная тэхніка акцёраў, "таганскае" афармленьне (ці ня з "Гамлета" зьнятая заслона?). Нават п'еса й сытуацыя ў краіне спрыяюць ілюзіі тэатральнага пратэсту. Але толькі ілюзіі, здымаць і адваёўваць Шэкспіра патрэбы ўжо няма.

За расейцаў можна не хвалявацца. Тэатар – іх дзялянка. Нават іхняй тэатральнай правінцыі, як Бранск, ня трэба праз задніцу нацягваць модныя, сталічныя адзеньні, каб адчуць сябе вартымі гледача. Можна без хрэстаматыйных комплексаў паставіць Астроўскага, набудаваць такіх дэкарацыяў, што й дарослым закарціць патрапіць на сцэну, і да ўсяго яшчэ дадаць сапраўднага нэрву, галоўнага казыра расейскага тэатру.

Роўна два гады таму маю ўвагу прыцягнулі сьцягі іншых дзяржаваў на фасадзе нашага ўнівэрсытэту. Іншай рэклямы першага студэнцкага фэсту "Арт-сэсія" я ня памятаю. Памятаю, як упершыню прарываюся на канцэрт фальклёрных калектываў. І прарваўся. Пра што не шкадую й сёньня. Бо датуль пабачыць жывых французаў ды шатлянцаў мне не выпадала. Жывых ня ў сэнсе "ня мёртвых".

Сёлета ў Гомелі, можа, упершыню замахнуліся на вялікае міжнароднае сьвята. Зь вялікаю, на восем дзён, праграмай: ад навуковых канфэрэнцыяў да рок-канцэртаў. Зь безьліччу выступаў на аж чатырох пляцоўках прафэсійных і ня вельмі калектываў з розных краінаў...

Колькі тут жыву, столькі й чакаю сьвята. А яно ўсё не прыходзіць. Быццам тут глеба нейкая не такая, не сьвяточная. Быццам не для сьвятаў створаны самы цёплы наш горад, з самым гожым паркам над самай чыстаю ракою. Не глядзяцца мне тут трансьляцыі "Славянскіх базараў" ды "Зорных ростаняў", ня слухаюцца. Можа таму мяне й не хапіла на ўсё. Хоць і настройваў сябе паўсюль пасьпець ды ўсё пабачыць.

Адкрыцьцё зрабілі сур'ёзнае. Агромністая і няўтульная заля былога Дому палітасьветы была запоўненая збольшага ўдзельнікамі фэсту (а іх болей за тысячу), меней – цікаўнымі гараджанамі (як я даведаўся пасьля, прадалі болей за дваццаць квіткоў).

Пад разнамоўную гамонку ў залі прамаўлялася шмат словаў. Часу было яўна недастаткова на тую чараду калектываў, што чакалі свайго выхаду. Бабруйскія, мазырскія, сьветлагорскія, гомельскія музычныя ды харэаграфічныя калектывы. І ўсе пяюць і скачуць. І ўсе не за грошы. І ўсе для мяне! А сапраўды, куды падзецца дзецям ДК? І куды б падзеўся беларускі фальклёр, ня будзь тых мясцовых калектываў? Я ж праз паўтары гадзіны вырашыў падзецца ў буфэце. Ды раптам дужыя хлопцы выкацілі на сцэну раяль. Пасьля гэтага зьявіліся два сівыя джэнтэльмэны, у адным зь якіх я пазнаў рэктара ГДУ. Той, што ў чырвоным, аказаўся ягоным навуковым калегам з Італіі. Настроіўшыся на доўгую прамову аб брацкіх італа-беларускіх сувязях, публіка была прыемна зьдзіўленая, калі рэктар сеў за раяль. Далейболей – ён зайграў. А італіец, адпаведна, засьпяваў. Блытаючыся ў родных італьянскіх словах і зьбіваючыся з рытму. Дзякуючы маэстра рэктару я пазнаў нэапалітанскую "Санта Лючыю". Узятыя зь цяжкімі высілкамі акорды, былі заглушаныя сапраўднымі авацыямі, так даўно ня чутымі ў гэтых сьценах. Я зразумеў, што цікавейшага нумару мне ўжо не дачакацца, фэст распачаты й можна, нарэшце, адзначыць гэтую нагоду ў нейкай вясёлай студэнцкай кампаніі.

Але кампаніі я не знайшоў. Адкрытай кампаніі маладых інтэлігентаў, зь віном, гітараю ды студэнцкімі жартамі. Ці то я быў выматаны, ці шукаў ня там, але патусавацца на гэтым фэсьце мне не давялося. Адно – пасьпявай на канцэрты. На якія, дарэчы, патрапіць было праблематычна. Толькі, калі ў мяне галоўнаю праблемаю было – куды, то ў студэнтаў – як. Квіткі былі зусім ня танныя, што, на жаль, адбівалася на запаўняльнасьці заляў і ператварала фэст у закрытае мерапрыемства. Своечасова апамятаўшыся, аргкамітэт пачаў тыражаваць запрашэньні.

Нічога ня цямлю ў жаночай модзе, але тое, што было пабудавана ў зале ГДУ пад салён зьлёгку ўражвала й найстройвала на апляды-смэнты. На сцэне стварылі салён, з прадуманым падсьветам, зь бліскуча-белымі дэкарацыямі, з подыюмам, што ў аблямоўцы ліхтароў урэзваўся ў залю. Праграма паказу не саступала антуражу. Я баяўся, што дэманстрацыя мадэляў ператворыцца ў дэманстрацыю мадэлек. Але, як аказалася, дарма. Яркія гарнітуры, лёгкія пэньюары, дарагія паліто строга зьмяняліся на белым тле, не пакідаючы ценю правінцыяльнасьці. Белыя льняныя сукенкі ўнесьлі ў гэтую фэерыю колераў наскую ноту.

Перапынкі паміж паказамі былі аддадзеныя "Тэатру песьні Аляксандра Ціхановіча й Ядзьвігі Паплаўскай". Слухаючы сто разоў кручаныя ў белрадыё песенькі гэтых несастарных камсамольцаў, я так і не разумеў – чаму яны называюць сябе тэатрам. Ні рэпэртуар, ні час іхны вобраз не зьмяняюць. Усё тая ж "сестрёнка без братишки" і ўсё той жа маладзён зь лёгкім комплексам прыгажуна-мужчыны. Ён какетнічаў з заляй, нясьмешна жартаваў (я буду пець пра белыя ружы, а не пра белыя рожы). "Сестрёнка" ж удавала раўнівую жонку. Можа ў гэтым тэатар? Але тады лепш ужо мадэлкі з Масквы. Тыя хоць не імправізуюць.

Самай нечаканай была маса вольных месцаў пад час гала-канцэрту рокавых камандаў. Гадоў яшчэ пяць-шэсць таму маладняк ламіўся б праз міліцэйскія кардоны, набіваючы сабою гэтую зьездаўскую залю "Палітпроса". Праўда, тады не далі б ім гэтае пляцоўкі. Сёньня ж усё выглядала досыць жальліва, а іншым разам анэкдатычна. Два, трыццацігадовыя, паўголыя рокеры, усё яшчэ панкуючы, самотна шалелі перад тузінам маладзейшых за іх ахоўнікаў каля сцэны, на якой мяняліся гурты на любы густ, гук і колер. Мне даспадобы прышоўся "Narrators". Можа таму, што болей увагі аддаюць уласна музыцы. Ва ўсіх кампазыцыях адчуваецца роля й густ лідара гурта Аляксандра Цыганка. Пад час іх выступу я мог дазволіць сабе адключыцца ад залі й патануць у настальгіі па 70-х пад блюзавыя імправізацыі іхных гітараў. Далей рэй павялі шатлянцы. "The Dawntreaders" і "The Fabians" сваім мажорным рок-н-ролам прымусілі нешматлікіх гледачоў пакінуць наседжаныя месцы й стлуміцца перад сцэнаю. Было яшчэ шмат каго, ад ВИА да крышнаітаў. Ды ўсе чакалі "Рублёвае зоны". Я не дачакаўся. Можа й дарэмна. Ды ці мала чаго я не пасьпеў пабачыць.

Закрыцьцё праходзіла ва ўнівэрсытэцкай канцэртнай залі і ўключала ўсё, што магло ўключыць з папярэдняга тыдня, за выключэньнем року. З чарады мастацкіх фальклёрных калектываў вылучаліся расейскія "Белые ночи" з С.-Пецярбургу. Ня толькі складанасьцю скокавых "каленцаў" ды іншых "штук", але й сваёй нянаскасьцю. Ад яркіх строяў да агнявога тэмпэрамэнту. Яны маглі трымаць залю колькі заўгодна, зрываючы "бісы", у тым ліку й ад мяне. Але яны саступілі месца беларушчыне, прадстаўленай песенькай без мэлёдыі, прапетай хлопчыкам у белых нагавіцах ды чорных акулярах. У парыве патрыятызму я не ўстрымаўся, каб не запісаць хаця б словы аднаго куплету.

Больш Беларусь ня пойдзе ў хаўрус
Ні да Варшавы, ні да Масквы.
Больш нікому не дадзім раніць
Ні мову родную, ні кут радны.

Пасьля такой аптымістычнай ноты ня грэх спусьціць сьцяг фэстывалю.

Латвія

"Калі Расея касуе Белавескія пагадненьні, тады нам варта папрасіць швэдзкіх парлямэнтараў, каб яны скасавалі Ніштацкае пагадненьне аб міры, якое падпісалі ў пачатку XVIII ст. Карл XII і Пётар І. Паводле яго Швэцыя аддала Латвію Расеі. На падставе якраз гэтага пагадненьня Уладзімір Жырыноўскі сьцьвярджае, што Латвія ўсё яшчэ належыць Расеі. Пасьля скасаваньня згаданае дамовы мы былі б назаўсёды незалежныя ад Расеі, а ў Латвіі адпала б неабходнасьць у прэзыдэнцкіх выбарах, бо галавой дзяржавы стаў бы швэдзкі кароль".

Андрэйс Панцялееўс, старшыня фракцыі "Latvijas Cels" у парлямэнце Латвіі

Літва

ПАНКІ. 1 траўня, Дзень міжнароднай салідарнасьці, віленскія панкі адзначылі па-свойму. Прыхільнікі нігілізму, чорнага гумару й вялікія аматары эпатаваць сытых бюргераў прайшлі пад чырвонымі сьцягамі па праспэкце Гедыміна ад Катэдральнага сабору да самога Сейму. Увечары таго самага дня ў доме, дзе будуецца рэстарацыя "Макдоналдс" былі выбітыя шыбы. Гэтую акцыю таксама запісалі на рахунак нонканфармісцкай моладзі. Віленскія панкі зьбіраюцца й надалей тэрарызаваць вытворцаў канапак, бо, паводле зьвестак альтэрнатыўнікаў, карпарацыя "Макдоналдс" укладае грошы ў разьвіцьцё ваеннай індустрыі. На думку аднаго з ідэолягаў панкаўскага руху ў Літве, філёляга Сяргея Блудава, толькі ў Маскве ідэйна не падкаваныя панкі могуць есьці ў "Макдоналдсах" "нішцякі" (аб'едкі).

ВІЗЫ. Урад Літвы прыняў пастанову, паводле якой цяпер кошты візаў на ўезд у Літву будуць аднолькавыя для грамадзянаў усяго сьвету. Гэта значыць, што грамадзянам Беларусі давядзецца плаціць за атрыманьне літоўскае візы 20 даляраў ЗША.

Андранік Антанян

АРМІЯ. Камандзір літоўскага войска генэрал Ё.Андрышкявічус даў справаздачу на закрытым пасяджэньні Сейму. У прыватнасьці ён адзначыў, што літоўская армія "здольная выканаць абмежаваныя баявыя заданьні". Сёньня яна налічвае амаль 8 тысяч чалавек. Генэрал ня ўлічвае "тыя 10 тыс. добраахвотнікаў, якія сёньня саджаюць агароды". Толькі ў межах праграмы "Партнэрства дзеля міру" летась праведзена 18, а сёлета — 5 вучэньняў. У войска зьявілася артылерыя — мінамёты.

"На жаль, узбраеньне мы атрымваем не зь бюджэту, а ад дзяржаваў, якія нам дапамагаюць", — адзначыў генэрал. Адсутнасьць сыстэмы фінансаваньня абумоўлівае ўсе праблемы войска: няма інтэнсіўнай баявой падрыхтоўкі, салдатам няма куды падзець энэргію. Не хапае сродкаў на тое, каб мець стольскі салдатаў, колькі патрабуе закон. Пры гэтым генэрал адзначыў, што злачынстваў у войску стала меней.

У выпадку вайны працягласьць супраціўленьня арміі, са словаў Ё.Андрышкявічуса, будзе залежаць ад інтэнсіўнасьці і маштабаў ваенных дзеяньняў. "Чачэнія прыблізна з такімі ж рэзэрвамі супраціўляецца ўжо 17 месяцаў", — заўважыў генэрал.

Respublika

Сьвет

ГАБРАЙСКІЯ МІЛЬЯРДЫ. Сусьветны габрайскі кангрэс затрабаваў вярнуць грошы ды каштоўнасьці, што былі пакладзеныя габраямі ў швэйцарскія банкі да Другой сусьветнай вайны. Асноўная колькасьць укладчыкаў загінула падчас самой вайны, але засталіся іх спадкаемцы. Зь ліку экспэртаў банкаўскай асацыяцыі ды габрайскіх лідараў была створаная камісія дзеля доказу іх правоў на назапашаныя багацьці. Гэткі паварот спраў спарадзіў жах сярод швэйцарскіх банкіраў. Бо, апроч самых грошай ды каштоўнасьцяў на мільярды даляраў, давядзецца выплочваць і немалыя працэнты па ўкладах за ўсе мінулыя дзесяцігодзьдзі. А гэта можа сур'ёзна парушыць стабільнасьць швэйцарскай эканомікі ў банкаўскай сфэры.

U-2 НАД ФРАНЦЫЯЙ. У адрозьненьне ад колішніх Саветаў, французы ня сталі зьбіваць амэрыканскі самалёт-шпіён U-2, што лётаў над французкай тэрыторыяй. Балазе самі дазволілі трох такім самалётам разьмясьціцца на французкай ваеннай базе ў мястэчку Істр. Праўда, дазволу на дадзены разьведвальны палёт французы не давалі. Амэрыканцы вырашылі самастойна праінспэктаваць цэнтар ядравай энэргетыкі ў Бургундыі, дзе выпрабоўваецца кампанэнты для ядравых боегаловак. Палятаў U-2 і над выпрабавальным палігонам для найноўшых танкаў "Леклерк", а таксама над вайсковапаветранай базай Дыжон-Лёнгвік. Як мяркуюць французкія вайсковыя спэцыялісты, амэрыканцы сачылі за адпраўкай сакрэтнага грузу зь ядравага цэнтру ў Вальдэцюку на ваенную базу ў Дыжон-Лёнгвіку. Адтуль гэты груз на двух транспартных самалётах "Гэрулес" быў перапраўлены ў Вялікабрытанію. Ядравыя кампанэнты прызначаліся для ракет "Трайдэнт", што знаходзяцца на брытанскіх субмарынах. У свой час зь невядомых прычынаў амэрыканцы адмовіліся прадстаўць ім гэтыя кампанэнты. Таму й сачылі амэрыканцы за канкурэнтамі.

ВЫГНАНЬНЕ ШАЙТАНА. У Іране мясцовы мусульманскі фанатык пабіў расейскіх жанчын, што працавалі там на будаўніцтве атамнай электрастанцыі. Кабеты вырашылі пазагараць ды пакупацца ў басэйне на тэрыторыі свайго працоўнага гарадка. У купальніках сваёй моды, вядома. Але, паводле іранскіх законаў шарыяту, жанчынам твар нельга паказваць, ня тое што сьцёгны. Іранскія жанчыны, калі й купаюцца, то выключна ў чадры ды чорнай сукенцы да пятаў. Угледзеўшы, што расейкі парушаюць законы ісламу, іранец пералез праз высачэзны, атачаны калючым дротам плот на расейскую тэрыторыю ды пачаў калом выганяць з паўголеньніх расеек шайтана. Убачыўшы расейскую ахову, ён уцёк. На пратэст расейскага консульства іранскія ўлады адказалі, што кабеты самі вінаватыя, бо парушылі законы краіны знаходжаньня. Пабітых выслалі дахаты, а астатніх строга папярэдзілі наконт выкананьня законаў шарыяту.

ПАЛЯЎНІЧЫ НА ПРЫВІДАЎ. У славутай ангельскай канцэртавай зале "Альбэрт Хол" распачынаецца паляваньне на прывідаў. Ангельцам абрыдлі тры прывіды, што сыстэматычна перашкаджаюць рамантаваць арган. Бо, як толькі распачынаецца штогадовы прафілактычны рамонт, адразу ж зьяўляюцца прывіды дзвюх жанчын у сукенках мінулага стагодзьдзя і прывід стваральніка аргана. Дзеля змаганьня з гэтым насланьнём дырэкцыя "Альбэрт Хола" выклікала вопытнага прафэсіянала, забясьпечанага адмысловай тэхнікай. Былы ўрадавы чыноўнік 69-гадовы Эндру Грын, а цяпер паляўнічы на прывідаў, мае ў сваім распарадку прыборы для вымярэньня тэмпэратуры, шумоў, статычнай электрычнасьці. У посьпеху ён не сумняецца.

ПАБІЛІ ЛЕНІНА! У Казані мясцовыя міліцыянты пабілі У.І.Леніна. І ня мумію, а жывога з муміяй. 33-гадовы сьлесар-мантажнік Ленін быў затрыманы нарадам міліцыі з падазроным прадметам у руках. Прадмет аказаўся чалавечай муміяй, якую Ленін сьцягнуў у мясцовым унівэрсытэце. Міліцыянты пачалі лупцаваць Уладзіміра Ільліча, калі той сумленна адказаў на традыцыйнае пытаньне пра ягонае прозьвішча ды імя. Даючы Леніну кухталёў, міліцыянты крычалі: "Дык, кажаш, ты Ленін? Тады атрымай!" Невядома толькі, за што білі. Ці то з-за нелюбові да Леніна-правадыра, ці то наадварот, з-за вялікай пашаны

Працяг на старонцы 19

Здарэньні

Скванпасьць згубіла

Генэральны дырэктар адной зь менскіх прыватных фірмаў, будучы нападпітку, пайшоў на рабаўніцтва. Цяжка сказаць, чаму ён так зрабіў, — ці то ў фірме справы былі дрэнь, ці то сп'яну бявікоў у "відзіку" наглядзеўся. Але зайшоў ён у краму АТ "Белінтурыст", што на праспэкце Машэрава і, наставіўшы на прадаўшчыцу рэвальвэр, запатрабаваў грошы. Адзін зь сьведкаў здолеў дабегчы да гатэлю "Юбілейны" ды зьвярнуцца па дапамогу да дзяжурнага сяржанта міліцыі. Пры затрыманьні рабаўнік паспрабаваў адстрэліцца, на што атрымаў ад міліцыянта кулю ў правае сьцягно.

Тры кулі ў грудзях

Ня здолеў ці не пасьпеў адстрэліцца, але ўжо ад забойцаў, дырэктар Менскага абласнога прадпрыемства "Оптгандальснаб". Ён быў знойдзены ў двары шматпавярховага дома ў менскім мікараёне "Паўночны Захад". У ягоных грудзях былі тры кулявыя раны. Побач з забітым ляжаў незарэгістраваны пісталет "Браўнінг". Ёсьць падазрэньне, што забойства выканаў на замову прафэсійны кілер.

Тры дзясяткі яек

У менскай краме на вуліцы Карастаянавай быў затрыманы незвычайны махляр. Ён некалькі разоў прабіваў чэк на мізэрную суму ў 1200 рублёў. Гэта й падалося касірцы дзіўным. Яна папрасіла рабочых крамы прасачыць за падазроным тыпам. З трэцяй спробы тыя здолелі ўгледзець, што пакупнік браў прабіты чэк, перад лічбай 1200 дамалёўваў тройку і атрымліваў за прылаўкам тры дзясяткі яек. Калі яго затрымалі, ён на каленях упрошваў адпусьціць яго.

Мыйдадыры

У Менску былі затрыманыя 23-гадовы Х. ды 36-гадовы С. Ноччу яны зламалі замкі ды ўлезьлі ў гараж памочніка дырэктара адной з вытворча-камэрцыйных фірмаў грамадзяніна Віетнаму. Там яны скралі 2420 плястмасавых бытавых місаў, якія паспрабавалі прадаць побач з унівэрсамам на вуліцы Любімава. Праўда, мерапрыемства па забесьпячэньні насельніцтва прадметамі асабістай гігіены спыніла міліцыя.

Змагар за чысьціню нораваў

Як відаць, у Беларусі зноў зьявіўся маньяк-забойца. Першай ягонай ахвярай 7 сакавіка сталася прастытутка. Пасьля 8 красавіка была забітая другая прастытутка, а 28 красавіка — зноў прастытутка. І ўсе былі забітыя на сваіх кватэрах, дзе звычайна аказвалі "паслугі" кліентам.

Эксгібіцыяніст

У двары аднаго з дамоў на менскай вуліцы Куйбышава 41-гадовы мужык на вачах дзяцей арганізаваў сэанс стрыптызу. Праўда, апроч крымінальнай справы ён нікога не ўзбудзіў. Яго спыніў нарад міліцыянтаў, што затрымалі распусьніка ды адвезьлі ў пастарунак. Там склалі пратакол ды завялі справу за хуліганства. Пакуль што яго зьмясьцілі ў ізалятар часовага ўтрыманьня, але хутка адправяць на экспэртызу ў вар'ятню.

Дакурыўся

"Вой, а што гэта так бумкнула?" — спытаўся Пятачок у вядомым мульціку пра Віні-Пуха. А суседзям пінчука В.Пагунца нават і пытацца ня трэба было. Грымнула што трэба. Як інфармуе "Советская Белоруссия" недзе а 23-й гадзіне адбыўся выбух газу ў кватэры нумар 42. Гаспадар кватэры выйшаў на кухню папаліць. Чыркнуў запалкай, і разам з ваконным блёкам вылецеў на вуліцу.

Дзякуючы першаму паверху небарака толькі пабіўся ды атрымаў апёкі грудзіны. 60-гадовай суседцы пашанцавала меней. На яе звалілася сьцяна, калі яна адпачывала на сваім ложку. Да шпіталю жывой яе так і не давезьлі. Выбух быў нагэтульскі моцны, што ў пяці кватэрах выбуховая хваля разбурыла ці пашкодзіла сьцены, столі, павыбівала дзьвярныя ды ваконныя блёкі. Павылятали шыбы нават у суседнім доме. Цяпер для правядзеньня капітальнага рамонту трэба алсяліць жыхароў двух пад'ездаў.

"Клаака зь імем СНГ"

На апошняй калегіі берасьцейскай абласной міліцыі была выказаная занепакоенасьць тым, што крымінальная абстаноўка ў горадзе ды вобласьці будзе пагаршацца. Прычын гэтаму хапае. Адну зь іх называе мясцовая газэта "Вячэрні Брэст": "У дадзенай сытуацыі адкрытыя межы з клаакай зь імем СНГ нам толькі перашкаджаюць". У інтэрвію "Радыёфакту" сытуацыю абмаляваў начальнік берасьцейскай крымінальнай міліцыі. Ён сказаў, што літаральна ў апошні час была зафіксаваная актыўнасьць крымінальна-злачыннага элемэнту. У прыватнасьці, злачынныя групоўкі абралі Берасьце для сваіх сходак ды падзелу сфэраў уплыву. Так, нядаўна ў рэстарацыі "Індыя" адбыўся зьезд крымінальных аўтарытэтаў з Расеі, Менску, Гомеля ды іншых местаў СНГ. Яны плянавалі вырашыць пытаньні адносна перадзелу сфэраў уплыву на аўтамабільным рынку, на рэчавым рынку, разьмеркаваць кантроль над аўтабізнэсам ды наркабізнэсам. Міліцыя, ведаючы пра пляняваны сход аўтарытэтаў, падрыхтавала ім "сустрэчу". Было затрымана 16 чалавек. Са словаў начальніка берасьцейскага вышуку, некаторыя з аўтарытэтаў арыштаваныя і знаходзяцца ў сьледчым ізалятары Берасьця. Куды падзеліся астатнія, не паведамляецца.

№ 8/96
13-19 траўня

ІНФАРМАТАР
НАША НІВА

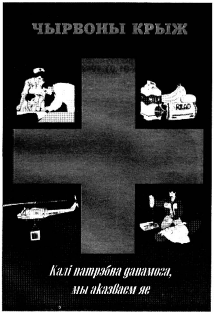
Новае слова на рынку беларускае прэсы – штотыдзень 12 палосаў патрэбнае інфармацыі

ШТОТЫДНЕВЫ ІНФАРМАЦЫЙНЫ ДАДАТАК ДА ГАЗЭТЫ НАША НІВА

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ЗАБЕСЬПЯЧЭНЬНЕ BELARUSIAN PUBLIC RELATIONS ASSOCIATION

Платныя прыватныя аб'явы

Для сур'ёзных адносінаў пазнаёмлюся з прывабнай, добрай дзяўчынай — нацыянальна сьвядомай, пажадана студэнткай. Пра сябе: **24/173/60, зьнешнасьць прыемная, студэнт 4-га курса БДУ, характар спакойны.** Лісты дасылаць на адрас: 220024, Менск, а/с 57. Уладзімір.

БІРЖА ПРАЦЫ

стар. 8

Структура выдаткаў ФСЗ на мерапрыемствы, датычныя рынку працы, зьмянілася: актыўная кампанэнта ўзрасла ў параўнаньні з 1994 г. з 29,7% да 45,4%, бо выдаткі на актыўныя захады ўзрасьлі ў большай ступені, чым на пасіўныя. Актывізацыя палітыкі занятасьці, якую праводзіць МГЦЗН на рынку працы гораду, выявілася ў павелічэньні выдаткаў на інфармацыйнае забесьпячэньне, стварэньне (захаваньне) працоўных месцаў, прафарыентацыю.

Доля пасіўнай кампанэнты зьнізілася да 54,6% збольшага за кошт скарачэньня долі выдаткаў на дапамогі па беспрацоўі.

Аналіз структуры выдаткаў на захады, датычныя рынка працы, дае падставы лічыць, што палітыка, якую праводзіў МГЦЗН на рынку працы ў 1995 г., была дастаткова актыўная.

Прагназаваны на 1996 г. рост беспрацоўя прывядзе да павелічэньня выдаткаў як на актыўную, так і на больш пасіўную кампанэнту, бо, з аднаго боку, пагаршэньне сытуацыі на рынку працы патрабуе правядзеньня больш актыўнай палітыкі, накіраванай на арганізацыю прафнавучаньня, грамадзкіх работаў, стварэньне (захаваньне) працоўных месцаў, дапамогі наймальнікам у падборы работнікаў, а зь іншага боку — павелічэньня выдаткаў на сацыяльную падтрымку беспрацоўных.

У гэтым нумары мы скончаем публікаваць аналіз рынку працы, прэзэнтаваны Менскім гарадзкім цэнтрам занятасьці насельніцтва.

РАДЫЁ

НОВЫ РАСКЛАД РАДЫЁ 101,2

Інфармацыйныя перадачы:

7.00-8.00 – Ранішні інфармацыйна-музычны канал
08.05 – Навіны
08.30-8.40 – Дайджэст прэсы
8.45-8.50 – Бізнэс-агляд
9.00-9.05 – Навіны
9.45-9.50 – Выпуск курсу валютаў у банках г. Менску,
10.00-10.05 – Замежныя навіны
11.00-11.05 – Навіны
12.00-12.05 – Сусьветныя навіны Бі-Бі-Сі
13.00-13.05 – Беларускія і замежныя навіны
13.30-13.35 – Гарадзкі экспрэс
14.00-14.05 – Навіны Беларусі (БЕЛТА, БелаПАН)
15.00-15.05 – Навіны
16.00-16.05 – Замежныя навіны
16.15-16.45 – Ліцэнзійныя музычныя праграмы Бі-Бі-Сі
17.00-17.05 – Навіны
17.30-18.00 – Праграма Беларускае службы Польскага радыё
18.00-18.05 – Навіны
19.00-19.07 – Навіны Расейскай службы "Нямецкай хвалі"
20.00 – Заканчэньне працы

Аўтарскія праграмы:

10.30-11.00 – "Мамзэль", праграма для жанчынаў (нядзеля)
11.15-11.45 – "Бізнэс-актуаліі", аналітычная праграма (серада, пятніца)
11.15-12.00 – "NRJ", перадача пра францускую музыку (нядзеля)
12.15-12.45 – "Музыка тоўстых", джазавая праграма (аўторак)
12.30-12.50 – "Паехалі!", аўта-праграма (чацьвер, субота)
13.15-13.40 – "Ad okulus", навіны відэарынку (нядзеля)
14.30-15.00 – "T.V. Dance", танцавальная праграма (нядзеля)
15.15-15.50 – "Waka-Jawaka", музычная праграма (чацьвер)
15.30-15.45 – "ПраРок", музычная перадача (серада)
19.10-20.00 – "Незабыўнае", мэлёдыі мінулых гадоў (нядзеля)
19.25-19.55 – "Парад зорак", музычная праграма "Нямецкай хвалі" (субота)

ГАСПАДАРКА

Як мыць і чысьціць посуд?

Для мыцьця й чысткі посуду выкарыстоўваецца каля 100 відаў розных прэпаратаў і хімічных рэчываў, якія паводле свайго ўзьдзеяньня на паверхню падзяляюць на безабразіўныя і абразіўныя.

Пераважна для мыцьця посуду скарыстоўваюць безабразіўныя рэчывы, а што да абразіўных, то іх варта ўжываць толькі для чысткі моцна забруджанага посуду.

Калі залівае кватэру

Адна з асноўных прычынаў, зь якой залліваюць кватэры, — невыкананьне жыльлёва-эксплюатацыйнымі арганізацыямі (ЖЭА) нормаў тэхнічнай эксплюатацыі жылога дому. У выніку ў доме трухлее дах, даходзяць да непрыдатнасьці інжынэрныя камунікацыі й ацяпляльныя трубы. Нашыя парады дапамогуць Вам вызначыць чарговасьць дзеяньняў у выпадку, калі Вашую кватэру заліла зь віны ЖЭА. Скарыстацца з гэтых парадаў змогуць уладальнікі ўсіх кватэраў, незалежна ад таго, у чыёй уласнасьці знаходзіцца дом — муніцыпальнай ці ведамаснай.

Усе дзеяньні ахвяры складаюцца з трох этапаў.

Больш падрабязна пра ўсё гэта чытайце на старонцы **10**

ТЭЛЕСАТЭЛІТ

13.05 у 19.45 на канале **ARTE** камэдыя Нані Марэцці "АСАБІСТЫ ДЗЁНЬНІК"

18.05 ў 21.00 на канале **TV5** пачатак цыклю з 4-х сэрыяў "ВЯЛІКІ КУЛЬБІТ" (1989 г.). Падзеі фільму адбываюцца падчас Вялікай францускай рэвалюцыі паміж 1789 і 1800 гадамі. 4 эпізоды фільму распавядаюць пра шчасьлівае каханьне і вайну.

16.05 ў 21.00 і 19.05 ў 23.35 на канале **TV5** фільм францускага рэжысэра Луі Маля "ЗАЗІ Ў МЭТРО" (1960 г.). Гэта экранізацыя рамана вядомага францускага пісьменьніка XX стагодзьдзя Р.Кюно. Асноўная тэма фільму — сустрэча падлетка — маленькай дзяўчынкі Зазі — зь сьветам дарослых.

13.05 у 21.25 на канале **ARTE** фільм рэжысэраў Паолё і Віторыё Тавіяні *"ФІЁРЭЛЬ"* (Нямеччына /Італія / Францыя 1992 г.)

16.05 ў 21.55 на канале **ARTE** фільм рэжысэра Юзэфа Шахіна *"САЛАДЫН"* (Эгіпэт 1963 г.)

НОВЫЯ ВАКАНСІІ Й ПРАЦОЎНЫЯ МЕСЦЫ. МЕНСК

БЕЛАРУСКАЯ АСАЦЫЯЦЫЯ НЕДЗЯРЖАЎНАГА ТЭЛЕБАЧАНЬНЯ, тэл. 23-94-57.

Відэаінжынэры, Апэратары відэаздымкаў, Мастакі-інсцэнатары, Сцэнарысты, Мастакі-дызайнэры, Рэкламныя агенты, Праграмісты

ПРАДПРАЕМСТВА запрашае на працу **камэрцыйных агентаў** продажу аргтэхнікі (пажадана мець вышэйшую адукацыю). Тэлефоны 32-24-62, 32-63-09.

ФІРМА запрашае на працу:

Начальнік вытворчага цэху Заробак $500, **Майстар у вытворчы цэх** Заробак $300, **Хімік-тэхноляг** лякаў, фарбаў на тканіны Заробак $300, **Тэхнічны дырэктар** (энэргетык) Заробак $250

Патрабаваньні: вышэйшая адукацыя, досьвед працы, менская прапіска, стабільнае сямейнае становішча, узрост 25-45 гадоў. А таксама **жанчына** ва ўзросьце 30-45 гадоў з досьведам працы на рабочых спэцыяльнасьцях у вытворчасьці Тэлефон 69-01-86 (з 9.00 да 17.30).

FORTUNA REAL ESTATE & HOLIDAY OWNERSHIP CORPORATION LIMITED СП "ФАРТУНА. МАЁМАСЬЦЬ І ВАЛОДАНЬНЕ АДПАЧЫНКАМ" прапануе **працу** з пэрспэктывай росту. Сумоўе адбудзецца а 12.00 19.05.96 на адрасе: Кастрычніцкая, 5, аўд. 108, тэл. (0172) 292-492.

МЕНСКІ ЭКСПЭРЫМЭНТАЛЬНЫ ЗАВОД ТЭХНАЛЯГІЧНАГА АБСТАЛЯВАНЬНЯ запрашае на сталую працу **галоўнага бугальтара** з досьведам працы. Нашая адрэса: Менск, вул. Варвашэні, 15, тэл. 39-48-39.

ПРАДПРЫЕМСТВА РОЗЬНІЧНАГА ГАНДЛЮ запрашае на працу **дырэктара крамы** (мужчына ва ўзросьце да 35 гадоў са сваім аўтамабілем). Тэл. 46-49-47.

ПКА Sabrina Прыватнае кадравае агенцтва фармуе банк зьвестак кваліфікаваных спэцыялістаў: **бугальтар, сакратар-рэфэрэнт** зь веданьнем замежнай мовы, **мэнэджэр продажу, камэрцыйны дырэктар**.

Патрабаваньні да кандыдатаў: вышэйшая адукацыя, узрост да 35 гадоў, досьвед працы ў камэрцыйнай структуры ня меншы за 2 гады. Тэл. 32-63-98.

ФІРМА запрашае на выгадных умовах **рэклямных агентаў**. Запіс на сумоўе праз тэлефон 27-69-75 з 9.00 да 18.00.

КАМЭРЦЫЙНАЯ АПТЭКА Менск, пл. Свабоды, 4, тэл. 27-50-28 **Фармацэўт** з досьведам працы ў рэалізацыі лекаў па РБ.

ІП "ІТН ДЫЗАЙН" запрашае на працу **камэрцыйных агентаў**, якія маюць досьвед рэалізацыі офісных тавараў, мэблі, менскую прапіску. Папярэдні запіс на тэлефон 34-85-28.

Увазе **працадаўцаў**! БІРЖА ПРАЦЫ ДЛЯ ІНВАЛІДАЎ. Беларускае дабрачыннае таварыства "Фэнікс" прапануе Вам працаўнікоў на сталую, часовую ці разавую працы. Паслугі біржы бясплатныя. Тэлефон 38-49-70.

ЗАО "БЕЛІНФАРМПРЭС" Даем дазвол на гандаль. Запрашаем **прадаўцоў** друкарскай прадукцыі ў электрацягніках. Тэлефон 43-85-40, 43-88-31.

МЕНСКАЙ ТЭКСТЫЛЬНАЙ АСАЦЫЯЦЫІ на заняцьце вакантнай пасады на конкурснай аснове патрабуецца **мадэльер-канструктар** лёгкае вопраткі са стажам працы. Тэлефоны для даведак: (0172) 504314, 8-0172-102152 (код абавязковы).

ЮРЫДЫЧНАЯ СЛУЖБА ІПА "РЭПСТАР" запрашае: **юрыстаў-практыкаў**; **юрыстаў-прадпрымальнікаў**; **юрыстаў**, якія валодаюць замежнымі мовамі. Магчымая праца й на сталай аснове. Тэлефоны 29-20-77, 49-84-21.

АРГАНІЗАЦЫЯ запрашае высокакваліфікаваных **рабочых будаўнічых спэцыяльнасьцяў**. Пажадана мець замежны пашпарт. Тэлефоны 21-40-19, 21-40-18, 21-43-07.

АРГАНІЗАЦЫЯ запрашае на працу: **прараба** сантэхнічнай дзялянкі; **сакратара-рэфэрэнта** (дзяўчына, 22-25 гадоў, вышэйшая адукацыя, веданьне ангельскае мовы, ЭВМ, досьвед працы ў камэрцыйных структурах, прывабны вонкавы выгляд); **прадаўцоў** у кіёскі; **бляхароў**. А таксама з пэрспэктывай працы за мяжой: **кухара** (вышэйшая адукацыя); **муляраў**; **аздобнікаў-плітачнікаў** (**фаcаднікаў**); **арматурніка**; **сталяра-цесьляра**. Даведкі праз тэлефон 46-68-07.

ФІРМА запрашае на працу жанчынаў да 40 гадоў **рэалізатарамі** дысплейна-стэндавым метадам. Тэлефон 68-94-07 (з 9.00 да 13.00 акрамя суботы й нядзелі).

ФІРМА запрашае на працу **правізара**. Тэлефон (0172) 31-90-97.

ЗАТ "БЕЛПРЭД" запрашае да супрацоўніцтва камунікабэльных **людзей** ва ўзросьце 25-50 гадоў, якія маюць вольны час і недахоп сродкаў. Мы вучым працаваць і забясьпечым дадатковым заробкам. Тэлефон 76-85-39 (з 12.00 да 18.00).

ГРУПА "СТАНОЧНІКІ"

ЗАВОД МЕНСКІ ГАДЗІНЬНІКАВЫ, АТ, пр. Ф.Скарыны, 95, тэл. 56-15-71

Токар паўаўтаматнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Жанчыны. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 800.000 руб. З добрым зрокам.

Штампавальніца
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 700.000 руб. З добрым зрокам.

ІНСТЫТУТ ЛІЦЕЙНАЙ ВЫТВОРЧАСЬЦІ (БелНДІЛіц), вул. Машынабудаўнікоў, 28, тэл. 41-78-55

Токар-расточнік 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.500.000 руб. Праца на станку зь лічбавай індыкацыяй і папярэднім наборам каардынатаў.

Токар 5-6 ступені.
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.500.000 руб.

ТАА ШЧОТКА (фабрыка шорсткава-шчоткавая), зав. Паўднёвы, 13, тэл. 20-34-25, 20-38-54

Токар
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

КАМБІНАТ ЗАВОДЗКАГА РАЁНУ, вул. Цэнтральная, 46, тэл. 43-07-81

Токар 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 800.000 руб. Паводле квоты Заводзкага раёну.

ЗАВОД "ЭТАЛЁН", вул. Наватарская, 2а, тэл. 37-24-59

Шліхтар (шліфавальнік)
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

Токар
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

ПРАДПРЫЕМСТВА МЕНСККАМУНЦЕПЛАСЕЦЬ, вул. Валгаградзкая, 12, тэл. 64-37-40

Токар 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.200.000 руб.

ЗАВОД СРОДКАЎ КОМПЛЕКСНАЙ АЎТАМАТЫЗАЦЫІ, вул. Ляшчынскага, 8, тэл. 58-71-23

Зубарэзьнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

ЦЭНТАР ІНЖЫНЭРНЫ НАВУКОВАГА ПРЫБОРАБУДАВАНЬНЯ, вул. Жодзінская, 1/3, тэл. 64-65-66

Фрэзавальнік 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалвекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 800.000 руб.

Токар 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 800.000 руб.

ЦЭНТАР ХІМІЧНА-ТЭХНАЛЯГІЧНЫ (Акадэмія Навук Рэспублікі Беларусь) (ХТЦ), вул. Жодзінская, 16, тэл. 64-11-16

Токар 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэднеспэцыяльная, сярэдняя. Заробак 700.000 руб. Пэнсіянэр.

ФАБРЫКА КАЛЯРОВАГА ДРУКУ, вул. Каржанеўскага, 20, тэл. 78-06-42

Фрэзавальнік 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.400.000 руб.

Токар 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.400.000 руб.

ЗАВОД ЭКСПЭРЫМЭНТАЛЬНЫ РАМОНТНА-МЭХАНІЧНЫ (ЭРМЗ), вул. Бабушкіна, 18, тэл. 98-93-93, 36-16-83

Фрэзавальнік 4-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.500.000 руб.

ФАБРЫКА ЦАЦАК "ІГРАМЕТ" АТ "АКТАМІР", вул. Бехцерава, 17, тэл. 45-14-51

Наладнік машынаў і аўтаматычных ліній вытворчасьці вырабаў з пластмасы 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.000.000 руб.

ЗАВОД СПЭЦІНСТРУМЭНТАЎ І ТЭХАБСТАЛЯВАНЬНЯ, вул. Даўгабродзкая, 29, тэл. 38-63-01

Токар
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

Токар-расточнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

Фрэзавальнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

Шліхтар
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

"БЕЛПРАМФУРНІТУРА" ТАА, вул. Машынабудаўнікоў, 28, тэл. 40-81-11, 40-77-11

Наладнік станкоў ЛПК і маніпулятараў з праграмным кіраваньнем
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.500.000 руб.

ПРАДПРЫЕМСТВА "ІНСОМ" МАТ, зав. Бехцерава, 5, тэл. 45-93-99

Токар 3-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 10 чалавек. Заробак 1.500.000-1.700.000 руб.

ПРАДПРЫЕМСТВА РАЙДАРАЗЕЛЯНЕНЬНЕ, пр. Кутузава, 18, тэл. 64-14-62

Токар 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.200.000 руб. Фрэзавальнік.

"БЕЛПРАМФУРНІТУРА" ТАА, вул. Машынабудаўнікоў, 28, тэл. 40-81-11, 40-77-11

Наладнік станкоў ЛПК і маніпулятараў з праграмным кіраваньнем
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000-1.100.000 руб.

ІНСТЫТУТ НАВУЧАЛЬНА-ВЫТВОРЧЫ КАНСТРУКТАРСКА-ТЭХНАЛЯГІЧНЫ (НВКТІ) БДПА, пр. Ф.Скарыны, 65, к. 13, тэл. 39-32-76

Токар 4-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 720.000-960.000 руб. Зьвяртацца на тэл. 39-31-96

ГРУПА "СЬЛЕСАРЫ, ЭЛЕКТРЫКІ, ЭЛЕКТРАМАНЦЁРЫ"

АБ'ЯДНАНЬНЕ "ПРАМСУВЯЗЬ", вул. П.Броўкі, 17, тэл. 32-10-52

Сьлесар вэнтыляцыйных сыстэмаў
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 + %.

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 + %.

Электраманцёр
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 + %.

Сьлесар інструмэнтальнік 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 + %.

АБ'ЯДНАНЬНЕ "МЕНСКНЕРУХПРАМ" ВА, вул. Асаналіева, 72, тэл. 75-28-15

Электраманцёр 4-5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.000.000. Зьвяртацца на тэлефон 75-25-02. Для працы ў Волме.

ТАА ШЧОТКА (фабрыка шорсткава-шчоткавая), зав. Паўднёвы, 12, тэл. 20-34-25, 20-38-54

Сьлесар-інструмэнтальнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

Сьлесар-рамонтнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

ФАБРЫКА "КАМУНАРКА" АТ, вул. Аранская, 18, тэл. 21-37-00

Сьлесар-рамонтнік аўтамабіляў (аўтасьлесар) 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.600.000 руб. Даплата на харчаваньне й праезд.

Сьлесар-наладнік 4-5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.500.000-1.700.000 руб. Наладнік тэхналягічнага абсталяваньня. Праца ў дзьве зьмены.

Сьлесар-рамонтнік прамысловага абсталяваньня
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.500.000-1.700.000 руб. Даплата на харчаваньне й праезд.

ЗАВОД МВА МЭХТЭХЖЫЛАБСЛУГОЎВАНЬНЕ, вул. Сьцебянёва, 20, тэл. 75-65-61

Сьлесар МЗП (мэханазборных працаў) 5-6 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

ЗАВОД "БУДМАШ", вул. Рыбалкі, 26, тэл. 27-84-69

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.300.000 руб.

ЗАВОД ЭКСПЭРЫМЭНТАЛЬНЫ МЭХАНІЧНЫ, вул. Глаголева, 39а, тэл. 56-56-61

Сьлесар
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

ХОЛАДАКАМБІНАТ N1, вул. Першамайская, 28, тэл. 36-30-19

Сьлесар-рамонтнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак 1.300.000 руб. Рамонт электрапагрузьнікаў.

КАМБІНАТ ЗАВОДЗКАГА РАЁНУ, вул. Цэнтральная, 46, тэл. 43-07-81

Сьлесар-электрык 5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 700.000 руб. Рамонт электрапагрузьнікаў.

ПРАДПРЫЕМСТВА "ДАРРЭСТАРАН", вул. Вакзальная, 17а, тэл. 96-27-73

Электрык 4 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 430.000 + прэмія. Можна на 1.5 стаўкі.

КАЛЁНА (БПМК) "МЕНСККААПБУД", вул. Казінца, 11а, тэл. 78-17-11

Сьлесар вэнтыляцыйных сыстэмаў 4-5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Заробак спрацаваны.

Сьлесар-сантэхнік 4-5 ступені
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Заробак спрацаваны.

УНІВЭРСЫТЭТ ПЭДАГАГІЧНЫ БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ, вул. Караля, 16а, тэл. 26-44-47

Электраманцёр
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 350.000 руб. Зьвяртацца на тэлефон 20-71-83

ВУЧЭЛЬНЯ (ПТВ) N17 БЫТАВОГА АБСЛУГОЎВАНЬНЯ, вул. Казінца, 79, тэл. 77-09-21

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасьць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 500.000 руб.

Рынак працы: студзень - сьнежань 1995

8. Палітыка занятасьці

Заканчэньне. Пачатак у "Інфарматары" N 1

Характарызуецца актыўнымі й пасіўнымі захадамі садзеяньня й ацэньваецца расходамі ФСЗ на іхную рэалізацыю.

Склад выдаткаў ФСЗ на мерапрыемствы, якія адносяцца да рынку працы

	1995 г. млн.руб.	%	1994 г. млн.руб.	%	Гр.2 да гр.4 (раз)
1. Выдаткі на пасіўныя захады	6918,0	54,6	1029,4	70,3	6,7
У тым ліку:					
дапамога беспрацоўным	5151,0	74,5	786,1	76,4	6,6
матэрыяльная дапамога	5,4	0,1	2,2	0,2	2,5
кампэнсацыі	1107,3	16,0	154,4	15,0	7,2
стыпэндыі	654,3	9,4	86,7	8,4	7,6
2. Выдаткі на актыўныя захады	5760,4	45,4	435,7	29,7	13,2
У тым ліку:					
прафарыентацыя	65,9	1,1	0,9	0,2	73,2
прафнавучаньне	3377,3	58.6	347,5	79,7	9,7
грамадзкія работы	82,2	1,4			
працаўладкаваньне, перасяленьне					
навукова-дасьледчыя працы					
праблемаў занятасьці	39,1	0,7	12,0	2,8	3,3
фінансавая дапамога, ссуды, субсыдыі на					
стварэньне (захаваньне) працоўных месцаў	1753,1	30,4	68,0	15,6	25,8
інфармацыйнае забесьпячэньне занятасьці	442,8	7,8	7,3	1,7	60,7
Усіх выдаткаў на захады,					
якія тычацца рынку працы	12678,4	100,0	1465,1	100,0	8,7

Структура выдаткаў ФСЗ на мерапрыемствы, датычныя рынку працы, зьмянілася: актыўнаю кампанэнта ўзрасла ў параўнаньні з 1994 г. з 29,7% да 45,4%, бо выдаткі на актыўныя захады ўзрасьлі ў большай ступені, чым на пасіўныя. Актывізацыя палітыкі занятасьці, якую праводзіць МГЦЗН на рынку працы гораду, выявілася ў павелічэньні выдаткаў на інфармацыйнае забесьпячэньне, стварэньне (захаваньне) працоўных месцаў, прафарыентацыю.

Доля пасіўнай кампанэнты зьнізілася да 54,6% збольшага за кошт скарачэньня долі выдаткаў на дапамогі па беспрацоўі.

Аналіз структуры выдаткаў на захады, датычныя рынку працы, дае падставы лічыць, што палітыка, якую праводзіў МГЦЗН на рынку працы ў 1995 г., была дастаткова актыўная.

Прагназаваны на 1996 г. рост беспрацоўя прывядзе да павелічэньня выдаткаў як на актыўную, так і на больш пасіўную кампанэнту, бо, з аднаго боку, пагаршэньне сытуацыі на рынку працы патрабуе правядзеньня больш актыўнай палітыкі, накіраванай на арганізацыю прафнавучаньня, грамадзкіх работаў, стварэньне (захаваньне) працоўных месцаў, дапамогі наймальнікам у падборы работнікаў, а зь іншага боку — павелічэньня выдаткаў на сацыяльную падтрымку беспрацоўных.

У абсалютным выражэньні лік ахопленых актыўнымі захадамі ўзрос на 42,5% у асноўным за кошт павелічэньня колькасьці тых, хто ўдзельнічаў у грамадзкіх работах.

	1995 г.	1994 г.	гр.2 у % да гр.3
Ахоплена актыўнымі* захадамі ўсяго (чалавек)	12339	8660	142,5
У тым ліку:			
працаўладкавана СЗ	5390	5193	103,8
удзельнічала ў грамадзкіх працах	4409	1122	393,0
накіравана на прафнавучаньне	2540	2345	108,3
пракансультавана ў пытаньні выбару прафэсіі	6767	6102	110,9

* уключна з грамадзянамі, што ня могуць прызнавацца беспрацоўнымі

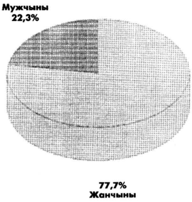
Кожны чацьверты беспрацоўны, зарэгістраваны ў службе занятасьці, быў пракансультаваны ў пытаньні выбару прафэсіі.

Пералік прафэсіяў, што маюць попыт на рынку працы г. Менску на 1 студзеня 1996 г.

Прафэсія, пасада	Колькасьць беспрацоўных, чал.	Колькасьць вакансіяў, адз.	Адносны недахоп працоўнай сілы
Рабочыя прафэсіі			
1. Сталяр-станочнік	12	39	-27
2. Кіроўца аўтамабіля	130	352	-222
3. Электрык	11	36	-25
4. Прадавец дробнай розьніцы	5	61	-56
5. Электрагазаазварнік	21	74	-53
6. Сталяр, сталяр-цясьляр	35	104	-69
7. Сьлесар-сантэхнік	18	77	-59
8. Шатнік*	1	33	-32
9. Санітарка*	14	54	-40
10. Даглядчык, даглядчык-прыбіральнік*	3	60	-57
11. Рабочы рытуальных паслугаў*	—	150	-150
12. Вартаўнік*	3	32	-29
13. Прыбіральшчык*	17	129	-112
14. Памочнік выхавальніка*	—	77	-77
15. Распаўсюджвальнік квіткоў*	—	221	-221
16. Стралок, ахоўнік	—	91	-91
Пасады службоўцаў			
1. Агент (страхавы, камэрцыйны, рэклямны)	1	120	-119

* прафэсіі, што не патрабуюць папярэдняй падрыхтоўкі

Структура беспрацоўных паводле полу на 01.01.1996

Паводле інфармацыі Менскага гарадзкога цэнтру занятасьці насельніцтва

КОШТЫ НА ТАВАРЫ 10. 05. 1996 г. НА "ДЫНАМА"

Назва вырабу	Краіна вытв.	Сярэдні кошт
ВОПРАТКА		
- куртка муж. з плашчовай ткан.	Пакістан	20-30$
- куртка жаноч. з плашч. ткан.	Польшча	30-35$
- куртка муж. скураная кар.	Турэччына	150-200$
- куртка жаноч. скураная кар.	Турэччына	160-250$
- куртка муж. скураная доўгая	Турэччына	160-300$
- куртка жаноч. скураная доўгая	Турэччына	160-350$
- куртка муж. балоневая	Беларусь	20-30$
- куртка жаночая балоневая	Літва	35-40$
- плашч мужчынскі	Нямеччына	70$
- плашч жаночы	Аўстрыя	45$
ГАЛАЎНЫЯ ЎБОРЫ		
- кепка муж.	Беларусь	8$
- кепка муж.	Чэхія	15$
- капор муж. (воўна 100%)	Польшча	25$
- панама	Беларусь	5$
- хустка жаночая	Турэччына	15$
- хустка жаночая	Італія	20-25$
- капялюш муж.	Чэхія	10$
- капялюш жаноч.	Чэхія	10-15$
- барэт муж.	Літва	6$
- барэт жаночы	Польшча	5-10$
- кепка "Gaultier"	Францыя	50$
АБУТАК		
- басаножкі жаночыя	Італія	25-40$
- сандалеты муж.	Чэхія	30$
- боты жаноч.	Італія	70-80$
- боты жаноч.	Нямеччына	70$
- боты жаноч.	Белвэст	50$
- боты муж.	Нямеччына	70$
- боты муж.	Белвэст	45$
- боты муж.	Чэхія	50$
- паўботы муж.	Нямеччына	45$
- паўботы жаноч.	Італія	60-150$
- паўботы жаноч.	Нямеччына	60-150$
- боцікі муж.	Нямеччына	70-90$
- боцікі жаноч.	Францыя	85$
- тапкі пляжныя	Турэччына	10$
- туфлі муж.	Італія	65-85$
- туфлі муж.	Нямеччына	55-80$
- туфлі муж.	Белвэст	35-50$
- туфлі жаноч.	Італія	45-60$
- туфлі жаноч.	Нямеччына	50-60$
- туфлі жаноч.	Беларусь	25$
ІНШАЕ АДЗЕНЬНЕ		
- блюзы жаноч.	(імпартовыя)	35-50$
- кашулі муж. б/п.	Пакістан	6$
- кашулі муж. баёвыя		9-20$
- фрэнч	Чэхія	40-50$
- гарнітур муж. (тройка)	Фінляндыя	100$
- гарнітур муж.	Польшча	60$
- гарнітур жаночы	Італія	55$
- джынсы Lee	ЗША	50-60$
- джынсы Wrangler	ЗША	50-60$
- джынсы Rifle	ЗША	50-60$
- джынсы Benneton	Ангельшчына	60$
- джынсы RGB	ЗША	55-65$
- джынсы іншыя	(імпартовыя)	25-30$
- спадніца жаноч.	Турэччына	35-50$
- сарафан	Нямеччына	38$
- сукенка жаноч. трыкатаж	Турэччына	40$
- сарафан жаночы	Турэччына	30-50$
- швэдар жан. з ламы	Турэччына	35$
- швэдар жан.	Італія	50$
- швэдар муж.	Турэччына	25-30$
- швэдар муж.	Нямеччына	50-60$
- калготкі жаноч.	Італія	1,5-10$
- калготкі жаноч.	ЗША	1,5-10$
- калготкі жаноч.	Нямеччына	1,5-10$
- панчохі жаноч.	Польшча	6$
- станік	"Мілавіца"	3-7$
- шкарпэткі муж.	Чэхія	2,5-4$
- гальштукі муж.	Карэя	8-10$
- гальштукі муж.	Італія	20-26$
- шлейкі муж. з гальштукам	Кітай	14$
- бялізна жаноч. (камбінацыя)	Ангельшчына	20$
- майткі муж.	(імпартовыя)	2-5$
- сакалкі б/п	Кітай	3-8$
- жупан жаночы	Турэччына	18$
КАСМЭТЫКА		
- парфума "Anais, Anais" (30 мл)	Францыя	50$
- парфума "Climat"	Францыя	55$
- туалетная вада жаноч.	Францыя	45$
- туалетная вада жаноч.	Нямеччына	35$
- туалетная вада муж.	Францыя	35-40$
- туалетная вада муж.	Нямеччына	25-35$
- дэзадарант муж.	Францыя	10$
- дэзадарант муж.	Нямеччына	5-10$
- дэзадарант жаночы	Францыя	10-15$
дэзадарант жаночы	Нямеччына	5-10$
- ст. для голеньня "Gillette Sensor"	Ангельшчына	4-8$
- ст. для голеньня "Schick Pivot"	Галандыя	4-5$
- пена да голеньня "Gillette"	Ангельшчына	2-3$
- лясьён пасьля голеньня	Францыя	5,5$
ГАЛАНТАРЭЯ		
- торбачка жаноч. скураная	(імпартовая)	40-60$
- торбачка жаноч. з зам. скуры	(імпартовая)	15-25$
- рамяні муж. скураныя	(імпартовыя)	15-20$
- рамяні жаноч. скураныя	(імпартовыя)	15-25$
- пальчаткі жаноч. скураныя	(імпартовыя)	10-30$
- пальчаткі муж. скураныя	(імпартовыя)	8-15$
- хусткі жаноч.	Турэччына	5-15$
- хусткі жаноч.	Італія	10-20$

Назва вырабу	Краіна вытв.	Сярэдні кошт
- аправа на акуляры	Нямеччына	11-25$
- ніткі (мохер) 1 мАток	Турэччына	2-4$
- ніткі (воўна)	Турэччына	2-5$
- заколкі ў валасы	Карэя	2$
- грабеньчык	Польшча	2$
СПАРТОВЫЯ ВЫРАБЫ		
- красоўкі (Adidas)	Нямеччына	45-60$
- красоўкі (Nike)	ЗША	45-70$
- красоўкі	Карэя	30$
- гарнітур спартовы (Adidas)	Нямеччына	60$
- гарнітур спартовы (Reebock)	Ангельшчына	50-70$
- штаны баёвыя	Нямеччына	15$
- ракетка тэнісная	Нямеччына	25$
- ракетка для пінг-понгу	Карэя	7$
- мячык для тэнісу	Ангельшчына	1,5-3$
- мяч футбольны	Вугоршчына	15$
- мяч валейбольны	Індыя	10$
- намёт турыстычны	Польшча	60$
- шапка спартовая	Польшча	6$
- куртка спартовая "Adidas"	Нямеччына	120$
- пальчаткі для боксу скураныя	Расея	20$
- пальчаткі для боксу са скур. зам.	Расея	7$
- рамень для штангістаў	Расея	5$
ДЗІЦЯЧЫЯ ТАВАРЫ		
- камбінэзоны на сынтыпоне	Тайлянд	25$
- камбінэзоны на штучным футры	Вугоршчына	25$
- калготкі	Беларусь	1,2$
- калготкі	Славакія	2$
- шкарпэткі махровыя	Беларусь	1,2-6$
- нагавіцы для хлопчыкаў	Турэччына	8-12$
- швэдрык	Турэччына	3-10$
- шапачка вязаная з шалікам		6$
- барэт	Польшча	4$
- пінэткі	Турэччына	3$
- туфлі скураныя	(імпартовыя)	15-30$
- сандалі скураныя	Беларусь	6$
- боцікі скураныя		25-60$
- красоўкі	Карэя	10-35$
- чаравікі скураныя	Чэхія	25-60$
- рукавічкі	Польшча	3-4$
- куртка на штучным футры	Кітай	15-20$
- камбінэзоны джынсавыя	Турэччына	10-15$
- джынсы	Турэччына	5-15$
- кашулі	Турэччына	5-10$
- куртка на сынтыпоне	Тайлянд	15$
- коўдра дзіцячая на ваце	Беларусь	20$
- хадункі дзіцячыя, музычн.	Чэхія	20$
- кажушкі дзіцячыя	Турэччына	45$
- каляска (Zekiva)	Нямеччына	60-80$
- цацка "Картынг"	Чэхія	50$
- цацка-аўтамат (на батар.)	Ган-Конг	9$
- цацка-самаскід (вытрым. 100 кг)	Польшча	20$
- ванначка для купаньня	Ізраіль	10$
- каляска "Мальвіна"	Нямеччына	60$
- каляска шпацыровая "Нямаўля"	Расея	20$
- паліто для хлопчыка	Чэхія	20$
- паліто для дзяўчынкі	Чэхія	20-30$
- бутэлькі на малако (немаўляткам)	Нямеччына	1,5-3$
- соскі	Нямеччына	2$
- памперсы (20 шт.)	Нямеччына	7$
- стол-крэсла	Чэхія	10$
- "Дэндзі" прыстаўка 8-бітная		20$
- картрыджы для прыстаўкі "Дэндзі"		0,9-1,5$
ТЭЛЕ-, ВІДЭА-, АЎДЫЁ-, РАДЫЁТЭХНІКА		
- тэлефон "PANASONIC" KX-T3155	Японія	112$
- тэлефон "PANASONIC" KX-T2335	Японія	49$
- р/тэл. "Panasonic" KX-T3850	Японія	105$
- в/м "Panasonic" NV-HD90EE	Японія	506$
- відэамагнітафон Sharp LP SP6	Японія	310$
- відэамагнітафон Panasonic CD25	Японія	320$
- відэакамэра Sony 330	Японія	630$
- відэакамэра Sony	Японія	1250$
- відэакамэра Panasonic	Японія	610$
- аўдыёплэер	Японія	27$
- відэаплэер JVC (піша)	Японія	160$
- відэаплэер Panasonic OSR	Японія	215$
- тэлевізар "Samsung" (51-54)	Карэя	300-350$
- тэлевізар "Funai" (51)	Японія	290$
- тэлевізар Phillips (54)	Галандыя	360$
- музычны цэнтар "Sony J-80"	Японія	450$
- музычны цэнтар "Technics" CD-SH9	Японія	750$
- музычны цэнтар Daewoo	Карэя	270$
- магнітола Daewoo	Карэя	80$
- магнітола Phillips CD	Галандыя	150$
- відэакасэты TDK	Японія	3,5-4$
- відэакасэты Panasonic	Японія	4-5$
- відэакасэты ўнівэрс. (чысціць)	Японія	20$
- відэакасэты з запісам		2-3$
- відэакасэты з запісам		4-5$
- аўдыёкасэты Sony, TDK	Японія	2-3$
- аўдыёкасэты з запісам (Vigma)		0,9$
- аўдыёкасэты з запісам		3$
- аўтамагнітолы	Тайвань	60 $
- аўтамагнітолы Sony	Японія	560$
- рацыя President		175 $
ТЭХНІЧНЫЯ БЫТАВЫЯ ТАВАРЫ		
- лядоўня	Нямеччына	600$
- маразільня	Беларусь	250$
- пральня "Вятка-16"	Расея	290$
- электрапліта	Чэхія	315$
- печка ЗВЧ Daewoo	Карэя	165 $
- печка ЗВЧ Funai	Японія	180 $
- электрафэн "Phillips"	Галандыя	49 $
- электрафэн "Заря" (5 насадак)	Расея	17$

Назва вырабу	Краіна вытв.	Сярэдні кошт
- кухонны камбайн	Сынгапур	130$
- кухонны камбайн	Нямеччына	170$
- электрагрыль	Нямеччына	90$
- электрамясарэзка	Нямеччына	70$
- электракавамолка "Phillips"	Галандыя	25$
- электракававарка	Францыя	45-50$
- электракававарка	Нямеччына	40$
- электрарадыятары	Нямеччына	250$
- электракамін	Нямеччына	190$
- электраміксэр	Францыя	35$
- эл. машынка для голеньня	Галандыя	20$
- электрафрыцюрніца	Нямеччына	80$
- элемэнты сілкаваньня Varta	Нямеччына	0,5-3$
- элемэнты сілкаваньня	Японія	1-1,5$
- ліхтарык	Нямеччына	6$
- падаўжальнік	Польшча	3$
- кампакт-дыскі	Баўгарыя	4$
- кампакт-дыскі	Расея	5$
- кампакт-дыскі (фірмовыя)		15-18$
- электрадрыль	Нямеччына	45$
- аверлёк	Японія	200$
- аверлёк	Японія	180$
- вяз. маш. (Toyota) 1 фантура	Японія	250 $
- электрасокавыціскалка	Нямеччына	55$
- тэрмас (2 літры)	Кітай	8$
- тэрмас	Японія	20$
ІНШЫЯ ТАВАРЫ		
- прасьціна	Беларусь	7$
- падкоўдранік	Беларусь	12$
- навалочка (бавоўна, лён)	Беларусь	3-4$
- комплект пасьцель. бялізны (3 пр.)	Беларусь	32$
- дошка для прасаваньня		38$
- шпалеры (1 скрутак)	Ангельшчына	12$
- шпалеры (1 скрутак)	Ангельшчына	20$
- жырандоля	Чэхія	45$
- вязальная машына "Нева"	Расея	800
- люстэрка	Польшча	20$
- люстэрка	Беларусь	13$
- набор для ваннай "Мара"	Беларусь	40$
- набор для ваннай з падсьвятл.	Літва	70$
- набор для ваннай	Нямеччына	40-50$
- стабур пад тэлевізар	Беларусь	70$
- трэльяж	Беларусь	110$
- стабур на бялізну	Беларусь	50$
- мыйня (нерж.)	Францыя	45$
- мыйня (нерж.) падвойная	Беларусь	70$
- чарупіна "Тульпан"		70$
- уніtaз з бачком (кампакт)	Нямеччына	140$
- асьвятляльнікі з закр. пляфонамі	Чэхія	35$
- хуткаварка	Расея	12$
- капа	(імпартовая)	35$
- зьмяшальнік для ванны	Чэхія	30$
- фільтар для кававаркі	Нямеччына	2-5$
- плед (1,6 х 2,1)	Турэччына	27$
- набор для сыпкіх прадуктаў	Прыбалтыка	7$
- рэзка для гародніны	Польшча	5$
- набор з 2 сьвярдзёлкаў (пабэдыт)		1,9$
- коўдра на сынтып. з падуш.	Турэччына	40$
- сэрвіз для кавы (на 6 пэрсонаў)	Францыя	25$
- джэзва для варкі кавы	Гішпанія	3-5$
- сэрвіз (сталовы на 6 пэрсонаў, 36 прадметаў)	Чэхія	45-50$
- сэрвіз для гарбаты, нябіткі (на 6 пэрсонаў)	Францыя	33$
- сэрвіз для гарбаты "Мадона", (на 12 пэр.)	Нямеччына	50$
- патэльня	Францыя	15-20$
- імбрык	Польшча	10$
- хлебніца (плястык)	Польшча	10$
- гэымс др. (2м: адзінарны/падвойны)	Нямеччына	16/22$
- кілім	Нямеччына	100$
- кілім	Бэльгія	120$
- дыван	Нямеччына	150$
- дыван	Сырыя	100$
- дывандэк	Берасьце	45$
- дыван	Берасьце	70$
- дыван	Турэччына	80$
- японскі аксаміт (1 м кв.)		7$
- жырандоля (5-ражковая)	Югаславія	60$
- жырандоля "Рамонак"	Беларусь	30$
- жырандоля (багемскі крышталь)	Чэхія	250$
- жырандоля (багемскі крышталь)	Чэхія	400$
- жырандоля (багемскі крышталь)	Чэхія	520$
- фотаапарат Canon (мыльніца)	Японія	35-60$
- фотаапарат Polaroid	Японія	70$
- фотастужка Kodak -каляр (200)	ЗША	5$
- фотастужка Kodak -каляр (100)	ЗША	4$
- фотастужка Kodak -ч/б (250)	ЗША	10$
- пыласмок Omega	Нямеччына-Расея	110$
- ачышчальнік вады (фільтар)	Беларусь	32$
- тэлефон АВН "Русь-20"	Беларусь	45-55$
- галава дзіка (пудзіла)		85$
- набор для соку, дэсэрту, віскі	Італія	50$
- набор салатніцаў (7 шт.)	Францыя	65$
- гадзіннікі Orientex (мех. з аўтападзав.)	Японія	38$
- парасон мужчынскі	Японія	11,5$
- парасон жаночы	Японія	6-7$
ЧЫМ ПЕРАКУСІЦЬ НА "ДЫНАМА"		
- чабурэкі		3500 руб.
- трубачкі-піроржныя (са згушч. мал.)		4.000 руб.
- кава (с цукрам) 100 мл		5.000 руб.

Як мыць і чысьціць посуд

Для мыцьця й чысткі посуду выкарыстоўваецца каля 100 відаў розных прэпаратаў і хімічных рэчываў, якія паводле свайго ўзьдзеяньня на паверхню падзяляюць на безабразіўныя і абразіўныя.

Пераважна для мыцьця посуду скарыстоўваюць безабразіўныя рэчывы, а што да абразіўных, то іх варта раіць толькі для чысткі моцна забруджанага посуду. Пасьля мыцьця посуду ў мыйнай рошчыне яе неабходна 2-3 разы спаласнуць чыстай вадой. Вада для мыцьця посуду павінна быць гарачай — не ніжэйшаю за 50-60 С, бо ў халоднай вадзе ачышчальныы эфэкт прэпаратаў зьніжаецца.

Выключэньне складаюць фаянсавы посуд і крышталь, якія можна мыць толькі цёплай вадою, бо пад узьдзеяньнем гарачай вады паліва на фаянсе можа разбурацца, а крышталь зь цягам часу цямнее.

Пасьля чысткі й мыцьця посуд добра паласкаюць. Сушыць сталовы й кухонны посуд найлепей у спэцыяльнай сушылцы, пры гэтым ставіць яе трэба на рабро, каб вада сьцякала хутчэй.

Гарбатны посуд і крышталь, каб яны блішчэлі, варта выціраць сухою анучкай.

Шкляны посуд ня варта мыць пральным парашком ці драцяной вяхоткай. Найлепей скарыстоўваць адмысловыя сродкі, якіх выпускаецца вельмі шмат, ці мыцьцёвы прэпарат уласнай вытворчасьці. Для гэтага разьмякчыце на працягу 1-2 г. у невялікай колькасьці вады абмылкі, потым сфармуйце зь іх кавалак мыла ці пакладзіце абмылкі ў капронавую панчоху. Пры гэтым у ваду можна дадаць некалькі кропляў сальманяку (нашатыра). Так Вы атрымаеце цудоўны мыцьцёвы прэпарат.

Нарэжце вельмі дробна шалупіньне ад сырой бульбы, апусьціце яго ў гарачую ваду, дадайце воцат і соль і ў Вас атрымаецца выдатны прэпарат для мыцьця бутэлек.

Шклянкі, слоікі добра мыюцца і атрымваюць цудоўны бляск, калі да вады, у якой іх мыюць, дадаць 1-2 гарбатныя лыжкі воцату і лыжку солі.

Каб загартаваць новыя шклянкі, трэба пераклaсьці іх паперай, пакласьці ў рондаль з вадой і паставіць на вагонь. Калі вада закіпіць, рондаль зьняць з вагню, але шклянкі не выцягваць з вады, пакуль не астыне.

Шклянкі набудуць бляск, калі прамыць іх у вадзе зь пітной содай. Затым даць ім высахнуць (не выціраць ручніком). Каб разьяднаць пастаўленыя адна ў адну шклянкі безь небясьпекі пабіць іх, трэба апусьціць вонкавую шклянку ў цёплую ваду, а ва ўнутраную пакласьці кавалак лёду. У першым выпадку судзіна пашыраецца, у другім — звужаецца.

Келіхі й чаркі стануць ідэальна празрыстымі, калі прамыць іх у падкісьленай воцатам вадзе ці працерці сольлю, а потым вымыць і, ня выцершы, даць сьцячы вадзе. Добра адмывае шкляны посуд кававая гушча. Акрамя таго, гэта добры сродак для чысткі мэталёвага посуду.

Посуд з-пад малака трэба мыць сьпярша халоднай, а потым гарачай вадою.

Фаянс, парцаляна. Фаянсавы й парцалянавы посуд з пазалотай ня варта мыць занадта гарачай вадой з ужываньнем парашкоў ці пастаў, якія губяць паліву. Для мыцьця такога посуду можна выкарыстоўваць гаспадарчае мыла.

Брунатны налёт у парцалянавым імбрыку лёгка зьняць, калі наліць у яго на ноч рошчыны пітной соды. Зранку рошчыну трэба выліць, імбрык добра працерці знутры і як сьлед спаласнуць.

Эмаляваны посуд. Эмаляваны посуд лёгка адмыць гарачай, лепей гатаванай, вадой, дадаўшы соды ці гарчыцы (з разьліку 2 гарбатныя лыжкі соды ці гарчыцы на 1 л вады), паставіўшы на пэўны час на вагонь ці даўшы настаяцца 2-3 гадзіны. Эмаляваны посуд, каб не пашкодзіць эмаль, нельга скрэбці нажом, церці пяском ці наждаком. Мыць такі посуд трэба шчоткай ці вяхоткай.

Хутка пачысьціць рондаль, у якім прыгарэла малако, можна ватным тампонам, змочаным у кававай гушчы.

Іржу з эмаляванага посуду можна прыбраць тампонам, які трэба папярэдне змачыць воцатам.

Шэры налёт на эмаляваным посудзе лёгка зьнікае, калі пацерці яго сольлю. А каб папярэдзіць ягонае ўтварэньне, эмаляваны посуд трэба штодня мыць цёплай вадой, дадаўшы ў яе крыху пітной соды.

Алюміневы посуд варта мыць вадой з мылам ці рошчынай гарачай вады і сальманяку, якія добра зьнішчаюць тлустыя рэчывы. Пасьля гэтага посуд трэба абавязкова спаласнуць.

Калі сьценкі алюміневых рондляў пацямнелі, налёт можна прыбраць ваткай, змочанай воцатам з вадой.

Калі алюміневы посуд моцна счарнеў, яго можна адмыць, наліўшы ў яго ваду, у якой распушчаны 3-4 сталовыя лыжкі воцату, і праварыўшы яе на працягу 10-15 хвілінаў. Выдаліць на алюміневым посудзе плямы ад прыгарэлай ежы можна, папярэдне працёршы іх толькі што разрэзаным яблыкам ці закіпяціўшы ў посудзе ваду з цыбуляй.

Алюмінь разбураецца пад узьдзеяньнем кісьлінаў і шчолкаў. Таму пазьбягайце трымаць у такім посудзе гарачую салёную рошчыну, кіслае малако, салёную рыбу, а таксама ежу з бульбы й памідораў.

Патэльні пасьля смажаньня, яшчэ гарачыя, варта адразу ж добра вымыць, цалкам выдаліўшы накіпелы тлушч, а не выціраць анучаю ці паперай.

Формы з чорнае бляхі для выпяканьня мучных вырабаў лёгка чысьцяцца, калі іх папярэдне нацерці сольлю, а потым працерці мяккай паперай.

Мэталёвыя бляхі з духоўкі сьпярша прамыйце гарачай вадою, спаласьніце, а потым пратрыце густой кашкай зь пітной соды і сухой чыстай анучай ці мяккай паперай.

Сталовыя прыборы. Нажы й відэльцы з драўлянымі ці плястмасавымі ручкамі трэба мыць адразу пасьля выкарыстаньня і суха выціраць. Надоўга пакідаць іх у гарачай вадзе нельга, бо клей, якім змацаваныя тронкі нажоў і відэльцаў, распушчаецца.

Не пакідайце надоўга нажы й відэльцы ў гарачай вадзе, бо лязо нажа награваецца, сталь губляе трываласьць і элястычнасьць і хутка тупіцца. Добра чысьцяцца нажы коркам, іржа на іх здымаецца долькай цыбулі. Відэльцы й нажы можна ачысьціць ад плямаў і давесьці да бляску, калі працерці цытрынавым сокам, а потым ваўнянай анучкай, пасыпаўшы на яе зубны парашок. Каб вярнуць пацямнелым лыжкам, відэльцам і нажам пачатковы выгляд, апусьціце іх у адвар, які застаўся пасьля варкі бульбы, патрымайце ў ім некалькі хвілінаў, а потым добра вытрыце.

Перш чым мыць пасьля селядцоў, цыбулі ці часныку, патрымайце яго некалькі сэкундаў над гарачай фаеркай, а потым вымыйце халоднай вадой з мылам.

Пасьля кожнага ўжываньня срэбныя прыборы (лыжкі, відэльцы, нажы) варта мыць у гарачай рошчыне пітной соды (з разьліку 50 г соды на 1 л вады), а затым у чыстай гарачай вадзе і праціраць мяккай анучкай.

Лыжкі, відэльцы, нажы, сальніцы і іншыя вырабы з мэльхіёру чысьцяць зубной пастай, а потым праціраюць мяккай анучкай.

Як зьняць накіп. Пры гатаваньні жорсткай вады на сьценкі посуду выпадаюць у выглядзе шчыльнага ападку карбанаты вапню й магнэзу. Гэта накіп, які мае нізкую цеплаправоднасьць. Таму дзеля награваньня й гатаваньня вады ў посудзе, пакрытым накіпам, трэба болей часу, а значыць і болей выдатkoўваецца газу ці электраэнэргіі. Сьценкі посуду пры гэтым грэюцца мацней, што вядзе да больш хуткага ягонага псаваньня. Таму пры карыстаньні жорсткай вадой неабходна пэрыядычна выдаляць накіп са сьценак імбрыка, самавару, рондляў з дапамогай прэпарату накшталт "Антынакіпіну".

Накіп можна таксама выдаліць з дапамогай сумесі зь пітной соды й воцатнай эсэнцыі. Для гэтага ў посуд, са сьценак якога трэба выдаліць накіп, наліваюць гарачую ваду, даводзяць яе да бруеньня, потым дадаюць пітную соду з разьліку 2 сталовыя лыжкі на 1 л вады і кіпяцяць яшчэ 20-25 хв. Затым ваду зьліваюць, наліваюць новай, дадаюць воцатную эсэнцыю (з разьліку 1/2 шклянкі на 4 л вады), даводзяць да кіпеньня й кіпяцяць 20-30 хв. Пасьля гэтага рызрыхлены пласт накіпу лёгка здымаецца драўлянай палачкай. Выпрабаваны сродак для выдаленьня накіпу ў імбрыку — бульба. Запоўніце імбрык вадой, пакладзіце кавалачак бульбы й кіпяціце ня менней за 1 гадзіну.

Кватэру заліла...

Адна з асноўных прычынаў, зь якой заліваюць кватэры, — невыкананьне жыльлёва-эксплюатацыйнымі арганізацыямі (ЖЭА) нормаў тэхнічнай эксплюатацыі жылога дома. У выніку ў доме трухлее дах, даходзяць да непрыдатнасьці інжынэрныя камунікацыі й ацяпляльныя трубы. Нашыя парады дапамогуць Вам вызначыць чарговасьць дзеяньняў у выпадку, калі Вашую кватэру заліла зь віны ЖЭА. Скарыстацца з гэтых парадаў змогуць уладальнікі ўсіх кватэраў, незалежна ад таго, у чыёй уласнасьці знаходзіцца дом — муніцыпальнай ці ведамаснай.

Усе дзеяньні ахвяры складаюцца з трох этапаў.

Этап першы

Вы павінны адразу паведаміць у ЖЭА, што Вашую кватэру заліла. І лепей зрабіць гэта пісьмова. У заяве на імя начальніка ЖЭА падрабязна апішыце, што адбылося, і патрабуйце прыбраць прычыны таго, што адбылося. Патрабуйце таксама, каб ЖЭА прыслала кваліфікаваную камісію для складаньня акту пра факт працёку ці затапленьня.

Заяву неабходна напісаць у двух асобніках. Копію з подпісам начальніка й пячаткаю ЖЭА пажадана пакінуць сабе.

Факт Вашага звароту павінен быць зафіксаваны супрацоўнікамі ЖЭА, пра што складаецца адпаведны акт у тэрмін ня большы за месяц. У акце павінныя быць дакладна адлюстраваныя ўсе пашкоджаньні й пазначаная прычына.

Акт падпісваецца ўсімі сябрамі камісіі й самім жыхаром.

Копію акту камісія павінна аддаць Вам.

Паводле існага заканадаўства жыхар мае права атрымаць кампэнсацыю за ўсе страты, нанесеных працёкам ці затапленьнем, гэта значыць ЖЭА мусіць адрамантаваць залітую кватэру ў тэрміны, якія яна вызначыць самастойна. Але памятайце, што якасьць рамонту ЖЭА не абумоўлівае, і можа здарыцца так, што праз некалькі месяцаў вам давядзецца самастойна даводзіць рамонт да канца.

Зусім заканамернае пытаньне: "Ці можна ўсяго гэтага пазьбегнуць? І калі можна, дык якім чынам?"

Этап другі

Ёсьць два шляхі разьвіцьця Вашых далейшых стасункаў з ЖЭА.

Першы шлях:

Не дачакаўшыся таго моманту, калі ЖЭА выканае нарэшце рамонт, Вы можаце пачаць рабіць яго самі. У гэтым разе неабходна будзе зьбіраць усе цэтлікі аб панесеных выдатках на будматэрыялы і інш. Калі рамонт ужо будзе зроблены, Вы мусіце накіраваць заяву на імя начальніка ЖЭА з патрабаваньнем аплаціць усе выдаткі, зьвязаныя з затапленьнем кватэры. Да заявы неабходна прыкласьці копію акту аб працёку ці затапленьні, разьлік зробленых выдаткаў, а таксама цэтлікі, якія пацьвярджаюць іх. Адказ ЖЭА абавязаная даць на працягу 14 дзён.

Другі шлях:

Калі Вы ня маеце сродкаў на рамонт кватэры, запрасіце будаўнічую фірму, якая складзе Вам дэфэктную ведамасьць на неабходныя працы й выдаткі (не забудзьцеся праверыць у фірмы ліцэнзію на ажыцьцяўленьне будаўнічае дзейнасьці). Яшчэ лепей запрасіць незалежнага экспэрта, які ацэніць кошт аднаўленчага рамонту кватэры (наяўнасьць у экспэрта ліцэнзіі таксама абавязковая!).

Калі ў выніку затапленьня сапсавалася Вашая маёмасьць, экспэрт павінен зрабіць ацэнку й гэтае шкоды. Акт ацэнкі дазволіць Вам патрабаваць выплату кампэнсацыі.

Калі пры такім рашэньні праблемы ЖЭА праігнаруе Вашыя патрабаваньні — зьвяртайцеся ў народны суд.

Этап трэці

Для таго, каб падаць на ЖЭА судовы спагон, зьбярыце наступныя дакумэнты:

1. Акт аб працёку ці затапленьні кватэры.
2. Дэфэктную ведамасьць аб рамонце кватэры.
3. Пералік пашкоджанай маёмасьці (калі яна папсаваная).
4. Выпіску з дамоўнае кнігі й копію рахунку.
5. Цэтлікі, якія пацьвярджаюць панесеныя выдаткі.

Потым самастойна ці з дапамогай юрыста складзіце спагонную заяву. У ёй побач з кампэнсацыяй матэрыяльнае шкоды Вам варта патрабаваць у ЖЭА прыбраць прычыны затапленьня кватэры, інакш пасьля ажыцьцёўленага рамонту Вы не застрахаваныя ад паўторных непрыемнасьцяў.

Падставай для паданьня спагону трэба паказаць існае заканадаўства, якое дазваляе патрабаваць з ЖЭА кампэнсацыі за нанесеную шкоду. Адзначым, што ўсе выдаткі, якія Вы панесьлі, будуць спагнаныя з ЖЭА.

Вось два тыповыя прыклады з судовае практыкі.

У ліпені 1994 году заліла кватэру сп-ні Бачаровай. Кватэра была даведзеная да поўнай непрыдатнасьці, пацярпелі таксама ўласныя рэчы, мэбля, кнігі, прадметы мастацтва.

Пажылая жанчына доўга дамагалася ад супрацоўнікаў РЭУ, каб яны склалі акт пра затапленьне і далі ёй неабходную падтрымку. І толькі ейны зварот у народны суд прымусіў работнікаў РЭУ заняцца нарэшце рамонтам.

У судовым паседжаньні адказьнік, РЭУ, сваю віну не прызнаў. Суд, аднак, доказы адказьніка адхіліў і вынес рашэньне аб спагнаньні з РЭУ 2.393.000 рублёў за нанесеную матэрыяльную шкоду, а таксама 500.000 рублёў кампэнсацыі за маральную шкоду.

У лістападзе 1994 году ў выніку аварыі сыстэмы цэнтральнага ацяпленьня затапіла кватэру Ісаевых. У выніку моцна пацярпелі мэбля, рэчы, побытавая тэхніка.

Былі складзеныя акты агляду кватэры на пашкоджаныя столь, сьцены, падлогу й на пашкоджаную мэблю. Кошт аднаўленчага рамонту кватэры, рэчаў і мэблі быў вызначаны ў каштарысе экспэртным замоўцам і склаў 10.106.490 рублёў. У судовым паседжаньні адказьнік факт затапленьня ў выніку аварыі не аспрэчваў.

Суд вызначыў, што ў выніку затапленьня, якое адбылося праз абыякавае стаўленьне адказьніка да сваіх абавязкаў, спаганятая некалькі месяцаў не магла пражываць у сваёй кватэры, карыстацца рэчамі. Большую частку рамонту яна мусіла рабіць самастойна, бо інакш рамонт рабіўся доўга й няякасна. Усё гэта сьведчыла пра маральныя й фізычныя пакуты спаганятае.

Народны суд спагнаў з адказьніка на карысьць спаганятай 10.106.490 рублёў у кошт кампэнсацыі матэрыяльнае шкоды й 5.000.000 рублёў на кампэнсацыю маральнае шкоды.

ВЫШЭЙШЫЯ НАВУЧАЛЬНЫЯ ЎСТАНОВЫ. АКАДЭМІІ.

Вайсковая акадэмія Рэспублікі Беларусі

Адрэса: 220057, Менск-57, тэл. 69-43-85, 68-42-35.
Рэктар: Флярко Рыгор Іванавіч.

Факультэт	*спэцыяльнасьць*	*Іспыты*
агульнавайсковы	афіцэры камандных спэцыяльнасьцяў мабільных, матастралковых, танкавых войскай і войскаў тылу	матэматтыка (вусна); фізыка (вусна); беларуская (расейская) мова (пераказ)
інжынэрных і аўтамабільных войскаў	афіцэры камандных спэцыяльнасьцяў інжынэрных і аўтамабільных войскаў	—"—
унутраных войскаў	афіцэры ўнутраных войскаў	—"—
сувязі й АСК	афіцэры інжынэрных спэцыяльнасьцяў сувязі й АСК	матэматыка (пісьмова); фізыка (вусна); беларуская (расейская) мова (пераказ)
супрацьпаветранай абароны	афіцэры камандных і інжынэрных спэцыяльнасьцяў для РТВ і ЗРВ	—"—
ракетных войскаў і артылерыі	афіцэры камандных і інжынэрных спэцыяльнасьцяў ракетных войскаў і артылерыі	матэматыка (вусна — для камандных спэцыяльнасьцяў, пісьмова — для інжынэрных спэцыяльнасьцяў), фізыка (вусна); беларуская (расейская) мова (пераказ)
авіяцыйны	лётнікі і інжынэры авіяцыйнае тэхнікі	матэматыка (вусна — для пётчыкаў, пісьмова — для інжынэраў); фізыка (вусна); беларуская (расейская) мова (пераказ)

Прыём дакумэнтаў:

Прымаюцца грамадзяне Рэспублікі Беларусь зь ліку цывільнае моладзі ва ўзросьце ад 17 да 21 гадоў.

Ахвочыя паступіць у акадэмію падаюць заяву ў раённы (гарадзкі) вайсковы камісарыят на месцы жыхарства да 1 сакавіка году паступленьня.

Адукацыйная база: сярэдняя ці сярэдняя спэцыяльная адукацыя.

Форма навучаньня:

Асобы, прынятыя ў акадэмію, залічваюцца на абавязковую вайсковую службу і забясьпечваюцца за дзяржаўны кошт усім неабходным.

Тэрмін навучаньня: 5 гадоў.

Уступныя іспыты:

Усе паступоўцы найперш праходзяць псыхалягічны адбор і здаюць іспыт зь фізычнае падрыхтоўкі. Пры атрыманьні станоўчай адзнакі ў выніку прафэсійна-псыхалягічнага адбору й станоўчай адзнакі ў фізычнай падрыхоўцы кандыдаты дапускаюцца да здаваньня іспытаў у адукацыйных прадметах.

Ільготнае паступленьне:

Без іспытаў у агульнаадукацыйных прадметах пры выкананьні ўсіх іншых патрабаваньняў прымаюцца выпускнікі сувораўскіх вайсковых вучэльняў.

Без іспытаў у агульнаадукацыйных прадметах на першы курс паводле вынікаў сумоўя залічваюцца асобы, якія скончылі першы ці наступныя курсы цывільных ВНУ, што адпавядаюць профілю акадэміі.

Мэдалісты здаюць адзін іспыт (матэматыка) і пры атрыманьні выдатнай адзнакі вызваляюцца ад астатніх іспытаў.

Пераможцы прадметных рэспубліканскіх, абласных алімпіядаў вызваляюцца ад здаваньня іспытаў гэтых прадметаў з адзнакай "выдатна".

Па-за конкурсам на аснове вынікаў прафэсійнага адбору пры атрыманьні станоўчых адзнак на ўступных іспытах у акадэмію залічваюцца: дзеці-сіроты і дзеці, што засталіся без апякунства бацькоў; прапаршчыкі, што пасьпяхова выконваюць свае службовыя абавязкі і маюць узнагароды за непасрэдны ўдзел у вайсковых дзеяньнях.

Пераважным правам на залічэньне ў акадэмію пры аднолькавай колькасьці балаў карыстаюцца: асобы, якія выконвалі спэцыяльныя заданьні й выявілі пры гэтым высокія маральна-баявыя якасьці; прапаршчыкі, мічманы, а таксама салдаты, матросы, сяржанты й старшыны, што служаць на кантрактнай аснове; асобы-адсяленцы з забруджаных раёнаў.

Акадэмія міліцыі Міністэрства ўнутраных справаў Рэспублікі Беларусі

Адрэса: 220771, Менск, вул. Варвашэні, 6, тэл. 33-31-15, 33-18-44, 33-31-77.

Прыём на спэцыяльнасьць правазнаўства.

Уступныя іспыты:

— паступоўцы зь ліку шараговага й малодшага каманднага складу, а таксама цывільнае моладзі, што адслужыла ва Ўзброеных Сілах, якія паступаюць на дзённае аддзяленьне, здаюць іспыты ў фізычнай падрыхтоўцы (нарматывы), беларускай (расейскай) мове й літаратуры (твор і вусна), гісторыі Беларусі (вусна);

— выпускнікі сярэдніх агульнаадукацыйных установаў, якія паступаюць на дзённае аддзяленьне, здаюць іспыты ў фізычнай падрыхтоўцы (нарматывы), беларускай (расейскай) мове й літаратуры (твор), гісторыі Беларусі (вусна), замежнай мове (вусна);

— асобы, якія паступаюць на завочнае аддзяленьне і маюць сярэднюю юрыдычную адукацыю, здаюць іспыты зь беларускай (расейскай) мовы й літаратуры, крымінальнага права (вусна), крымінальнага працэсу (вусна);

— асобы з вышэйшай неюрыдычнай адукацыяй здаюць іспыт зь беларускай (расейскай) мовы й літаратуры (твор) і пры атрыманьні станоўчай адзнакі праходзяць сумоўе;

— усе іншыя паступоўцы здаюць іспыты зь беларускай (расейскай) мовы й літаратуры (твор), праходзяць псыхалягічнае тэставаньне дзеля вызначэньня інтэлектуальнага й прафэсійнага ўзроўню (пісьмова з выстаўленьнем адзнакі).

Адукацыйная база: сярэдняя, сярэдняя спэцыяльная ці вышэйшая адукацыя.

Форма наавучаньня: дзённая (дз) і завочная (з).

Абмежаваньні:

— на дзённую форму навучаньня прымаюцца асобы шараговага й малошага каманднага складу органаў унутраных справаў; асобы, якія адслужылі ва Ўзброеных Сілах і маюць сярэднюю адукацыю, ва ўзросьце да 30 гадоў; асобы зь сярэдняй ці сярэдняй спэцыяльнай адукацыяй зь ліку цывільнае моладзі ва ўзросьце ад 17 да 25 гадоў;

— на завочную форму навучаньня прымаюцца асобы зь ліку шараговага й малодшага каманднага саставу органаў унутраных справаў, прапаршчыкі й афіцэры ўнутраных войскаў МУС РБ ва ўзросьце да 35 гадоў; на навучаньне могуць быць прынятыя службоўцы органаў унутраных справаў;

— жанчыны прымаюцца толькі на завочнае навучаньне, у якасьці выключэньня на дзённае аддзяленьне могуць паступаць дзяўчаты — дзеці супрацоўнікаў органаў унутраных справаў, што загінулі пры выкананьні службовых абавязкаў.

— узрост паступоўцаў лічыцца паводле стану на 1 верасьня году паступленьня ў вучэльню.

Тэрмін навучаньня: 4 гады (дз); 5 гадоў (завочна пры сярэдняй ці сярэдняй спэцыяльнай адукацыі), 3 гады (завочна пры сярэдняй юрыдычнай ці вышэйшай неюрыдычнай адукацыі).

Ільготнае паступленьне: без уступных іспытаў залічваюцца асобы, што скончылі сярэднія юрыдычныя ці вышэйшыя навучальныя ўстановы з адзнакай; мэдалісты здаюць адзін іспыт — гісторыю Беларусі (вусна) і, пры атрыманьні адзнакі "пяць" яны залічваюцца ў акадэмію; пераможцы (1, 2, 3 месцы) рэспубліканскіх алімпіядаў выпускнікоў школаў, гімназіяў, ліцэяў 1995-1996 г. вызваляюцца ад здаваньня іспытаў у тых прадметах, у якіх яны сталі пераможцамі (ставіцца адзнака "пяць").

Па-за конкурсам пры атрыманьні станоўчых адзнакаў на ўступных іспытах залічваюцца:

— вайскоўцы-інтэрнацыяналісты;

— дзеці супрацоўнікаў органаў унутраных справаў, што загінулі пры выкананьні службовых абавязкаў;

— дзеці зь сем'яў вайскоўцаў, што загінулі ці сталі калекамі падчас праходжаньня вайсковае службы ці працы ў складзе савецкіх войскаў на тэрыторыі дзяржаваў, дзе адбываліся баявыя дзеяньні;

— дзеці зь сем'яў вайскоўцаў, што загінулі (памерлі) у мірны час пры праходжаньні вайсковае службы;

— поўныя сіроты і дзеці, якія засталіся без апякунства бацькоў.

Прыём дакумэнтаў: на кандыдатаў, адабраных на навучаньне, управамі ўнутраных справаў падаюцца спэцыяльныя справы — да 20 чэрвеня (дз), да 15 траўня (з).

Здаваньне іспытаў: з 20 ліпеня да 4 жніўня (дз); з 15 да 30 чэрвеня (з).

Неабходныя дакумэнты:

— заява на імя начальніка аддзела ўнутраных справаў на месцы жыхарства (для цывільнае моладзі);

— рапарт на імя начальніка часткі, дзе адбывалася служба (для супрацоўнікаў міліцыі);

— дакумэнт аб сярэдняй адукацыі (арыгінал) ці копія дыплёму;

— мэдычная даведка формы 086/У

— выпіска з працоўнае кніжкі (для завочнае формы навучаньня);

— 6 фотакартак памерам 3х4 см;

— пашпарт (паказваецца асабіста).

Акадэмія фізычнага выхаваньня і спорту Рэспублікі Беларусі

Адрэса: 220020, Менск, пр. Машэрава, 105, тэл. 50-30-84 (прыёмная камісія), 50-54-67, 50-52-72, 50-63-23; факс: 50-50-08.

Рэктар: Бондар Аляксандар Іванавіч, доктар пэдагагічных навук, прафэсар, заслужаны трэнэр Рэспублікі Беларусі (50-68-78).

Прыём:

Факультэт	*Спэцыяльнасьць*	*Спэцыялізацыя*	*Кваліфікацыя*
трэнэрскі	фізычная культура й спорт	трэнэрская справа ў відзе спорту (з пазначэньнем віду спорту)	выкладчык фізычнай культуры, трэнэр у відзе спорту
аздараўленчай фізычнай культуры	фізычная куьтура й спорт	фізычная рэабілітацыя	выкладчык фізычнай культуры, інструктар-мэтадыст лекавай фізычнай культуры
—"—	—"—	лекавая фізычная культура	—"—
—"—	—"—	арганізацыя фізкультурна-аздараўленчае працы й турызму	настаўнік фізычнай культуры, выкладчык-арганізатар фізкультурна-аздараўленчай працы й турызму

Віды спорту:
аздараўленчая фізычная культура (дз/з)
баскетбол (дз/з)
бокс (дз/з)
валейбол (дз)
водныя лыжы (дз)
вольная барацьба (дз)
вясьлярны спорт (дз/з)
гандбол (дз)
гімнастыка (дз/з)
грэцка-рымская барацьба (дз)
дзю-до (дз)
канькабежны спорт (дз)
конны спорт (дз/з)
лёгкая атлетыка (дз)
міжнародны турызм і маркетынг (дз)
нартавы (лыжны) спорт (дз/з)
плаваньне (дз/з)
роварны спорт (дз/з)
рэабілітацыя й нетрадыцыйныя мэтады аздараўленьня (дз)
самба (дз)
спартовая барацьба (з)
спартовыя гульні (дз/з)
стральба (з)
тэхнічныя віды спорту (з)
футбол (дз/з)
фэхтаваньне (дз)
хакей (дз/з)
цяжкая атлетыка (дз/з)
шахматы (дз)

Уступныя іспыты:

— спэцыялізацыя; плаваньне; беларуская (расейская) мова й літаратура (твор); біялёгія (вусна) пры паступленьні на факультэт аздараўленчай фізычнай культуры;

— пры паступленьні на трэнэрскі факультэт неабходна дадаткова здаць іспыт фізычнае падрыхоўкі.

Адукацыйная база: сярэдняя ці вышэйшая адукацыя.
Форма навучаньня: дзённая (дз) і завочная (з).
Тэрмін навучаньня: 5 гадоў (дз), 6 гадоў (з).
Прыём дакумэнтаў: з 26 да 15 ліпеня.
Здаваньне іспытаў: з 16 да 31 ліпеня.
Мэдычная камісія: з 1 да 15 ліпеня.
Неабходныя дакумэнты:
— заява на імя рэктара;
— дакумэнт аб сярэдняй адукацыі (арыгінал) ці копія дыплёму;
— мэдычная даведка формы 086/У;
— 6 фотакартак памерам 3х4 см;
— пашпарт (паказваецца асабіста).

Платнае навучаньне

Маецца магчымасьць атрымаць адукацыю платна асобамі, што здалі ўступныя іспыты, але не прайшлі конкурс.

Прыблізны кошт навучаньня: 40 мінімальных заробкаў за год.

Падрыхтоўчыя курсы: два тыдні перад іспытамі.

Беларуская акадэмія мастацтваў

Адрэса: 220012, Менск, пр. Ф.Скарыны, 81, тэл. 32-12-21, 31-29-74, 31-34-78, факс 32-20-41, 32-15-42.

Рэктар: Шаранговіч Васіль Пятровіч, народны мастак Беларусі, прафэсар (32-15-42).

Прыём:

Факультэт	*Спэцыяльнасьць*	*Спэцыялізацыі*
тэатральны	акторскае майстэрства	актор драматычнага тэатру й кіно: актор тэатру лялек
—"—	тэатразнаўства	гісторыя й тэорыя тэатру; тэатральная крытыка; кінатэлеапэратарства; гукарэжысура
—"—	рэжысура	рэжысура драмы; рэжысура тэатру лялек; рэжысура тэлебачаньня; рэжысура мастацкага фільму; рэжысура дакумэнтальнага фільму; рэжысура мультыплікацыйнага фільму
дызайну	дэкаратыўна-выяўленчага мастацтва	мастацкая кераміка; мастацкае шкло; мастацкія вырабы з мэталю й іншых матэрыялаў
—"—	дызайн	прамысловы дызайн; дызайн вырабаў побытавага спажываньня
—"—	інтэр'ер і абсталяваньне	праектаваньне інтэр'ераў; праектаваньне мэблі
—"—	праектаваньне выставаў і рэклямы	праектаваньне выставаў
—"—	прамысловая графіка й дызайн	
—"—	тэлерэкляма	
—"—	фотамастацтва	
—"—	мастацкае праектаваньне вырабаў тэкстыльнай вытворчасьці	мастацкае аздабленьне тэкстыльных вырабаў
—"—	мадэляваньне строяў	
мастацкі	жывапіс	станкавы жывапіс; тэатральна-дэкаратыўны жывапіс; выяўленчае рашэньне фільму — мастакі кіно
—"—	графіка	аздабленьне й ілюстраваньне кнігі
—"—	плякат	
—"—	станкавая графіка	
—"—	манумэнтальна-дэкаратыўнае мастацтва	
—"—	мастацтвазнаўства	
—"—	скульптура	

Уступныя іспыты:

— беларуская (расейская) мова й літаратура (вусна); малюнак; жывапіс; кампазыцыя; калёквіюм — на спэцыяльнасьці факультэтаў дызайну й мастацкага (на спэцыяльнасьць скульптура замест жывапісу іспыт у лепцы);

— беларуская (расейская) мова й літаратура (вусна); сцэнічная мова; майстэрства актора; калёквіюм — на спэцыяльнасьці акторскае мастацтва й тэатразнаўства;

— беларуская (расейская) мова й літаратура (вусна); сцэнічная мова; рэжысура й майстэрства актора; калёквіюм — на спэцыяльнасьць рэжысура.

Заўвагі:

Сцэнічная мова — пераказ напамяць прозы, вершаў, казак, маналёгаў на беларускай (расейскай) мове.

Майстэрства актора — выкананьне індывідуальных этудаў (псыхафізычных дзеяньняў у канкрэтных жыцьцёвых сытуацыях).

Калёквіюм — гутарка з паступоўцамі дзеля азнаямленьня з узроўнем іхнай культуры, інтэлектуальнага развіцьця, ведаў гісторыі нацыянальнага й сусьветнага мастацтва.

Рэжысура — інсцэнацыйны плян п'есы ці аднае сцэны тэатральнага спэктаклю; рэжысэрскі камэнтар да апавяданьня ці аповесьці, да твору жывапісу ці скульптуры.

Рэжысура й майстэрства актора — інсцэнацыя й выкананьне этудаў (псыхафізычных дзеяў у канкрэтных жыцьцёвых сытуацыях — 3-4 хвіліны; у этудах павінна быць завязка, разьвіцьцё дзеяньня, кульмінацыя, развязка).

Малюнак — галава мадэлі й аголеная фігура (памерам 0,25х0,5 ватманаўскага аркушу).

Жывапіс — натурморт і напаўаголеная фігура (памеры з большага боку — ня большыя за 0,7 і 0,9 м).

Кампазыцыя — замалёўкі кампазыцыяў на вольную й зададзеную тэмы.

Лепка (матэрыял — гліна) — копія з гіпсавага матэрыялу (скульптура) і галава мадэлі (круглая скульптура).

Паступоўцы на мастацкі факультэт і факультэт дызайну паказваюць працы малюнку, жывапісу, кампазыцыі (арыгіналы), скульптуры (фотаздымкі).

Абмежаваньні: на спэцыяльнасьці мастацкага факультэту й факультэту дызайну, а таксама на спэцыяльнасьць рэжысура прымаюцца грамадзяне ва ўзросьце да 30 гадоў; на спэцыяльнасьць акторскае майстэрства — да 21 году. Заявы грамадзянаў большага веку разглядаюцца прыёмнай камісіяй індывідуальна. Грамадзяне іншых краінаў прымаюцца на конкурснай аснове паводле дамоваў з прадпрыемствамі, установамі, а таксама з прыватнымі асобамі на ўмовах аплаты імі навучаньня.

Адукацыйная база: сярэдняя адукацыя.
Форма навучаньня: дзённая (дз), завочная (з).
Тэрмін навучаньня: 4-6 гадоў.
Прыём дакумэнтаў: з 15 чэрвеня да 5 ліпеня.
Здаваньне іспытаў: з 6 да 20 ліпеня.
Неабходныя дакумэнты:
— заява на імя рэктара;
— дакумэнт аб сярэдняй адукацыі (арыгінал);
— мэдычная даведка формы 086/У;
— 6 фотакартак памерам 3х4 см;
— пашпарт (паказваецца асабіста).

Дадатак: пры акадэміі працуюць Студэнцкі тэатар, Менская мастацкая вучэльня, Мастацкі ліцэй.

Беларуская акадэмія музыкі

Адрэса: 220030, Менск, вул. Інтэрнацыянальная, 30, тэл. 27-11-03 (прыёмная камісія), 26-17-49 (дэканат), 26-06-70.

Рэктар: Казінец Міхал Антонавіч (27-49-42).

Прыём:

Факультэт	*Спэцыяльнасьць*
фартэпіянны й кампазытырска-музыказнаўчы	інструмэнтальнае выканальніцтва (фартэпіяна)
—"—	кампазыцыя
—"—	музыказнаўства
—"—	музычная беларусістыка
аркестровы	музычнае выканальніцтва (альт, валторна, віялянчэля, габой, клярнэт, кантрабас, саксафон, скрыпка, трамбон, туба, ударныя інструмэнты, фагот, флейта)
народных інструмэнтаў	інструмэнтальнае выканальніцтва (акардэон, балалайка, баян, гітара, домбра, цымбалы)
вакальна-харавы	сьпевы
—"—	дырыжаваньне (харавое)
пэдагагічны (г. Магілёў)	інструмэнтальнае выканальніцтва (акардэон, балалайка, баян, домбра, фартэпіяна, цымбалы)
—"—	харавое дырыжаваньне

Уступныя іспыты: беларуская (расейская) мова й літаратура (вусна й пісьмова); спэцыяльнасьць.
Абмежаваньне: на спэцыяльнасьць сьпевы прымаюцца грамадзяне ва ўзросьце да 28 гадоў.
Форма навучаньня: дзённая.
Адукацыйная база: сярэдняя музычная адукацыя.
Тэрмін наавучаньня: 5 гадоў.
Прыём дакумэнтаў: чэрвень.
Здаваньне іспытаў: ліпень.
Неабходныя дакумэнты:
— заява на імя рэктара;
— дакумэнт аб сярэдняй адукацыі (арыгінал);
— мэдычная даведка формы 086/У;
— 6 фотакартак памерам 3х4 см;
— пашпарт (паказваецца асабіста).

Падрыхтоўчыя курсы: падрыхтоўчае аддзяленьне (дзённая форма навучаньня) на спэцыяльнасьці сьпевы і кампазыцыя. Тэрмін навучаньня — 2 гады. На спэцыяльнасьць сьпевы прымаюцца грамадзяне ва ўзросьце да 28 гадоў, якія маюць выбітныя вакальныя й сцэнічныя задаткі. На спэцыяльнасьць кампазыцыя прымаюцца асобы, якія маюць уласныя творы.

13 - 19 ТРАЎНЯ

ТЭАТРЫ, КАНЦЭРТЫ

Травень

ОПЭРНЫ ТЭАТАР

тэл. 34-11-56 (галоўны адміністратар), 34-10-41 (каса)

Дон Кіхот

15 серада Л.Мінкус. Балет у 3-х дзеях

Лэдзі Макбэт Мцэнскага павету (Кацярына Ізмайлава)

16 чацьвер Д.Шастаковіч. Опэра ў 3-х дзеях

Карміна Бурана Кармэн-сюіта

17 пятніца К.Орф. Вакальна-харэаграфічная імпрэза ў адной дзеі

Ж.Бізэ — Р.Шчадрын. Балет у адной дзеі

Рыгалета

18 субота Дж.Вэрдзі. Опэра ў 3-х дзеях

Тры парасяці

19 нядзеля, раніца С.Кібірава. Балет у 2-х дзеях

Рамэа й Джульета

19 нядзеля, вечар С.Пракоф'еў. Балет у 3-х дзеях

ТЭАТАР ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ

Паехалі!..

13 панядзелак М.Захаранка Нябоская камэдыя ў 2-х дзеях паводле твораў М.Крапіўніцкага

Умовы дыктуе жанчына

15 серада, 16 чацьвер Э.Эліс, Р.Рыз. Трагікамэдыя ў 2-х дзеях

Лес

17 пятніца, 18 субота А.Астроўскі. Камэдыя ў 2-х дзеях

Паўлінка

19 нядзеля Я.Купала. Камэдыя ў 2-х дзеях

Ранішнія спэктаклі:

Паўлінка

19 нядзеля Я.Купала. Камэдыя ў 2-х дзеях

Малая сцэна

Чайка

15 серада, 16 чацьвер Прэм'ера А.Чэхаў. Камэдыя ў 4-х дзеях

Запіскі з падпольля

19 нядзеля Ф.Дастаеўскі. Споведзь у 1-й дзеі

ДЗЯРЖАЎНЫ РАСЕЙСКІ ТЭАТАР

Малая сцэна:

Цяжкія людзі, Або жаніх зь Ерусаліму

15 серада, 19 нядзеля І.Бар-Есіф. Нешта кшталту камэдыі ў 2-х частках

ТЭАТАР-СТУДЫЯ КІНААКТОРА

Айсэдора

14 аўторак, 15 серада Танец каханьня

Выкраданьне Алены

16 чацьвер, 17 пятніца Л.Вэрнэйль.

Тэатар купца Япішкіна

18 субота, 19 нядзеля Я.Міровіч.

Каханьне злое

21 аўторак С.Шэпард.

Фантазіі паводле Гогаля

22 серада

Любы ты мой

23 чацьвер, 30 чацьвер М.Варфаламееў.

"ВОЛЬНАЯ СЦЭНА"

тэл. 34-60-08

Закладніца каханьня

16 чацьвер, 17 пятніца С.Кавалёў. Сцэны з рыцарскіх часоў

Віта Брэвіс, або нагавіцы Сьвятога Георгія

14 аўторак М.Адамчык, М.Клімковіч. Фарс-рэпэтыцыя

Барбара Радзівіл

15 серада Р.Баравікова. Гістарычная драма

ТЭАТАР ЛЯЛЕК

(вул. Энгельса, 20, тэл. 27-05-32)

14 аўторак Я.Шварц. Чырвоны каптурок

15 серада А.Пушкін. Казка пра цара Салтана

16 чацьвер Х.-К.Андэрсан. Салавей

17 пятніца Н.Тэрнэт. Чарадзейная лямпа Аладзіна

18 субота Г.Остэр. Кацяня Гаў

19 нядзеля А.Жугжда. Прыгоды цыновага жаўнерыка, пастушкі і камінара

ТЭАТАР МУЗЫЧНАЙ КАМЭДЫІ

тэл. 20-81-26, 20-92-54

14 аўторак І.Кальман. Прынцэса цырка

15 серада Справаздачны канцэрт дзіцячай харэаграфічнай школы. Ансамбаль танца "Юбілей - 15" "Весялушка"

16 чацьвер І.Штраўс. Кажан

17 пятніца Ф.Легар. Вясёлая ўдава

18 субота Ф.Шапэн. Шапэніяна. М.Рымскі-Корсакаў. Шахэразада

19 нядзеля (раніца) В.Уланоўскі. Залатое кураня

(вечар) І.Кальман. Марыца

ЗЬНІЧ

тэл. 31-75-53

Паэтычны тэатар аднаго актора ў нацыянальнай бібліятэцы Беларусі

16 чацьвер — 16.00 І творыць цуд актрыса Горцава Ларыса

МАЛАДЗЁЖНЫ ТЭАТАР

14, 15 (аўторак, серада) С.Злотнікаў. Прэм'ера Прыйшоў мужчына да жанчыны (гісторыя аб адзіноце, каханьні, "Бітлз" і жоўтай падводнай лодцы)

17 пятніца — 19.00 С.Дам. Яго сны (паводле кнігі "Патаемнае жыцьцё)

19 нядзеля — 19.00 С.Мрожак. "Запрашэньне на танга"

КАНЦЭРТНАЯ ЗАЛЯ ФІЛЯРМОНІІ

пр. Ф.Скарыны, 50

13 панядзелак Да 60-годзьдзя Рэспубліканскага палаца піянэраў. Узорны ансамбаль песьні і танцу Нацыянальнага цэнтру творчасьці дзяцей і моладзі "Зорачка". Маст. кіраўнік — Маргарыта Іванова

14 аўторак Ерусаліму — 3000. Адкрыцьцё Дзён культуры Дзяржавы Ізраіль у РБ. Літаратурна-музычная кампазыцыя "Ерусалім — гэта порт на беразе вечнасьці"

15 серада Справаздачны канцэрт Дзіцячых школ №6 і №8 г.Менска

16 чацьвер Канцэрт фартэпіяннай музыкі. Ляўрэят міжнароднага конкурсу Юры Бліноў. У праграме: С.Танееў — прэлюдыя і фуга соль-дыез мінор; Л. ван Бэтховэн — саната №28 ля мажор, твор 101; М.Равэль — "Высакародныя і сэнтымэнтальныя вальсы"

18 субота Да 60-годзьдзя Рэспубліканскага палаца піянэраў. Узорны харэаграфічны ансамбаль "Дзіця сьвету". Балетмайстар Тамара Быстрова

19 нядзеля Справаздачны канцэрт навучэнцаў Беларускага ліцэю мастацтваў. Узорны дзіцячы хор (маст. кіраўнік і дырыжор Галіна Цітова), Узорны камэрны аркестар (маст. кіраўнік і дырыжор Валеры Сарока), Ансамбаль ударных інструмэнтаў пад кіраўніцтвам Уладзіміра Судноўскага

КАНЦЭРТНАЯ ЗАЛЯ "МЕНСК"

14 аўторак — 19.00 Барыс Грабеньшчыкоў і група "Акварыюм". Прэзэнтацыя новых праграмаў "Навігатар" і "Сьнежны леў"

15-16 (серада, чацьвер) Клара Новікава ў шоў-праграме "На тихой улочке, в Одессе-мамочке или Здрасьте, я тётя Соня

МУЗЭІ

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МУЗЭЙ ГІСТОРЫІ І КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСІ

К.Маркса, 12, тэл. 27-43-22. Час наведваньня з 11.00 да 19.00. Выхадны — серада.

Экспазыцыя **"Старажытная Беларусь"**, тэматычная выстава **"Побыт гараджанаў"** (канец XIX — пач. XX ст.), **"Сьвятло таямнічай сымболікі"**, **"З гісторыі зброі"**. Кошты: уваходны вучнёўскі 2000 руб., на экскурсію 10.000; уваходны дарослы 5000 руб., на экскурсію 15.000.

ДЗЯРЖАЎНЫ МАСТАЦКІ МУЗЭЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Леніна, 20, тэл. 27-71-63. Час наведваньня з 11.00 да 19.00. Выхадны — аўторак.

Экспазыцыя **"Беларускае й расейскае мастацтва на працягу стагодзьдзяў"**.

Часовыя выставы:

2.05 **Жывапіс, графіка, кераміка Натальлі, Георгія і Кацярыны Паплаўскіх** — 17.00.

8.05 **Кітайскае мастацтва Тхэйхуа (творы з жалеза)** — 16.00.

"И образ милый, незабвенный..." Расейскае мастацтва першай паловы XIX ст. са збораў музэю.

Кошты: вучнёўскі ўваходны — 2000 руб., экскурсія — 20.000 руб.; студэнцкі ўваходны — 3000 руб., экскурсія — 40.000 руб.; дарослы ўваходны — 5000 руб., экскурсія 75.000 руб.; экскурсія для замежнікаў зь перакладам на ангельскую мову — 150.000 руб.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЭЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫЙННАЙ ВАЙНЫ

пр. Ф.Скарыны, 25, тэл. 27-56-11. Час для наведваньня з 10.00 да 17.00. Выхадны — панядзелак.

Выставы: **"Трафэі вайны"** з сэрыі **"Невядомыя музэйныя калекцыі"**. Кошт уваходу — вучнёўскі 1000 руб., дарослы 5000 руб.

"Нацысцкія злачынцы перад судом беларускага народу" (уваход вольны).

Да 100-х угодкаў К.Крапівы адчынілася выстава **"Слова пра Крапіву"**.

МУЗЭЙ ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

М.Багдановіча, 15, тэл. 34-99-32. Час наведваньня з 10.00 да 17.00. Выхадны — панядзелак.

Стацыянарная выстава **"Покліч"** — літаратурнае разьвіцьцё ў 20-30-я гады.

Выстава **"Любоў мая... Мая Беларусь"**, прысьвечаная жанчыне.

Выстава **"К.Крапіва — вядомы й невядомы"**.

Літаратурны музэй мае філіі: в. Кушляны — "Літаратурны музэй Ф.Багушэвіча", в. Цімкавічы — "Літаратурны музэй К.Чорнага", в. М.Багацькаўка — "Літаратурны музэй М.Гарэцкага", Гарадок — "Гісторыка-літаратурны музэй".

Выстава **"Глыбокія плыні жыцьця"** да 75-годзьдзя з дня нараджэньня Івана Шамякіна.

19 сакавіка адчынілася выстава жывапісу і графікі Натальлі і Сяргея Квачоў (Малыя Горкі).

ЛІТАРАТУРНЫ МУЗЭЙ М.БАГДАНОВІЧА

М.Багдановіча, 7а, тэл. 34-42-69. Час наведваньня з 10.00 да 17.00. Выхадны — панядзелак.

Экспазыцыя **"Жыцьцёвы й творчы шлях М.Багдановіча"**. Кошт уваходу: вучнёўскі — 500 руб. (экскурсія — 3000 руб.); студэнцкі — 1000 руб. (экскурсія — 5000 руб.); дарослы — 2000 руб. (экскурсія — 10.000 руб.).

Дзейнасьць клюбу беларускай інтэлігенцыі ў 1916-17 гадах XX ст.

Філія "Беларуская хатка" (Рабкораўская, 12, тэл. 20-62-13). Тэатар лялек "Батлейка" працуе на папярэднюю замову.

Філія ў вёсцы Ракуцёўшчына.

ЛІТАРАТУРНЫ МУЗЭЙ Я.КУПАЛЫ

вул. Я.Купалы, 4, тэл. 27-78-66. Час наведваньня з 10.00 да 17.00. Выхадны — пятніца.

Экспазыцыя **"Жыцьцё й дзейнасьць народнага песьняра Беларусі"**.

Выставы: **Да 50-х угодкаў творчае дзейнасьці Ніла Гілевіча**;

Да 75-годзьдзя народнага пісьменьніка І.Мележа **"Ажываюць успаміны"**;

Выстава **"Нязгасныя зоркі"**.

ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЭЙ НАРОДНАЙ АРХІТЭКТУРЫ І ПОБЫТУ

вёска Азярцы, недалёка ад Менску (тэл. 34-02-31). Час наведваньня з 9.00 да 17.00. Выхадны — панядзелак.

Прэзэнтаваныя наступныя рэгіёны: Цэнтральная Беларусь (дзейнічае царква) — Падняпроўе — Паазер'е. Кошты ўваходу: вучнёўскі 2000 руб., на экскурсію 4000 руб.; дарослы 6000 руб., экскурсія 6000 руб.

МУЗЭЙ ТЭАТРАЛЬНАЙ І МУЗЫЧНАЙ КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСІ

тэл. 68-64-03. Час наведваньня з 10.00 да 16.00. Выхадны — субота, нядзеля.

Экспазыцыя **"Музычныя інструмэнты беларускіх майстроў"**.

ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЭЙ ВАЕННАЙ ГІСТОРЫІ

тэл., 69-57-01. Час наведваньня з 9.00 да 17.30. Выхадны — субота, нядзеля.

Выставы: Да 100-годзьдзя з дня нараджэньня маршала Жукава. Да 50-годзьдзя Перамогі. Уваход вольны.

МУЗЭЙ БЕЛАРУСКАЙ МІЛІЦЫІ

тэл. 27-82-66. Час наведваньня з 9.00 да 18.00. Выхадны — субота, нядзеля. Экскурсіі групам — на папярэднюю дамову.

МУЗЭЙ ГІСТОРЫІ МЭДЫЦЫНЫ БЕЛАРУСІ

Час наведваньня з 10.00 да 17.45, пятніца да 16.45. Выхадны — субота, нядзеля.

МУЗЭЙ ПРЫРОДЫ І ЭКАЛЁГІІ БЕЛАРУСІ

К.Маркса, 12, тэл. 27-56-12. Час для наведваньня з 11.00 да 19.00. Выхадны - серада.

ДОМ-МУЗЭЙ 1 ЗЬЕЗДУ РСДРП

пр. Ф.Скарыны, 31а, тэл. 36-68-47. Час наведваньня з 10.00 да 18.00. Выхадны — серада.

Экспазыцыя + выстава **"З гісторыі палітычнай агітацыі"**. Уваход вольны. Экскурсіі праз папярэднюю замову.

МЕНСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЦЫРК

Чацьвертая праграма сэзону 1995-1996 г.

ВЯЛІКАЕ ЦЫРКАВОЕ ШОЎ У 2-Х ЧАСТКАХ

"ВЯСЁЛЫЯ ЛАСТАЎКІ"

АТРАКЦЫЁН "ГУЛЬНІ З ЖЫВЁЛАМІ ПОЎНАЧЫ"

Кіраўнік Ірына Лявонцьева.

"Сопя-жанглёр" Вольга Калпенская.

"Танцавальны дывэртысмэнт на дроце" — Зухра Юсупава.

АТРАКЦЫЁН "ДЗІКІ І РЫСІ"

Кіраўнік Яўген Еськін.

"Мастацка-акрабатычная група" — выкананьне Тацьцяны Шарацюгінай і Аксаны Мазур.

Пераходная песьвіца пад кіраўніцтвам Надзеі Сарвалавай.

"ПАВЕТРАНЫЯ ТУРНІКІ"

Кіраўнік Яўген Еськін.

"Гульня з Хула-хупамі" — выкананьне Натальлі Лявоньцьевай і Аліны Еськінай.

"Лялька" — кіраўнік Лявон Парнюшка.

"ЦЫГАНСКАЯ СЮІТА"

Кіраўнік — ганаровы артыст Расеі і Асэтыі Валеры Дзянісаў.

"Акрабаты са скакалкай" пад кіраўніцтвам Яўгена Еськіна.

"Ёг" Віктар Першакоўскі.

"ДРЭСІЯВАНЫЯ САБАКІ, МАЛПЫ І КОТКІ"

Дрэсіявальнік Ігар Калпенскі.

"Вышэйшая школа коннай язды" пад кіраўніцтвам Сяргея Афоніна.

"Блазенскі дуэт" Лада і Алесь Сарнацкія.

Штодзённа, пачатак а 19.00. У суботу двойчы — 15.00, 19.00. У нядзелю — тры разы — 11.30, 15.00, 19.00.

КІНО. МЕНСК

АЎРОРА

Прытыцкага, 23, тэл. 533-360, 533-361

Крыжак 13-17 — 17.30, 19.30; 18-19 — 17.30

Апошні, хто застаўся жывы 13-14 — 16.00, 15-19 — 16.00, 21.30

Рэтраспэктыўны паказ "Улюбёныя камэдыі":

Зацятыя махляры 13-14 — 12.30 (ільготны)

Пераключаючы каналы 18-19 — 12.30 (ільготны)

Для дзяцей:

Стрэлы Робін Гуда 13-15 — 14.30

Супэрдзіца — 14.30

БЕРАСЬЦЕ

пр. газэты "Праўда", 25, тэл. 728-660, 716-888

Крэоля — выспа каханьня 13-14, 16, 19 — 15.30, 18.30, 21.20; 15 — 18.30, 21.20; 18 — 18.30

На каго бог пашле 13-16, 19 — 17.00, 20.00; 17-18 — 17.00

Інфармацыйна-забаўляльная праграма 17-18 — 20.30

Для дзяцей:

Слугі д'ябла 15 — 15.30

Піраты XX стагодзьдзя 18 — 15.30

Дыскатэка 19 — 13.30

ВІЛЬНЯ

Каліноўскага, 55, тэл. 655-262

Вялікі (Т.Хэнкс у фантастычным фільме) 15 — 13.00

Сьпіс каханак (камэдыя) 13-18 — 15.00, 21.40; 19 — 15.00 (ільготны), 21.40

Джой ("Прага каханьня", эратычны фільм) 13-19 — 16.40, 18.00, 19.50

Інфармацыйна-забаўляльная праграма "Ўсьмешка" 14, 17-19 — 20.30

Кіна-дыска-шоў для падлеткаў 10-16 гадоў 19 — 14.00

ДРУЖБА

Ташкенцкая, 9, тэл. 409-013, 408-254

Абдымі мяне, усхвалюй і пацалуй 13-16, 18-19 — 16.00 (ільготны), 19.20

Чалавек з каманды "Альфа" 13-16, 18-19 — 17.40, 21.00

Інфармацыйна-забаўляльная праграма 15-19 — з 20.00 да 23.00; 18-19 — з 23.00 да 5.00

Працуюць бар, більярд, відэазапя 13-16, 18-19 — з 13.00

ЗЬМЕНА

Даўгабродзкая, 4, тэл. 353-903

Дзевяць грамаў абаяльнасьці (кінакамэдыя) 13-19 — 14.00, 18.00

Мядовы месяц у Ляс-Вэгасе (кінакамэдыя) 13-19 — 16.00, 20.00

Для дзяцей:

Шэры Воўк энд Чырвоны Каптурок і іншыя мультфільмы 15 — 10.00, 14.00; 17 — 10.00

Каралеўства крывых люстраў (казка) 18-19 — 12.00

КАМСАМОЛЕЦ

Жылуновіча, 39, тэл. 454-194

Вароўка 13-19 — 14.00, 17.00

Сьмяротны захоп (баявік) 13-19 — 12.00, 19.00, 20.00

Тэмпэрамэнтныя дактары (кінакамэдыя) 13-19 — 15.00, 18.00

Чалавек-бомба (баявік) 13-16 — 16.00, 20.30; 17-19 — 13.00, 16.00, 20.30

Кіналекцыі вывучэньня Бібліі 15 — 14.00 (уваход вольны)

Відэапаказ:

Кібарг-паліцыянт-2 (баявік) 13-16 — 17.00

13 - 19 ТРАЎНЯ

Няма словаў (камэдыя) 13-16 — 19.00; 17-19 — 16.20
Кібарг 17-19 — 14.00
Для дзяцей:
Ну, пачакай! (выпуск N 19) і іншыя мультфільмы 13-15 — 10.30, 14.00; 17-19 — 10.30
Кіналекцыі "Сьветлафор" (мастацкі фільм **"Давід і Сэндзі"**) 16 — 10.20, 10.30, 13.00
Давід і Сэндзі 17-19 — 11.00

КАСТРЫЧНІК
пр. Ф.Скарыны, 73, тэл. 329-325, 329-429
Дах паехаў 13-18 — 14.20, 17.40, 19.20; 19 — 14.20 (ільготны), 17.40, 19.20
Сьляды чырвонай памады 13-19 — 16.00, 21.00
Макс-шоў 13-19 — 22.00

КІЕЎ
бульвар Шаўчэнкі, тэл. 373-270
Мужы й каханкі (эратычны фільм) 13-19 — 15.00
Сэкстае пачуцьцё (эратычны фільм) 13-19 — 16.40, 18.20, 20.00
Відэапаказ 13 — 18.00, 20.00
Для дзяцей:
Варвара-краса, доўгая каса 14 — 13.30
Гэнэралы пясочных кар'ераў (да Міжнароднага дня сям'і) 15 — 13.30 (паводле рамана Ж.Амаду "Капітаны пяску")
Прыгоды ваверкі Мікі 19 — 13.30

МАСКВА
пр. Машэрава, 13, тэл. 231-448, 231-533
Розум і пачуцьці 13-19 — 18.30, 19.00
Паміж анёлам і д'яблам 13-19 — 16.30, 21.00
Шоў "Парадыз" 13-19 — 21.30
Для дзяцей:
Дыскатэка "Лімпапо" 19 — 12.00
Мультфільмы 19 — 14.00 (ільготны)

МІР
Казлова, 4а, тэл. 333-771
Яна зь мятлою, ён у чорным каптуры (музычны прыгодніцкі стэрэаскапічны фільм) 13-17 — 14.00, 16.00, 18.00, 20.00; 18-19 — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00
Непрыстойная прапанова 13-17 — 13.00, 17.00, 21.00; 18-19 — 13.00, 21.00
Жорсткая справядлівасьць 13-14, 16-19 — 15.00, 19.00; 15 — 19.00
Кінапаказ "Я — Чалавек" для школаў Партызанскага раёну (дак. фільм "Радок зыгзагам", мастацкі фільм **"Спакуса"** 15 — 15.00 (дабрачынны сэанс)
Працуе бар з 11.00 да 23.00
Рэтраспэктыўны паказ "Партрэт рэжысэра Пятра Тадароўскага": **Інтэрдзяўчына** 18-19 — 17.00

ПАРТЫЗАН
Талбухіна, 18, тэл. 663-526
Сьмяротная барацьба 13-14, 17-19 — 14.40, 18.00, 21.10; 15 — 18.00, 21.10; 16 — 14.40 (ільготны), 18.00, 21.10
Француская жанчына 13-19 — 16.10, 19.20
Кіналекцыі (дак. фільмы "За рулём матацыклу", "Парадак на дарозе") 15 — 14.40

ПЕРАМОГА
Інтэрнацыянальная, 20, тэл. 237-245
Чалавек з Рыа 13-19 — 13.00, 18.30
Паварот лёсу 13-14, 16-19 — 15.00, 17.00; 15 — 13.00 (ільготны), 15.00, 17.00
Інфармацыйна-забаўляльная праграма 15-19 — 21.00
Дэнс-шоў 18-19 — з 24.00 да 6.00
Інфармацыйна-забаўляльная праграма для дзяцей і падлеткаў 19 — з 16.00 да 18.00

ПІЯНЭР
Энгельса, 20, тэл. 278-945
Індзеец у Парыжы 13, 15 — 13.30, 17.10, 19.00; 14 — 15.00, 17.00, 19.99; 16 — 13.10, 17.00, 19.00; 17 — 15.30, 17.20, 19.10; 18-19 — 15.20, 17.10, 19.00
Для дзяцей:
Амэрыканскі кікбаксэр 13, 15 — 11.40, 15.20; 14 — 13.00; 16 — 11.30; 17 — 13.40; 18-19 — 13.30
Супэрдзіца 13, 17 — 10.00; 16 — 10.00, 15.00; 18-19 — 11.40
Чароўны лес 15, 18-19 — 10.00; 17 — 12.00

РАКЕТА
Рабочы зав., 3, тэл. 260-620
Зона будучыні 13-17 — 17.00; 18-19 — 15.00
Дзікае прыцягненьне 13-17 — 18.40, 20.00; 18-19 — 16.40, 18.00, 19.20, 20.40
Відэапаказ 15-17 — 16.50; 18-19 — 15.30, 17.40

САЛЮТ
пр. Ракасоўскага, 150а, тэл. 474-167
Кароль вуліцаў 13-16, 18-19 — 16.00, 17.50; 17 — 16.30, 18.20
Музычна-забаўляльны цэнтар (начны клюб, жывая музыка, дыскатэка, бар) 16-19 — з 21.00 да 6.00
Для дзяцей:
Лёры вар'ятка (2 сэрыі) 17 — 14.10

СУЧАСЬНІК
Харкаўская, 70а, тэл. 515-563
Карнік 13-14, 16-19 — 14.30
Небясьпечная гульня (эратычны фільм) 13-19 — 16.30, 18.30, 20.30
Мужыкі (да Міжнароднага дня сям'і) 15 — 14.30
Узломшчык (кіналекцыя) 16 — 14.30
Музычна-забаўляльная праграма 17-19 — з 21.00 да 23.00
Для дзяцей:
Залаты ключык 14 — 14.30
Мультзборнік 19 — 13.00

СЬЦЯГ
Вялікамарская, 3, тэл. 211-009
Узяць жывым ці мёртвым 13-15, 17 — 16.00, 18.00; 18-19 — 12.00, 16.00, 18.00
Скрайнія захады 13-15, 17 — 20.00; 18-19 — 14.00, 20.00
Вам што, наша ўлада не падабаецца? (для вэтэранаў) 15 — 14.00
Для дзяцей:
Кароль Драздавік 17 — 10.30
Ільля Мурамец 18 — 10.20
Сябрук вясёлага чарцяняці 19 — 10.30

УДАРНІК
Жукоўскага, 156, тэл. 259-630
Сямейка Флёдэр у Нью-Ёрку 13-15, 18-19 — 15.30
Тэрмінатар 13-15, 18-19 — 17.10
На ўзаемнай згодзе 13-15, 18-19 — 19.00
Для дзяцей:
Верная Рука — сябра індзейцаў 15 — 14.00
Мышаня й чырвонае сонейка й іншыя мультфільмы 18-19 — 14.00

ЦЭНТРАЛЬНЫ
пр. Ф.Скарыны, 13, тэл. 208-297
Залатое вока 13-19 — 14.00, 17.30, 21.00
Фатальныя дыямэнты 13-19 — 12.30, 16.00, 19.30

ЭЛЕКТРОН
Казінца, 117, тэл. 789-563
Маладая вядзьмарка 13-17 — 15.30, 21.20; 18-19 — 13.00, 21.00
Быць каханай 13-19 — 17.00, 20.00
Ніколі не кажы "ніколі" 18-19 — 14.40
Кошт квітка — 2000 руб.
Для дзяцей:
Чынгачгук — Вялікі Зьмей 18-19 — 11.30

НОВЫЯ ФІЛЬМЫ

Відэасалён
Вул. Маскоўская, 16.

Змучаны паходам. ЗША. Камэдыя.
Рэжысэр Грыг Біман.
У ролях: Дэніэл Стэрн, Джон Політа, Брэд Салівал і інш.

Звычайны службоўца, паштар грузавой кампаніі Марк Грабельскі, які пакваліўся на лёгкія грошы, апынаецца ў пастцы ФБР і абвінавачваецца ў забойстве, у сувязях з мафіяй і ва ўсіх сьмяротных грахах. Ратуючыся ад перасьледу, ён, із'оў жа, праз недарэчнасьць, становіцца правадніком у шасьці маладых скаўтаў...) 13-19 — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 19.30

Воіны ценю. ЗША. Фантастычны баявік.
Рэжысэр Лямар Кард.
У ролях: Тэры О'Кўін, Цімаці Патрык Каванэ, Івэн Люры і інш.

Магутная карпарацыя спэцыялізуецца на вытворчасьці кібаргаў-целаахоўнікаў. Адная з механічных пачвараў уцякае. У перасьлед пасылаюць другога "тэхнасапіенса"...) 13-19 — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 19.30

Паміж анёлам і д'яблам
"Масква"
Аўтары сцэнару Жан-Мары Пуарэ, Крыстыян Кляўе.
Рэжысэр Жан-Мары Пуарэ.
У галоўных ролях Жэрар Дэпард'е, Крыстыян Кляўе, Эва Грымальдзі.

Гаспадар знакамітага парыскага мюзік-холю Антуан Карко вядзе бесклапотнае жыцьцё ўлюбёнца жанчынаў і шчасьліўчыка. Нечакана яго спакой парушаецца: яму пазваніў стары сябра па вайсковай службе ў Азіі і нагадаў пра абяцаньне Антуана прывезьці з Ганконгу ў Парыж ягонага маленькага сына. Здавалася б, такая просьба не мае ў сабе ніякіх складанасьцяў і небясьпекаў. Калі б не 40 мільёнаў даляраў, на якія палюе мафія і якія трэба правезьці разам з хлопчыкам. 40 мільёнаў, якія прымусілі Антуана ўзяцца за гэтую справу. Ён выкарыстоўвае каталіцкага сьвятара, ксяндза Эрвэ, каб прайсьці праз парыскую мытню. Пасьля гэтага з нашымі героямі пачынаюць адбывацца дзіўныя рэчы: ім пачынаюць зьяўляцца іхныя двайнікі — цалкам супрацьлеглыя сапраўдным Антуану й Эрвэ. Ці змогуць яны выблытацца з гэтай сітуацыі і перамагчы ў пастаяннай барацьбе паміж дабром і злом?..

Зацятыя махляры
"Аўрора"
Аўтары сцэнару — Дэйл Лонэр, Стэнлі Шапіра, Пол Хенінг. Рэжысэр Фрэнк Оз.
У ролях: Стыў Мартын, Майкл Кэйн, Глэн Хэдлі, Барбара Харыс, Антон Роджэрс. ЗША.

Ну, гэта аўтары пагарачыліся, калі "абазвалі" сваіх герояў "зацятымі махлярамі". Якія ж яны зацятыя? Наадварот, чароўныя. І вальяжны, вышытацоны Лёрэнс Джэмісон, і сівы, але маладжавы Фрэдзі Бэнсан. Адзін спэцыялізуецца на мільянэршах, удаючы, што сам ён — з каралеўскай фаміліі і мае чысьвыя матэрыяльныя цяжкасьці. Іншы тлуміць галаву выпадковым мінакам, ня грэбуючы халяўным абедам і аплатай праезду. Але, нягледзячы на зьнешнія адрозьненьні, яны — калегі, прафэсійныя махляры, а, значыць, іхнія шляхі непазьбежна перакрыжуюцца. Што й адбываецца на курорце. І, каб не канкураваць паміж сабой, яны заключаюць пары: той, хто прайграе, мусіць пакінуць месца паляваньня. Аб'ектам становіцца чароўная "мыльная каралева", цудоўная Джэнэт. Пераканайцеся ў гэтым самі, паглядзеўшы такіх чароўных і такіх "Зацятых махляроў".

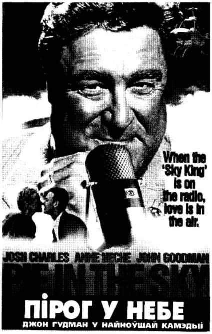
Розум і пачуцьці
"Масква"
Рэжысэр Энг Лі.
У ролях Эма Томпсан, Х'ю Грант.

Экранізацыя раману Джэйн Остын, узор цудоўнага кінэматаграфічнага прачытаньня "дамскай прозы", кіруючыся розумам і не забываючы пра чуйнасьць...

Фільм узнагароджаны прэміяй "Залаты мядзьведзь" на 46-м Бэрлінскім кінафэстывалі й прэміяй "Оскар" Эме Томпсан за лепшую літаратурную адаптацыю. ЗША.

АДРАСЫ ВІДЭАЗАЛЯЎ

"ГАЛЯКТЫКА" пр. газэты "Известия", 18, тэл. 714-512;
"ПАЛЯНЭЗ" вул. Бачылы, 16, тэл. 441-342;
"ПОЎНАЧ" вул. Герасіменкі, 26, тэл. 433-813.

НАЙНОЎШЫЯ НАБЫТКІ МЕНСКАГА ВІДЭАРЫНКУ НА 05.05 - 11.05

Баявік:

СТАЛЬНЫ КУЛАК (IRONFIST) ЗША 1996
90 хв. Маст/кам ацэнка: 3.0/5.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Мэт'ю Джордж, у р. Рычард Нортан, Кэці Лёнг, Робэрт Брус. Самы рэкламаваны на TV новы баявік.

БЕЛЫ ГРУЗ (WHITE CARGO) ЗША 1996
94 хв. Маст/кам ацэнка: 3.0/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Дэніэл Рыярдан, у р. Дэвід Брэдлі, Шэнан Твід. Дэтэктыў пад час расьследваньня забойства пекнай жанчыны нэўтралізуе цэлую злачынную групоўку...

УЦЕКАЧЫ (BREAKAWAY) ЗША 1995
92 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Шон Дэш, у р. Тэры Томпсан, Джо Эстэвэс.

ЗАДАНЬНЕ ЗЬНІШЧЫЦЬ 1, 2 (MISSION TERMINATE 1, 2) ЗША 1987
84+103 хв. Маст/кам ацэнка: 2.0/4.5. Узр. абм.: ад 18 гадоў. У гал. р. Рычард Нортан. Супэрбаявік.

УЧОРАШНЯЯ МІШЭНЬ (YESTERDAY'S TARGET) ЗША 1996
79 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Бары Сэмсан, у р. Дэніэл Болдўін, Малкольм МакДаўэл, Стэйсі Хэйдак. Баявік+фантастыка. Сакрэтная служба ЗША правяла некалькі сакрэтных досьледаў з трыма звычайнымі людзьмі — пасьля гэтага яны сталі супэрэкстрасэнсамі...

ХУТКІЯ ГРОШЫ (FAST MONEY) ЗША 1996
89 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Аляксандар Райт, у р. Янсі Батлер, Мэт МакКой, Джон Эштан. Журналіст і аўтазлодзейка ўцякаюць ад мафіі і паліцыі з валізкаю даляраў... Лязэрная якасьць.

Эротыка:

СЭКСУАЛЬНАЕ ШАЛЕНСТВА (EVIL OBSESSION) ЗША 1995
90 хв. Маст/кам ацэнка: 2.5/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Рычард Манчкін, у р. Коры Фэльдман, Кімбэрлі Стывэнс, Браен Джэймс. Эротыка+трылер. Апантаны маньяк знаходзіць ахвяраў сярод топ-мадэляў і чароўных красунь...

АНЁЛЫ ДЫ ІНСЭКТЫ (ANGELS AND INSECTS) ЗША 1996
117 хв. Маст/кам ацэнка: 4.0/3.5. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Філіп Хаас, у р. Пэтсі Кэнсіт, Марк Райленс. Прыгоды+трылер+эротыка. Знакаміты пісьменьнік і заоляг жыве ў раскошным маёнтку жонкі. Усё было б добра, але адночы ён падпільноўвае жонку зь ейным каханкам... Лязэрная якасьць.

Трылер:

АПОШНІ ТАНЕЦ (LAST DANCE) ЗША 1996
100 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.0. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Брус Бірсфард, у р. Шэран Стоўн, Рэндзі Кўэйд, Пітэр Галягэр. Трылер+драма. Камісія амністыі разглядае справу жанчыны-забойцы, прысуджанай да сьмяротнага пакараньня, якая ўжо адсядзела ў турме 12 гадоў...

ГОЛАС З МАГІЛЫ (VOICE FROM GRAVE) ЗША 1995
88 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.0. Узр. абм.: ад 13 гадоў. Рэж. Дэвід Джэксан, у р. Кэвін Добсан, Мэган Ўорд. Трылер+містыка. Фільм зьняты на падставе рэальных падзеяў і распавядае пра тое, як прывід дапамагае паліцыі раскрыць забойства...

НАШЫЯ СЫНЫ (OUR SONS) ЗША 1995
92 хв. Маст/кам ацэнка: 3.0/3.5. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Джон Ірмэн, у р. Х'ю Грант, Джулі Эндрус. Трылер+драма. Лязэрная якасьць.

НЕДАРАВАЛЬНЫЯ ПАВОДЗІНЫ (UNFORGIVIBLE) ЗША 1996
90 хв. Маст/кам ацэнка: 3.0/3.5. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Грым Кэмпбэл, у р. Джон Рытэр, Харлі Джэйн Козак. Лязэрная якасьць.

ЯНА ПРАЧНУЛАСЯ ЦЯЖАРНАЙ (SHE WOKE UP PREGNANT) ЗША 1996
90 хв. Маст/кам ацэнка: 2.5/3.5. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Джэймс Контнэр, у р. Мішэль Грын, Ўільям Мозэс. Лязэрная якасьць.

НЕБЯСЬПЕЧНАЕ СЯБРОЎСТВА (DOWN, OUT AND DANGEROUS) ЗША 1996
90 хв. Маст/кам ацэнка: 3.0/3.5. Узр. абм.: ад 16 гадоў. Рэж. Ноэл Носік, у р. Рычард Томас, Брус Дэвісан. Лязэрная якасьць.

Фантастыка:

СЬЛІЗГУНЫ 7, 8 (SLIDERS) ЗША 1996
88+88 хв. Маст/кам ацэнка: 3.5/4.5. Узр. абм.: ад 13 гадоў. У р. Джон-Рыс Дэвіс, Джэры О'Конэл. Фантастыка ў стылі "Назад у будучыню" пра паралельныя сусьветы.

КОСМАС: ДАЛЕКІЯ КУТКІ 6, 7 (SPACE: ABOVE AND BEYOND) ЗША 1995
178 хв. Маст/кам ацэнка: 3.0/4.5. Узр. абм.: ад 13 гадоў. У р. Морган Ўэйсэр, Крыстэн Клоўк. Фантастыка+баявік+зорныя войны.

Дакумэнт:

ГУДЫНІ: ЖЫЦЬЦЁ ВЯДОМАГА ІЛЮЗІЯНІСТА (HOUDINI: THE LIFE OF THE WORLD'S GREATES ESCAPOLOGIST)
53 хв.

13.05 — 19.05

Панядзелак 13 траўня

Беларускае тэлебачаньне 7.25 Ранішні кактэйль. 7.50 Эканамікст. 8.00 "В.Астаф'еў. Няма мне адказу". Д/ф. 9.15 "Трэці ў пятым радзе". М/ф. 10.25 Мультфільмы. 10.55 Тэатар песьні Пап-ці. 11.55 "Разарванае кола". М/ф. 15.00, 18.50, 0.25 Навіны. 15.15 Мультфільм. 15.30 "Фліпэр". 15.55 ТБ – школе. 16.30 На добры лад. 16.50 Майстэрня. 17.05 Гульня ў лялькі. 17.20 Сяляне. 17.50 Музычны антракт. 18.00 "Займіце месца на Алімпе". Д/ф. 18.25 Эканамікст. 18.35 MTV. 19.05 Крок. 19.40 Гэта мы не праходзілі... 19.55 Увага! Дыфтэрыя. 20.10 Люстра. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.45 Спартовы тэлекур'ер. 22.10 Фільматэка. "У бой ідуць адны старыя". 23.40 Футбол. Чэмпіянат Беларусі. "Дынама" (Берасьце) – МПКЦ (Мазыр). Т. 2.

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.20 Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.05 Хай заўсёды будзе заўтра. 10.00 Чалавек і закон. 10.30 Адгадай мэлёдыю. 11.10 Захавай сябе. 14.20 "Чароўныя гісторыі". 14.45 Маратон-15. 15.00 Зорны час. 15.40 "Элен і хлопцы". 16.05 Джэм. 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.10 Час пік. 18.35 Адгадай мэлёдыю. 19.05 Мы. 19.45 Дабранач, дзеці! 20.00 Час. 20.40 "Віртуальная рэальнасьць". 21.40 Тэатар + TV. 22.30 Фільм "Нага".

Канал "Расея" 6.30 "Дон Кіхот". Мультсэрыял. 7.00, 10.00 13.00, 16.00, 19.00, 22.00, 22.50 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30, 13.20 Спраўная Расея. 8.00, 10.20, 13.50, 20.45, 23.50 Тэлеканалу "Расея" – 5 гадоў. 9.05 "Санта-Барбара". 16.20 Чароўная валіза. 16.35 Там-там навіны. 17.05 Выратаваньне 911. 18.00 Выбірай, або прайграеш. 18.10 L-клюб. 19.45 "Санта-Барбара". 20.40 Надвор'е на заўтра. 21.15 "З каханьнем не жартуюць". М/ф. 23.05 Баскетбол. Чэмпіянат Расеі. Фінал.

IV канал, НТВ 7.00 Мір вашаму дому. 7.10 Пэнсіён. 7.30 "Чорны прынц Аджуба". М/ф. с. 1. 8.40 Расейская песьня ў душы. 9.30 Мультфільм. 9.40 АБВГДэйка. 10.00 Італьянская мова. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Канцэрт у Крамлі. 11.00 Пушкінскі дом. 11.30 АНК прэзэнтуе... 12.00 Новая пачатковая школа. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 Сьпяваю для вас. 13.10 Расейскі жывапіс. 13.35 "Супрацьстаяньне". М/ф. С. 2, Ч. 1, 2. 15.30 Лекцыі Фэміды. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 Футбольны клюб. 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 Сьвет кіно. "Наш гарадок". 21.35 Час сэрыялу. "Доктар Кўін, жанчына-лекар". 22.30 Часінка. 23.20 Тэніс апоўначы.

СПБ 11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТБ "Цяпер". 12.05 "Першае каханьне". 13.05 Тэрмін адказу – сёньня. 13.35 Парады садаводам. 13.45, 20.35 Тэлеслужба бясьпекі. 14.10 Калі горад адкрываюць... 14.55 Аўэртайм. 15.25 "Ластаўка з вострава Туманны". Т/ф. 16.05 Стыль жыцьця. 16.10 "Аляксандраўскі парк". Т/ф. 16.20 "Нана". 16.45 "Вялікія прыгоды Мэдса". Мультсэрыял. 16.55 Спартовы агляд. 17.05 Толькі бяз панікі. 17.30 Дзіцячая ТВ. 18.05 Моладзь за выбары. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.05, 21.05 Выбіраем губэрнатара. 20.45 Што нашае жыцьцё... 21.00 Спорт. 22.05 На ноч гледзячы. 22.20 "Таёжная аповесьць". М/ф.

Аўторак 14 траўня

Беларускае тэлебачаньне 7.30 Ранішні кактэйль. 7.50 Эканамікст. 8.00, 15.00, 18.50, 0.10 Навіны. 8.15 Аўта-парк. 8.30 Абібок. 9.00 ТБ –школе. 9.35 Гэта мы не праходзілі... 9.50 "Заапарку сьняцца сны". М/ф. 10.55 Чацвертае вымярэньне. 11.40 Тэлевізійны Дом кіно. 12.35 "Доўгі шлях у лябірынце". М/ф. С. 1. 15.15 Мультфільмы. 15.45 "Фліпэр". 16.10 ТБ – школе. 16.35 Усе пра ўсе . 17.20 Заняткі Н.Наважылавай. 17.50 Музычны антракт. 18.00 "Кінарэжысэр В.Тураў". Д/ф. 18.25 Эканамікст. 18.35 MTV. 19.05 "Кобра". Тэлесэрыял. 20.05 Шанец. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.55 Музычны антракт. 22.10 М/ф "Біч божы". 23.40 Канцэртовы сэзон.

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 7.40 "Выбары-96". 7.50 Заканатворца. 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.55 Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.05 Мы. 9.50 Сьмехапанарама. 10.15 Мультфільм. 10.30 Адгадай мэлёдыю. 11.10 Мы і рынак. 14.20 "Чароўныя гісторыі". 14.45 Квар'етэ "Вясёлая квампанія". 14.55 Мультытролія. 15.10 Чароўны сьвет, або Сынэма. 15.40 "Элен і хлопцы". 16.05 ...Да 16 і ня толькі. 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.10 Час пік. 18.35 Адгадай мэлёдыю. 19.05 Тэма. 19.45 Дабранач, дзеці! 20.00 Час. 20.40 Выбары-96. 20.50 Фільм "Падпольле".

Канал "Расея" 6.15 "Дон Кіхот". 6.45, 7.50, 19.35, 21.10 Выбары-96. 7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00, 23.50 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Спраўная Расея. 8.05 Асоба з вокладкі. 8.20 L-клюб. 9.05 "Санта-Барбара". 13.50 Рэтра-шлягер. 14.20 Футбол бязь межаў. 14.50 Мультфільм. 15.05 Чароўная валіза. 15.20 "Танец узыходу сонца". Д/ф. 15.35 Там-там навіны. 15.50 Месяцаслоў. 16.20 Расея ў асобах. 16.50 "Дзяўчынка з заўтра". Сэрыял. 17.20 "Здароўе". 17.30 Асоба з вокладкі. 17.45 Прасьцей за простае. 18.15 Выбірай, або прайграеш. 18.25 Надзвычайны канал. 19.50 "Санта-Барбара". 20.40 Мястэчка. 21.25 Надвор'е на заўтра. 21.30 "Сабачае сэрца". М/ф. 0.05 Лепшыя гульні НБА.

IV канал, НТВ 7.00 Мір вашаму дому. 7.10 Пэнсіён. 7.30 "Чорны прынц Аджуба". с. 2. 8.40 Музычнае адкрыцьцё году. 9.30 Мультфільм. 9.40 Французская для дзетак. 10.00 Французская мова для вас. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Стагодзьдзе цяперашняе і стагодзьдзе мінулае. 11.00 Пецярбурскія гісторыі. 11.30 АНК прэзэнтуе... 12.00 Шанец выжыць. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 Сьпяваю для вас. 13.10 Расейскі жывапіс. 13.35 "Супрацьстаяньне". С. 3. 14.45 Вышэйшая школа. 15.00 Платонаў і Горкі. 15.50 "Залатое шыцьцё". Д/ф. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 "Заможная жанчына: Утрымаць мару". 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 Рэгулярныя матчы НХЛ. "Кубак Стэнлі". Чвэрцьфінал. 21.35 Час сэрыялу. "Доктар Кўін, жанчына-лекар". 22.30 Часінка. 23.20 У пошуках прыгодаў. 23.50 Мэлямания.

СПБ 11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТБ "Цяпер". 12.05 "Першае каханьне". 13.05 Тэрмін адказу сёньня. 13.35 Парады садаводам. 13.45, 20.35 Тэлеслужба бясьпекі. 14.05 Студыя "Ўяві". 14.20 "Паўночныя званы". Т/ф. 15.05 "Прыгажосьць". Т/ф. 15.20 Пецярбурскія кватэры. 16.05 Стыль жыцьця. 16.10 "Прага. Дождж і сонца". Т/ф. 16.20 "Нана". 16.45 "Вялікія прыгоды Мэдса". 16.55 Спартовы агляд. 17.05 Толькі бяз панікі. 17.30, 18.00 Паказвае ЛОТ. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.05, 21.05 Выбіраем губэрнатара. 20.45 Што наша жыцьцё... 21.00 Спорт. 22.05 На ноч гледзячы. 22.20 "Кожнаму сваё пекла". М/ф.

Серада 15 траўня

Беларускае тэлебачаньне 7.30 Ранішні кактэйль. 7.50 Эканамікст. 8.00, 15.00, 18.50, 0.00 Навіны. 8.15 "І сьмех, і бяда". М/ф. 9.00 ТБ – школе. 9.25 "Кобра". 10.15 Мультфільм. 10.45 Зорная ростань. 11.25 Безьліч. 12.25 "Доўгі шлях у лябірынце". С. 2. 15.15 "Расейская песьня". Ф/к. 16.00 "Фліпэр". 16.25 Канцэртовы сэзон. 17.00 Крэда. 17.20 Госьці ў дом. 17.50 Музычны антракт. 18.00 Творцы. 18.25 Эканамікст. 18.35 MTV. 19.05 "Кобра". 20.00 Хто гэта? 20.05 Супэргол. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.55 Музычны антракт. 22.05 "Закон Бэрка". С. 5. 23.05 Каралеўскае паляваньне. 23.45 Мультфільм для дарослых.

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 7.40 Выбары-96. 7.50 Заканатворца. 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.40 Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.05 Тэма. 9.50 У сьвеце жывёлаў. 10.30 Адгадай мэлёдыю. 11.10 Кантакт. 14.20 "Чароўныя гісторыі". 14.45 Кактус і Со. 14.55 До-Мі-Соль. 15.10 Покліч Джунгляў. 15.40 "Элен і хлопцы". 16.05 Тэт-а-тэт. 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.10 Час пік. 18.35 Адгадай мэлёдыю. 19.05 Парыскія таямніцы Э.Разанава. Брыджыт Бардо. 19.45 Дабранач, дзеці! 20.00 Час. 20.40 Выбары-96. 20.50 Фільм "Расейскія Браты". 22.15 Новыя абывацелі. 22.45 "Што застанецца пасьля мяне..." Д/ф.

Канал "Расея" 6.15 "Дон Кіхот". 6.45, 7.50, 19.35, 21.10 Выбары-96. 7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00, 23.20 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Спраўная Расея. 8.05 Прасьцей за простае. 8.35 Даміно М.Баярскага. 9.05 "Санта-Барбара". 13.50 Музычная легенда. 14.50 Імпэрыя гульняў. 15.45 Там-там навіны. 16.20 Расея ў асобах. 16.45 "Дзяўчынка з заўтра". 17.15 Мультфільмы. 17.30 Асоба з вокладкі. 17.45 Свая гульня. 18.15 Выбірай, або прайграеш. 18.25 "Змаглі". В/ф. 19.50 "Санта-Барбара". 20.40 Сам сабе рэжысэр. 21.25 Надвор'е на заўтра. 21.30 Футбол. Чэмпіянат Расеі. 23.35 Дыямэнты сусьветнага балету.

IV канал, НТВ 9.30 Выбары-96. 9.40 "Стэфан Пермскі. Па сьвятых сьлядах". Д/ф. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Мультфільм. 10.50 У аб'ектыве –Нямеччына. 11.20 Відзапаэзія. 11.30 АНК прэзэнтуе... 12.00 "Пунсовая трава". М/ф. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 Сьпяваю для вас. 13.10 Расейскі жывапіс. 13.35 "Першы раман Міхаіла Булгакава". Д/ф. 13.45 Маленькі канцэрт. 14.00 Нямецкая мова. 14.30 Пэдагогіка для ўсіх. 15.00 Цьвятаева і Ахматава: на адной з табою мы зямлі ходзім... 15.40 "Жостаўскі росьпіс". Д/ф. 15.50 Выбары-96. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 "Заможная жанчына: Утрымаць мару". 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 Сьвет кіно. "Грозны Джо Моран". 20.45 "Тэфі-96": хто ёсьць хто. 21.35 Час сэрыялу. "Доктар Кўін, жанчына-лекар". 22.30 Часінка. 23.20 Спартовыя танцы. Чэмпіянат Расеі. 23.50 Кавярня Абломаў.

СПБ 11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТБ "Цяпер". 12.05 "Першае каханьне". 13.05 Тэрмін адказу сёньня. 13.35 Парады садаводам. 13.45, 20.35 Тэлеслужба бясьпекі. 14.05 Тэлефільм. 15.05 "Пятроўскі партрэт". Т/ф. 15.20 Погляд на сёньня. 16.05 Стыль жыцьця. 16.10 "Тваіх агароджаў узор чыгунны". Т/ф. 16.20 "Нана". 16.45 "Вялікія прыгоды Мэдса". 16.55 Спартовы агляд. 17.05 Толькі бяз панікі. 17.30, 18.00 Паказвае ЛОТ. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.05, 21.05 Выбіраем губэрнатара. 20.45 Што нашае жыцьцё... 21.00 Спорт. 22.05 На ноч гледзячы. 22.20 "Гоя, альбо Цяжкі шлях пазнаньня". М/ф. С. 1.

Чацьвер 16 траўня

Беларускае тэлебачаньне 7.30 Ранішні кактэйль. 7.50 Эканамікст. 8.00, 15.00, 18.50, 0.05 Навіны. 8.15 "Дзевяць гадоў з экстрасэнсамі". Д/ф. 10.30 "Кобра". 11.20 Каралеўскае паляваньне. 12.00 "Вечар у Паўночных Атэнах". Д/ф. 12.25 "Доўгі шлях у лябірынце". С. 3. 15.15 Мультфільм. 15.30 "Фліпэр". 15.55 ТБ – школе. 16.25 Канцэртны сэзон. 17.05 Крок. Правінцыя. 17.20 Заняткі Н.Наважылавай. 17.50 Музычны антракт. 18.00 Майстэрня. 18.25 Эканамікст. 18.35 MTV. 19.05 "Кобра". 20.05 Оскар. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.55 Музычны антракт. 22.05 "Закон Бэрка". С. 6. 23.05 Крок. 23.35 Канцэртовы сэзон.

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 7.40 "Выбары-96". 7.50 Законатворца. 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.10 Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.05 Парыскія тайны Э.Разанава. Брыджыт Бардо. 9.45 Клюб падарожнікаў. 10.30 Мультфільм. 10.40 Смак. 11.10 Пад дахам сьвету. 14.20 "Чароўныя гісторыі". 14.45 Лега-го! 15.10 Цінтонік. 15.40 "Элен і хлопцы". 16.05 Рок-урок. 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.10 Час пік. 18.35 Лято-Мільён. 19.00 Адзін на адзін. 19.45 Дабранач, дзеці! 20.00 Час. 20.40 Выбары-96. 20.50 Мультфільм. 21.20 Фільм "Служылі два таварышы". 23.20 "Агляд" Дзямідава.

Канал "Расея" 6.15 "Дон Кіхот". 6.45, 7.50, 19.35, 21.10 Выбары-96. 7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00, 23.20 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Спраўная Расея. 8.05 Свая гульня. 8.35 Сам сабе рэжысэр. 9.05 "Санта-Барбара". 13.50 Рапартэр. 14.05 Бясконцае падарожжа. 14.50 Мультфільм. 15.05 Чароўная валіза. 15.20 Кенгуру. 15.40 Там-там навіны. 15.50 Месяцаслоў. 16.20 Расея ў асобах. 16.45 "Дзяўчынка з заўтра". 17.15 Экспавідэа. 17.25 Асоба з вокладкі. 17.40 Прасьцей за простае. 18.10 Кліп-антракт. 18.15 Выбірай, або прайграеш. 18.25 "Змаглі!" В/ф. 19.50 "Санта-Барбара". 20.40 Джэнтльмэн-шоў. 21.25 Надвор'е на заўтра. 21.30 "Забойца цара". М/ф. 23.35 Адамаў яблык.

IV канал, НТВ 7.00 Мір вашаму дому. 7.10 Пэнсіён. 7.30 "Выпадак апраметнай". М/ф. 8.00 Рэтра-шлягер. 9.30 Выбары-96. 9.40 Нямецкая для дзетак. 10.00 Падарожжа ў краіну Гішпанскае мовы. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Мультфільм. 10.50 Расейская мова. 11.20 Відзапаэзія. 11.30 АНК прэзэнтуе... 12.00 Сярэдняя школа сёньня. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 Сьпяваю для вас. 13.10 Расейскі жывапіс. 13.35 "Супрацьстаяньне". С. 4. 14.40 "Крохкія імгненьні гісторыі". Д/ф. 15.00 Сіманаў і Гросман: сын і пасынак. 15.40 "Самы прыгожы Ўрал". Д/ф. 15.50 Выбары-96. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 "Заможная жанчына: Утрымаць мару". 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 Сьвет кіно."Графіня з Ганконгу". 21.35 Час сэрыялу. "Доктар Кўін, жанчына-лекар". 22.30 Часінка. 23.20 Кіно не для ўсіх. "Вальс "Блакітны Дунай"".

СПБ 14.55, 15.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТБ "Цяпер". 15.05 "Першае каханьне". 16.05 Стыль жыцьця. 16.10 "Вуокса". Т/ф. 16.25 "Нана". 16.45 "Вялікія прыгоды Мэдса". 16.55 Спартовы агляд. 17.05 Толькі бяз панікі. 17.30, 18.00 Паказвае ЛОТ. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.00, 21.05 Выбіраем губэрнатара. 21.00 Спорт. 22.05 Тэлеслужба бясьпекі. 22.15 Што нашае жыцьцё... 22.20 На ноч гледзячы. 22.35 "Гоя, альбо Цяжкі шлях пазнаньня". с. 2.

Пятніца 17 траўня

Беларускае тэлебачаньне 7.30 Ранішні кактэйль. 7.50 Эканамікст. 8.00, 15.00, 18.50, 0.10 Навіны. 8.15 "Мікалай Грыцук... Мастак, не патрэбны народзу". Д/ф. 9.00 ТБ – школе. 9.30 "Кобра". 10.20 Мультфільмы. 10.50 "Гутапэрчывы хлопчык". М/ф. 12.05 "Аб паветраных лётаньнях у Расеі". Д/ф. 12.25 "Маленькі сьведка". М/ф. 15.15 Мультфільм. 15.25 "Фліпэр". 15.50 Творцы. 16.10 Галасы мінуўшчыны. 16.45 Экасьвет-96. 17.15 Кантрасты. 17.45 Музычны антракт. 17.55 Футбол. Кубак Беларусі. Фінал. 19.50 Эканамікст. 20.05 Міжнародны кур'ер. 20.40 Калыханка. 21.00 Панарама. 21.55 Музычны антракт. 22.05 "Закон Бэрка". С. 7. 23.05 12, альбо На ноч гледзячы. 23.25 Акалада.

ОРТ 5.00 Тэлеранак. 7.40 Выбары-96. 7.50 Законатворца. 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.40 Навіны. 8.15 "Сакрэт трапіканкі". 9.10 Адзін на адзін. 9.50 Грай, гармонік любы! 10.25 Пакуль усе дома. 11.10 Ад пятніцы да пятніцы. 14.20 "Чароўныя гісторыі". 14.45 Фільм-казка "Кольцы Альманзора". 15.45 Мультфільм. 16.05 "Элен і хлопцы". 16.30 Сем дзён спорту. 17.20 "Сакрэт трапіканкі". 18.15 Чалавек і закон. 18.45 Поле цудаў. 19.45 Дабранач, дзеці! 20.00 Час. 20.40 "Выбары-96". 20.50 "Дэтэктыўнае агенцтва "Месяцовае сьвятло"". 21.55 Погляд. 22.50 Камэдыя "Бацькі".

Канал "Расея" 6.15 "Дон Кіхот". 6.45, 7.50, 19.35, 21.10 Выбары-96. 7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00, 22.35 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Спраўная Расея. 8.05 Прасьцей за простае. 8.35 Наш сад. 9.05 "Санта-Барбара". 13.50 Рэтра-шлягер. 14.20 У сьвеце жывёлаў. 15.15 Чароўная валіза. 15.30 Чый бок? 15.45 Там-там навіны. 16.20 Расея ў асобах. 16.50 Дыснэй штопятніцы. 17.45 Заставайцеся ў капелюшы. 18.15 Выбірай, або прайграеш. 18.25 Вэртыкаль. 19.50 "Санта-Барбара". 20.40 Маскі-шоў. 21.25 Надвор'е на заўтра. 21.30 Валейбол. Сусьветная ліга. 23.50 "Начны парт'е". М/ф.

IV канал, НТВ 7.00 Мір вашаму дому. 7.10 Пэнсіён. 7.30 "Жанчына ў моры". М/ф. 8.40 Гэты розны, розны, розны Ўцёсаў... 9.30 Выбары-96. 9.40 Ангельская для дзетак. 10.00 Пачынаем спраўную ангельскую. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Мультфільм. 10.50 Сучасныя мэмуары. 11.20 "У старажытнасці й зараз". Д/ф. 11.30 АНК прэзэнтуе... 12.00 Здароўе. 12.30 Чалавек у рынкавай эканоміцы. 13.00 Сьпяваю для вас. 13.10 Расейскі жывапіс. 13.35 "Супрацьстаяньне". С. 5. 14.40 Стагодзьдзе Расейскага музэю. 15.00 Шукшын і Трыфанаў. 15.40 "Лог ракі Дэмы". Д/ф. 15.50 Выбары-96. 16.00 Музычныя навіны. 16.15 Муззон. 17.00 "Сямейка Флінстаўн". 17.30 Футбольны клюб. 18.00, 21.00, 23.00 Сёньня. 18.35 Герой дня. 19.00 М/ф "Аварыя" – дачка мянта". 20.40 Голас народу. 21.35 Час сэрыялу. "Доктар Кўін, жанчына-лекар". 22.30 Часінка. 23.20 Сьвет кіно. "Бэрлінскі раман". 1.00 Эратычныя шоў сьвету.

СПБ 11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 15.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55 21.55 Інфарм ТБ "Цяпер". 12.05 "Першае каханьне". 13.05 Тэрмін адказу сёньня. 13.35 Парады садаводам. 13.45, 22.05 Тэлеслужба бясьпекі. 14.05 "Дзіўная котка". Т/ф. 14.20 "Анна Ахматава. Рэквіем". Т/ф. 15.05 "Мэлёдыі каханьня". Т/ф. 15.25 Той, хто вылячыць сям'ю. 16.05 Стыль жыцьця. 16.10 "Летні сад". Т/ф. 16.20 "Нана". 16.45 "Вялікія прыгоды Мэдса". 16.55 Спартовы агляд. 17.30, 18.00 Паказвае ЛОТ. 18.35 Вялікі фэстываль. 19.05 "Першае каханьне". 20.00, 21.05 Выбіраем губэрнатара. 21.00 Спорт. 22.15 Што нашае жыцьцё... 22.20 Як быць любымі. 22.35 "Жалезны лябірынт". М/ф

Субота 18 траўня

Беларускае тэлебачаньне 8.00, 21.00 Навіны. 8.15 "Надзя, Надзейка, Надзея". Д/ф. 9.10 Сугучча. 9.30 Заняткі Н.Наважылавай. 10.00 Здароўе. 10.40 Усё пра ўсё . 11.25 "Ералаш". 11.45 Эўрапейская дваццатка MTV. 12.30 Мір вашаму дому. 13.10 М/ф "Змеялоў". 14.40 Тэніс. Кубак Дэвіса. Люксэмбург – Беларусь. 15.10 Прэм'ер-кіно. 15.50 Каляж. 16.20 Шматгалосьсе. 16.55 Алімпійскі сыпюэт. Кулявая страпьба. 17.15 Зорная ростань. 17.55 Беларускі дом. 18.35 Галерэя. 19.05 "Шлях у вышэйшы сьвет". М/ф. 20.40 Калыханка. 21.45 "Саман чароўная й прывабная". М/ф. 23.20 Безьліч. 0.20 Вольная барацьба. Міжнародны турнір на прызы А.Мядзьведзя.

ОРТ 7.30 Фільм "Вам і ня сьнілася...". 9.00, 14.00 Навіны. 9.10 Слова пастыра. 9.30 Не пазяхай! 10.00 Ранішняя пошта. 10.35 Смак. 10.55 Эрмітаж. 11.20 Фільм "Пустэльнік". 12.50 Аўтамабіль і я. 13.15 Парыскія тайны Э.Разанава. 14.20 Вакно ў Эўропу. 14.50 Бамонд. 15.10 У сьвеце жывёлаў. 15.55 Футбол. Чэмпіянат Расеі. 18.00, 20.45 "Службовы раман". М/ф. 19.45 Дабранач, дзеці! 20.00 Час. 22.05 Дні. 22.50 Брэйн рынг. 23.45 У кожным жарце ёсьць частка...жарту.

Канал "Расея" 7.00, 13.00, 19.00, 22.00, 0.10 Весткі. 7.20 У гэты дзень... 7.30 Усяго патроху. 8.20 Ваўкалакія, або Загадка доктара Нікадзіма. 8.35 Залаты Ключык. 8.50 Падоўжанка. 9.00 Паміж мінуўшчынай і будучыняй. 9.30 Вуснамі дзіцяці. 10.00 Весткі аб адзінаццатай. 10.15 Сьняданак для чэмпіёнаў. 10.45 Падарожжа "Інвайт". 11.00 Парлямэнцкі тыдзень. 11.45 Георгій Ўладзімаў і ягоныя генэралы. 12.25 Кліп-антракт. 12.30 Паэт у Расеі – больш, чым паэт. 13.20 Дэ факта. 13.50 "Жанчына са сродкамі". Т/ф. 14.40 Пілігрым. 15.20 Мультфільмы. 15.35 "Падземныя склепы Арубы". Д/ф. 16.30 Фільм "Інтэрвэнцыя". 18.15 Каму верыць? 19.35 Суботні вечар з А.Табаковым. 21.00 Надвор'е на заўтра. 21.05 Зусім сакрэтна. 22.05 "Берагі". М/ф. 0.25 Праграма "А".

IV канал, НТВ 7.00 Высоцкі манастыр у Сепухаве. 7.25 "Скарбы". 7.50 Мультфільм. 8.00 Грош у квадраце. 8.30 Анонс Сямейнага каналу. 8.35 Пакупка. 8.55 Тэлегазэта. 9.00 Сямейны канал. 9.20 Домаўладальнік. 9.35 Мэдыцына для Вас. 9.55 Пэнсіён. 10.00 Сямейны канал. 10.20 Часопіс часопісаў. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Неспазнаны Сусьвет. 11.10 Адкрыцьцё. 11.20 На дарогах Расеі. 11.25 У сямейны нататнік. 11.50 Сямейны канал. 12.20 Мультфільм. 13.35 З паўслова. 14.05 Бацькаўшчына Герасімава. 14.35 Шчыра ваш. 15.10 Нетэлефонная размова. 15.40 Шарман-шоў. 16.10 СІП. Навіны кіно. 16.30 Ці выклікалі гумарыста? 17.00 "Дыназаўрык на імя Дынк". 17.30 Дог-шоў. Я і мой сабака. 18.00, 21.00 Сёньня. 18.30 "ТЭФІ -96": ўзнагароды году. 20.45 Лялькі. 21.35 Сьвет кіно. "Гэты шалёны, шалёны, шалёны, шалёны сьвет". 0.15 Трэцяе вока. 1.00 Плэйбой.

СПБ 8.55, 10.55, 12.55, 14.55, 18.55, 20.55 Інфарм ТБ "Цяпер". 9.05 Вялікія жарсьці. 9.20 Ўік-энд з дэтэктывам. 9.55 Неспазнанае. 10.25 Гонар маю. 11.05 Стыль жыцьця. 11.10 Наўзгад. 11.40 Па ўсёй Расеі. 11.55 Мы і банк. 12.15 Яшчэ адна Расея. 12.40 Мюзікл. "Дарога ў Нью-Ёрк". 13.05 Ўік-энд з дэтэктывам. 13.20 "Нана". 13.50 "Джэк Васьмёркін – амэрыканец". М/ф. с. 1. 15.05 Скарбы Пецярбургу. 15.20 Парадоксы гісторыі. 15.50 Дзіцячая ТВ. 16.15 Зэбра. 16.55 Велікодны фестываль у Санкт-Пецярбурзе. 17.40 Футбол. Чэмпіянат Расеі. 19.10 М/ф "Садоўнік з Аржантэя". 20.35 Мультфільм для дарослых. 21.10 Блеф-клюб. 22.00 "Спрытнюга й Хіпоза". М/ф.

Нядзеля 19 траўня

Беларускае тэлебачаньне 8.00 Футбол. Чэмпіянат Эўропы (жанчыны). Зборная Беларусі – зборная Польшчы. т. 2. 8.50 "Конан". 9.15 Барбі-пято. 9.45 "Тэлебом" у Магілёве. 10.40 Лепшыя хіты MTV. 11.10 Арсэнал. 11.40 Вяршыня сьвету. 12.00 Усе нармальна, мама! 12.30 Тураб'ектыў. 12.50 Мір вашаму дому. 13.30 Студыя "Вакно". 14.10 Лятарэя "Алімпія". 14.25 "Дзікі поўдзень". 15.00 Аўта-парк. 15.15 Асілак. 16.15 Госьці ў дом. 16.25 Музычны салён. 16.55 Вяршыня сьвету. 17.15 Абібок. 17.45 Камputарны палігон. 18.10 М/ф "Знайсьці і абясшкодзіць". 19.40 Калыханка. 20.00 Рэзананс. 20.50 Спартовы тэлекур'ер. 20.55 Навіны-ТБ. 21.10 Карамболь. 21.45 М/ф "Дзяўчына маёй мары". 23.35 Аксамітны сэзон. 0.05 Вольная барацьба. Міжнародны турнір на прызы А.Мядзьведзя.

ОРТ 7.30 Тыраж "Спортлято". 7.40 Кінакамэдыя "Зялёны фургон". 9.00, 14.00, 17.00, 23.15 Навіны. 9.15 Недарожныя зацемкі. 9.30 Пакуль усе дома. 10.05 Ранішняя зорка. 10.55 Служу Расеі! 11.25 Грай, гармонік любы! 11.55 Расейскі сьвет. 12.20 Пад знакам "Пі". 12.50 Сьмехапанарама. 13.25 Сэрыял "Тайны пірацкіх скарбаў". 14.20 Опэрныя гісторыі. 15.10 Неяк раз. 15.20 Клюб падарожнікаў. 16.15 Мультфэервэрк. 17.20 Шчасьлівы выпадак. 18.10 Гэта было... было... 18.30 КВН-асарці. 18.59 19:59. 19.55 Камэдыя "Бацькі". 21.50 Футбольны агляд. 22.20 "Дзядзька Ваня". М/ф. 23.25 Каханьне зь першага погляду.

Канал "Расея" 7.00 У гэты дзень... 7.10 Усяго патроху. 8.00 Ня высечы... 8.15 Вас запрашае газэта "Иностранец". 8.30 Гасьцёўня дзеда Мазая. 8.45 Першы дубаль. 9.00 Футбол бязь межаў. 9.30 Чэсьць! 10.00 Весткі аб адзінаццатай. 10.15 Расейскае лято. 10.55 Гарачая дзясятка. 11.50 21-ы кабінэт. 12.20 Музыка на дэсэрт. 12.30 Кніжная лаўка. 13.00, 23.20 Весткі. 13.20 "Жанчына са сродкамі". Т/ф. 14.10 Расейскае караоке. 14.30 Імпэрыя гульняў. 15.25 У сьвеце жывёлаў. 15.55 Кліп-антракт. 16.00 Кола гісторыі. 17.00 Чароўны сьвет Дыснэя. 17.55 Рапартэр. 18.10 Я сьмяюся, каб не заплакаць... 19.00 Люстра. 19.55 Надвор'е на заўтра. 20.00 "На Дзерабасаўскай надвор'е, або На Брайтан-Біч ізноў ідуць дажджы". М/ф. 21.40 Абзац. 22.35 У Ксюшы. 23.05 Рэк-тайм.

IV канал, НТВ 7.00 Дотык. 8.00 Рытміка. 8.15 Ключавы момант. 8.30 Анонс Сямейнага каналу. 8.35 Сем Я. 8.50 Пэнсіён. 8.55 Тэлегазэта. 9.00 Сямейны канал. 9.20 АБВГДэйка. 9.40 Карысныя парады. 10.00 Дамавік Сямейнага канала. 10.20 Графаман. 10.30, 13.30, 16.45 СІП. 10.40 Сямейны канал. 11.00 Крок з кола. 11.30 Сямейны канал. 11.50 "Дабрыдзень, я вашая цётка". М/ф. 13.35 Бантон. 14.00 Бацькаўшчына Герасімава. 14.30 Уздым пераваротам. 15.00 Валейбол. Сусьветная ліга. 17.00 "Паліцэйскі Кэтс і ягоны сабака". 17.30 Сто да аднаго. 18.00 Сёньня. 18.30 Авацыя. 19.00 "Паліцыя Маямі. Дэпартамэнт нораваў". 20.00 Падрахункі. 21.10 Фільм "Супэрмэн". 23.45 Імпэрыя відовішчаў.

СПБ 8.20 Гаючае слова. 8.55, 10.55, 12.55, 14.55, 18.55, 20.55 Інфарм ТБ "Цяпер". 9.20 Увесь гэты цырк. 9.40, 10.20 Бэйбусы. 10.05 Стыль жыцьця. 10.40 Мультфільм. 11.05 Асабістая справа. 11.35 Яшчэ адна Расея. 12.20 Аўэртайм. 12.35 Хорам. 13.05 Дом кіно. 13.50, 16.55 "Джэк Васьмёркін –амэрыканец". С. 2, 3. 15.05 Балетнае шоў Ілзы Ліепы. 15.50 Дзіцячая ТВ. 18.05 Міжнародны фэстываль "Музычная вясна-96". 19.10 "Вайна па-італьянску". М/ф. 20.40 Мультфільм для дарослых. 21.20 No smoking. 22.10 Міжнародны агляд. 22.30 "Павук". М/ф.

ПРАГРАМА ПЕРАДАЧАЎ 13.05 – 19.05

Панядзелак 13.05

DEUTSCHE WELLE Новая Рубрыка: Вясёлыя музыкі 02.00 (н). Нарыс. Дасьледнікі, факты, пэрспэктывы. Тэлечасопіс пра дасягненьні навукі. Ільвы, малпы, антылёпы – Куды пасунуцца беднай жывёліне? 03.15 (н). Кампакт. Падзеі мінулага тыдня 23.00 (н), 06.00 (г), 07.00, 10.00 (а). 100 градусаў 04.30 (н). Посьпех у Нямеччыне. Першыя 40 05.30 (н), 15.30 (а). Эўрапейскі калейдаскоп 07.30, 11.00 (а), 23.30 (г). Спартовы рэпартаж 08.15 (н). Гартаючы старонкі. Ульрых Матхэс чытае "Куды ідзем – невядома, адкуль – пра гэта зараз ня час прыгадваць..." Генрыха Буля, ч. 2 08.30 (н). Швэйцарскія замалёўкі 9.00 (н). Нарысы. Агонь, крэйда, пясок і попел: складнікі старадаўняга майстэрства нямецкіх шкляроў. Фантазія й майстэрства працы з крохкім матэрыялам 06.30 (г). Штрувэльпэтэр і кампанія – Гісторыя знакамітай дзіцячай кнігі й ейнага аўтара 10.30 (а). Лекаваньне сьвятлом – энэргія для стомленай душы 19.30 (а). Новае нараджэньне старога кірмашу – Нямеччына, Мюнхэн 20.00 (н). "Ідзе-гудзе зялёны шум..." – Нямецкая арганізацыя аховы навакольнага асяродзьдзя і ейныя спробы захаваць прыроду Ўсходняй Нямеччыны 22.00 (а). Афіцыйны Бон 11.30 (а). Што вы сказалі? Размоўны курс: ням./анг. (43) 11.45, ням./рас. (43) 14.15. Прэс-клюб 12.15 (н). Аўстрыйскія замалёўкі 13.00 (н). Ух ты! Забавы й хіты 14.30 (а). Весткі з фэдэральных земляў 17.00 (н), 00.30 (н). Папулярныя нямецкія мэлёдыі 17.30 (н). Пра мастацтва й ня толькі 19.00 (а). Тэлекабінэт доктара 21.45 (н).

TV5 "Паненкі сэрца" тэлераман 07.00, 16.30. Матч жыцьця 09.35. Сем зь сямі 10.15. Эка й кампанія 11.15. Геаполіс 11.35, 05.00. Сем дзён у Афрыцы 12.20, 05.50. Цяперашні час 12.30, 06.00. Парыж Люм'ер 14.00, 20.00. Згублены з вачэй 14.30, 02.45. Бібі й яе сябры 17.15. Музычная гульня 17.45. Студыя Габрыеля 18.15. "Пытаньне да чэмпіёна" гульня 18.45. Погляд на Амэрыку 19.15, 02.30. Таляса 21.00. Стаўка/бал 22.00. Сьвет для Вас 23.35. Сад зьвяроў 01.10. Сумесь 04.45.

RENDEZ-VOUS Lovin' News 02.15. "Малышкі з Канаў" ("A nous les petites cannoises") францускі фільм 02.20. Cache-cache ("Гульня ў хованкі": здымкі схаванаю камэрай) 03.35. Lovin' News 03.40. "La Bocca 2" італьянскі фільм 04.00. Love Connexion 05.15. Летыцыя: аматарскі фільм Nanou Productions (Францыя) 05.25.

EUROTICA "Freak Dat Booty" м/ф 01.10. "Пад каўпаком у боса" ("Kept Women") м/ф 02.30. "Разбэшчанасьць у Парыжы" ("Pervesity in Paris") м/ф 03.55.

EUROSPORT Мастацкая гімнастыка. Чэмпіянат Эўропы ў Капэнгагене, Данія. Мужчыны 09.30. Спартовы аўтамабіль. BPR GT Series з Сыльвэрстаўна, Ангельшчына 11.00. Матацыкапь. Гран-Пры Гішпаніі ў Ісрэцы. Гран-Пры ў катэгорыях 125, 250 і 500 куб. см 13.00. Трыятлён. Турнір прафэсійцаў у Аўстраліі 15.00. Тэніс. Турнір ATP "Мэрсэдэс Супэр 9" у Рыме. Дзень 1 (жыв. тр.) 21.30. Speedworld 20.00. Футбол. Eurogoals 23.30. Часопіс Eurogolf. Турнір Peugeot Open de Espana 00.30. Бокс. Два матчы ў цяжкой вазе: Гэры Дылені (Ангельшчына) – супернік невядомы; Стыў Крэнстан (Ангельшчына) – супернік невядомы. Рэпартаж з гатэлю "Мэрыёт" у Лёндане 01.30.

NBC Эўропа 2000 (Г+Н) 07.00. Нарыс. Інтэрвію з Фростам (Г+Н) 19.30. Шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 04.00, 06.00. Плянэта на зрэзе часу 21.30. Сусьветныя навіны ITN 22.30. Агляд Алімпійскіх гульняў 1996 году ў Атлянце (спэцвыпуск, сэрыя 3) 23.00. Начная зьмена NBC: Найлепшыя ўрыўкі зь вечаровага шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00, 03.00. Найлепшыя ўрыўкі з шоў Конана О'Браена (Г+Н) 01.00. Найлепшыя ўрыўкі з ток-шоў Грэга Кінэара (Г+Н) 02.00. Начныя навіны NBC з Томам Брокаў 02.30. Гутаркі пра блюз (Г+Н) 05.00. Эўропа 2000 (Г+Н) 05.30.

ARTE Калекцыя "Галівуд 50-х" (36). "Закладнік", рэж. Дж.Кэй (ЗША 1953) 20.00. Легенды спорту: Фэрдынанд Паршэ 21.00. "Сямейная кроніка" м/ф, рэж. Нані Марэці (Францыя/Італія 1993) 21.45. "Фіярыль" тщф, рэж. Паола й Віторыё Тавіяні (Нямеччына/Італія/Францыя 1992) 23.25. "Зьвер" кар/ф (ЗША 1994). "Пудзілы" кар/ф (Нямеччына 1995) 01.25. "Таемныя забавы Тома Тамба" кар/ф (3) (Ангельшчына 1993) 02.55. "Цалую вашую руку, мадам" м/ф (Нямеччына 1928/29) 03.05.

Аўторак 14.05

DEUTSCHE WELLE Нарысы. Лекаваньне сьвятлом – энэргія для стомленай душы 03.30, 11.30 (а). Новае нараджэньне старога кірмашу – Нямеччына, Мюнхэн 04.00, 09.30, 13.30 (н). "Ідзе-гудзе зялёны шум..." – Нямецкая арганізацыя аховы навакольнага асяродзьдзя і ейныя спробы захаваць прыроду Ўсходняй Нямеччыны 11.30, 15.30 (а). Затопленыя выспы ў Паўднёвым моры 19.30 (а). Краявіды Нямеччыны: Вясельле, самы прыгожы дзень нашага жыцьця 20.30 (н). Падобнасьць зацікаўленьняў блізьнятаў – загадка для генэтыкі. Ці можна ставіцца сур'ёзна да такіх дасьледаваньняў? 22.30 (а). "Са сьвету па нітцы..." Добрахвотная сацыяльная служба ў Нямеччыне 23.30 (г). Тэлекабінэт доктара 05.15, 08.15. (н). Папулярныя нямецкія мэлёдыі 05.30, 09.00 (н). Эўрапейскі калейдаскоп 06.30 (г). Пра мастацтва й ня толькі 07.30, 11.00, 15.00 (а). Весткі з фэдэральных земляў 08.30, 13.00 (н). Здароўе 10.15 (а). Зроблена ў Нямеччыне 17.00, 00.30 (н). У фокусе – Эўропа 17.30 (н). Тэма – Нямеччына. Навіны з фэдэральных земляў 19.00 (а). D16 21.45 (н).

TV5 "Паненкі сэрца" тэлераман 07.00, 16.30. Паўночнае кола 09.35. Спасылка 10.45. Шапік 11.15. Таляса 11.35, 05.00. Стаўка/бал 12.35, 06.00. Парыж Люм'ер 14.00, 20.00. Сьвет для Вас 14.30, 02.45. Сад зьвяроў 16.00, 04.15. Бібі й яе сябры 17.15. Музычная гульня 17.45. Студыя Габрыеля 18.15. "Пытаньне да чэмпіёна" гульня 18.45. Погляд на Амэрыку 19.15, 02.30. Спэцыяльны выпуск 21.00. Пэрфэкта 22.30. Маскі долу 23.35. Віва 01.00. Сумесь 04.45.

RENDEZVOUS Lovin' News 02.15. Летыцыя: аматарскі фільм Nanou Productions (Францыя) 02.20. MusiX 03.20. Lovin' News 03.30. "Шэрлак Холмс" амэрыканскі фільм 03.50. Love Connnexion 05.00. "Садомія ў Канах" ("Sodomie a Cannes") францускі фільм 05.05.

EUROTICA "Facesitter II" м/ф 01.10. "Запрашэньне да блюза" ("Invitation to the Blues") драма 02.30. "Відзяжы" ("Visions") м/ф 04.55.

EUROSPORT Матацыкл. Гран-Пры Гішпаніі ў Ісрэцы. Гран-Пры ў катэгорыях 125, 250 і 500 куб. см 09.30. Speedworld 11.30. Футбол. Eurogoals 13.00. Offroad 14.00. Двубарства. Чэмпіянат Эўропы ў Мафры, Партугалія 15.00. Тэніс. Турнір ATP "Мэрсэдэс Супэр 9" у Рыме. Дзень 2 (жыв. тр.) 16.00, 21.30. Бокс. Бой цяжкавагаў у Атлянтык-Сіці, ЗША 20.00. Гонкі грузавікоў. Кубак Эўропы 1996. Шлях у Ангельшчыну. Этап 3 23.30. Прафэсійцы баруканьня. Рукапашны бой 02.00. Эўрапейская ліга снукеру 1996. Матч 14: Стыў Дэйвіс – Пітэр Эбдан. Запіс ад 21 студзеня 00.30.

NBC Нарыс. Ушуая (Г+Н) 19.30. Шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 04.00, 06.00. Плянэта на зрэзе часу (Г+Н) 21.30. Супэрспорт NBC. Жылет – асаблівы сьвет спорту 23.00. Міжнародныя скачкі 23.30. Начная зьмена NBC: Вечаровае шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00, 03.00. Позна ўвечары з Конанам О'Браенам (Г+Н) 01.00. Ток-шоў Грэга Кінэара (Г+Н) 02.00. Гутаркі пра джаз (Г+Н) 05.00. Расея сёньня: выгнаньнікі. Прапануе сэр Пітэр Усьцінаў (Г+Н) 05.30.

ARTE Калекцыя "Галівуд 50-х" (37). "House Odds", рэж. Рой Келіна (ЗША 1954) 20.00. Архімэд (14) 21.00. "Дыямэнты на кірмашы гароднінай" д/ф (Індыя/Нямеччына 1992) 21.45. Тэма вечара: Пэтэр Задак. "Я – слон, мадам" м/ф (Нямеччына 1968/69) 23.45. "Партрэт Пэтэра Задака" д/ф Джорджа Морза (Нямеччына 1996) 00.20. "Сойман" кар/ф ч/б (Ангельшчына 1948) 01.15. "У інсцэнацыі Задака" д/ф 01.35. "Таемныя забавы Тома Тамба" кар/ф (4) (Ангельшчына 1993) 02.55. "Фіярыль" т/ф, рэж. Паола й Віторыё Тавіяні (Нямеччына/Італія/Францыя 1992) 02.05.

Серада 15.05

DEUTSCHE WELLE Нарысы. Затопленыя выспы ў Паўднёвым моры 02.30, 11.30 (а). Краявіды Нямеччыны: Вясельле, самы прыгожы дзень нашага жыцьця 05.30, 09.30, 13.30, 17.30 (н)."Са сьвету па нітцы..." Добраахвотная сацыяльная служба ў Нямеччыне 07.30 (г). Падобнасьць зацікаўленьняў блізьнятаў – загадка для генэтыкі. Ці можна ставіцца сур'ёзна да такіх дасьледаваньняў? 10.30, 15.30 (а). D16 05.15, 08.15, 10.15 (н). У фокусе – Эўропа 05.30, 09.000 (н), 19.30 (а). Тэма – Нямеччына. Весткі з фэдэральных земляў 09.30, 11.00, 15.00 (а). Здароўе 10.15 (а). Зроблена ў Нямеччыне 09.30, 13.30 (н), 19.00. Гульня ў сьцэнку. Футбольны агляд. 1-я бундэсліга (І) 20.30, 00.30 (н). Скарбы сьвету – спадчына чалавецтва (XI): Любэк – каралева Ганзэйскага зьвязу 21.45 (н).

TV5 "Паненкі сэрца" тэлераман 07.00, 16.30. Кантакт 09.35. Магелян 10.30. Добраму слухачу 11.00. Спэцыяльны выпуск 11.35, 05.00. Пэрфэкта 13.00, 06.30. Парыж Люм'ер 14.00, 20.00. "Ліфт на эшафот" фільм Люі Маля 14.30. Адкрыцьцё 16.00. Бібі й яе сябры 17.15. Музычная гульня 17.45. Студыя Габрыеля 18.15. "Пытаньне да чэмпіёна" гульня 18.45. Погляд на Амэрыку 19.15, 02.30. Ня трэба марыць 21.00. Стрыптыз 22.00. Гарун Тазіеў: "Агонь Зямлі" (Італія-Сыцылія) 23.35. Болей ведаць. 00.30. Начны ўнівэрсытэт 02.15. Сумесь 04.15.

RENDEZ-VOUS Lovin' News 02.15. "Avanti el dietro" італьянскі фільм 02.20. Activ' Nightlife (эратычныя шоў начных клюбаў) 03.40. Lovin' News 03.45. "Trafic" францускі фільм 03.55. Love Connexion 06.20. Летыцыя: аматарскі фільм Nanou Productions (Францыя) 05.30.

EUROTICA "Партрэт Дарыяна" ("The Portrait of Dorian") трылер 01.10. "Клюб "Эротыка" ("Club Erotica") м/ф 02.30. "Вуаерыст" ("The Vouyer") м/ф 03.55.

EUROSPORT IndyCar. PPG IndyCar World Series у Назарэце, Пэнсыльванія 09.30. Roller Skating. First Vittel Rollerblade in Line у Бэрсі 11.00. Футбол. Чэмпіянат Эўропы 1996. Шлях у Ангельшчыну. Этап 3 13.00. Картынг. Чэмпіянат Эўропы ў Сальбры, Францыя 14.00. Eurofun. Хуткасныя нарты (лыжы). Чэмпіянат сьвету сярод прафэсійцаў у Аўстрыі 15.00. Баскетбол. Часопіс SLAM 15.30. Тэніс. Турнір ATP "Мэрсэдэс Супэр 9" у Рыме. Дзень 3 (жыв. тр.) 16.00 (жыв. тр.), 21.30. Motors 20.00. Формула 1. Часопіс Гран-Пры 21.00, 02.00. Футбол. Фінал Кубку УЭФА. Этап 2. 23.30. Тэніс. Агляд турніру ATP 01.30.

NBC Расея сёньня (Г+Н) 19.30. Эўропа 2000 (Г+Н) 20.00. Шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 04.00, 06.00. Плянэта на зрэзе часу (Г+Н) 21.30.Супэрспорт NBC. Гольф. Эўрапейскі чэмпіянат PGA. Peugeot Open de Espano 23.00. Начная зьмена NBC: Вечаровае шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00, 03.00. Позна ўвечары з Конанам О'Браенам (Г+Н) 01.00. Ток-шоў Грэга Кінэара (Г+Н) 02.00. Гутаркі пра блюз (Г+Н) 05.00. Вакол сьвету першай клясай (Г+Н) 05.30.

ARTE Калекцыя "Галівуд 50-х" (38). "Гэта ў ягоным стылі", рэж. Франк Ўізбар (ЗША 1953) 20.00. "Жыхар акіянскіх глыбіняў" д/ф Пітэра Паркса (Ангельшчына 1976) 21.00. "Студыя ДЭФА: ГДР у адлюстраваньні сваіх фільмаў" д/ф (Нямеччына 1996) 21.45. Музычны вечар: Клёд Дэбюсі 22.45. "Пэрсона" ч/б м/ф, рэж. Інгмар Бэргман (Швэцыя 1965) 00.10. "Таемныя забавы Тома Тамба" кар/ф (5) (Ангельшчына 1993) 01.30. "Ірэцумі – татуяваная жанчына" м/ф (Японія 1991) 01.40.

Чацьвер 16.05

DEUTSCHE WELLE У фокусе – Эўропа 02.30, 11.30 (а). Рэпартаж 04.30, 09.30, 13.30 (н), 06.30 (г), 10.30, 15.30 (а). Скарбы сьвету – спадчына чалавецтва (XI): Любэк – каралева Ганзэйскага Зьвязу 05.15, 08.15 (н), 10.15 (а). Гульня ў сьценку. Футбольны агляд. Найлепшыя гульні 1-й і 2-й бундэсліг (II) 05.30, 09.00, 1 бундэсліга (I) 08.30, 13.00 (н). Люстэрка спорту 17.30 (н), 19.00 (а). Нарыс. Рэлігія й норавы: Царква Сьв. Мікалоя ў Ляйпцыгу 22.30 (а). Зроблена ў Нямеччыне 07.30, 11.00, 15.00 (а). Гледзішча 17.00, 00.30 (н). Буйным плянам 19.30 (а), 20.30 (н), 23.30 (г). S-Zett 21.45.

TV5 "Паненкі сэрца" тэлераман 07.00, 16.30. Axl Якія тытры! 09.35. Водбліскі 10.30. Манрэаль, адкрыты горад 11.35, 05.00. Культурны асяродак 12.15, 05.45. Парыж Люм'ер 14.00, 20.00. Маскі долу 14.30, 02.45. Віва 15.45, 04.00. Бібі й яе сябры 17.15. Музычная гульня 17.45. Студыя Габрыеля 18.15. "Пытаньне да чэмпіёна" гульня 18.45. Погляд на Амэрыку 19.15, 02.30. "Зазі ў мэтро" фільм Люі Маля 21.00. 30 мільёнаў сяброў 22.30. Ліставаньне 23.20. Хада стагодзьдзяў 23.35. Такі які 01.10. Сумесь 04.45.

RENDEZ-VOUS Lovin' News 02.15. Францускі фільм 02.20. MusiX 03.25. Top Video-/C.D.Rom X 03.30. "Switch hitter VII" францускі фільм 03.35. Love Connexion 04.55. Летыцыя. Аматарскі фільм Nanou Productions (Францыя) 05.05.

EUROTICA "Спэцыяліст у эротыцы" ("Erotic Artist") м/ф 01.10. "Залаты дотык" ("Golden Touch") м/ф 02.40. "Determinator 2" м/ф 04.05.

EUROSPORT Аэробіка 09.30. Двубарства. Чэмпіянат Эўропы ў Мафры, Партугалія 10.30. Футбол. Фінал Кубку УЕФА. Этап 2 11.30. Формула 1. Часопіс Гран-Пры 13.30. Формула 1. Гран-Пры Манака ў Монтэ-Карля. Спробныя заезды (жыв. тр.) 14.00, 20.00. Агляд Pole Position 23.30. Матацыкаль. Часопіс Гран-Пры 15.00, 21.00, 02.00. Горны ровар. Кубак сьвету Grundig у Пантыкасе, Гішпанія. Downhill 15.30. Тэніс. Турнір ATP "Мэрсэдэс Супэр 9" у Рыме. Дзень 4 (жыв. тр.) 16.00, (жыв. тр.) 21.30. Бокс. Чэмпіянат сьвету WBO. Матч у другой паўсярэдняй вазе: Эман Лёхран (Ірляндыя) – Хасэ Люіс Лёпэс (Мэксыка). Матч у найлягчэйшай вазе: Бэбі Джэйк Матлала (Паўднёвая Афрыка) – Пол Вэйр (Ангельшчына) 00.30. Ветразевы спорт. Агляд 01.30.

NBC Нарысы. Ушуая: Мэмфіс (штат Тэнэсі), поўдзень Флярыды (Г+Н) 19.30. Месцы адпачынку 05.30. Шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 04.00, 06.00. Часопіс навінаў NBC (Г+Н) 21.30. Супэрспорт NBC. Найвышэйшая бэйсбольная ліга. Асноўныя падзеі 23.00. Начная зьмена NBC: Вечаровае шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00, 03.00. Позна ўвечары з Конанам О'Браенам (Г+Н) 01.00. Ток-шоў Грэга Кінэара (Г+Н) 02.00. Гутаркі пра джаз (Г+Н) 05.00.

ARTE Калекцыя "Галівуд 50-х" (39). "Крывавае суперніцтва" рэж. Фрэнк Тэлфард (ЗША 1953) 20.00. Тэма вечару: 900-годзьдзе Сьвятое вайны. "Сьлядамі крыжовых паходаў" д/ф Карыма Мішке (Францыя 1996) 21.45. "Вяртаньне ў Сараева" д/ф (Францыя 1996) 22.55. "Што такое заходнія краіны" дыскусія 23.25. "Саладын" м/ф, рэж. Юзаф Шахін (Эгіпэт 1963) 23.55. Бібліё 02.20. "Таемныя забавы Тома Тамба" кар/ф (6) (Ангельшчына 1993) 02.30. "Вялікі Пінк – гісторыя сям'і хіпі" д/ф Коліна Шульта (Нямеччына 1994) 02.40.

Пятніца 17.05

DEUTSCHE WELLE Буйным плянам 02.30, 11.30 (а), 04.30, 09.30, 13.30 (н), 06.30 (г). S-Zett 05.15, 08.15 (н), 10.15 (а). Люстэрка спорту 05.30, 09.00 (н), 07.30, 11.00, 15.00 (а). Нарысы. Рэлігія й норавы: Царква Сьв. Мікалоя у Ляйпцыгу 10.30, 15.30 (а). Да 150-годзьдзя з дня нараджэньня: Карл Фабэржэ – чалавек з залатымі рукамі 20.30 (н). Бэрлінская школа цыркавых артыстаў – адзіная свайго кшталту ў Нямеччыне 22.30 (а). Гледзішча 08.30, 13.00 (н), 19.00 (а). Эўрапейскі калейдаскоп 17.00, 00.30 (н) 3 нагоды. Тэма тыдня 17.30 (н), 19.30 (а), 23.30 (г). На тэму сучаснасьці 21.45 (н).

TV5 "Паненкі сэрца" тэлераман 07.00, 16.30. Найбольшыя загадкі навукі 09.35. Адкрыцьцё 10.30. Бок навукі 11.00. Ня трэба марыць 11.35, 05.00. Стрыптыз 12.35, 06.00. Парыж Люм'ер 14.00, 20.00. "Вялікі кульбіт" цыкаль 14.30. Такі які 16.10, 04.15. Бібі й яе сябры 17.15. Музычная гульня 17.45. Студыя Габрыеля 18.15. "Пытаньне да чэмпіёна" гульня 18.45. Погляд на Амэрыку 19.15, 02.30. Форт Баярд 21.00. Маршрут гурмана 22.30. Таратота 23.35. Аліса 00.45. Хада стагодзьдзяў 02.45. Сумесь 04.45.

RENDEZ-VOUS Manga X 02.15. X фільм 02.25. Activ' Nightlife (эратычныя шоў начных клюбаў) 03.50. "Шалёнае задавальненьне" ("Le plaisir fous") францускі фільм 04.00. Love Connexion 05.10. Прэзэнтуе Летыцыя: аматарскі фільм Nanou Productions (Францыя) 05.15.

EUROTICA "Прыгоды Дзіка й Джэйн" ("Dick and Jane Go To Mexico") аматарскі відэафільм 01.10. "Пасьля надыходу цемры" ("After Dark") м/ф 02.30. "Star Struck" камэдыя 04.30.

EUROSPORT Ветразевы спорт. Агляд 09.30. Трыятлён. Турнір прафэсійцаў у Аўстраліі 10.00. Матацыкл. Часопіс Гран-Пры 11.00. Сучаснае пяціборства. Кубак Сьвету сярод жанчынаў у Усьці-над-Лабэм, Чэхія 11.30. Кубак Сьвету сярод мужчынаў у Варэндорфе, Нямеччына 12.00. Tractor Pulling 12.30. Аўтагонкі. Moroccan Classic Rally 13.30. Формула 1. Гран-Пры Манака ў Монтэ-Карля. Агляд Pole Position 14.00. Motors 15.00. Тэніс. Турнір ATP "Мэрсэдэс Супэр 9" у Рыме. Чвэрць фіналу (жыв. тр.) 16.00, (жыв. тр.) 21.00. Часопіс пра матаспорт 20.00, 01.00. Сумо. Турнір "Basho" ў Японіі 23.00. Гольф. Benson and Hedges International Open у Оксане, Ангельшчына. Раўнд 2 00.00. Гонкі грузавікоў. Кубак Эўропы ў Дыжон Прэнуа 02.00.

NBC Нарысы. Інтэрвію з Фростам (Г+Н) 19.30. Выключны стыль жыцьця 21.30, 05.30. Найлепшыя ўрыўкі з шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 06.00. Гутаркі пра джаз 22.00. Гольф. Чэмпіянат PGA у ЗША. GTE Byron Nelson 23.00. Начная зьмена NBC: Найлепшыя ўрыўкі зь вечаровага шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00. Позна ўвечары з Конанам О'Браенам (Г+Н) 01.00. Супэрспорт NBC. Найвышэйшая бэйсбольная ліга (жыв. тр.) 02.00.

ARTE "Падарожжа да найбольшай у сьвеце запруды" д/ф Т.Вэйдэнбаха й Г.Вайса (Нямеччына 1996) 20.00. Брут 1996 (14). Рэпартаж 21.00. "Дзённая сьпёка" т/ф Крыстофэра Марахана 21.45. "Легенда Суматры – Дао, апякунка вядзьмарак" д/ф В.Манікендана (Нідэрлянды 1995) 23.30. "Генры Сторк" д/ф Франсыса Гуэрмана (Бэльгія 1995) 01.00. "Таемныя забавы Тома Тамба" кар/ф (7) (Ангельшчына 1993) 01.45. Сьвет музыкі. "Алян Стывэль" (1) муз/ф Філіпа Дэжоржа (Францыя 1996) 01.55.

Субота 18.05

DEUTSCHE WELLE 3 нагоды. Тэма тыдня 02.30, 11.30 (а), 05.30, 09.00 (н), 06.30 (г). Нарысы. Да 150-годзьдзя з дня нараджэньня: Карл Фабэржэ – чалавек з залатымі рукамі 04.30, 09.30, 13.30 (н). Бэрлінская школа цыркавых артыстаў – адзіная свайго кшталту ў Нямеччыне 10.30, 15.30 (а). Сьляды ў часе: Ёган Георг Фаўст – легенда й чалавек 22.30 (а). "Сьпярша ежа, потым мараль" – Бэртальд Брэхт. Разам з Томасам Манам ён быў найбуйнейшым нямецкім пісьменьнікам першай паловы XX ст. 23.30 (г). На тэму сучаснасьці 05.15, 08.15 (н). Гледзішча 07.30, 11.00, 15.00 (а). Эўрапейскі калейдаскоп 08.30, 13.00 (н). Царква й грамадзтва 10.15 (а). Пленум 16.15, 01.15 (н). Пра мастацтва й ня толькі 16.30, 00.30 (н). Нямеччына ў жывым эфіры. Дусэльдорф 17.00 (н). Нарыс. "Чатыры элементы. Элемент чацьверты – паветра" 18.15 (н). Бульвар Біё 19.00 (н). 100 градусаў 20.30 (н). Посьпех у Нямеччыне. Першыя 40 21.30 (н). Гартаючы старонкі. Ульрых Матхэс чытае "І грымнуў бой..." Генрыха Буля, ч. 1 01.30 (н).

TV5 Водбліскі 07.00, 05.00. Сындбад 08.00. Гексагон 08.30. Занятак францускай 08.45. Бібі й яе сябры 09.35. Міжнародная стаўка 10.30, 06.30. У фокусе – Эўропа 11.00. Скажыце мне: Кофі Ям Гнань 11.35. Спорт Афрыка 12.30, 02.45. Снідінфа 13.15. Далягляды 14.00, 06.00. Клер Лямарш 14.30. Под покрывам 15.15. Гара 16.00. Уцёкі 16.30. Франкафолія: Х'юш Афрэй 17.15. Геній у траве 17.45. Люна-парк 18.15. "Пытаньне да чэмпіёна" гульня 18.45. Сем дзён у Афрыцы 19.15. Матчу няма! 20.00. "Вялікі кульбіт" цыкаль 21.00. Прывітаньне, кіно! 22.30. Не забудзьцеся на Вашую зубную шчотку 23.35. Погляд на Амэрыку 02.30. Таратота 03.30. Сумесь 04.45.

RENDEZ-VOUS Lovin' News 02.15. францускі фільм 02.20. Cache-cache ("Гульня ў хованкі": здымкі схаванаю камэрай) 03.35. Lovin' News 03.40. "Дзяўчына з даліны" ("Valley Girl") амэрыканскі фільм 03.50. Love Connexion 05.00. Летыцыя: аматарскі фільм Nanou Productions (Францыя) 05.25.

EUROTICA "Захапляльны" ("Delicious") м/ф 01.10. "Melon Man Volume III" аматарскі відэафільм 02.25. "Абвінавачаная ў забойстве" ("Lethal Lolita") трылер 03.55.

EUROSPORT Баскетбол. Часопіс SLAM 09.30. Горны ровар. Кубак сьвету Grundig у Пантыкасе, Гішпанія. Downhill 10.00. Eurofun. Хуткасныя нарты (лыжы). Чэмпіянат сьвету сярод прафэсійцаў у Аўстрыі 10.30. Картынг. Чэмпіянат сьвету ў Сальбры, Францыя 11.00. Футбол. Чэмпіянат Эўропы 1996. Шлях у Ангельшчыну. Этап 3 12.00. Формула 1. Гран-Пры Манака ў Монтэ-Карля. Агляд Pole Position 13.00, 23.00, кваліфікацыйныя заезды (жыв. тр.) 14.00, 20.00. Ралі Кэмэл Трофі на Барнэа, Інданэзія 15.00. Мастацкая гімнастыка. Чэмпіянат Эўропы ў Бірмінгеме, Ангельшчына. Жанчыны, фінал індывідуальных спаборніцтваў (жыв. тр.) 16.00. Тэніс. Турнір ATP "Мэрсэдэс Супэр 9" у Рыме. Другі паўфінал (жыв. тр.) 17.00, першы паўфінал 01.00. Лёгкая атлетыка. Гран-Пры IAAF у Атлянце (жыв. тр.) 19.00, (жыв. тр.) 21.00. Гольф. Benson and Hedges International Open у Оксане, Ангельшчына. Раўнд 3 00.00.

NBC Пераможцы 07.00. Група МакЛяфліна 08.00. Прывітаньне, Аўстрыя! Прывітаньне, Вена! 08.30. Эўрапейскі калейдаскоп 09.30. Спытай у кампутара 10.00. Супэрмаркет 12.00. Месца адпачынку (Г+Н) 13.00. Вінны экспрэс (Г+Н) 13.30. Нарыс (Г+Н): Ушуая 14.00. Дакумэнтальны фільм пра Нацыянальную Футбольную Лігу. Вар'яцтва на парадзе 15.00. Эўрапейскі Чэмпіянат PGA. Peugeot Open 16.00. Тыдзень НХЛ 17.00. Агляд Алімпійскіх гульняў 1996 году ў Атлянце (спэцвыпуск, сэрыя 3) 18.00. Нарыс. Морскі бой. Адміралы (Г+Н) 19.30. Шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 03.30, 06.00. Выключны стыль жыцьця (Г+Н) 21.30. Гутаркі пра блюз (Г+Н) 22.00, 02.00, 04.30. Супэрспорт NBC. Гольф – NBC 23.00. Начная зьмена NBC: Вечаровае шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00, 02.30. Позна ўвечары з Конанам О'Браенам (Г+Н) 01.00. Жыцьцё Рыўеры 05.00.

Нядзеля 19.05

DEUTSCHE WELLE Ух ты! Забавы й хіты 02.30, 18.30 (а). Посьпех у Нямеччыне. Першыя 40 03.30, 19.30 (а), 12.30 (н). Пра мастацтва й ня толькі 04.30, 00.30 (н). Аўстрыйскія замалёўкі 05.00 (н). Нарысы. "Сьпярша ежа, потым мараль" – Бэртальд Брэхт. Разам з Томасам Манам ён быў найбуйнейшым нямецкім пісьменьнікам першай паловы XX ст. 06.30 (г). Сьляды ў часе: Ёган Георг Фаўст – легенда й чалавек 07.30, 15.30 (а). Дзень з Тэдзі. Тэадор Колек – мясцовы палітык сусьветнага значэньня 23.30 (г). Пленум 08.15, 20.15 (н). Гартаючы старонкі. Ульрых Матхэс чытае "І грымнуў бой..." Генрыха Буля, ч. 1 08.30, 01.30 (н). Бульвар Біё 09.00 (н). Нарыс. "Чатыры элементы. Элемент чацьверты – паветра" 10.15 (н). Нямеччына ў жывым эфіры. Дзюсэльдорф 11.00, 21.00 (н). Што Вы сказалі? Размоўны курс ням./рас. (44) 12.15; ням./гішп. (44) і ням./амэр. (44) 14.30; ням./анг. (44) 18.15. 100 градусаў 13.00 (н). Афіцыйны Бон 14.15 (а). Эўрапейскі калейдаскоп 15.00, 22.30 (а). Прэс-клюб 16.15 (н). Швэйцарскія замалёўкі 17.00 (н). Кампакт. Падзеі мінулага тыдня 20.30, 00.00 (н), 22.00 (а), 23.00 (г). Спартовы рэпартаж 01.15 (а).

TV5 Скажыце мне 07.00. Сьвет франкафонаў 08.00, 02.45. Адкрыцьцё 08.30. Бібі й яе сябры 09.35. Музыка сэрцу 10.30. Форт Баярд 11.35, 05.00. Спасылка 13.00, 06.30. Азбука ў малюнках 13.25. Маршрут гурмана 14.00. Манрэаль, адкрыты горад 13/13 14.30. Культурны асяродак 15.15. Выспы 16.30. Са Cartonnel 17.15. Фан-школа 18.00. Прыемнага адпачынку 18.45. Ліставаньне 19.15. 30 мільёнаў сяброў 20.00. Сем зь сямі 21.00. Цяперашні час 22.00. "Зазі ў мэтро" фільм Люі Маля 23.35. Калейдаскоп 01.00. Погляд на Амэрыку 02.30. "Вялікі кульбіт" цыкль 03.15. Сумесь 04.45.

RENDEZ-VOUS Gay News (спэцвыпуск) 02.15. Францускі гей-фільм 02.20. Gay Nightlife (эратычныя шоў начных гей-клюбаў) 04.15. Амэрыканскі гей-фільм "Mething Wild" ЗША 04.20. Love Connexion 05.40. Аматарскі гей-фільм 05.50.

EUROTICA "Пачнем з пачатку" ("Starting Over") м/ф 01.10. "Палкае жаданьне" ("Hot Wishes") драма 02.40. "Sleaze Burn" м/ф 04.05.

EUROSPORT Матацыкл. Часопіс Гран-Пры 09.30. Формула 1. Гран-Пры Манака ў Монтэ-Карля. Агляд Pole Position 10.00, 14.00, спробныя заезды (жыв. тр.) 11.00, 14.30, цырымонія й Гран-Пры (жыв. тр.) 15.00, 20.00, 23.00. Спартовы аўтамабіль. BPR GT Series у Сыльвэрстаўне, Ангельшчына 11.30. Горны ровар. Кубак сьвету Grundig у Нэвэгале, Італія. Downhill (жыв. тр.) 12.30. Мастацкая гімнастыка. Чэмпіянат Эўропы ў Бірмінгеме, Ангельшчына. Жанчыны, фінал індывідуальных спаборніцтваў на снарадах 17.30. Гольф. Benson and Hedges International Open у Оксане, Ангельшчына. Фінальны раўнд 18.30, 00.00. Тэніс. Турнір ATP "Мэрсэдэс Супэр 9" у Рыме. Фінал 21.00. Лёгкая атлетыка. Гран-Пры IAAF у Атлянце 01.00.

NBC Бізнэс за тыдзень 07.00. Пра бізнэс сур'ёзна 08.00. Пераможцы 08.30. Натхненьне 09.00. Нарысы: Морскі бой. Адміралы (Г+Н) 10.30. Расея сёньня (Г+Н) 11.30. Супэрмаркет 12.00. Група МакЛяфліна (Г+Н) 13.00. Эўропа 2000 (Г+Н) 13.30. Інтэрвію з Фростам 14.00. Супэрспорт NBC. Нацыянальная футбольная ліга 15.00. Міжнародныя скачкі 15.30. Агляд Чэмпіянату PGA 16.00. Агляд Senior PGA 16.30. Баскетбол NCAA-TBC. Фінал 17.00. Кубак STW клюба ADAC (Ганзэя) 18.00. Вакол сьвету першай клясай 19.30. Вінны экспрэс: Таскана 20.00. Найлепшае з шоў Сэліны Скот (Г+Н) 20.30, 03.30, 06.00. Пітэр Усьцінаў: "Бесьсьмяротны Бэтховэн", ч. 1 21.30. Гатэль "Аўтрыгерс". Горны тур па Гаваях 23.00. Начная зьмена NBC: Найлепшыя ўрыўкі зь вечаровага шоў з Джэем Лена (Г+Ф+Н) 00.00, 02.30. Позна ўвечары з Конанам О'Браенам (Г+Н) 01.00. Гутаркі пра джаз (Г+Н) 02.00, 04.30. Жыцьцё Рыўеры 05.00.

Зімовы хвалевы расклад расейскае службы BBC

Менскі час						
05.30-06.30	М	49	49	41	41	25
	кГц	5875	6010	7030	7320	11845
09.00-09.15	М	41	31	25	25	19
	кГц	7210	9635	1680	11845	15325
11.00-11.15	М	31	25	22	19	16
	кГц	9750	11680	13745	15325	17750
12.50-13.00	М	25	22	19	16	16
	кГц	11805	13745	15325	17695	17750
13.00-13.15	М	25	22	19	16	16
	кГц	11805	13745	15325	17695	17750
15.00-16.00	М	25	22	19	19	16
	кГц	11845	13745	15260	15325	17695
18.00-20.00	М	31	31	25	22	22
	кГц	9635	9825	11845	12040	13745
20.00-21.00	М	41	31	31	25	22
	кГц	7120	9835	9825	11845	12040
21.00-23.30	М	19	31	31	3'	25
	кГц	5990	6010	9635	9825	11845

Панядзелак 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Праграма рок-музыкі. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд "Уэст-Энд". 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. Радыюс. Кароткая зборка навінаў. Музычная студыя. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Аўторак 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд "Уэст-Энд". 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумант". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц) 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц). 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Серада 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная парадача. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц) 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Джаз. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыцьцё ў Вялікабрытаніі. 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумант". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Чацьвер 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц). 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыцьцё ў Вялікабрытаніі. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Сёньня ў фокусе". 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Пятніца 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыцьцё ў Вялікабрытаніі. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Сёньня ў фокусе". 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Музычная студыя. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц). 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Праграма рок-музыкі.

Субота 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Сёньня ў фокусе". 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц). 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. "Уік-Энд". 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. Тыднёвік "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Праграма рок-музыкі. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс "Уваскрашэньне". 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. "Севазварот". 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Джаз.

Нядзеля 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 12.30-13.00 Радыёчасопіс "Уваскрашэньне". 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц). 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Радыёчасопіс "Уваскрашэньне". 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. "Севазварот". 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Уік-Энд". 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд "Уэст-Энд". 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Тыднёвік "Радыюс" Джаз. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Музычная студыя.

Расклад праграмаў Радыё "Свабода"

З 1 сакавіка 1996 г. у частотах кароткіх хваляў, на якіх можна слухаць праграмы Радыё Свабода на расейскай мове, адбыліся зьмены:

Ад 23 гадзіны да 1 гадзіны ночы паводле менскага часу праграмы Радыё Свабода можна слухаць таксама й на частаце 9645 кГц.

Ад 6 да 7 гадзіны паводле менскага часу зьявілася частата 9725 кГц.

Ад 9 да 11 гадзіны паводле менскага часу Радыё Свабода можна слухаць і на частаце 15205 кГц. Дадаткова да гэтага ад 10 да 11 паводле менскага часу праграмы йдуць і на частаце 15215 кГц, а з 15 да 16 зьяўляецца дадатковая частата 15445 кГц.

Ад 18 да 19 гадзіны паводле менскага часу праграмы Радыё Свабода па-расейску слухайце на новай частаце 11805 кГц.

Панядзелак 05.00 Спорт 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Эксьлібрыс 09.00 Выбары 95-96 (пт) 10.00 Спартовы агляд 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Твар да твару 15.00 Жывы эфір 16.00 Спартовы агляд 17.00 Жывы эфір 18.00 Кантынэнт Эўропа 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Твар да твару 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў 02.00 Спэцыяльная праграма 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Аўторак 05.00 Кантынэнт Эўропа 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў. 10.00 Кантынэнт Эўропа 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Круглы стол. Навука 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Выбары 95-96 (Пт) 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 (Пт) 02.00 Круглы стол. Мэдыцына 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Серада 05.00 Выбары 95-96 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Выбары 95-96 10.00 Круглы стол. Навука 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Выбары 95-96 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Скрыжаваньне 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 02.00 Скрыжаваньне 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Чацьвер 05.00 Спэцыяльная праграма 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 10.00 Скрыжаваньне 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Круглы стол 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Выбары 95-96 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 02.00 Круглы стол. Мэдыцына 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Пятніца 05.00 Выбары 95-96 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Выбары 95-96 10.00 Круглы стол. Мэдыцына 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Выбары 95-96 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Бізнэс і грошы 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 02.00 Бізнэс і грошы 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Субота 05.00 Бізнэс і грошы 06.00 Кантакты 07.00 Дзёньнік джазу 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 10.00 Бізнэс і грошы 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Кантынэнт Эўропа 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Тэма тыдня 16.00 Бізнэс і грошы 17.00.00 Тэма тыдня 18.00 Круглы стол. Навука 19.00 Тэма тыдня 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Кантакты 22.00 Выбары 95-96 23.00 Тэма тыдня 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 02.00 Дзёньнік джазу 03.00 Тэма тыдня 04.00 Спэцыяльная праграма

Нядзеля 05.00 Кантынэнт Эўропа 06.00 Круглы стол. Мэдыцына 07.00 Выбары 95-96 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Дзёньнік джазу 10.00 Кантакты 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Твар да твару 14.00 Эксьлібрыс 15.00 Выбары 95-96 16.00 Круглы стол. Мэдыцына 17.00 Кантынэнт Эўропа 18.00 Сац.-эканамічная гадзіна 19.00 Твар да твару 20.00 Эксьлібрыс 21.00 Спорт 22.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў 23.00 Спорт 00.00 Дзёньнік джазу 01.00 Твар да твару 02.00 Круглы стол. Мэдыцына 03.00 Кантынэнт Эўропа 04.00 Спэцыяльная праграма

Расклад праграмаў "Голас Амэрыкі".

Менск	Мэтровыя дыяпазоны	Кілагерцы				Праграмы
11.00	16 19	17865	15445	11930	9625	НА ЎСХОД
	25 31		15410	11885	9520	Агляд наступнага часу
			15370	11725		
			15290			
			5250			
12.00	16 19	17865	15445	11930	9625	НА ЎСХОД
	25 31		15410	11885	9520	Усходні мэрыдыян
			15370	11725		
			15290			
			15250			
16.00	16 19 25	17805	15290	11885	9520	Радыё-
	31 41			11725	7220	аб'ектыў
20.00	25 31 41	11770	9670	7220	6105	Мазаіка
	49		9660			Навіны
			9520			каротка
21.00	31 41		9660	7270	6105	Падзеі і
	49		9520	7220	6060	думкі
04.00	31 41 49		9520	7245	6105	Ранішняя
				7220	5995	праграма
				7155		

Панядзелак 11.00 Вашынгтонская кроніка. Амэрыканская сям'я. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Жыцьцё ў ЗША. Музыка кантры. У сьвеце бізнэсу. Улада закону. Ствараючы нацыю. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Жыцьцё ў ЗША. Музыка кантры. У сьвеце бізнэсу. Улада закону. Ствараючы нацыю. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Аўторак 11.00 Жыцьцё ў ЗША. Музыка кантры. У сьвеце бізнэсу. Улада закону. Ствараючы нацыю. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Круглы стол. Форум. Спартовая праграма. Нью-Ёрк. Амэрыканскія фэрмэры. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Круглы стол. Форум. Спартовая праграма. Нью-Ёрк. Амэрыканскія фэрмэры. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Серада 11.00 Круглы стол. Форум. Спартовая праграма. Нью-Ёрк. Амэрыканскія фэрмэры. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Так кажуць у Амэрыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 21.00 Падзеі і роздум 22.00 Так кажуць у Амэрыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Чацьвер 11.00 Так кажуць у Амэрыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Размаўляючы з Амэрыкай. У фокусе Амэрыка. Асновы кіраваньня. Навука. Агляд лістоў. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Размаўляючы з Амэрыкай. У фокусе Амэрыка. Асновы кіраваньня. Навука. Агляд лістоў. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Пятніца 11.00 Размаўляючы з Амэрыкай. У фокусе Амэрыка. Асновы кіраваньня. Навука. Агляд лістоў. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Канцэрт пап-музыкі. Кніжны агляд. Кіно. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Канцэрт пап-музыкі. Кніжны агляд. Кіно. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Субота 11.00 Агляд габрайскага жыцьця. Кніжны агляд. Кіно. 12.00 Канцэрт пап-музыкі. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Канцэрт пап-музыкі. 20.00 Агляд габрайскага жыцьця. У падарожжы па Амэрыцы. Пра словы і людзей. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Агляд сямейнага жыцьця. У падарожжы па Амэрыцы. Пра словы і людзей. 23.00 Паўтор з 13.00. 04.00 Размаўляючы з Амэрыкай. Прафсаюзы. Вашынгтонская кроніка. Агляд лістоў. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Нядзеля 11.00 Рэлігія ў нашым жыцьці. У падарожжы па Амэрыцы. Пра словы і людзей. 12.00 Вынікі тыдня. Закон і этыка. Далёкаўсходні кур'ер. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 13.00 20.00 Рэлігія ў нашым жыцьці. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Рэлігія ў нашым жыцьці. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 23.00 Паўтор з 13.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Радыё "Нямецкая хваля"

Панядзелак 23.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Культура сёньня. Занятак нямецкае, курс 3. 23.50 Афіша тыдня. 02.00 Навіны. Занятак нямецкае, курс 1. Парад зорак. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рэлігія і царква. Трыбуна. Музыка: джаз. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рэлігія і царква. Трыбуна. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Аўторак 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Рэлігія і царква. Трыбуна. Музыка: джаз. 06.50 Інфармацыя пра парадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Трыбуна. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Эўропа і эўрапейцы. Культура сёньня. Музыка: клясыка. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Трыбуна. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Эўропа і эўрапейцы. Культура сёньня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Серада 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Эўропа і эўрапейцы. Культура сёньня. Музыка: клясыка. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Эўропа і эўрапейцы. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рынак і чалавек. Чытальная заля. Музыка: фанатэка. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Эўропа і эўрапейцы. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рынак і чалавек. Чытальная заля. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Чацьвер 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Рынак і чалавек. Чытальная заля. Музыка: фанатэка. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Рынак і чалавек. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Нямеччына зь першых рук. Масты. Паштовая скрыня. Народныя мэлёдыі. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Рынак і чалавек. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Нямеччына зь першых рук. Масты. Паштовая скрыня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Пятніца 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Нямеччына зь першых рук. Масты. Паштовая скрыня. Народныя мэлёдыі. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Нямеччына зь першых рук. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Дыскусійны клюб. Музыка: топ-хітс. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Нямеччына зь першых рук. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Занятак нямецкае, курс 1. Народныя мэлёдыі. Афіша тыдня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Субота 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Дыскусійны клюб. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Дыскусійны клюб. Музыка: топ-хітс. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Дыскусійны клюб. Масты. Паштовая скрыня. 19.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Ліст з Парыжу/ Бэрліну. Парад зорак. 20.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Дыскусійны клюб. Масты. 21.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Ліст з Парыжу/Бэрліну. Афіша тыдня. Занятак нямецкае, курс 1. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Нядзеля 23.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Кроніка тыдня. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Кроніка тыдня. Ліст з Парыжу/ Бэрліну. Афіша тыдня. 18.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Занятак нямецкае, курс 3. Парад зорак. 19.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Кроніка тыдня. Музыка: топ-хітс. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Ліст з Парыжу/Бэрліну. Афіша тыдня. Культура сёньня. Чытальная заля. 21.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Рэлігія і царква. Занятак нямецкае, курс 3. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Схема перадаваньня НХ

Менскі час	Частоты ў кілягерцах (КХ)				
23.00-23.50	5925	5980	6000	7130	7235
02.00-02.50	5925	6035	7285	9815	9865
06.00-06.50	6055	7120	7285	9690	
18.00-19.55	5945	5980	6010	7145	9715
20.00-21.30	5945	5980	6010	7145	9715
20.00-21.50	5980	6010	7145	9715	

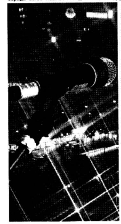
РАДЫЁ 101,2

Інфармацыйныя перадачы:

7.00 - 8.00 – Ранішні інфармацыйна-музычны канал 08.05 Навіны 08.30 - 8.40 Дайджэст прэсы 8.45 - 8.50 – Бізнэс-агляд 9.00 - 9.05 – Навіны 9.45 - 9.50 – Выпуск курсу валютаў у банках г. Менску, 10.00 - 10.05 Замежныя навіны 11.00 - 11.05 Навіны 12.00 - 12.05 Сусьветныя навіны Бі-Бі-Сі 13.00 - 13.05 Беларускія і замежныя навіны 13.30 - 13.35 – Гарадзкі экспрэс 14.00 - 14.05 – Навіны Беларусі (БЕЛТА, БелаПАН) 15.00 - 15.05 – Навіны 16.00 - 16.05 Замежныя навіны 16.15 - 16.45 – Ліцэнзійныя музычныя праграмы Бі-Бі-Сі 17.00 -17.05 – Навіны 17.30 - 18.00 – Праграма Беларускае службы Польскага радыё 18.00 - 18.05 – Навіны 19.00 - 19.07 – Навіны Расейскай службы "Нямецкай хвалі" 20.00 – Заканчэньне працы

Аўтарскія праграмы:

10.30 - 11.00 – "Мамзэль", праграма для жанчынаў (нядзеля) 11.15 -11.45 – "Бізнэс-актуаліі", аналітычная праграма (серада, пятніца) 11.15 - 12.00 – "NRJ", перадача пра францускую музыку (нядзеля) 12.15 - 12.45 – "Музыка тоўстых", джазавая праграма (аўторак) 12.30 - 12.50 – "Паехалі!", аўта-праграма (чацьвер, субота) 13.15 - 13.40 – "Ad okulus", навіны відэарынка (нядзеля) 14.30 - 15.00 – "T.V. Dance", танцавальная праграма (нядзеля) 15.15 - 15.50 – "Waka-Jawaka", музычная праграма (чацьвер) 15.30 - 15.45 – "ПраРок", музычная перадача (серада) 19.10 - 20.00 – "Незабыўнае", мэлёдыі мінулых гадоў (нядзеля) 19.25 - 19.55 – "Парад зорак", музычная праграма "Нямецкай хвалі" (субота)

Радыё Ватыкан

Менскі час	Праграма	Дыяпазон
05.30	Расейская	5880-ВС/49м, 6185-ВС/49м, 7365-CD/41м
06.00	Украінская	5880-ВС/49м, 6185-ВС/49м
06.20	Беларуская	4015-В/75м, 6185-В/49м
06.40	Літоўская	4015-В/75м, 6185-В/49м
07.00	Латыская	4015-В/75м, 6185-В/49м
09.15	Украінская	9660-С/31м, 11740-С/25м
15.00	Расейская	11740-ВС/25м, 15570-ВС/19м
19.10	Расейская	5880-ВС/49м, 6185-ВС/49м, 7365-CD/41м
19.40	Украінская	5880-ВС/49м, 6185-ВС/49м
20.00	Беларуская	4015-В/75м, 6185-В/49м
20.20	Літоўская	4015-В/75м, 6185-В/49м
20.40	Латыская	4015-В/75м, 6185-В/49м
23.00	Расейская	6065-ВС/49м, 7310-ВС/41м.

ICI PARIS
ГАВОРЫЦЬ ПАРЫЖ

Штодзённа: Навіны, Факты і думкі, Агляд францускіх газэтаў.

Панядзелак: Навука і тэхніка (апошнія дасягненьні й тэхнічныя дасьледаваньні), (з паўсядзённага жыцьця сярэдняга француза).

Аўторак: Эканамічны кур'ер (бізнэс, фінансы, эканоміка ў Францыі), Жыцьцё ідэяў (філязофія, сацыялёгія, рэлігія ў найноўшых публікацыях).

Серада: Паштовая скрыня (адказы на лісты слухачоў), Мэдыцына (апошнія адкрыцьці й дасьледаваньні на Захадзе), аповеды пра расейскую эміграцыю.

Чацьвер: Літаратурнае скрыжаваньне (францускія пісьменьнікі "ўчора" і "сёньня", Францыя як месца сустрэчы розных літаратураў), Знакамітыя людзі Францыі (гісторыя Францыі ў біяграфіях).

Пятніца: Шпацыр па Францыі (забаўляльнае радыёпадарожжа ў найцікавейшыя куткі краіны), Курс францускае мовы.

Субота: Праграма на замовы (адказы на допісы слухачоў), Кінапанарама (агляд навінаў экрану), Курс францускае мовы (паўтор праграмы).

Нядзеля: Агляд францускіх тыднёвікаў, Культурная панарама (жыцьцё францускіх музэяў і тэатраў), Нядзельны канцэрт.

Праграмы Міжнароднага Францускага радыё можна слухаць: у Парыжы і ягоных прадмесьцях з 20 да 21 гадзіны паводле мясцовага часу на частаце 738 кГц. Па ўсім сьвеце: з 16 да 17 гадзіны паводле менскага часу на частотах 11 670 кГц, 15 605 кГц і 15 155 кГц (19 м), з 21 да 22 гадзіны паводле менскага часу на частотах 5 900 кГц (49 м) і 7 350 кГц.

Беларуская Рэдакцыя Польскага Радыё

14.30 (панядзелак), 18.30 (нядзеля) Беларускі літаратурны рух у Польшчы — гутарка Алеся Барскага. **16.30 (панядзелак), 14.30 (аўторак)** Агляд тыднёвіка "НІВА". **18.30 (панядзелак), 16.30 (нядзеля)** Разважаньні пра мову — што думаюць слухачы наконт месца беларускае мовы ў сьвеце і ейнае будучыні. **19.00 (панядзелак), 17.00 (нядзеля)** Канцэрт віншаваньняў, дзе кожны слухач зможа перадаць пажаданьні сваім блізкім і знаёмым, каханай і каханаму — усім. **18.30 (аўторак), 14.30 (серада)** Эканамічны блёк — бізнэс, банкі, Варшаўская Акцыянэрная Біржа, курсы валютаў, эканамічнае супрацоўніцтва Польшчы і Беларусі. **16.30 (аўторак), 18.30 (пятніца)** Хроніка спорту, усякая ўсячына. **16.30 (серада), 14.30 (чацьвер)** Культурныя актуальнасьці — тэатральныя прэм'еры, выставы, сустрэчы з польскімі і беларускімі мастакамі, кіно, кнігі. **18.30 (серада)** "Пад знакамі Арла і Пагоні" — гістарычная гутарка. **18.30 (чацьвер)** Гісторыя беларускае мовы. **18.30 (чацьвер), 14.30 (пятніца)** Навукова-тэхнічная перадача — досьледы знакамітых навукоўцаў, тэхнічныя "разыначкі", недаступнае. **16.30 (пятніца), 14.30 (субота)** Госьць тыдня. **18.30 (субота), 14.30 (нядзеля)** Гутаркі Сакрата Яновіча "Ад Бібліі да беларускае літаратуры". **16.30, 19.00 (субота)** Рэдакцыйная пошта — адказы на лісты нашых слухачоў. **14.30 (нядзеля)** Рэлігійныя гутаркі айца Ўладзімера Месюка. Усё гэта пераплецена цікавою музыкай: як клясычнаю, гэтак і лёгкаю.

19.00 (серада) Агляд **Czasopisu** і **Przeglądu Prawosławnego** (кожны трэці тыдзень месяца)

Трансьлююцца:

а 14.30 на кароткіх хвалях 41,18 м і 50,04 м (адпаведныя частоты 7285 і 5995 кГц), а 16.30 на кароткіх хвалях 41,27 м і 49,22 м (а.ч. 7270, 6095 кГц), а 18.30 на кароткіх хвалях 49,22 м (а.ч. 6095 кГц).

Старонка аўтарскага радка

Ігар Сідарук
Зь нізкі вершаў
"МОЎКНАСЬЦЬ"

ПОМСТА ДАЖДЖУ
...І ўсе забыліся на дождж.
Плюнулі яму ў твар.
"
І ён забіўся пад стрэху,
бедны, мокры, зацяты,
дрыжэў, скуголіў,
плакаў, як сапліві малы,
маліў
аб спачуванні.
Людзі
пілі каньяк.
Сьмяяліся
з тоўстых абцасаў
змардаванага саломаю
дажджу.
Яны запальвалі пальцы,
бы свечкі, ахутаныя
ўчорашняю гараю
камбайнаў.
Каторы год —
неўмалот!
Чорнае мроіва.
Мроіска...
Пошукі.
Падкопы.
Нябеснае Войска
З маскамі
Інтрыганаў...
"Ганна!
Дождж —
твой Камандор,
што зыходзіць
залезнаю хадою
з гор".
А дождж —
хлопчыкам у зачыненай шуфлядзе
плакаў,
маліў аб спагадзе,
ручкі працягваў
на адсяканьне.
Шыбуршэў пацук
у роце бяззубым,
аб'ядаў дажджу
асьмяглыя губы.
І глядзеў чалавек
абсмаленым вокам,
і ня бачыў. Бо малітву шаптаў:
"Каханая!
З крывёю падрыхтаваная ванна,
у ёй будзем любіцца ўтрох.
Я забіў Яго.
Ён цяпер з намі —
Наш
Бог".
А яна ў адказ
выдзірала другое вока.
Ёй хацелася сьневаў.
Яна баялася крокаў.
...тых,
хто біў ботам дажджу пад дых,
вынішчаў атожылкі калупаньнем,
на сьмерць запрашаў
цалаваньнем.
І ня вытрываў дождж.
Напіўся
з гарачае, крывавае ванны,
у сьвятакрадцы
скуру пазычыў,
рагатаў па-дурному.
Сабака памёр —
анёлу
адарвала маланкаю крылы.
Камандор удавіцу згвалціў.
Інтрыганы
камбайнам
выпісалі па дзяржаўнае прэміі.
Толькі
было яму мала.
У юшніку клустым
сэрца палала.
Кожны рукамі хацеў злавіць.
А дождж сэрца
зьеў.
У авацыі адбілі далоні —
думалі: мэханічны меў.
А ўвечары,
калі сонца нагадвала
разрабаваны,
мухамі запляваны
курган,
ён схіліўся над
дзіцяткам,
трымаючы ў зубох
скрыўлены, бунтарскі, дзяжурны
ятаган.
Уранку насоўкаю рудыя плямы
адграў на паллозе
туман.
"
На крыжы —
вісеў дождж,
уваскрослы...
Ал р а н.
Сакавік, 95 г.

З.К.
ДЫМ
Ёсьць сьвіст на сходзе радасьці
Птушыных дзюб і шэлест пер'я
Ёсьць скрып млына у старасьці
І ўзьлёты вараньня...

Ўсё ёсьць пакуль, ўсё будзе быць
Не дзесьці там на сходзе дзён
Губляць і віць ў вяроўкі лён
Ўсё будзе жыць... У вачах
Вугольле адгарыць цяплом
На мяккіх крылах днём
Ў пялотны сон нырне і дном
Адмерыць перагін душы
Адбіткам пастаянства...
Напружанасьць паветра і
Матыль размахам фарбных крыл
Абгорне сьлед на сьне дажджу
На постацях цяней. Там дзе...
Ўсё ажывае і пяе. Пакуль...
Зьнясе няўразьлівасць ідэй
Натхнёных выбухаў й адкуль
Закруціць, панясе мацней
Жаданьнем жыць... А дзе?
Маўклівасьць скуль узяць?
Ці ж выдуць зь меха дудара
На што піск камара
І злак ластаўчыных бед?
Дзе неба і двара
Нячысты сьлед...
Усё ёсьць. Быць ці нябыць...
Прамовіць кола ветрака
Здакучыўшы малоць людзей
Ад постаці да жабрака,
Адчаю ды надзей...
Дзе толькі вечнасьць і
Смуга
засьцеленых
вачэй
ў туман...
Бразготкі лязг прымкнутых слоў
Ключом надзей у цішыні...
Знаходка... Не старэюць дні...
Усё ёсьць і на кругі
вяртаецца
свая...
Душа ТВАЯ ўсё ДЫМ ад ветрака...

Язэп Вісарыёнаў
НАЙМІТУ ІМПЭРСКІХ КОЛАЎ
"Добры дзень, таварыш кіраўнік!
Нанава табе вусач прыязны
Я, — жыцьцём змардаваны мужык,
Думкі свае выкажу выразна.
Пра тваю прыязьлівасьць, "маскаль",
Што ні дзень, дык новую лягенду
Расьпірае спрытна "вэртыкаль",
каб наўсюдна зараўла гавэнда.

Ды ж твае прамовы ўсе — луска,
Бо цяпер не ў навіну навіна,
Як цябе вучыла Фэ эС Ка
Ціўнам расейскім здаць краіну!
Ведаю, — як "лекар" у Маскве
Ратаваў цябе ад рэўматызму!
Корнаўся ў тваёй ён галаве
Па загадзе імпэрыялізму!!!
Я ўспрымаю гэта як замах
На жыцьцёвы шлях мае дзяржавы!!!
Скалупнулі нетры ўсе ў мазгах!
Але ж знойдзем мы й на іх управу!!!

Я — стары савецкі партакрат
(А цяпер-ка нацыяналісты!)
Раю шчыра: падрыхтуй даклад
Пра намеры імпэрыялістых!
Сам сабе, таварыш, не пярэч!
З кожным не знайсьці паразуменьня!
Маскалёў усіх ад трону — прэч!
Іншае ўжо ў іх цяпер сумленьне!
Самі мы збудуем камунізм.
Наша мова будзя ў ім галоўнай!
Вышукаем спраўны мэханізм,
Каб злучыць народы пасьлядоўна!

Разумею выкруты твае,
Але ж мой стары не разумее.
"Ён краіну, — мовіць, — прадае,
Бо як трэба кіраваць ня ўмеи!"
Бы палітык мовіць мой стары:
(Тэлевізар ён глядзіць няспынна!)
"Дармаеды скачуць дагары!
Пракурат — галоўная прычына!
У намове зь імі ён цяпер,
А правіца церпіць зноў прытыкі!
Пракурата трэба пад каўнер, —
Ён, як спрэчка, — дык адразу ў штыкі!
Колісь цмокаў як дзяўчо штандар,
А затым падраў нібы анучку!
А Зянонку выцяў як жандар!
Робіць злуку ды ня знойдзець злучку!
Хай бы ладзіў гэны "сацалізм"
З дапамогай бацькаўскае мовы!
Дык жаж енчыць: "нацыяналізм
Прагне ўлады, каб рабіць замовы!"
Распалопаў сэрца я як сьлед!
Самахвал ён вельмі самавіты!
Віліхвост, якіх ня бачыў сьвет!
Паджыгайла! Вылівак агідны!
"Расьсяванцам" мусіць здаць народ!
Годзе ж плёскаць курвялю ў далоні!
Нат набурыў на Вярхоўны сход!
У краіне нашай — ён староньні!"

Ты даруй старэчы напавер!
Ён жаж з той яшчэ — старой — гартоўкі!
Занядбалы нават мой мундзер
Не адрозьніць ад свае ватоўкі!
Партызанам некалі ён быў!
Дык насіў пагоны на ватоўцы.
"Розум ён як кутнікі ўжо зжыў!", —
кажуць пра старога мне вяскоўцы.
Вось і ўчора (гледзячы ў экран!)
Ён зароў нібы мядзьведзь шалёна:
"Зьбілі маскалюгі "эраплан"!
кулямі расьцялі сэрца Джону!
Вось дык як! Ня выйшаў у эфір,
Дык яны ў бяззбройнага з гарматаў!
Гэта ж мой калішні камандзір
Да мяне сюды ляцеў са Штатаў!"
Я яму: "Ды мо ня той тэй Джон?!"
А ён мне: "Ды не ж, Язэпік, — гэты!
І зусім ня Джон ён, а Лявон!
Ну ж цяпер зацяўкаюць газэты!"

Мой мундзер затым ён ухапіў:
"Я ў хмызьняк! Няхай цяпер
"атышчуць"!
Трэба зноўку ладзіць супраціў,
Бо ж інакш, — усіх яны паніштчуць!
Салупайка гэны, — шмонкарэз,
Зараз хай сваю рыхтуе шмонку,
Бачны каб дзяржаўны інтырэс
Бычыў ува ўнутрах, а ня звонку!
Ты ж ня баўся! Хуценька за мной!
У мяшкі ўсю бульбу ды капусту..."
Я й кажу, што "кепска з галавой"!
Што "стары мой пэўна зьехаў з
глузду!""
14 верасьня 1995 году

Багдан Баркулаб Шых
***
ігнаць каня
па лініях рукі
прыгожае і лёгкай
бы травінка
што звонам у
асьнежаных палёх
пабудзіць прысак
раніцы сьляпое
і прапануе ветру-званару
ў прысаку знайсьці
агеньчык з ночы
каб ад яго
заранку запаліць

***
і надышла тая восень,
калі залатыя цені
ў халодным жывым паветры
зьнікаюць у цёмных палёх

адно застаецца водар
згарэлае асалоды,
пакуль на сыходзе году
ня скончыцца маналёг.

Афрык Тамтамыч,
Зьміцер Вішнёў

Вопратка для чытача

І. Перамога! Гэта чуваецца нават у паветры. Так, у беларускім літаратурным паветры зарыпеў, закрычаў, зарыкаў спадар Постмадэрні-зм(ст). Ён бадзяецца па гарадах і весях дзяржавы, гучна грукае ў свой складны Тазік. І разам з гэтым вялікім-вялікім спадаром гуляюць сучасныя беларускія афрыканцы. Адныя моцна плююць у мікрафоны-радыёсыгналы слухачам. Другія, апранутыя ў зьмярцьвелыя скуры, качаюцца па сцэне і дзікім голасам паведамляюць пра сваю геніяльнасьць. Трэція брынькаюць на гітарах і сьпяваюць пра найлепшага сябрука Пушкіна-трансьлягіста. Чацьвертыя, закручаныя ў белыя прасьціраддзі, запрашаюць у жоўты Дом на жалудова-наркатычную каву. Пятыя будуюць зь піржных помнікі Леніну і Бум-Бам-Літу. Шостыя малююць літары на грамадзянах, і апошнія хаваюць аўтографы ў хаваных куфрах. Сёмыя займаюцца сэксам на жырандолях і паведамляюць пра новы жанар паэзіі. Гэтыя творы — візуальная лірыка, у якой прысутнічаюць охі, лохі, ахі... Усе такія афрыканцы — правадыры галоўнага спадара П.

У аднаго выкшталцонага афрыканіста Міхася Башуры... Ці можа ён не Міхась Башура? Можа застаўся толькі Мішкін і Бабін Швэдар? Які носіць вялікі спадар П.? Так. Менавіта. Чалавек Міхась Башура сьпіць у СьМенску, а яго геніяльны Швэдар лётае па Беларусі. Але ўзгадайма, што ў іх абодвух /у Мішкі і Бабы/ нарадзіўся друкапіс "Сьнег у сьне і г. д.". Яны вымучана выкарыстоўвалі рукарню Выбухнога Карбіду (так паведамляецца ў друкапісе), і мастака Алеся Лаўроўскага.

Першы рукаверш ("Сьнег у сьне, ці Сонны сьнег. Сон у сьнезе, ці Сьнежны сон") заводзіць выпадкоўца ў злосны сьмех, сьнег, сьлед, стогн і нават на вушах ляпае паразытычны слон. Але нарэшце да выпадкоўца даходзіць — жахлівы сон. Выпадковец хапаецца за галаву, яго ўсяго залівае пот. Ён тыркае пальцамі па вушах. Але цяпер ён мае магчымасьць толькі трызьнець ("Трызьненьне"). Бо: "Гляджу — і ня бачу,// Слухаю і ня чую". Потым выпадковец кідаецца ў жоўтую бутэльку пустэчы і адразу: "Не гляджу — але бачу,// Ня слухаю — ды чую". Там ён знаходзіць блакітны акварыюм і паступова зьяжджае: "Не гляджу — і ня бачу,// Ня слухаю — і ня чую". Замарок мозгаў працягваецца, калі выпадковец выказвае думку: "Існую і ня ведаю,// Чаму зьнікаюць дыназаўры." Карацей кажучы, калі ён завітаў у госьці, то атрымаў інфаркт і хранічную эпілепсію.

Пасля гэтага Швэдар, як хатні лекар, бярэ руку выпадкоўца, заводзіць яго ў падпольны цырк і прапануе для здароўя чатыры лягізмы. Тут эпілепсічныя мозгі крэмзае жорсткая лёгіка. Выпадкоўцу абкладаюць чырвоныя прышчы, але ягоны твар перакрэслівае ўсмешка. Ён чапляе першыя радкі з апошнімі: "Улада + прычэпка", "Акварыюм + шкляная турма", "Тралейбусы + З.В.", "Бурбалка + бутэлька". Паміж счэпленымі радкамі выскокваюць жыцьцёвыя думкі, якія хапаюцца, трымаюцца рукамі, нагамі і жалезнымі зубамі. Гучыць крумканьне жабкі і рык трамваяў. Са "Слупавога вострава" З.В. дасылае палымяныя прывітаньні. Выпадковец буркаціць, бурчыць, бурліць —напіваецца гарэлкі з розных акварыюмаў і бутэлек. Потым на выпадкоўца кідаюцца дрыжыкі, ён спачатку набывае руды колер, потым блакітны, потым жоўты, урэшце ён становіцца чорным. Як сапраўдныя беларускія афрыканцы.

2.

Пасьля здарэньня з выпадкоўцам, у фамільным склепе пачулася цяжкая постаць і "ў зьмярцьвелай азызлае ночы" зьявіўся Ільля Сін. Яго доўгія валасы цягнуліся ў невядомасьць і лашчыліся, "бы на дне ледзяной студні". Ён паслаў усіх да балкампёса на спатканкі, выцягнуў з кішэні пляшку і вялікі "кубак лета".

"Куфэрак геамэтрычных фігур — вось усё, што трэба нам дзеля нашага галюцынагеннага шчасьця".

Пасьля некалькіх "нагбомаў" Сін успомніў сябра-крытыка Юрася Барысевіча і яго касьмічныя словы: "Але цяпер, у гадзіну ўсеахопнага крызысу, як мне здаецца, вельмі шмат прыкметаў кажуць за тое, што трэба, нарэшце, пакінуць атаясамляць літаратуру з друкаванымі словамі, і ў гэтым рэчышчы цалкам лягічным крокам магло б стацца ўрачыстае аўтадафэ кніжнай славеснасьці, рытуал якога распрацоўвае ўдзельнік руху "Бум-Бам-Літ" Ільля Сін." (ЗНО, №1, "Літаратура і яе органы")

Афрыканіст ашчыліўся, узяў "кроплю неба" і пачаў ею маляваць у паветры загадкавыя словы. Кропкі ён ставіў сваім вялікім амэрыканскім ботам.

Пасьля яшчэ некалькіх фантастычных "нагбомаў" Сіна "правала" — словы пабеглі, як саранча: "Усё мінае глядзі разам з бурлівымі рэкамі памяці шматочкамі бруднай паперы сьвісткамі пачварных машын усхліпамі кволай зямлі спатольным полымем лета. Усё мінае". ("Кветкі мяне")(Ільля Сін на хвіліну спужаўся сваёй дзікай філязофіі і таму ўсклікнуў: "О неба!// рамонкавы колер аблічча твае // КРАНЕ // Варта выключыць электрычнасьць // О неба!").

Афрыканіст закруціў вачыма і рукамі, але не знайшоў выключальніка. Тады ён зноў спужаўся і шэптам паведаміў: "Я пагружаны ў водар// я сыходжу пад покрывам дрэва// мае цела агонь", і, каб больш не пужацца, афрыканіст якатнуў: "ты зьнішчы мяне" ("Я пагружаны ў водар").

Ад апошніх словаў афрыканіст засумаваў: "У размовах зімовага стрыжня// ёсьць тое, што пакідае нас". Намаляваўшы ў паветры яшчэ некалькі загадкавых думак, Сін якатнуў: "Бывай" ("у размовах зімовага стрыжню"). Потым афрыканіст прыняў яшчэ некалькі добрых "нагбомаў" і накрэмзаў у паветры: "Дзесьці па-за краем таго// ёсьць вялікія дзьверы" Пасьля новых зьдзекаў з паветра паэт паглядзеў на "кубак лета" і выдыхнуў: "О бачыш гэта тут у мільгаценьні шкла" ("Дзесьці па-за краем таго").

Нарэшце паэт выраніў займацца жывёлагадоўляй. У розных гарэлкавых пляшках ён зьбіраўся вырошчваць мухападобных сьвінтухоў: "Мой агеньчык даўно патухнуў// тут я мушу вырошчваць мух" ("Я знаходжуся тут").

Афрыканіст захрыпатаў загадкава-геніяльнымі словамі і раптам паведаміў: "І я вып'ю кубак лета нагбом". Але моцы яму не хапіла, ён плюхнуўся на зямлю ("В Ы ы ПіцЬ кубак ЛеТА нагбом"). Вусны паэта яшчэ спрабавалі дацягнуцца да чарадзейнага кубка, калі літаратары-здраднікі закрычалі: "Ільля Сін памёр!" Тады афрыканіст плюнуў на кубак, набраўся моцы і гаркнуў: "Ільля Сін яшчэ жывы!" Так у Сьвінску нарадзіўся друкапіс "Шклянка ю".

Міхась Башура. Сон у сьне і г. д. "Бумбалёт", Менск, 1996. Ільля Сін. Шклянка ю. "Бумбалёт", Сьвінск, 1996.

Ільля Сін

Канец бадуновага сонца

Ён ізноў згубіўся ў музэях тлумнасьці дня. Калодзеж поўніўся цьвільлю, у ім не было тых дотыкаў месяца, што прыносяць радасьць, але сузор'і цёплага вільготнага смраду суцішалі яго, ператвараючы ў электронную жабу. На сьценах адпачывалі вялізныя партрэты пазбаўленых твару людзей. Твары валяліся побач і часам нэрвова ўздрыгвалі. Скрозь шчылінку ў падлозе было відно ярчэзнае сьвятло. Прытуліўшыся да яе, яму здалося, нібы ён адчуў тую спапяляльную цеплыню, якую суправаджае зазвычай пах гарэлага сабачага мяса. Яйкі сусьветаў спачатку былі нерухомыя, але пасьля перагарнуліся і неўзабаве пачалі круціцца нібы невялікае пральная машына. Потым усё скончылася, і ён мірна заснуў, паклаўшы сваю галаву ў духоўку ілюзіяў ейных валасоў.

*

У заплесьнявелым, пакрытым павуціньнем, кутку блявала вясна. М, жадаючы скрасіць ейны цяжкі лёс, працягнуў вясьне пляшку піва, але той хацелася нечага большага.

Заплюшчыўшы вочы, М не без энтузіязму ўзяўся гуляцца з алавяннымі салдацікамі. Адарваўшы аднаму зь іх галаву, ён зазірнуў ва ўнутар і з задавальненьнем уцягнуў пах духмянае ружы. Калі ён прыклейваў на мейсца адарванай галавы сваю, у дзьверы нехта пагрукаў. Гэта была бабуля Вася, бясполае стварэньне, якое штодзень забруджвала дыванок перад ложкам М сваім трупам. Алкуль у яе магло ўзяцца столькі трупаў, М ня ведаў. На дзень нараджэньня яму падаравалі папяровы бінокль, які павінен быў прадказваць будучыню, але на справе толькі пасьля таго, як яму перарэзалі вены, пачынаў нешта балбатаць. М фактычна ўжо быў гатовы зьесьці ўсё, зьнішчыўшы тым самым розьніцу паміж сабой і хмарачосам, але нейкі пробліск у небе бянтэжыў яго. У сплюснутым і запаяным сьвінцовым паўконусе не было вечнасьці. Кожны трэці вэрблюд на нашай зямлі ня ўмее сьмяяцца.

*

Сваімі кволымі скукожанымі пальцамі ён яшчэ адчуваў бязважкасьць. Кубак неспатоленага жаданьня, тае забытае прагі, пранізваў космас і рабіў яго падобным да нясьвежае гарбаты. Учора неяк выпадкова ён праглынуў якісьці дзіўнаваты малюткі сусьвет, па-сапраўднаму цёплы і сьветлы, дый і проста мілы, нібы нованароджанае кацяня. Але да надыходу раніцы сусьвет згубіўся ў начной тайзе ягонага розуму, і ўрэшце задыхнуўся дый здохнуў. Ён з жалем выкінуў маленькі трупік на сьметніцу.

С.Мінскевіч

Мара бляшанкі

Бляшанка з-пад кількі ў таматным соўсе мела комплекс. Яна саромелася сама сябе і зайздросьціла капелюшам зь вялікімі палямі.

Варта было ёй уявіць тонкі пах "Трайнога адэкалёну" — больш нічога з парфумных рэчываў яна ня ведала,— які распаўсюджваецца з прычосаных скроняў, а яшчэ лепш — з акуратнай жаночай макаўкі, — о! о! — як яна балдзела, але тут жа саромелася, на яе наплываў мярзотны пах кількі, яна курчалася, заходзілася таматна-хвастатымі сьлязьмі.

І вось аднойчы ёй фартанула!

Вялікі абсурдыст — трубач з сурдынай, па мянушцы Дзьмухавец, убачыў яе, падскокнуў, плюснуў у паветры падэшвай левага чаравіка аб правую голую пятку і закрычаў:

— Каптур!

Ён падняў яе, памыў, зрабіў цьвіком дзірачкі, праз якія працягнуў гумку і начапіў на самы Эвэрэст сваёй макаўкі.

Пасьля Бляшанка пачула, як Дзьмухавец грае на трубе з сурдынай.

Яна трапятала ад задавальненьня, бачыўшы, як яе заўзятыя ворагі —дугасьпінныя дваравыя каты — шалёнымі вожыкамі са зьмяіным шыпеньнем разьлёталіся ў розныя бакі, а людзі, людзі дрыгалі плячыма — між іхніх лапатак беглі не мурашкі, а мабыць павукі каракурты...

Усё.

Так-так. Усё.

Бляшанка выразна зразумела — яна больш ня хоча быць капелюшом, яна народжана быць трубой з сурдынай.

І калі кароль абсурду перастаў шарападобіць свае шчокі, яна трохі пашырыла шчыліну ў донцы, злавіла подых ветру і, закрыўшы мядзяныя павекі, задудзела.

— От, долю вашу ў пуза!— вылаяўся супэрстар абсурду, сарваў бляшанку з галавы,— гэта не каптур, а ідыёцкі грамафон, графаман, фон барон,— ды кінуў.

Яна доўга каціліся па асфальце і ёй здавалася, што яе пакамечаныя бакі (ці бокі) трымаюць рытм трыюмфальнага маршу.

Тан тарара, тан тарара, тан тарара.

Лаўка з бобам

Надакучыла мне хадзіць у натоўпе. Куды натоўп паверне, туды і мяне цягнула, што натоўп хоча, тое і мне прапануюць. Стаміўся. Сеў на лаўку. Дыхаю, на ходнік гляджу, туды, дзе натоўп топ топ топ топ. А сонейка сьвеціць — песьціць.

Тут да мяне мужычонка падыходзіць, проста вусяк нейкі, на жука гнаўніка падобны, і як зарыпіць мне ў лоб:

— Седзіце?

— Сяджу.

— А ўсе жадаюць! Лісты пішуць!

— Ну і што?

— Думайце... — ён устаў, прыўзьняў парык, хрык хрык хрык — паскубаў шкарлупіньне і сышоў.

Сяджу далей, спачатку нічога не думаю, а пасьля палезлі ўсё думкі-сьлімакі. Значыцца, усе ходзяць, а я сяджу. Дык што гэта выходзіць! Гэта, мабыць, пратэст з майго боку выходзіць! Ну і хай сабе выходзіць. Дурням падабаецца, хай і ходзяць, ня ўсе ж дурні, я пасяджу — пакажу.

Але ж ня доўга сядзеў. Паддыбваюць чатыры бамбізы, пытаюцца:

— Ты сёньня еў?

— Чаму ж ня есьці...

— Распранайся,— і тэц мне ў нос чырвоную кніжку.— Дывэрсанты па ўсім горадзе выбуховыя бабы параскідалі. Хто сёньня еў, незнарок мог і той боб заглынуць.

— Як то заглынуць! Мае справа — мая справа, я сам ведаю што я мог заглынуць, а што не.

— А мы зараз праверым.

І хваць мяне за каўнер з лаўкі, і пінжак зьдзёрлі, і давай па жываце, па нырках ботамі, дубінкамі. І ў зубы бац.

А натоўп топ топ топ топ, але чуе крыкі, глядзіць у мой бок. Тады вусяк са шкарлупіньнем выпаўзае з-пад Фэлікса і крычыць:

— Нічога, нічога, мы яго на выбуховасьць бацаем... эээ... на бабовасьць мацаем. Так што ня бойцеся, пасьля яго і з вамі падрабязна пагаворым.

Міхась Башура
Агонія
Абсыпае попелам радыяцыі,
Усё ў азонавых дзірках
Крывіцца палыновае неба
Бяззубай усьмешкай нябожчыка.
Жалезным поступам крочыць
Жудасная пачвара індустрыялізацыі,
Рагоча, скрыгоча губляючы,
Кроплі атрутнай сьліны...
У бетонным аскале шчэрыцца
Брудна-шэрая урбанізацыя...
Наступаюць за ёю сьледам
Ненасытная капіталізацыя,
Дубінагаловая абалванізацыя,
стоаблічная чалавека-уты-лізацыя...
24.06.95.

ЗЬ МЯНЕ ХОПІЦЬ=!
ахвярую Зміцеру Вішнёву
ХОЛАДНА, НУДНА, ХОЧАЦЦА
СПАЦЬ...
Мерзнуць думкі.
Я ЕДУ ДА+ДОМУ!
чаму так марудна паўзе гэта штука з
рагамі?
ЗАБЫЎ ЯК ЗАВЕЦЦА. А-А. ЭЛЕК-
ТРЫЧНЫ АЎТОБУС
цесна...
НАВОШТА ТАК МОЦНА ХАДЗІЦЬ
ПА НАГАХ?!
што?
ШТО? хоча гэты дзіўны чалавек?
БІЛецік?
які білЕЦІК?
Я ЕДУ ДА ++ДОМУ!
на вуліцы, мабыць, цёмна.
Праз заінелыя шыбы нічога не відаць.
ці ХУТКА адчэпіцца ён ад мяне?!
У мяне праязны!!!
ЦЯЖКА стрымлівацца.
ХОЧАЦЦА кагосьці забіць.
На крайні выпадак хоць маральна.
Я ЕДУ ДАДОМУ!!!
ПАКІНЬЦЕ мяне ў спакоі!

Чакаем вашыя новыя творы на адрас рэдакцыі Наша Ніва. Будзем удзячныя за дасланыя фатаздымкі аўтараў.

ЦІ КАХАНЬНЕ ГЭТА?

Статыстыка разводаў расьце. Але мы, здаецца, ужо супакоіліся, растлумачыўшы ўсё эканамічнымі цяжкасьцямі й побытавай неўладкаванасьцю. А можа, для сапраўднай сям'і не стае яшчэ сур'ёзнага, глыбокага пачуцьця — сапраўднага сябры ў пераадоленьні ўсіх перашкодаў? Праверце сябе, перш чым стварыць сям'ю. Прапануем Вам адказаць на наступныя пытаньні, аб'яднаныя ў тры групы (I — III).

I. Самаадданасьць

1А. Калі мне цяжка, я скажу пра гэта сябру, бо:

а) ён мяне суцешыць; б) я хачу падзяліць зь ім свой настрой; в) я павінен(-на) падяліцца зь ім сваімі пачуцьцямі.

1Б. Калі мне сумна, я звычайна не кажу пра свой сум сябру.

2А. Я хачу парадаваць свайго сябра, бо: а) ён потым зробіць прыемнае для мяне; б) гэта будзе яму прыемна; в) я павінена(-на) гэта зрабіць.

2Б. Я не імкнуся радаваць свайго сябра, бо ён ведае, што ў мяне й без таго шмат клопатаў.

3А. Я люблю расказваць сябру сьмешныя гісторыі, бо:

а) ён лічыць мяне вясёлым чалавекам; б) я павінен(-на) падтрымваць ягоны добры гумор.

3Б. Я не весялю свайго сябра, бо зь мяне кепскі апавядальнік(-ца).

4А. Мне падабаецца казаць сябру кампліменты, бо:

а) гэта вернецца да мяне прыемнасьцю ў адказ; б) гэта падабаецца яму; в) гэта неабходна для яго.

4Б. У мяне няма патрэбы хваліць сябра, бо ён і без таго ведае маё стаўленьне да яго.

5А. Я дару сябру падарункі і раблю нечаканасьці, бо:

а) ён цэніць маю ўвагу; б) гэта прыносіць яму радасьць; в) хачу павіншаваць яго са сьвятам, днём нараджэньня.

5Б. Лічу, што найлепей аддаць грошы, няхай сябра робіць сабе падарунак сам.

6А. Я імкнуся выглядаць прывабна, бо мой сябар:

а) заўважае гэта; б) атрымвае ад гэтага задавальненьне; в) чакае гэтага ад мяне.

6Б. Майму сябру ўсё адно, як я выглядаю.

7А. Я паказваю майму сябру, што я яго кахаю:

а) калі ў мяне ўзьнікае ў гэтым патрэба; б) часта, бо яму гэта прыемна; в) бо ў яго ёсьць права чакаць гэтага.

7Б. Лічу дэманстрацыю маіх пачуцьцяў да сябра непатрэбнаю.

8А. Варта ў нечым саступіць, калі ў гэтым ёсьць неабходнасьць, бо:

а) сябра саступіць у адказ; б) саступаць таксама прыемна; в) я абавязан(-а) гэта зрабіць.

8Б. Саступаць адзін аднаму зусім неабавязкова.

Імкніцеся не сьпяшацца і адказваць як мага дакладней. Цяпер падлічыце свае адказы а, б, в, Б. Калі большыня Вашых адказаў падыдзе пад адну літару, то гэта будзе найбольш адпавядаць сапраўднасьці.

II. Узаемаразуменьне

1А. Калі я бачу майго сябра раззлаваным ці разгубленым, я звычайна:

а) не зьвяртаю на гэта ўвагі; б) таксама злуюся; б) разумею, у чым рэч.

1Б. Я часта дзіўлюся таму, што выклікае ў майго сябра такое раздражненьне.

2А. Калі мой сябра ня згодны са мною:

а) я раблю па-свойму заместа таго, каб спрачацца; б) гэта бывае рэдка: ён разумее, што раззлуе мяне; в) я імкнуся глядзець на ўсё ягонымі вачыма.

2Б. Разыходжаньні з маім сябрам часта бываюць для мяне нечаканасьцю.

3А. Калі мой сябра чагосьці хоча:

а) я імкнуся здагадацца, што; б) звычайна я ведаю ўсе ягоныя жаданьні; в) я здагадваюся пра ягонае жаданьне, бо ведаю лад мысьленьня.

3Б. Жаданьні майго сябра немагчыма прадказаць.

4А. Калі я разумею, што мае дзеяньні раздражняюць майго сябра:

а) я звычайна не зважаю на ягоную рэакцыю, пакуль ён не супакоіцца; б) я кажу яму, каб ён не зважаў на ўсялякія дробязі; в) я імкнуся зразумець, што яго раздражняе, і перастаю рабіць гэта.

4Б. Я ніколі не магу здагадацца, што менавіта раздражняе майго сябра.

5А. Калі мой сябра робіць дурную памылку:

а) мне сорамна за яго; б) я імкнуся растлумачыць яму, якое глупства ён нарабіў; в) я не чапаю гэтае тэмы ўвогуле, бо яму й без таго блага.

5Б. Дурныя памылкі майго сябра выклікаюць у мяне непаразуменьне.

6А. Калі мой сябра сутыкаецца зь цяжкасьцямі:

а) я імкнуся ня ўмешвацца; б) я спрабую яму параіць, што рабіць; в) я ведаю, што ён зробіць.

6Б. Я не магу паверыць, што ў майго сябра могуць быць непрыемнасьці.

7А. Калі мой сябра выказвае мне свае думкі:

а) я іх ігнарую, калі зь ім ня згодны(-ая); б) я імкнуся патлумачыць яму, што ён ня мае рацыі; в) я звычайна разумею, чаму ён так думае.

7Б. Мяне часта зьдзіўляе лад мысьленьня майго сябра.

8А. Важна разумець, што думае й адчувае мой сябра:

а) каб пазьбегнуць прыкрых сытуацыяў; б) бо гэта дапаможа папярэдзіць ягоныя памылкі; в) бо гэта дапамагае мне глыбей зразумець ягоную асобу.

8Б. Мне незразумелыя думкі й пачуцьці майго сябра.

Падсумуйце вынікі таксама як і ў першай групе пытаньняў.

III. Павага

1А. Ці цікаўлюся я працаю свайго сябра?

а) так, гэта надзвычай важна, бо ягоныя посьпехі азначаюць павышэньне нашага дабрабыту; б) так, яго натхняе гэта, і я жадаю дапамагчы яму ва ўсім, што ён робіць; в) не, гэта не ўваходзіць у мае абавязкі.

1Б. Мае асабістыя праблемы для мяне важнейшыя за ягоныя.

2А. Вельмі ўважліва слухаю ўсё тое, што кажа мой сябра, бо гэта:

а) дапамагае мне накіраваць ягоныя думкі; б) дае мне магчымасьць разумець і натхняць яго; в) паказвае маё добрае да яго стаўленьне.

2Б. У мяне няма часу займацца ягонымі праблемамі.

3А. Я не раблю заўвагаў сябру, бо гэта:

а) няслушна, бо яму неабходна маё кіраваньне; б) важна для падтрыманьня ягонае самасьвядомасьці, самаацэнкі; в) здымае зь мяне адказнасьць за ягоныя паводзіны.

3Б. Я не крытыкую сябра, бо ашчаджаю свае сілы і час.

4А. Калі захапленьні сябра адрозьніваюцца ад маіх, то:

а) звычайна яны нецікавыя для мяне; б) дапамагаюць замацаваць маю павагу й прыхільнасьць да яго; в) для мяне пераважна падыходзяць.

4Б. Я не цікаўлюся захапленьнямі свайго сябра.

5А. Недахопы майго сябра:

а) часта раздражняюць мяне і я імкнуся іх выправіць; б) прымаю іх як свае; в) зь імі даводзіцца ўжывацца.

5Б. Я хачу, каб у майго сябра не было аніякіх заганаў.

6Б. Маё стаўленьне да хобі сябра: а) цудоўнае, калі я магу падзяліць ягоныя зацікаўленьні; б) гэта тое, што неабходна ў ім падтрымаць; в) гэта тое, што варта дазволіць яму рабіць.

7А. Падтрымваць у маім сябры імкненьне да ўзмацненьня свайго сацыяльнага становішча:

а) важна для мяне; б) ня буду, калі мой сябра не жадае гэтага; в) мой абавязак.

7Б. Сацыяльны статус майго сябра вельмі трывалы.

8А. Чакаць, што сябра ўвесь час будзе ў добрай форме — гэта:

а) нармальнае патрабаваньне; б) завышанае патрабаваньне; в) натхняе яго.

8Б. Для мяне ня мае значэньня настрой сябра.

9А. Выбар сябра выклікае ў мяне задавальненьне:

а) калі ён мае рацыю; б) калі гэта неабходна дзеля падтрыманьня ягонага "Я"; в) бо гэта мой абавязак.

9Б. Я заўсёды супраць выбару сябра.

10А. Павага да асобы сябра:

а) важная для ўзаемаразуменьня; б) спрыяе яго асабовому росту; в) гэта абавязак, пра які ня варта забываць.

10Б. Я не даю веры пытаньням самапавагі — для мяне гэта проста гучныя словы.

Калі ў групе I пераважае варыянт адказу **"а"** — Вы эгаіст. Аддаючы ўсяго сябе, Вы чакаеце нешта ад сябра. Вашая матывацыя накіравана толькі на задавальненьне Вашага жаданьня, і да сапраўднага каханьня Вам яшчэ далёка.

Калі вы аддалі перавагу адказу **"б"** — Вы кахаеце. Здольнасьць аддаваць і не патрабаваць нічога назамен, і не адчуваць пры гэтым сябе пакрыўджаным(-ай) паказвае, што Вы шчасьлівы(-ая). Сапраўдная самаадданасьць спараджае ўзаемнасьць. Калі пераважае адказ **"в"**, то Вашая самаадданасьць — гэта Вашыя ахвяры. Вы можаце ўспрымаць яе як падарунак з Вашага боку. Такое стаўленьне небясьпечнае. Вашае каханьне можа ператварыцца ў цяжар для Вас абодвух.

Калі пераважае варыянт **1Б-8Б** — Вы не абыякавыя адно да аднаго. Для Вас самаадданасьць — неабгрунтаванае патрабаваньне, а безь яго не бывае каханьня.

Калі ў групе II вы болей увагі надалі варыянту адказу **"а"**, гэта таксама паказвае на эгаізм. Нежаданьне ведаць сапраўдныя пачуцьці Вашага сябра вядзе да страты ўзаемаразуменьня, замкнёнасьці на "сябе", зьнікненьню пачуцьця. Калі пераважае варыянт **"б"**, то гэта сьведчаньне Вашага дамінаваньня над сябрам. Вы не разумееце яго, а спрабуеце кіраваць ім. Але ж гэта немагчыма. Трэба глядзець на яго ягонымі ж вачыма і толькі тады можна казаць пра сапраўднае каханьне. Калі Вы аддалі перавагу адказу **"в"**, то гэта сапраўднае каханьне.

Калі пераважае варыянт **1Б-8Б**, гэта кажа пра Вашае памылковае ўяўленьне пра сябра, інакш бы Вы ведалі прычыны ягоных паводзінаў.

Пераважаньне адказаў **"а"** у групе III паказвае на Вашую эгаістычнасьць. Вас болей непакоіць павага да сябе, чымсьці да сябра. Вы дазваляеце яму быць асобай толькі тады, калі гэта адпавядае Вашым патрабваньням. Гэта яшчэ не каханьне! Перавага адказу **"б"** выяўляе Ваша каханьне. Вы паважаеце сябра як асобу і дбаеце пра далейшае ягонае ўдасканаленьне. Узаемапавага ўзбагачае вашае сумеснае жыцьцё. Дамінаваньне адказау **"в"** кажа пра тое, што Вашая павага ідзе ад пачуцьця абавязку. Вы ня цэніце сябра як асобу, якая імкнецца да ўдасканаленьня. Больш за тое, Вы бачыце ў праявах ягонай асабовасьці непазьбежны адмоўны пачатак. Такое стаўленьне не садзейнічае ўзмацненьню каханьня.

Перавага адказаў **1Б-10Б** паказвае на Вашую абыякавасьць. Вас нічога ня зьвязвае між сабою. Заместа таго, каб падзяляць ягоныя зацікаўленьні, Вы ігнаруеце іх.

Калі вынікі вашых падлікаў адпавядаюць "выяўленьню каханьня" ва ўсіх трох групах — не сумнявайцеся, Вашае пачуцьцё сапраўднае. Калі ў нейкай групе — іншы вынік, гэта ня значыць, што сапраўднае каханьне немагчымае. Вашая здольнасьць да зьменаў шмат у чым залежыць ад стаўленьня Вашага сябра да Вас. Псыхолягі раюць паспрабаваць параўнаць і абмеркаваць зь ім вынікі.

ПРЭФЭРАНС

ЗАНЯТАК 6

(Працяг. Пачатак у N 7)

ПАРАДАК НАСТУПНЫХ ЗДАЧАЎ

Пасьля разгульваньня робіцца запіс вынікаў і пераход да новай гульні. Парадак запісу мы разгледзім крыху далей, а зараз надамо ўвагу пераходу ў сачынцы. Пасьля разгульваньня здае гулец, які сядзіць леваруч ад папярэдняга здавальніка. Напрыклад, здаваў гулец Пд:

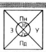
Пасьля разгульваньня і запісу вынікаў здае гулец У. Пасьля разгульваньня другога здаваньня здае гулец Пд. Такім чынам, здаваньне ідзе колам. Пры трох гульцах усё аналягічна. Дапусьцім, першым здаваў гулец У. Другое здаваньне будзе рабіць Пн, трэцяе — З, чацьвертае ізноў У і г. д. Аднак існуе выключэньне з гэтага правіла — распасы.

Пры распасах здавальнік не мяняецца тройчы. Гэта значыць, пасьля разгульваньня першых распасаў здавальнік застаецца той самы. Ён паўторна здае і гулец на першай руцэ зноў гаворыць першым і першым ходзіць. Дапусьцім, тры гульцы пасуюць другі раз. Тады ладзіцца другое кола распасаў. Здавальнік зноў не мяняецца. Калі й пасьля другога кола ўсе тры гульцы пасуюць, ладзіцца трэцяе, апошняе кола распасаў. Пасьля яго здаваньне пераходзіць да іншага гульца.

ЗАПІС ВЫНІКАЎ

1. Поле для запісу

Поле для запісу мае агульную назву "куля" і ўяўляе сабой аркуш паперы, разьдзелены на часткі паводле колькасьці гульцоў. У сярэдзіне кулі акрэсьліваецца невялікае кола, дзе фіксуюцца кошт вісту і колькасьць балаў, якую трэба набраць для закрыцьця кулі. Дапусьцім, гульцоў чацьвёра. Поле дзеліцца на чатыры часткі, кожная зь якіх належыць аднаму гульцу. У цэнтральнай частцы запішам 30, пазначыўшы нашую "трыццатку" і кошт вістаў, дапусьцім, 2р, вызначыўшы кошт гульні ў 2 рублі за віст.

Пры трох гульцах поле дзеліцца на тры часткі:

Кожная з частак, у сваю чаргу, дзеліцца на тры радкі. Верхні (1) называецца "гара", сярэдні (2) — "куля", ніжні (3) — "вісты". Радок вістаў дзеліцца на слупкі паводле колькасьці гульцоў мінус адзін. Так, пры чатырох гульцах радок вістаў дзеліцца на тры часткі, пры трох — на дзьве.

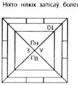
Гара — гэта частка поля для запісу, у якую гулец запісвае свае штрафныя балы. У кулю запісваюцца прэміяльныя балы. Нарэшце, вісты — поле для запісу балаў, атрыманых непасрэдна з пэўнага гульца.

2. Кошт гульняў

Гульні маюць наступны кошт: Шасьцёрная — 2 балы. Сямёрная — 4 балы. Высьмёрная — 6 балаў. Дзевяцёрная — 8 балаў. Дзесяцёрная — 10 балаў. Мізэр — 10 балаў.

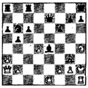
3. Запіс прызначальніка гульні

Як Вы ўжо ведаеце, дзесяцёрная і мізэр падзяцца безь віставаньня. Разгледзім для пачатку гэтыя найпрасьцейшыя выпадкі. Дзесяцёрная каштуе 10 балаў. Гэта значыць, што, згуляўшы дзесяцёрную, гулец запісвае ў кулю дзесяць прэміяльных балаў. Напрыклад, гулец Пн абвясьціў "дзесяць вінаў". Гульцы, спраўдзіўшы абвестку, прызналі, што гулец пры гэтым раскладзе бярэ менавіта дзесяць бітак. Значыць, гулец Пн запіша сабе ў кулю 10 балаў. Ніхто ніякіх запісаў болей ня робіць:

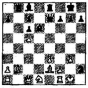

Працяг у наступным нумары

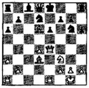
ШАХМАТЫ

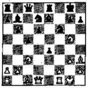
1п. Белыя перамагаюць.

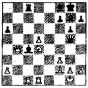
4п. Чорныя пачынаюць і перамагаюць.

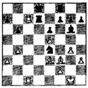
2п. Белыя перамагаюць.

5п. Белыя перамагаюць.

3п. Чорныя пачынаюць і перамагаюць.

6п. Белыя перамагаюць.

Адказы ў наступным нумары

АДКАЗЫ НА ПАПЯРЭДНІЯ ЗАДАНЬНІ

Шахматы

Тлумачэньні:
Кароль — **Кр**;
Гетман (Фэрзь) — **Г**;
Вежа (Тура) — **Вж**;
Вышнік (Слон) — **В**;
Конь — **К**.

1п. 1... Ве4! Белыя здаліся.

2п. 1... К:с2! 2. Вж:с2 Г:f4+-

3п. 1. Вже7+! Чорныя здаліся.

4п. 1... е6 Г:е6 2. Г:d8+ К:d8 3. В:d5 Крf7 4. В:е6+ К:е6 5. Вжd7+. Белыя перамагаюць.

5п. 1. с7! Кр:с7 2. ab+! Кр:b8 3. b7! Цугцванг.

6п. 1. Kd5! ed 2. ed Вжс5 3. d6 Ке6 4. d7 Кр:g5 5. b4! Вж:с4 6. Вж:с4 Крf6 7. Вжс6. Чорныя здаліся.

Забаўкі

1. 2 **2.** 131. **3.** ACTOR.

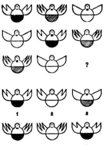
ЗАБАЎКІ

Задача 1

Падстаўце лік, якога бракуе

6 11 ? 27

Задача 2

Устаўце фігуру, якой не стае

Задача 3

Падстаўце лік, якога бракуе

7 10 ? 94 463

Адказы ў наступным нумары

<u>У ПАПЯРЭДНІХ НУМАРАХ (№1 — 7):</u>

Кошты на менскіх рынках: Камароўка (ІНФАРМАТАР №1, 7), рэчавы рынак "Дынама" (ІНФАРМАТАР №2), аўтарынак (ІНФАРМАТАР №3), кошты на кампакт-дыскі (ІНФАРМАТАР №4), кошты на кватэры ў Менску (ІНФАРМАТАР №5), кошты на будаўнічыя матэрыялы (ІНФАРМАТАР №6).

Транспарт: Расклад руху пасажырскіх цягнікоў ад станцыі Менск-Пасажырскі (ІНФАРМАТАР №1), расклад руху прыгарадных цягнікоў ад станцыі Менск-Пасажырскі (ІНФАРМАТАР №2), расклад руху аўтобусаў ад а/с Менск-Цэнтральны і Менск-Усходні (ІНФАРМАТАР №3), расклад рэйсаў пасажырскіх самалётаў і ўсё пра аўтазапраўныя станцыі (ІНФАРМАТАР №5).

Адукацыя: Замежнае навучаньне ў 1996 годзе (ІНФАРМАТАР №1), платнае навучаньне ў Менску. Камэрцыйныя ВНУ (ІНФАРМАТАР №2), дзяржаўныя ВНУ. Платнае навучаньне (ІНФАРМАТАР №3). Платнае навучаньне (заканчэньне, ІНФАРМАТАР №4)

Біржа працы: Аналіз стану рынку працы паводле зьвестак Менскага гарадзкога цэнтру занятасьці насельніцтва (ІНФАРМАТАР №1-7).

Адпачынак: Вучымся гуляць у прэфэранс (ІНФАРМАТАР № 1-7), тэсты, шахматныя і інтэлектуальныя задачы (ІНФАРМАТАР №1- 7).

Спажывец: Тэлефонныя коды гарадоў Беларусі, краінаў блізкага і далёкага замежжа (ІНФАРМАТАР №2); Твае правы, пасажыр (ІНФАРМАТАР №2); Як купляць і прадаваць кватэру. Што азначае спэцыяльнае маркаваньне (ІНФАРМАТАР №3); Месяцовы пасяўны каляндар (ІНФАРМАТАР №4); Як вызначыць якасьць мясных і рыбных прадуктаў (ІНФАРМАТАР №5); Пра новыя доляры. Праўда пра цыгарэты. Штрыхавы код — як яго расшыфраваць (ІНФАРМАТАР №6). Як выбіраць абутак (ІНФАРМАТАР №7).

Здароўе: Перш чым зьвяртацца да лекара. Як кінуць паліць. (ІНФАРМАТАР №4).

Гаспадарка: Газ у нашым доме. Як чытаць цэтлікі на вопратцы (ІНФАРМАТАР №5). ЖЭС. Рамонт жытла. Пункты прыёму замоваў на будаўніча-рамонтныя працы (ІНФАРМАТАР №6).

Грамафон: Старонка вершаванага радка (ІНФАРМАТАР №6).

Харчаваньне: Якую гарбату мы п'ем. Пра часнык (ІНФАРМАТАР №7).

Спорт: Вынікі спаборніцтваў і інш. (ІНФАРМАТАР №7).

<u>ЧЫТАЙЦЕ Ў НАСТУПНЫХ НУМАРАХ:</u>

Рынак: Новыя кошты на розныя тавары.

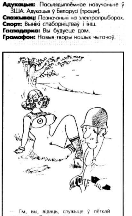
Адукацыя: Пасьлядыплёмнае навучаньне ў ЗША. Адукацыя ў Беларусі (працяг).

Спажывец: Пазначэньні на электрапрыборах.

Спорт: Вынікі спаборніцтваў і інш.

Гаспадарка: Вы будуеце дом.

Грамафон: Новыя творы нашых чытачоў.

Гм, вы, відаць, служыце ў лёгкай артылерыі. Я нічога не адчула.

Працяг са старонкі 6

да сапраўднага Ільліча, помсьціці за самазванства. Але дакладна, што білі не за скрадзеную мумію.

ЯШЧЭ АДЗІН ЛЕНІН. У Маскве ў Парку Горкага адзначылі 84-я ўгодкі газэты "Праўда". На народных гуляньнях прысутнічаў сам заснавальнік газэты. Праўда, не сапраўдны, а двайнік. Але падобны, як дзьве кроплі вады. Сапраўднае яго імя Анатоль Каклянкоў. Узрост —50 гадоў. Прафэсія — Уладзімір Ільліч Ленін. Звычайна ён працуе на Краснай Плошчы, здымаючыся за грошы з турыстамі. А на сьвяце быў выключна з ідэйных меркаваньняў, бо падзяляе погляды свайго арыгіналу. На мітынгу, што адбыўся ў Парку Горкага, ён заклікаў галасаваць за камуністаў і сказаў: "Ці мы загінем у агні вайны, у бясконцых газбогках, ці зах...гім сусьветную гэвалюцыю, тавагішчы. Уга!"

ЗАВОБЛАЧНЫ ПАЧЫН. Мара "крамлёўскага летуценьніка" пра пераможнае шэсьце камуністычных суботнікаў узьляцела вышэй за аблокі ў самым непасрэдным сэнсе. Бо група нэпальскіх альпіністаў распачала 50-дзённую экспэдыцыю на Эвэрэст з мэтаю расчысьціць ягоную вяршыню ад сьмецьця. Як лічаць спэцыялісты, за гады незьлічоных узыходжаньняў блізу 600 альпіністаў там накапілася кінутага альпінісцкага рыштунку, пустых кіслародных балёнаў, кансэрвавых бляшанак ды іншай трасцы ажно 55 тонаў. Гэтым разам удзельнікі горнага "суботніку" плянуюць выдаліць паўтары тоны сьмецьця. А наступным годам зьбіраецца яшчэ большая экспэдыцыя для ўборкі "горнай тэрыторыі".

ЦІ БЫЎ СТУДЭНТ? Адным з скандалаў, зьвязаных зь перадвыбарчай барацьбой цяперашняга прэзыдэнта Польшчы Аляксандра Квасьнеўскага, была адсутнасьць у яго ўнівэрсытэцкага дыплёму, хоць ён і заяўляў пра сканчэньне ўнівэрсытэту ў Гданьску. Нядаўняя праверка ў гэтай навучальнай установе паказала, што ў Квасьнеўскага не было ня толькі дыплёму, але й залікоўкі ды выпісак з экзаменацыйных ведамасьцяў. Праверка выявіла таксама шматлікія падманы з дакумэнтамі ва ўсім унівэрсытэце. У выніку пракуратура распачала сьледзтва. У справе фігуруе звыш 30 адміністратыўных ды навуковых супрацоўнікаў.

ГІШПАНІЯ. У Гішпаніі скончыўся 13-гадовы пэрыяд кіраваньня краінай сацыял-дэмакратамі. На нядаўніх парлямэнцкіх выбарах перамагла правая Народная партыя. Прэм'ер-міністрам краіны стаў 43-гадовы Хасэ Марыя Аснар, які прынёс прысягу каралю Гішпаніі Хуану Карласу І ды сфармаваў новы кабінэт міністраў. Аснар зьбіраецца вярнуць баскам маёмасьць, што была сканфіскаваная ў іх пры рэжыме Франко, даць правінцыям большую аўтаномію ў галіне падаткаабкладаньня ды спрыяць большаму выкарыстаньню мясцовых дыялектаў.

ЖЫВЫ ТРУП. На падтрыманьне жыцьця зусім нямоглага Дэн Сяапіна кітайцы выдаткоўць болей за 1200 даляраў на дзень. Паводле паведамленьня ганконскай прэсы, кітайскі лідар пакутуе на хваробу Паркінсона. Пры ягоным ложку ўвесь час дзяжурыць каманда лекараў зь некалькіх дзясяткаў чалавек. Іх задача — любым коштам падтрымваць у правадыры жыцьцё. Дэн Сяапін ужо ня ў стане самастойна падымацца з ложка ды чытаць. Зрэшты, чытаць яму ўсё адно супрацьпаказана, асабліва газэты. У лік тэрапэўтычных сродкаў уваходзіць стварэньне добрага настрою і недапушчэньне адмоўных эмоцыяў. Як казаў Мао Цзэдун, "чым меней ведаеш, тым мацней сьпіш", і "чым болей чытаеш, тым болей дурнееш".

"ГУМАННАЯ ЗБРОЯ". У Жэнэве закончылася міжнародная канфэрэнцыя на тэму супрацьпяхотных мінаў. Пацярпелі няўдачу намаганьні шэрагу краінаў дамагчыся поўнай забароны ўжываньня такіх мінаў. Бо супраць выступілі вайскоўцы Расеі, Кітаю ды ЗША, якія лічаць такую зброю жыцьцёва неабходнай. Болей за 50 дзяржаваў-удзельніц канфэрэнцыі вырашылі пагадзіцца на кампраміс. Міны застаюцца, але зьмяняюцца іх тэхнічныя характарыстыкі, і для пераходу на новы, "больш гуманны" кшталт мінаў адводзіцца 9 гадоў. Паводле новых стандартаў, міны абавязкова павінны ўтрымваць мэталёвыя элемэнты. Таксама яны павінны мець здольнасьць да самалквідацыі праз 30 сутак пасьля ўстаноўкі. Праўда, падпісаны дакумэнт не прадугледжвае ніякага кантролю за выкананьнем гэтага пагадненьня.

Адукацыя

ЭЎРОПА БУДЗЕ БАЙКАТАВАЦЬ УНІВЭРСЫТЭТЫ, У ЯКІХ ПЕРАСЬЛЕДУЮЦЬ СТУДЭНТАЎ

Як паведаміла ў тэлефоннай размове Крыстын Тытгат, кіраўніца праграмы "Тэмпус" брусэльскай Эрасмусхохескул, яна мае інфармацыю, што адукацыйныя ўстановы Эўрапейскага Зьвязу, верагодна, прымуць рашэньне ўвесьці байкот тых вышэйшых навучальных установаў Беларусі, што ўжывуць рэпрэсіўныя захады супраць студэнтаў, якія выкарысталі правы чалавека на свабоднае выказваньне думкі і свабоды сходу. У першую чаргу пад байкот падпадуць фінансавая дапамога і праграмы для выкладчыкаў. Адначасова студэнцкія асацыяцыі Бэльгіі гатовыя аказаць дапамогу пацярпелым студэнтам. "Унівэрсытэцкая салідарнасьць выкладчыкаў і студэнтаў у падтрымцы свабоды —гэта заходнеэўрапейская традыцыя", — паведаміла Крыстын Тытгат.

Андрэй Дынько

Мова

ХТО БОЛЕЙ?

Сёньня ў сьвеце зарэгістравана звыш 6000 розных моваў (без гаворак). Прытым ёсьць некалькі краінаў, якія шматкроць меншыя за колішні СССР, аднак моваў там ужываецца значна болей. Да такіх краінаў належаць: Папуа-Новая Гвінэя — 850 моваў, Інданэзія — 670, Нігерыя — 410, Індыя —380, Камэрун — 270 ды іншыя. Заўважым, ва ўсіх гэтых краінах, за выключэньнем Папуа-Новае Гвінэі, адбываюцца мілітарныя міжэтнічныя канфлікты.

Найбольш пашыранаю ў сьвеце застаецца кітайская мова, на ёй гаворыць 20,9 працэнта жыхароў нашае плянэты. За ёю ідзе ангельская (11,5), хіндзі (8), гішпанская (6), расейская (5,5), арабская (4), партугальская (3), француская (2,3).

ФОТАЗАГАДКА

Вы мусіце назваць тое, што выяўлена на гэтым здымку. Той, хто слушна адкажа на пяць загадак запар і дашле свой адказ, атрымае каштоўны прэзэнт. Чакаем вашых допісаў!

Лад

ПРАСЬЦЕЙ, ЯШЧЭ ПРАСЬЦЕЙ

У ЗША, пачынаючы з канца 80-х, тэндэнцыі да спрашчэньня выявіліся ва ўсіх сфэрах жыцьця. Сёньня амэрыканцы часьцей рамантуюць старыя дамы, а не купляюць ці будуюць новыя. З усіх відаў спорту абсалютная большасьць аддае перавагу хадзе, якая не патрабуе адмысловага экіпіраваньня, апроч абутку.

Грамадзкая цяга да добраахвотнага спрашчэньня побыту — рэч старадаўняя. Да таго клікалі і Буда, і Хрыстос, і пурытане, і талстоўцы. Што прынцыпова новае ў гэтым фэномэне ў ЗША, дык гэта адсутнасьць разыходжаньняў у адносінах да яго з боку ўсіх узростаў, нацыянальнасьцяў, веравызнаньняў, станаў.

Праўда, ёсьць некаторыя адрозьненьні ў геаграфіі: "спрашчэнцаў" больш на ціхаакіянскім узьбярэжжы, чым на атлянтычным. Ёсьць і ваганьні ва ўзросьце: у гэтым руху болей людзей да сарака, чым старэйшага пакаленьня. Сацыёлягі сьцьвярджаюць, што пад канец стагодзьдзя 15% з 77 мільёнаў маладых амэрыканцаў стануць перакананымі "прастакамі" і будуць прынцыпова спажываць толькі простыя ды танныя тавары.

Рашэньне менш зарабляць і менш траціць, аднак атрымаць больш вольнага часу й душэўнай раўнавагі патрабуе ад амэрыканца шмат: ён мусіць мець адвагу на таемны бунт супраць культу грошай, іх заробку й марнаваньня. Колькасьць такіх бунтаў у ЗША за апошнія гады вырасла настолькі, што сацыёлягі загаварылі пра "рух добраахвотнае прастаты", які некаторыя лічаць галоўным грамадзкім фэномэнам 90-х гадоў. У 1995 годзе, напрыклад, 28% амэрыканцаў даводзяць, што яны дабраахвотна сталі зарабляць меней, бо ў іх зьмясьціліся жыцьцёвыя прыярытэты. Прытым 82% апытаных амэрыканцаў усьведамляюць, што спажываюць нашмат болей за патрэбнае. У моду нянкі прыйшла філязофія Талстога й Хэмінгуэя.

Каляндар

ПАЎСТАГОДЗЬДЗЯ БЕЗЬ ПЕРАМОГІ

Шмат у якіх краінах 8-9 траўня памінаюцца ахвяры апошняй сусьветнай вайны. У нашым пост-савецкім грамадзтве назіраюцца два стаўленьні да гэтай даты. Першае — натуральнае: людзі мусяць шанаваць памяць сваіх герояў, людзі не павінны забывацца пра злачынствы, каб яны не паўтараліся. Але другое...

Большасьць сёньняшніх дарослых беларусаў, якія нарадзіліся пасьля вайны, выраслі на ідэале ваеннай перамогі. Гэты ідэал абумоўлены сутнасьцю калектывісцкай ідэалёгіі: савецкі народ ёсьць племя на чале з правадыром. Племя — маса, дужая сваёю вагой, толькі нейкая барацьба можа аб'яднаць яго, і зрабіць неабходнай уладу правадыра. На сёньняшні дзень усе пераможныя дасягненьні савецкага племені, накшталт Цаліны, БАМу й асушэньня палескіх балотаў, разьвянчаныя. Дый не маглі яны быць сапраўднымі сымбалямі перамогі — толькі кроў можа мацаваць племя. Гэта разумеюць і ў Расеі, да якой так прагнуць далучыцца нашая савецкія беларусы.

Племя розьніцца ад нацыі адсутнасьцю індывідуальнай адказнасьці чальцоў супольства. У цяперашняй Нямеччыне дагэтуль сароміцца згадваць пра злачынствы сваіх суайчыньнікаў падчас Другой сусьветнай. Існуе такое паняцьце — сорам нацыі. Не дзіўна, што ў Нямеччыне аніводная газэта не наважылася перадрукаваць Лукашэнкаву хвальбу ў бок Гітлера. Там гэта было б блюзьнерства. Паняцьці сораму й пакаяньня ня могуць існаваць у племяннай сьвядомасьці. Калі гаворыцца пра нешта ганебнае ў гісторыі свайго народу, савецкі чалавек кажа — "а я тут не пры чым", калі пра нешта слаўнае —"добра мы ім тады далі" (напрыклад, пра Кулікоўскую бітву).

Паўстагодзьдзя без перамогі надта доўгі тэрмін для любога племені, нават для такога вялікага, як савецкае.

Сёньня балюча назіраць гаротны стан нашых вэтэранаў Другой сусьветнай. Хтосьці зь іх змагаўся за ідэалы Леніна-Сталіна, хтосьці проста бараніў сваю зямлю, але й тыя, і тыя атрымалі права на падтрымку з боку соцыюму. У нацыі такая падтрымка залежыць ад грамадзтва, у племені — ад правадыра. Тая перамога робіцца ўсё менш актуальнай для сёньняшняга правадыра савецкіх беларусаў. Праблема ў тым, што шмат хто з чальцоў племені гадаваўся на ідэале вайны, але ўласнай не перажыў. Таму цяпер іхны павадыр імкнецца да сьвежай крыві.

Плямёны зьнішчалі нацыі, але й нацыі паўставалі з плямёнаў —гэта супадае ў найноўшай беларускай сытуацыі. У гэтым яе парадокс.

Любая форма фашызму базуецца на племяннай сьвядомасьці. 9 траўня я адзначаў перамогу над адной зь іх. На Дзяды я памяну душы бязьвінна забітых. Дай Божа, каб гэта адбылося не ў акопе.

Севярын Квяткоўскі

Наша Ніва 13 траўня 1996 №9(47)

Мілета Праданавіч

МАСТЫ І НЯНАВІСЬЦЬ

Разбурэньне славутага моста ў Мостары — гэта як бы мэтафарычны канец вайны ў Босьніі. Вядома ж, гэта зусім ня быў КАНЕЦ вайны, на канец вайны наўрад ці падобныя й тыя пагадненьні, што падпісваюцца апошнімі часамі ў сусьветных сталіцах — яшчэ шмат людзей з усіх бакоў было забіта, паранена або выгнана з дому пасьля таго, як вапняковыя блёкі Хайрудынавага моста, узьведзенага ў 1566 годзе, упалі ў Нярэтву. Але ва ўсялякім выпадку, гэта было прабіцьцё яшчэ аднаго пласта злачынстваў, пра які ніколі раней нельга было і ўявіць сабе, што ён увогуле можа быць прабіты.

Разбурэньне моста, які даў імя гораду, у якім ён знаходзіўся, — гэта зусім ня першы выпадак наўмыснага зьнішчэньня культурнае спадчыны ў гэтай вайне. Ня буду ўжо тут згадваць трагедыі сакральных аб'ектаў на ўсёй тэрыторыі Босьніі й Герцагавіны — у непасрэдным навакольлі Мостара і ў самім горадзе, яшчэ да таго, як адбылося гэтае зьнішчэньне мэтафары, ужо пацярпела шмат помнікаў усіх трох культураў, якія цесна перапляліся на цэнтральнабалканскіх абшарах.

На маю думку, значна важней, чым тое, якой НАЦЫЯНАЛЬНАСЬЦІ быў чалавек, які аддаў каманду прыкончыць з дапамогаю артылерыі гэты ўжо ня раз пашкоджаны мост, ёсьць пытаньне — хто ён па прафэсіі. Адказ: кінарэжысэр. Калі б у нас хапіла сілы паглядзець на гэтую падзею іранічна, мы маглі б уявіць, што гэтая асоба, якая прафэсійна сталела ў асяродзьдзі панаваньня фільмаваных партызанскіх драмаў — а сярод іх адна з найважнейшых была менавіта пра разбурэньне іншага моста на Нярэтве, крыху вышэй па рацэ, — што тая асоба менавіта тут атрымала натхненьне для сваёй задумы.

Няма сумневу, што разбурэньне моста — гэта мэтафара РАСКОЛУ, гвалтоўнага разрыву сувязі. Гэта тое, што адбылося ня толькі ў Босьні й Герцагавіне, але й на абшарах усёй былой Югаславіі, яшчэ да таго, як упаў мост у Мостары.

Але больш за само разбурэньне моста, аднак, уражвае нешта іншае, бачанае ў кадрах CNN і астатніх тэлевізійных каналаў: шчырая й амаль дзікунская радасьць дзейных асобаў гэтай акцыі ў тым часе, калі вялікія каменныя сэгмэнты падалі ў мірную раку.

Мост — гэта, ведама ж, простая і ўсеабдымная мэтафара. Больш за каго іншага на гэтых абшарах праславіў яе Іва Андрыч. Слова МОСТ прысутнае ў двох ягоных творах — апавяданьні "Мост на Жэпе" і рамане "На Дрыне мост". У гэтых творах МОСТ — галоўны герой. Або, можа, лепш сказаць, мост — СРОДАК або МЭДЫЮМ, празь які выяўляюцца лёс і характары ня толькі тых, хто іх будуе, але й тых, хто каля тых мастоў жыве. Мы, ведама ж, можам запытацца, ШТО ГЭТА ЗА людзі, якія з дапамогаю найсучасьнейшых зьнішчальных сродкаў разбураюць мост (гэтаксама, як мы можам запытацца, ШТО ГЭТА ЗА людзі, якія трымаюць у аблозе гарады, бамбардуюць насельніцтва, якое ня можа бараніцца...), урэшце, ШТО ГЭТА ЗА людзі, якія ў гэткім разбурэньні знаходзяць задавальненьне.

У пэўным сэнсе скандэнсаваную ідэю аб Босьніі й яе людзях мы знаходзім у адным Андрычавым апавяданьні, у якім мост зусім ня згадваецца — гэта "Ліст з 1920 году". Апавяданьне пачынаецца на чыгуначнай станцыі ў Славонскім Бродзе; Першая сусьветная вайна толькі што скончылася, а апавядальнік сустракае свайго крыху старэйшага прыяцеля з сараеўскае гімназіі, жыда, лекара Макса Левэнфэльда, які назаўсёды пакідае Босьнію. Калі ён пытаецца ў яго аб прычыне, атрымвае кароткі адказ — нянавісьць.

Прыход цягніка нечакана перапыняе размову; сустрэча, а таксама й апавяданьне, працягваюцца ў лісьце, якое апавядальнік атрымвае па нейкім часе ад Макса Левэнфэльда. Гэты ліст можа быць зразуметы як нейкае суб'ектыўнае эсэ або трактат аб нянавісьці й страху, які, паводле Левэнфэльда, толькі карэлят нянавісьці. Таму я думаю, што варта было б падаць некаторыя характэрныя фрагмэнты апавяданьня.

На пачатку другое часткі апавяданьня Макс Левэнфэльд скажа, што людзі ў Босьніі адмаўляюцца прызнаваць існаваньне гэтае нянавісьці: "І ты інстынктыўна ўздрыгваеш і абураесься, калі чуеш гэтае слова... як кожны з вас не жадае яго пачуць, зразумець і асэнсаваць. А рэч якраз у тым, што яго трэба было б заўважыць, прызнаць, прааналізаваць. І бяда ў тым, што ніхто ня хоча й ня ўмее гэтага зрабіць. Бо фатальная рыса гэтае нянавісьці якраз у тым, што басьнійскі чалавек не ўсьведамляе нянавісьці, якая жыве ў ім, што ён саромеецца яе аналізаваць, і — ненавідзіць кожнага, хто спрабуе гэта рабіць".

Урэшце — Макс Левэнфэльд канстатуе, што калі б ён застаўся ў Сараеве, ад яго б патрабавалі, каб ён стаў на нечы бок — "каб мяне ненавідзелі й каб я ненавідзеў". А ён гэтага не хацеў, ня мог. І ён пагадзіўся нават стацца ахвярай нянавісьці, каб толькі самому ў ёй ня ўдзельнічаць.

Гэта й ёсьць тое, зусім ня лёгкае становішча, у якім апынулася шмат людзей ня толькі ў Босьніі, але й на тэрыторыі ўсёй былой Югаславіі. Такія людзі былі ва ўсіх асяродзьдзях, аднак трэба сказаць, што на жаль, іх не было зашмат. Або, нават калі іх было й шмат — яны ня мелі ўплыву. І, урэшце, нават калі яны й мелі ўплыў або прынамсі аўтарытэт — яны былі няўзброеныя.

Андрычаў герой, у пэўны момант, скажа таксама, што супольнае сужыцьцё й мультыкультуралізм часта абгортваюцца ў лёзунгі. У часе, пра які гаворыць Андрыч і ягоны герой, ва ўжытку былі такія — пазьней, натуральна, дадаліся й новыя: "Я б брата любіў, якой бы веры ні быў" або "Не пытаюцца, як хто жагнаецца, а чыя кроў у жылах", "Чужое шануй, а сваім ганарыся"

І працягне: "Але адвеку ў басьнійскім грамадзтве было даволі фальшывай грамадзкай прыстойнасьці, мудрага ашуканьня сябе й іншых гучнымі словамі й пустым цырыманіялам. Гэта сяк-так прыхоўвае нянавісьць, але не зьнішчае яе й не замінае ёй гадавацца. Я баюся, што й пад покрывам усіх сучасных мудрых лёзунгаў, у гэтым грамадзтве могуць драмаць старыя інстынкты й каінаўскія пляны і што яны будуць жыць, ПАКУЛЬ ЦАЛКАМ НЯ ЗЬМЕНЯЦЦА АСНОВЫ МАТЭРЫЯЛЬНАГА Й ДУХОВАГА ЖЫЦЬЦЯ Ў БОСЬНІІ".

Калі й як, дый ці ўвогуле зьмяніліся асновы матэрыяльнага й духовага жыцьця ў Босьніі — сказаць цяжка. Пакаленьне, да якога належу я, гэта значыць народжанае праз шмат гадоў пасьля Другой сусьветнай вайны, сапраўды верыла, што гэта адбылося. Прорвы, поўныя крыві, пакінутыя Другой сусьветнай вайною, былі засыпаныя пад засеньню новае канцэпцыі ЮГАСЛАВЯНСТВА, якую абвесьціла камуністычная партыя. Колькі б цяпер некаторыя ні стараліся давесьці, што гэта было навязана зьверху, супраць волі народу — гэта не зусім дакладна. Супольнае жыцьцё й супольная культура ў гэткай самай меры былі й аўтэнтычным жаданьнем людзей і ў Босьніі, і ў Югаславіі.

Таму можна было б сказаць, што мультыкультуралізм, калі гаворка йдзе пра Босьнію, і ёсьць і ня ёсьць гучнай фразай.

Амаль усе гісторыі Босьніі датурэцкага пэрыяду пісаліся з больш або менш прыхаваных пазыцыяў суседніх народаў; яны або суб'ектыўна сэрбацэнтрычныя, або суб'ектыўна харватацэнтрычныя. Недахоп дакумэнтальных крыніцаў і матэрыялаў зрабіў сярэднявечную басьнійскую гісторыю, як і праблему вядомай ерэтычнай "басьнійскай царквы", абсягам неабмежаваных і часта фантастычных спэкуляцыяў. Але, колькі б ні перашкаджаў нам у гэтым недахоп дакладных зьвестак, мы не памылімся, калі скажам, што і ў старой гісторыі Босьніі можна знайсьці некалькі мультыкультурных аналёгіяў — напрыклад суіснаваньне трох канфэсіяў — праваслаўнае, каталіцкае й "басьнійскае царквы".

Турэцкае заваяваньне й працэс ісламізацыі ствараюць зусім іншую карціну, са сцэны зусім зьнікае мясцовы хрысьціянскі варыянт, "басьнійская царква", затое зьяўляецца новы веравызнаўчы элемэнт. Той пэрыяд, нягледзячы на спачатную талеранцыю, якая ў ісламе была больш выразная, чым у хрысьціянскіх канфэсіях, усё адно нельга назваць пэрыядам суладнага суіснаваньня. Наадварот, для вялікае часткі насельніцтва насталі цяжкія часы, якія цягнуліся некалькі стагодзьдзяў. Якраз з тых часоў паходзяць шматлікія непаразуменьні, якія пазьней, у адпаведных гістарычных абставінах, маглі ажыць і інструмэнталізавацца як гістарычныя траўмы.

З распадам Турэцкае імпэрыі — а гісторыкі Босьніі маглі б сказаць значна болей і пра паўстаньні, і пра спэцыфічны басьнійскі рэгіяналізм, які выяўляецца як супраціў цэнтральнай уладзе — паступова на абшар Босьніі прыходзіць Аўстра-Вугоршчына.

Характэрна, што й пра Аўстра-Вугорскую імпэрыю, і пра абедзьве Югаславіі ў пэўных — вядома, ня ў тых самых — колах, прынамсі, у адным часе гаварылася як пра "турму народаў". Наступствы аўстра-вугорскага панаваньня й эпоху Югаславіі часта разглядаюць у змрочных танах — але рацыянальны аналіз мог бы прывесьці нас да высновы, што матэрыяльная й духовая спадчына тых часоў дастаткова значная. І — хацелі б мы прызнаць гэта або не — і пра адно, і пра другое дзяржаўнае ўтварэньне можна гаварыць як пра МУЛЬТЫКУЛЬТУРНУЮ дзяржаву.

Тут мой роспавед на хвіліну станецца асабістым. Я пакажу вам адно пасьведчаньне аб заканчэньні 4-ае клясы пачатковае школы. Яно выдадзенае маёй бабулі, якая, паводле дакумэнту, нарадзілася ў 1899 годзе ў навакольлі Тузлы, а жыла ў Бялградзе ад 1919 году аж да самай сьмерці ў тым годзе, калі ў Босьніі распачалася новая вайна. Мы маглі б пачаць аналіз ад маркі гербавага збору ў левым верхнім кутку.

Пасярэдзіне гістарычны герб Босьніі — ён адрозьніваецца ад сёньняшняга геральдычнага знаку Босьніі й Герцагавіны, які, па сутнасьці, уяўляе сабою фамільны герб Катраманічаў, сям'і, якая дала найбольшую колькасьць уладароў сярэднявечнае Босьніі. Тэкст "Басьнійска-Герцагавінскі гербавы збор" напісаны колам вакол герба лацінкай і кірыліцай, а тэкст арабскімі літарамі напісаны ўнізе. Падобную сытуацыю з моўнага гледзішча мы маглі б пабачыць і калі б паддалі аналізу аўстра-вугорскія банкноты.

Пра Аўстра-Вугорскую імпэрыю напісана шмат кніг — бальшыня зь іх, вядома, прадстаўляе сынтэтычны погляд. А якім бы мог быць погляд зьнізу, скажам, суб'ектыўны погляд маёй бабулі? Сёньня звычайна ўяўляецца, што сэрбы, а значыць і басьнійскія сэрбы, займалі выключна нэгатыўнае становішча ў дачыненьні да накінутага ім аўстрыйскага ўладарства. У фрагмэнтарных аповедах маёй бабулі Аўстрыя паўставала ня як заваёўніцкая, але значна больш як УПАРАДКАВАНАЯ дзяржава. Найслушней, магчыма, было б сказаць, што яе вобраз у значнай ступені амбівалентны. Гэта была чужая дзяржава, дзяржава, якая зьбірае з сэрбаў падаткі й пасылае іх дзяцей на далёкія франты, дзяржава, якая — якраз дзеля анэксіі Босьніі — мае напружаныя дачыненьні зь іх цэнтральнай дзяржавай — Сэрбіяй, але, зь іншага боку, гэта дзяржава, якая праклала дарогі й чыгункі, збудавала шматлікія публічныя будынкі, якія, нягледзячы на бамбардаваньні, стаяць і сёньня. Урэшце, гэта дзяржава, якая дазваляла ім удосталь выяўляць сваю нацыянальную сьведамасьць праз школы, культурныя й іншыя арганізацыі.

Пасьля заканчэньня сярэдняе школы мая бабуля атрымала імпэратарскую стыпэндыю ў акадэміі ужытных мастацтваў у Вене на 1914-1915 навучальны год. А цяпер апошні раз зьвернемся да яе пасьведчаньня; у Вену яна не паедзе, бо ў Сараеве забіты эрцгерцаг Франц Фэрдынанд. А каб парадокс быў большы, заўважым, што як сябра "Маладой Босьніі" за ўдзел у замаху быў засуджаны й пазьней павешаны яе настаўнік Вэлька Чубрылавіч, чый подпіс стаіць у ніжнім правым кутку пасьведчаньня. Гэта, вядома, не адзіны парадокс — калі Гаўрыла Прынцып распачаў вайну, прынамсі калі гаворка йдзе пра Аўстрыю, дык скончыў яе зноў жа адзін сэрб — камандзерам апошняе аўстрыйскае арміі, якая склала зброю на Сочы быў фэльдмаршал Сьветазар Бароевіч.

Югаславія, якою яна выйшла зь Першае сусьветнае вайны, была створаная зь вялікім энтузіязмам, аднак канцэпцыя унітарнага або ІНТЭГРАЛЬНАГА ЮГАСЛА-

ВЯНСТВА імкнулася — беспасьпяхова —гвалтоўна выкараніць усе нацыянальныя асаблівасьці. За тое, што ў Аўстрыі дазвалялася, цяпер людзі йшлі за краты, а маханьне нацыянальным сьцягам, хоць бы й сэрбскім, каралася грашовымі штрафамі. Калі неўзабаве перад Другой сусьветнай вайной сталася ясна, што канцэпцыя зьліцьця народаў засуджана на няўдачу, Югаслаўскае каралеўства ўступіла ў працэс фэдэраваньня паводле нацыянальнага прынцыпу, але працэс гэты перапыніла вайна. Яна, вядома, магла б стацца асобным разьдзелам — зладзействы, учыненыя ў тагачасных міжэтнічных сутычках, ня могуць і не маглі б не адгукнуцца і ў сёньняшняй вайне.

Аднак важна, як мне здаецца, што пераможцам у той вайне выйшлі тыя, хто прапанаваў фэдэрацыю на новай аснове. У факце, што "ў пакеце" з новай канцэпцыяй фэдэрацыі закладзеная й пэўная ідэалёгія, хавалася й небясьпека — тая міна, якая пазьней непазьбежна выбухне. І зноў тут мы маем сытуацыю, калі мультыкультурнае жыцьцё разьвіваецца ў ценю агульнае нецярплівасьці.

Пра мультыкультуралізм другой Югаславіі, яе найноўшага пэрыяду, ужо йшла гаворка, зрэшты пра гэты час яшчэ вельмі добра памятаюць сёньняшнія жыхары Босьніі і ўсёй колішняй Югаславіі. Ідэалягічны ўціск паступова слабеў, але выявілася, што перажыць ягонае зьнікненьне тая напружаная раўнавага — Югаславія, якою яна была — ня здолела. У марных спробах захаваць шырэйшыя, хоць і значна паслабленыя рамкі нейкага дзяржаўнага злучэньня ў Заходніх Балканах галасы з Босьніі былі найбольш шчырыя і, магчыма, найбольш масавыя. Але, як мы пабачылі, гэта не дапамагло ўратаваць мір і шырэйшыя рамкі злучэньня народаў.

У гэтым самым месцы, на возеры Вігры, летась, у адной вельмі агульнай размове я згадаў тэзу Тойнбі пра limes — памежжа. Вядома ж, няма ніякага сумневу, што ўсе землі колішняе Югаславіі месьцяцца ў зоне, дзе пераплятаюцца тры ня толькі рэлігійныя, але й цывілізацыйныя мадэлі. У часы цывілізацыйнага ўздыму адбываецца ўзаемапранікненьне, і такое становішча выяўляецца як перавага. У часы вялікіх тэктанічных і гістарычных зрухаў — а наш час зьмены колішняе біпалярнае структуры сьвету бясспрэчна да іх належыць — становішча на памежжы абарочваецца надмерным цяжарам.

І, урэшце, мы мусім нагадаць, што пра Босьнію й Герцагавіну ў пэрыядзе пасьля Другой сусьветнай вайны, гэта значыць у пэрыядзе, які ў Югаславіі праходзіў пад лёзунгам "братэрства й адзінства" — з тым што ў цэнтральнай рэспубліцы гэты лёзунг праводзіўся ў жыцьцё значна стараньней, чым у іншых частках краіны — часта гаварылася як пра "Югаславію ў паменшаным выглядзе". Як кажа адна паўднёваславянская народная прыказка, каму вайна — труна, а каму — поўная машна. Мяне зусім ня зьдзівіць меркаваньне будучых гісторыкаў і сацыёлягаў аб тым, што ўся гэтая нацыяналістычная істэрыя і крывавая оргія, у якой сотні тысячаў людзей страцілі жыцьцё, а мільёны — дом і бацькаўшчыну, мела адну цэнтральную прычыну — грошы. Гэтае гвалтоўнае пераразьмеркаваньне капіталаў адбываецца адначасна з працэсамі, якія яго прыкрываюць, але й пакідаюць балючыя сьляды. Працэсы, якія раздрабілі Югаславію, не маглі спыніцца на яе ўнутраных межах. Таму й цяжка ня трапіць у лягічную пастку, калі патрабуецца або падтрымваецца дэзінтэграцыя колішняе Югаславіі ў нацыянальныя дзяржавы, і ў тым самым часе высоўваецца ідэя транснацыянальнай, адзінай і непадзельнай Босьніі й Герцагавіны. Паводле пастановы, якая ўжо абмеркаваная й падпісаная, мяркуючы з усяго, з разбуранай вайною Босьніі й Герцагавіны ствараецца нешта падобнае да таго, чым была колішняя Югаслаўская фэдэрацыя. Гэта, вядома ж, яшчэ адна міна. Таму я думаю, што нягледзячы на тое, што сёньня гэта можа гучаць як утопія, і нягледзячы на ўсё тое, што адбывалася на балканскіх абшарах у апошнім дзесяцігодзьдзі дваццатага стагодзьдзя, адзіным развязаньнем для колішніх югаслаўскіх земляў можа быць нейкая новая, гнуткая й разам з тым рацыянальная інтэграцыя.

Хочуць яны таго, або не — усе самаўпэўненыя балканскія народы прыйдуць да нейкае формы бачнага або нябачнага пратэктарату, чым адзіным заданьнем будзе зноў навучыць іх жыць разам.

Пераклаў з харвацка-сэрбска-басьнійскай Сяргей Шупа

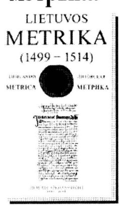
** Выступ на сэмінары "Зразумець Босьнію", Сэйны, кастрычнік 1995 г.*

"Літоўская мэтрыка"

Фонд "Наша Ніва" мае намер завезьці ў Беларусь тамы Літоўскае Мэтрыкі, што выйшлі летась у Вільні. Гэта тамы №6 ды №8, пра якія "Наша Ніва" ўжо пісала (№3, 22 сакавіка 1996 г.). Арыентоўны кошт тому — 10 даляраў.

Заяўкі на тамы "Літоўскае Мэтрыкі" просім дасылаць паштоўкамі на адрас: Менск 220094, а/с 89, Андрэй Андрыеўскі.

Пра ўмовы атрыманьня кнігаў будзе паведамлена ў другой палове траўня.

Кніга — поштай

На складзе Фонду "Наша Ніва" маюцца кнігі:

1. Адам Глёбус. Толькі не гавары маёй маме... Зборнік інтымнае прозы. — Менск: Сучасная літаратура, 1995. — 310 с.
Кнігі новай сэрыі "Сучасная літаратура" разьлічаныя на поўную самаакупнасьць. Займальныя сюжэты, даверальны тон, даступнасьць — характарыстыкі гэтай сэрыі.
41.000 БРБ

2. Адам Глёбус. Скрыжаваньне. — Менск: БАДППР — "Ковчег", 1993. — 46 с.
Апошні зборнік вершаў Адама Глёбуса. Многія з гэтых тэкстаў сталі агульнавядомымі песьнямі, многія перакладаліся на розныя мовы.
7.000 БРБ

3. Энтані Сміт. Нацыяналізм у дваццатым стагодзьдзі. — Менск: БФС — "Эўрафорум", 1995. — 272 с.
Кніга прысьвечана шматлікім трансформацыям нацыяналізму ў нашым стагодзьдзі, параўнаньню яго з такімі ідэалёгіямі "выратаваньня сьвету", як камунізм, фашызм і расізм.
20.000 БРБ

4. Джын Эйчысан. Гаваркія істоты: Уводзіны ў псыхалінгвістыку. — Менск: БФС — "Кліч", 1995. — 312 с.
Псыхалінгвістыка — новая галіна ведаў. Дасьледаваньне прысьвечанае аналізу таго, што ў нашай мове зьяўляецца вынікам навучаньня, а што мае біялягічныя перадумовы.
20.000 БРБ

5. Юліяна Вітан-Дубейкаўская. Мае ўспаміны. — Вільня, 1994. — 192 с.
Гісторыя ахвярнага каханьня набожнай жанчыны і безнадзейна хворага мужчыны. Яна — дачка віленскага купца немца Юліяна Мэнке, ён — беларускі палітык і антыквар Іван Луцкевіч.
29.000 БРБ

6. Баляслаў Лесьмян. Пан Блішчынскі / Пераклад з польскай. — Вільня-Менск: "Наша Ніва" — "Мастацкая Літаратура", 1994. —93 с.
Клясык польскай паэзіі Баляслаў Лесьмян (1878-1937) стварае маляўнічы й звабліва сьвет інтымных перажываньняў чалавека.
17.000 БРБ

7. Вітаўт Кіпель. Беларусы ў ЗША. — Менск, 1993. — 352 с.
У кнізе беларускага эміграцыйнага дасьледніка ўсебакова разглядаецца гісторыя і сёньняшні дзень беларускай дыяспары ў Злучаных Штатах Амэрыкі.
29.000 БРБ

8. Беларускі рок-н-рол: Тэксты ("Бонда", "Крама", "Мроя", "Новае Неба", "Уліс"). — Менск: "Ковчег", 1994. — 64 с.
7.000 БРБ

Каб атрымаць патрэбную Вам кнігу, трэба пералічыць указаную суму грошай на адрас: Андрыеўскі Андрэй Паўловіч, Менск 220094, а/с 89. Не забудзьцеся падаць свой адрас.

1. Калосьсе, №1-1993. — 60 с.
У нумары зьмешчаныя творы Юрася Пацюпы, Леры Сом, Ігара Сідарука, Алеся Аркуша, Юрыя Гуменюка, Кастуся Гаманца і іншых, успаміны Андрэя Чэмера і Анатоля Іверса пра віленскае "Калосьсе" 30-х гадоў і ягонага рэдактара Янку Шутовіча.
10.000 БРБ

2. Калосьсе №2-3-1995. — 144 с.
Творы Хведара Ніцкі, Славаміра Адамовіча, Вінцэся Мудрова, Ігара Сідарука, Алены Шаціла, Васіля Крохвы, першая кніга "псыхадэлічнага" рамана Юрыя Гуменюка "Апосталы Нірваны".
25.000 БРБ

3. Вінцэсь Мудроў. Жанчыны ля басэйна. — Менск: Мастацкая літаратура, 1992. — 160 с.
Першы зборнік прозы аднаго з "дыназаўраў" сучаснага беларускага андэграўнду.
15.000 БРБ

4. Юры Гумянюк. Твар Тутанхамона. — Полацак: Полацкае ляда, 1994. — 52 с.
Другі паэтычны зборнік паэта-постмадэрніста, вершы: "Прагулянка маркіза дэ Сада", "Гарэлкі поўны капялюш", "Фанэра над Парыжам", "Сьлімакі" ды іншыя.
10.000 БРБ

5. Алесь Аркуш. Разьтаньне з Танталам. — Полацак: Полацкае ляда, 1994. — 54 с.
Зборнік вершаў, пострамантызм, "нешта больш салодкае за Рай і страшнейшае за Пекла — блуканьне па кругах уласнае душы. Самастойна. Без Вэргілія" (Алена Шаціла).
10.000 БРБ

6. Ігар Сідарук. Саната Арганата. — Полацак: Полацкае ляда, 1994. — 64 с.
Ненармаваная лексыка, жудасныя сюжэты, "любоўшчы".
10.000 БРБ

7. Лявон Вольскі. Калідор. — Полацак: Полацкае ляда, 1993. —38 с.
Зборнік паэзіі, якія вядомы паэт-рокер напісаў у адзінаццаці іпастасях.
10.000 БРБ

Каб отрымаць патрэбную Вам кнігу, пералічыце названую суму грошай на адрас: Алесь Козік, Наваполацак-11, п/с 36. Не забудзьце падаць свой адрас.

На складзе Фонду "Наша Ніва" ёсьць на продаж касэты:

1. **НОВАЕ НЕБА. Сон у трамваі:** Сон у трамваі; Выбар; А ты забудзь маё імя; Жахлівая прыгажосьць; Дом; Калыханка; Таму што; Той, хто стаіць у мяне за плячыма.
2. **НОВАЕ НЕБА. Go home (1995):** Прэзыдэнт, ідзі дамоў; Дакраніся да вады; Падае сьнег; Крот-2; Электарат; Цемра; Выгнаны сын; Канцэрт у Westclub 7 сакавіка 1995 г. (Жывы гук).
3. **КРАМА. Хворы на Rock-n-Roll:** Бяжы, хлопец; Здраднік; Хворы на рок-н-рол; Выпі са мной да дна; Чыкага найтс; Каханьне а шостай гадзіне; Стэфаніда; Мне мой сябра сказаў; Новая кроў; Будзь разам з намі.
4. **N.R.M. LaLaLaLa (1995):** Белыя лебедзі; Нацыя; Дарога; Мітусьня; Не хадзіце ў цёмны лес (Зомбі); Бацька; Трактар; Дзе тое слова; Дайце; Бывай; Лалалала; Халі-галі.
5. **ULIS. Life (1996):** Як плынь ракі; У вагні; Паходная; Па-над дахамі; Залаты ланцуг; Аднойчы; Пачвара; Усё было недарэчы; Альбо бывай; Па калідоры; Астатні цягнік; Усё альбо нічога; Цмок, каралева.
6. **БОНДА. Найлепшыя песьні:** Не сьпяшайся; Ліст дадому; Слуцкая брама; Кожны з нас; Падарожжа; Блюз; Вынаходнікі; Стэфка; Соль жыцьця; Раз-пораз...
7. **РЭНЭСАНС (беларускі джаз);** Sensation; Dippermouth Blues; Solitude; Medley: Hello, Dolly, Black Eyes(trad tune), Mack the Knife; Tin Roof Blues; Panama; St.James Infirmary (trad. tune); Mikita (Belarusian folk song); Washington and Lee Swing; Finish Polka (trad. tune); Memfis Blues; High Society; Basin Street Blues; Russian Dance Tune; I've Founde a New Baby; Tiger Rag.
8. **БЕЛАРУСКІЯ НАРОДНЫЯ КАЗКІ:** Коцік Петрык і мышка; Пра што кукуе зязюля; Пых; Сынок з кулачок; Коцік, пеўнік і лісіца; Пшанічны каласок; Дзедава рукавічына; Пра падчарку; Пра старога ката; Як баба гуся прадавала; Сіняя сьвіта.
9. **РОК СУПРАЦЬ РЭВАЛЮЦЫЯЎ** ("Новае неба", "Зіндан", "Уліс", "Мроя", "Крама").
10. **БЕЛАРУСКАЯ МУЗЫЧНАЯ ЛІТАРАТУРА (1-3)**

Фонахрэстаматыя, т.1: Беларускія канты; Песнапеньні пра Ефрасіньню Полацкую; Музыка невядомага аўтара XVIII ст. на вершы Сымона Полацкага; Помнік музычнай культуры Беларусі XVI-XVII ст. "Полацкі сшытак"; Мацей Радзівіл. Дывэртысмэнт у трох частках; Яган Давід Голянд (лібрэта М.Радзівіла). Опэра "Агатка, або прыезд Пана" (1784 г.); "Нясьвіская мэса" 1730 г. (фрагмэнт); Тадэвуш Касьцюшка (1745-1817). Палянэз; Восіп Казлоўскі (1757-1831); Міхал Клеафас Агінскі (1765-1833). Паланэз Фа мінор, Паланэз Ля мінор "Разьвітаньне з Радзімай"; Міхал Казімер Агінскі (1730-1800). 3 сшытка рамансаў "Да Касі"; Эрнэст Ванжура. Увэртура да балетнай пантамімы "Арлекін-нявольнік".

Фонахрэстаматыя, т.2: Л.Шлег (сл. народ.). Лубок; Д.Смольскі. Канцэрціна для сола скрыпкі і аркестру; Э.Казачкоў. Увэртура для духавога аркестра; Рафаіл Вардоцкі. Апалён-заканадаўца, лібрэта М.Цяцерскага.

Фонахрэстаматыя, т.3: А.Бандарэнка, сл. Мітрапаліта Кіеўскага Іларыёна. Пахвала Вялікаму князю Ўладзімеру Сьвятаславічу; А.Мдзівані (сл. народн.). Гусельці; А.Багатыроў. Маладыя гады; В.Войцік. Сюіта ў старадаўнім стылі для цымбалаў; М.Чуркін. Калыханка для скрыпкі і ф-на; Л.Мурашка. Саната для фартэпіяна.

Для атрыманьня адной касэты неабходна даслаць 20.000 руб. на адрас: 220094 Менск, а/с 89, Андрыеўскаму Андрэю Паўлавічу. Не забудзьцеся падаць Ваш адрас.

Славамір Адамовіч

\+ + +

З цыклю "Каханьне пад акупацыяй"•

Зайшла. Расказала пра мужа,
аптэку, праблемы дачкі,
згадала, што трэба стужак
чырвоных купіць і гаршчкі
пад кветкі — растуць яны хутка
(каму ж, як ня ім, расьці).
Шапнула: "Гуляе чутка,
што могуць па вас прыйсьці".
"Напэўна. І ўжо хадзілі...
Ды што ж нам стаяць вось так?
Пакуль яшчэ не пасадзілі,
давайце мы зьдзейсьнім акт.
Давайце накрыем белым
казённае кана-пэ
і нашым супольным целам
мы выкажам ворагу "фэ".
Пакуль ён стаіць за дзьвярыма,
мы будзем спружынай рыпець
і пахнуць любоўным зарынам,
і плакаць, і ксьціцца, і пець.
Вы згодны з такім праектам?"
"Я згодна, давайце зьдзяйсьняць:
я буду вашым аб'ектам,
які неабходна кахаць..."
І так мы любіліся доўга,
а ён за дзьвярыма стаяў
і кляў на чым сьвет свайго бога,
пакуль канчаткова ня зьвяў.
У дзевяць мы выйшлі з кватэры,
зірнулі на скурчаны труп,
і сталі сьмяяцца бязь меры
спакусьлівым сьмехам суккуб.

• Гэты верш — адзіны твор С.Адамовіча, які адшукаўся ў "Нашай Ніве" пасьляператрусу, праведзенага ў рэдакцыі "веднікамі" з КГБ 24 красавіка 1996 году. Падчасператрусу ў нас былі сканфіскаваныя ўсе архіўныя паперы, здымкі, дзёньнікі etc., якія мелі хоць нейкае дачыненьне да асобы С.Адамовіча.

Нагадаем, што паэт і журналіст Славамір Адамовіч (нар. 1962), які зьмясьціў у "НН" некалькі сваіх артыкулаў, цяпер знаходзіцца ў сьледчым ізалятары КГБ у Менску. Крымінальная справа ўзбуджаная за верш "Убей президента", надрукаваны ў віцебскай газэце "Выбар" і ў самвыдацкай улётцы "Лукашенская правда". С.Адамовічу інкрымінуецца заклік да тэрарыстычнага акту і зьвяржэньня цяперашняй улады.

Паказальна, што ўсё абвінавачаньне будуецца толькі на інтэрпрэтацыі згаданага верша, бо ані прозьвішча прэзыдэнта, ані краіна там не называюцца. Мы маем справу з клясычным прыкладам перасьледу за друкаванае слова, калі ў якасьці доказаў выстаўляюцца домыслы. Гэтым тлумачыцца зацікаўленьне, якое выявілі да справы С.Адамовіча міжнародныя праваабарончыя інстытуты, сярод якіх — арганізацыя "Пісьменьнікі ў турме".

Сёньня цяжка прадбачыць, чым закончыцца справа С.Адамовіча і ці прынясуць плён захады праваабаронцаў. Але тое, што мы маем справу зь першым арыштам паэта ў Беларусі за апошнія паўстагодзьдзя, — гэта ўжо зьдзейсьнены факт. Ён належыць гісторыі, гэтаксама як многія творы Славаміра Адамовіча належаць анталёгіі нацыянальнай паэзіі.

Верш "Зайшла. Расказала пра мужа..." публікуецца ўпершыню.

КАЛЕКЦЫЯНЭР

АПАВЯДАНЬНЕ

Цяпер сьцеражыся, каб не памерці раптам... Разанаўская "Гліна" спаўзла з паперы ўніз, распласталася белым на доле, сабрала нябачным магнітам у дбайную варону два чорныя слупкі штрыхоў. Бессаромная, дзяўбла скандальная асоба лёд і ня чула, што слухае яе зьверху ўніклівае вуха Калекцыянэра.

Заспаны, ён называў сваё імя: дрыготка-шурпатае, з шапацեньнем падсмажанага на ветры лісьця. Але мяне занадта спакушалі выцягнутыя ўперад губы, таму ня маю моцы ўзгадаць гэтую таямніцу, што раскрыла б вам карты альбо перасьцерагла. Усё ж абяцаю, што навучу вас хадзіць па цнатліва скурчаных сьцежках, хаця... Баюся, што цнота — менавіта тая рэч, якую згубіў на іх Калекцыянэр...

А на пяць паверхаў вышэй за варону, у пустой аўдыторыі ін'язу з адным стомленым чаканьнем мяне госьцем, горад глуха загучаў. Перастаралася настырная наша сяброўка: скубанула-ткі балючага нэрву — ажно званы ліхтароў пахіснуліся на дратах. Ганарлівая вулка войкнула, сьцялася, тарганула зьнянацку горад, пацягнула старыя струны — спудзіла немы сон. Горад крутануўся пашарпанай плытаю, і прызначэньне ня ўстояла: расьціснула старэчыя пальцы, выпусьціла ручку ад грамафону — дзынь. Апладысмэнты дзьвярэй, апантанасьць тралейбусаў, істэрычнасьць тэлефонаў, флегматычнасьць лядоўняў, сутарговасьць відэльцаў у шуфлядзе, прывітаньні, пацалункі, маланкі, шампанскае, пыркі... зайгралі невыносны катастрафічны джаз. Ён ірваў нутро на словы і патрасаў імі, як румбай, у гонар першаадкрывальніка...

Сказаць праўду, цяжар славы мучыў Калекцыянэра яшчэ ў дзяцінстве. Уявіце сабе, якая гэта пакута для дзіцяці ў клятчастай кашульцы і памаранчовых калготках — ня марыць, а ведаць, што ты станеш знакамітым мастаком, пісьменьнікам, музыкам... Таму, калі аднагодкі ў "Плянэтарыі" глыталі ад захапленьня зоркі, бедны Калекцыянэр са скрухай шаптаў сабе: "Вам дык добра дзівіцца, а мне туды сапраўды ляцець..." Але ўсё ж наканавана яму было застацца ў вялізнай каробцы з чалавечкамі, зь якімі забаўляліся няўмольныя і адчужаныя волаты.

Па сутнасьці, яны не перашкаджалі маленькаму Калекцыянэру і нават дазволілі, гадоў праз дзесяць, абазваць сябе прымхамі. Калекцыянэр жа крыўдзіўся, калі ліхтугі адскубалі жывое мяса з яго душы, і ўсё гадаў, чаму волаты такія несумленныя і несправядлівыя да любага хлопчыка. Паверце, ён бы здаўмеўся, каб не адна супярэчлівая асаблівасьць: Калекцыянэр адчуваў, што ведае ўсё, таму нічога не дадумваў да канца. Наш празарлівец навучыўся толькі зьлёгку дакранацца да клявіятуры, бо кожная ідэя абяцала быць удалай і кожная загадка самааддана скідвала чаравікі. Але паступова сэнсы зашыліся ў шкляную глыбіню, на паверхні якой ужо немагчыма было ўтвараць разгадкі. Раней шчыры й непасрэдны, творца зьлякаўся альбо проста аступіўся і пасьпяхова сасьлізгнуў на шахматную дошку. Там ён пэрыядычна займаў то чорныя, то белыя клеткі — абы жыць паводле правілаў, шчасьлівым падданым Яе Вялікасьці Неабходнасьці.

Наваяўлены пераможца ў шахматах і файны артыст, Калекцыянэр прыхільна прыняў сяброўства Заведзенага Парадку. Пабрацку падзяліўшы ўтульны фатэль (Калекцыянэр — ленавата, у атачэньні трох мяккіх сьценаў, Парадак — груганом на сьпінцы), яны каціліся па аб'ежджанай вузкакалейцы (дзякуй Богу, не пад адхон), маўчалі, лупілі вочы на сонца, ніколі ня бачылі месяца і наагул славіліся як самыя дабрадзейныя пэрсоны. (Сумняюся, праўда, што на іх калі-небудзь глядзеў сьвет.) Але, як прынята, аднойчы рэйкі скончыліся, і пад руку ня трапіла ніякай мапы, акрамя ўласнай далоні. І ці то сэнсы варухнуліся ў сьненьні, ці то смутак па іх уткнуўся ў шыю, аднак нешта далікатнае й кісьлявае здрыганулася, прашкраблося па горле і выскачыла вонкі. Прэч. Прэснае бясьсільле расплылося ў душы й роце. Раптоўная спустошанасьць абясквеціла выратавальныя сэмафоры й апрасьціла сьмерць. Тытры з акторамі-агучвальнікамі й імёны перакладчыкаў былых-паэтаў угрызьліся пячаткай у "Сэртыфікат Калекцыянэра". Ды й што заставалася чалавеку, які больш ня ўмеў жыць, калі не калекцыянаваць? Адчуваньні, уражаньні, дні, думкі...

Цяпер Калекцыянэр дакладна быў асуджаны на заведама добрае, але не на жаданае. Снабісцкі лёс клапатліва выкрасьліў стылёвыя памылкі і нават нязначныя сэнтымэнтальныя банальнасьці. О не, Калекцыянэр ня быў адзінокі — яму бясконца дапякалі карагоды разнамасных дабрадзеяў, але ніхто зь ягоных прыяцеляў не падазраваў, што ён меў патрэбу ў іхных пустых кватэрах, але не ў спачуваньнях. Можа, гэтая цяга да замкнёных бязьлюдных памяшканьняў і зрабіла Калекцыянэра начным вартаўніком у аптэцы, дзе ён спаў нераспрануты на чорнай дэрматынавай канапе. А зранку (калі сьнег сьлязьліва бурчэў на сьвятло) яго вытачаная, быццам сьпісаная з дыпілёнскай амфары, пастава атручвала лекавым пахам трамвай. Стомленыя вочы колеру поўні счысчалі зь мяне пыл, як пэндзаль археоляга, калі я цікавала за "ой-якім-бледным-вытанчаным-хлопчыкам... -напэўна-распусьнікам" з апошняга сядзеньня. Тады я яшчэ не спрабавала намаляваць, як Калекцыянэр вяртаецца ў трохпакаёвую кватэру, дзе бегаюць мама, тата й сястра. Я не ўяўляла, як ён прымае душ, п'е каву, плоціць за газэты і ўключае "Радыё Рокс". Гэта пазьней я даведалася, што пакой Калекцыянэра —зборышча прыгожых шматзначных рэчаў і нават на заплечніку, зь якім ён ідзе на вечаровы архітэктурны факультэт, —рэпрадукцыя Пікаса. І, бадай, адзінае, чаго мне не ставала месяцы праз тры — гэта пракрасьціся ў дом Калекцыянэра і падгледзець, як ён чытае, паліць, думае й засынае на зялёнай канапе да чарговага тэлефоннага званка.

А пакуль... Калекцыянэр дабрадзейна нанізваў кампаніі, джазавыя кавярні, напаўэлітарныя клюбы, "постэлітарнае" кіно... Былая прыязнасьць да людзей, музыкі перайшла ў любоў да прыязнасьці, і ўжо цяжка было разабрацца, ці сутнасьць гэтыя густы, ці "прафэсія". Прынамсі, гульнёй у бізнэс жыцьцё ўсё-ткі стала. І ў гэтым сьвеце штучных умоваў аднойчы мела адбыцца зьдзелка.

Станіслаў Ежы Лец

Непрычасаныя

Разбураючы помнікі, не кранайце пастамэнты. Яны заўсёды спатрэбяцца.

Мне сьніўся кашмар: перарост бюракратыі ў краіне, дзе нядаўна скончылі ліквідацыю непісьменнасьці.

Уваскрасаць могуць адно трупы. Жывым цяжэй.

Усё ў руках чалавека. Таму мыць іх трэба часта.

Нават бараду прарока можна пагаліць.

Я веру, што чалавек некалі створыць "Гамункулюса", штучнага чалавека, але хай ён не стварае яго на ўласнае падабенства, як гэта памылкова зрабіў Бог.

На сьледчым экспэрымэнце труп не распазнаў свайго забойцу.

Мне сьнілася рэчаіснасьць. Прачнуўся з палёгкай.

Лепей ужо надпіс "Уваход забаронены", чым "Няма выйсьця".

Заўжды знойдуцца эскімосы, якія распрацуюць для жыхароў Конга ўказаньні, як сябе паводзіць падчас найбольшых сьпёкаў.

Калі міт сутыкаецца зь мітам, сутычка заўсёды вельмі рэальная.

А можа Бог хацеў, каб я быў атэістам?

Ня маючы хрыбта, не вылазь са скуры.

Нават на троне праціраюцца порткі.

Я — прыгожы, я — дужы, я — разумны, я — добры. І я сам усё гэта адкрыў!

Балота часам стварае ілюзію глыбіні.

Свабоду ня можна сымуляваць.

"Я толькі пальцам яму прыгражу", — сказаў ён, кладучы палец на спуск.

Падзяляць людзей можна па-рознаму! Вядома. Можна на людзей і вылюдкаў. Зьдзіўлены кат сказаў: "Я падзяляю іх на галовы й тулавы".

Калі б можна было даіць ахвярнага казла!

Прыгожая хлусьня? Увага! Гэта ўжо творчасьць.

Ня скокай з матыгай на сонца. Нам павінна хапіць яго яшчэ на мільярды гадоў.

Нават у ягоным мысьленьні былі моўныя памылкі.

Ён нагадвае вош на лысіне. Вакол бляск, а усё адно — вош ёсьць вош.

Авечка, што мела залатое руно, не была багатая.

Богу — богава, кесару — кесарава. А што людзям?

Ня будзь снобам. Ня хлусь, калі за праўду болей плоцяць.

"З аднаго крыжа можна было зрабіць дзьве шыбеніцы", — з пагардай сказаў спэцыяліст.

Я сустрэў настолькі ненавычытанага чалавека, што цытаты клясыкаў ён вымушаны быў прыдумваць сам.

Многія бумэрангі не вяртаюцца. Выбіраюць свабоду.

Часам нават дурны бот пакідае незьнішчальны сьлед.

Калі плёткі старэюць, яны стаюць мітамі.

Глупства не вызваляе ад мысьленьня.

Часам д'ябал мяне спакушае паверыць у Бога.

Ніхто ня хоча адчуваць смаку дрожджаў у цесьце, якое менавіта дзякуючы ім стала хлебам.

У што я веру? У Бога, калі ён ёсьць.

Калі народ ня мае голасу, гэта чуваць нават тады, калі сьпяваюць гімн.

Нават сабака ў сталіцы брэша больш цэнтральна.

У барацьбе ідэяў гінуць людзі.

А той, хто нявінны, хай першы кіне камень. Пастка. Тады ён ужо ня будзе нявінны.

Чым меншыя грамадзяне, тым большай ім здаецца імпэрыя.

Тое, чаго ня можна сабе ўявіць, часта можна сабе купіць.

Падумай, перш чым падумаць.

Ня ведаючы замежнае мовы, ніколі не зразумееш маўчаньня чужаземцаў.

Калі міт ператвараецца ў рэальнасьць, чыя гэта перамога —матэрыялістаў ці ідэалістаў?

Прымаўкі пярэчаць адна адной. Менавіта ў гэтым народная мудрасьць.

"Гэта толькі мэтэор", — пагардліва сказала сьвечка.

Пурытане павінны насіць два фігавыя лісткі на вачах.

Клічнік, які стаміўся, робіцца пытальнікам.

Усё — ілюзія. Папярэдні сказ — таксама.

Кульгае — значыць, ідзе.

Нават відавочна было, што Галоўны Гандляр Рабамі ніколі ня дасьць калекцыянэру тое нясьцерпнае Нешта, якое лунала побач, але не знаходзіла выразу. Ды й якая-небудзь суджаная Яна ніяк не хацела ступіць у халодны ручай падрыхтаванага вобразу.

З прыкрасьці Калекцыянэр сьціснуў у кішэні нерасколаты каштан, калючкі яго супакоілі й суцешылі небараку. Ён пачуўся змоўшчыкам у цёмным горадзе жаданьняў: усе тут мелі каханьне альбо поўную яго адсутнасьць, а ён, Калекцыянэр, — шчаціністы каштан.

Але хвароба ўжо цалавала паветра, і прадбачаньне зусім не прадухіліла, а паскорыла Яе надыход. А менавіта... Наступным днём. Калі валасы аптэкара яшчэ не абсохлі пасьля душу. І далікатная парфума апраўдана песьціла фанабэрыю. Разам зь сябрамі ў дзьверы ўшчамілася трамвайная дзяўчына з тварам коткі.

— Не палі..

Яна пачынала рухацца так рэзка, быццам Яе казыталі, а працягвала ляніва, нібы паблажліва да ўласнага ўменьня хадзіць. Яна размаўляла так хутка і такім мятным голасам, што Калекцыянэр пачырванеў. Яна была непрадказальная, але сказаць пасьпявала ўсё. Яна назвалася ўсімі, кім толькі можна: перакладчыцай, студэнткай, геніем, удавой, мастачкай і, здаецца, журналісткай. Сапраўды, Яна рабіла ўражаньне ачумелай коткі, якую бесьперапынна то гладзілі, то тузалі за хвост.

— Але ж не палі.

... Дома, на апошнім, трэцім, паверсе белага будынку, Яна ўвесь час спакушала саксафон і падалася не такой мітусьлівай, хаця шапялявай і досыць зьедлівай. Калекцыянэру падабалася, што ўсё, што Яна ні рабіла, выглядала неяк культава, хоць і высьветлілася потым, што абрадавая засяроджанасьць — ад дрэннага зроку. Наагул жа герой крыху асьцерагаўся Яе розуму, але зацята прасоўваўся ў напрамку Яе прывіднасьці. Успрымальная да лісьлівасьці, Яна ацаніла такую дагодлівую настойлівасьць і ўзьвяла Калекцыянэра ў каханкі. Вас гэта расьсьмешыць, але яшчэ два гады мы абодва былі ўпэўненыя, што сустракаемся ўпотай. Употай адзін ад аднаго. Далібог, ня ведаю, нашто я згадзілася на гэтую сьвядомую памылку, але прызнаюся, Калекцыянэр — адзіны чалавек, які мяне перахітрыў. Прасьвятленьне не каштавала мне ні жыцьця, ні веры, але, прыхаваная зьдзічэлым павуціньнем парку, я разьдзёрла-ткі зубамі вусны:

— Не палі.

— Але чаму, нарэшце?

— Проста мне патрэбны твой пах.

— Пах?!

— Пах сьліваў і апэльсынаў.

... Мой мілы Калекцыянэр. Ты памрэш на сваёй канапе ў пантофлях, агорнутых пылам, і гэта будзе ня пыл падарожжаў, а пыл зьдзейсьненага жаданьня, дасягнутай мэты, блазнаватай задаволенасьці. Гэта будзе сьлед няпройдзенага, непражытага, непераадоленага — ці то ўсяго, што ты вылучыш сваім запаветным спакоем сярод дробных экспанатаў. Твой твар скамянее, каб адбіць паталягічную прагу адзіноты і свабоды. Як шкляр, яны выдзьмулі тваю надзвычайную непранікальнасьць, і яна няцямна бянтэжыцца перад чужым дрыжаньнем. І ў гэтай дрыготкай неспасьціжнасьці ты выбіраеш свае калекцыйныя штучкі: адчыненае вакно, канапу, птушак і кнігу. Ты нават не хаваесься — ты проста разводзіш рукамі. А я — у самоце, сухой і нэрвовай, глынаю адраджальную й ненавісную непазьбежнасьць... адчыненай форткі, канапы, птушак і кнігі. І няхай я дасьледую ў недарэчнасьці смак віна, але ўсё ж дачакаюся тваёй дабраахвотнай уважлівасьці і гарбаты. Як кадкамі зь фікусамі, я дапамагу табе засадзіць маім імем дом, каб яно пацямнела й зьнікла. І сярод жудаснай абыдзёншыны, зь мяккай булкай, зморшчаная старая, я ўсё-ткі застагну ад жаданьня, калі выстрымну крошку на твой мёртвы рот. Ні зганеная, ні ўзнагароджаная. За ўсё жыцьцё — твой адзіны пэрл.

Фота Іван Пінкава

ЗАНАТОЎКІ ЭГАІСТА

Адам Глёбус

Добра атрымліваецца ў кіно...

Заўсёды добра глядзяцца на кінаэкране вершнікі. Вершніцы таксама някепска атрымліваюцца ў кіно.

Калыханьне фіранак, запавесаў, штораў выдатна аздабляе любы кінасюжэт.

Разьбіваньне шкла, посуду, вітрынаў, шыльдаў проста зачароўвае, калі іх адздымуць на плёнку. Асабліва ўражвае разьбіваньне кулямі вялікага акварыюма з жывымі залатымі рыбінкамі, найбольшы эфэкт дасягаецца не ў кінатэатры, а дома ў тэлевізары.

Выбухі, пажары, руйнаваньне — знаходкі для кінавытворцаў.

Кінаапэратары вельмі любяць фіксаваць розныя віры, струмяні, кроплі, плыні, і яны не памыляюцца ў сваёй любові.

Узьлёты й пасадкі самалётаў прысутнічаюць у кожным другім фільме, як і цягнікі. Мне яны не асабліва падабаюцца, але ў кіно атрымліваюцца добра.

Някепска глядзяцца на экране пахаваньні, хаўтуры і іншыя ўрачыстасьці, асабліва калі яны з часам страчваюць ідэалягічную афарбоўку.

Непрыстойныя жэсты выглядаюць на кінаэкране занадта тэатральна, але трапляюць у лік набыткаў праз сваю прыродную яскравасьць ды эратычнасьць.

Яшчэ добра атрымліваецца на кінаэкране дэльфін, які выскоквае з вады і пасьля падае — вяртаньне ў водную стыхію.

А яшчэ на экране добра глядзяцца чорныя акуляры.

Не глядзіцца на кінаэкране...

Вельмі кепска глядзяцца на экране інваліды, бо ўвесь час узьнікае сумнеў: а ці сапраўды ён сьляпы, а ці сапраўды ў яго няма нагі, а можа ён яе ўдала схаваў, каб нас падмануць?

Кепска атрымліваюцца на экране колеры; кіно і тэлевізія ў першасутнасьці сваёй манахромныя, і пра гэта варта памятаць.

Пра тое, што можна пачуць, але нельга пабачыць...

Нельга пабачыць, але можна пачуць, як драпежна скрыгоча зубамі цягнік.

Можна пачуць, хоць і нельга пабачыць, як тонкія пальцы начнога дажджу пастукваюць па бляшаным падваконьні.

Можна, калі стаіцца й прыслухацца, пачуць, як стамлёны жыцьцём векавы дуб уздыхне й хмыкне.

З кім нельга спрачацца...

Нельга спрачацца з мэдсястрою; зь міліцыянтам лепш не ўступаць у спрэчку; нічога не давядзеш і настаўніку фізычнай культуры.

ДУМКІ

Быць сваім уласным міністрам унутраных справаў.

Многія з тых, хто апярэдзіў час, былі вымушаныя чакаць яго ў ня надта выгодных памяшканьнях.

Непісьменныя мусяць дыктаваць.

Ці людажэрца мае права казаць ад імя тых, каго ён зьеў?

Гавары мудра: вораг падслухоўвае.

Француская Рэвалюцыя на прыкладзе паказала, што прайграюць тыя, хто страчвае галовы.

Плягіятары сьпяць спакойна. Муза — жанчына, і рэдка прызнаецца, хто быў першы.

Будзь рэалістам: не кажы праўды.

Усё ўжо напісана. На шчасьце, ня ўсё яшчэ падумана.

Улада часьцей пераходзіць з рук у рукі, чым з галавы ў галаву.

А можа хай два Гамлеты б'юцца: каму зь іх быць, а каму ня быць?

Сена, што ў галаве некаторых паэтаў, відавочна не падабаецца Пэгасу.

У некаторых крыніцах натхненьня музы мыюць ногі.

Калі слова робіцца целам, то перастае быць літаратурай.

Набліжаючыся да праўды, мы аддаляемся ад рэчаіснасьці.

Людзі маюць спозьненую рэакцыю: разумеюць звычайна толькі у наступных пакаленьнях.

За колькі галасоў лічыцца ў галасаваньні голас гісторыі?

Я ня згодны з матэматыкай. На маю думку, сума нулёў дае грозную лічбу.

Увесь дзень я ня мог прыгадаць слова "гільятына". Галава баранілася.

Ня кожны чалавек, які зашмат ведае, пра гэта ведае.

Сапраўднага мужчыну можна пазнаць нават калі ён голы.

Калі нараджаецца пэсымізм? Калі сутыкаюцца розныя аптымізмы.

Разумовая правінцыя — спробы мысьленьня на адлегласьці ад мозгу.

Часьцей за ўсё страчваюць свабоду тыя, хто яе прагне.

Люблю чытаць жыцьці некаторых сьвятых ад канца, бо тады я пачынаю верыць, што нехта зноў можа стаць чалавекам.

Некаторыя людзі пазбаўленыя дару бачаньня праўды. Але якой жа шчырасьцю нясе ад іхнай хлусьні.

Д'ябал ня сьпіць. Абы з кім.

Канец нэкралёгу: Не памёр. Зьмяніў лад жыцьця.

Некаторыя думкі прыходзяць у галаву пад канвоем.

Чалавек — пабочны эфэкт каханьня.

Які ж дабрабыт мусіць быць у дзяржаве, якая дазваляе сабе з паловы насельніцтва зрабіць паліцыю, а другую палову трымаць на дзяржаўным хлебе ў турме.

"Вышэй галаву!" — сказаў кат, закідваючы пятлю.

Сумна, калі хрыбет выпроствaецца толькі на крыжы.

Сумленьне нараджаецца часам зь ягоных дакораў.

Ах, колькі ж Атлянтыдаў на палітычных мапах!

Я пішу адно прынагодныя творы: пра жыцьцё.

Няведаньне законаў не вызваляе ад адказнасьці. Але веданьне —часта.

Сапраўдны вораг ніколі цябе не пакіне.

Некаторыя нацыянальныя трагедыі ня ведаюць паўзаў.

Мне сьніўся Фройд. Што гэта азначае?

Гісторыя — гэта збор фактаў, якія не абавязкова йснавалі.

Ён напісаў: "Пагалоўс быдла ўзрастае". Аптыміст? Пэсыміст?

"І золак кідае цені!" — сыкнула цемра. "Але ў іншы бок", —растлумачыў золак.

Пытаеш, чаму людзі выскокваюць з карабля, які ня тоне? Яны заўважылі, куды ён іх вязе.

Калі хамэлеон пры ўладзе, ён зьмяняе колер атачэньня.

Сьвет заўсёды вяртаецца да нормы. Важна, да чыёй.

Я бачу яго наскрозь і ведаю, хто за ім стаіць.

Ня ўсё, што хістаецца, можа быць калыскай.

Ёсьць знакі на небе й на зямлі. Вучыся распазнаваць іх дзяржаўную прыналежнасьць.

Эпохі стварае археалёгія.

Многія рэчы трэба давесьці да абсурду, хай пазнаёмяцца з уласным бацькам.

Пераклаў з польскай Аляксандар Айна.

МРОІ

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МУЗЭЙ ГІСТОРЫІ І КУЛЬТУРЫ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСІ

ВЫСТАВА ДЗЯНІСА РАМАНЮКА

АДКРЫЦЬЦЁ — 17 ТРАЎНЯ А 17 ГАДЗІНЕ

© НАША НІВА Спасылка на "Нашу Ніву" абавязковая Наклад 5000 Нумар падпісаны ў друк 12.5.1996 Надрукавана ў ЗАТ "Lietuvos Rytas" (Вільня, праспэкт Гедыміна, 12а)